

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1732. usque ad annum 1734

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1785

VD18 90119339

Liber CCXXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67683](#)

HISTORIÆ
ECCLESIASTICÆ
CONTINUATÆ.

LIBER CCXXVIII.

CLEMENS XII. PONTIF. MAX.
CAROLUS VI. ROM. IMP.

§. I.

*Censura S. Facultatis Theologicae
risiensis in quendam libellum
Jansenisticum.*

Nil solemnius est Hæresum Parentibus atque Patronis, nisi ut etiam suam sparsis ubique libellis propagare studeant; eo fine utuntur lingua vernacula, elegantiori dicendi genere, ingeniosis falibus, & argumentis, quæ ad popularem sensum capti que accommodata primo obtutu falso apud rudes atque incautos veritatem ac ponderis speciem præferunt. Ne id suo caret emolumento; his enim fraudum machinis, ac dololis venient.

rum illecebris legendi cupiditatem ac Sæc. XVIII.
cendunt, a juvenibus, sciolis & fœmi- A. C. 1734.
nis applausum mercantur, tantumque
eficiunt, ut venenum, utpote sensim
& sine sensu in plurimos diffusam, haud
esse nocivum credatur, sed palam &
sine horrore error defendatur, opposita
fidei veritas primo in dubium vocetur,
ac demum palam sub specioso Ecclesiæ
corruptelas eliminandi obtentu impug-
netur: Nec hic stat sectæ progressus;
si enim Magistratus ad serpens carci-
noma sistendum publicæ auctoritatis
ferrum, & tempestivæ severitatis ignem
achibere negligunt, aut animarum Pa-
stores ad ovium custodiam indormiunt,
& velut canes muti vel edentuli, ubi
contra impunem ejusmodi libellos pas-
sim divulgandi licentiam vocem exal-
tare deberent, noxio silentio pestem
latius serpere sinunt, tunc enim vero
Sectarii ex ipsa hac socordia audacio-
res facti, quicquid sanctum sacrumque
habet Religio, editis pluribus libellis
palam & sine rubore aggrediuntur, sub-
fannant, condemnant: Hæc erant ar-
tificia, quibus Jansenistæ per integrum
pene sæculum suos errores ad ipsas
etiam fœminas propagarunt. Eorum
tamen conatibus semper Franciæ Præ-
fules obstatere, & ipsa etiam Sorbona,
Postquam abjecta pertinacia seie Ec-
clesiæ

Sæc. XVIII clesiæ judicio subjicerat, sectæ p
 A. C. 1734 gressus sistere, totis viribus adhib
 bat. Præcipuam hac in re lau
 promeretur ad omnes Quesnelitum
 motus longe oculatissimus sacra
 cultatis Syndicus Leonorius de
 migny, qui pro munera sui officio
 eandem Sacram Facultatem Parisi
 die secunda Januarii denuntiabat
 decim epistolas, quas anonymous
 dam Jansenista pestifero dogmate
 factas publici juris fecerat, sub hoc
 tulo: *Epistolæ ad quemdam Ecclesiastum
 de justitia Christiana, & de modis
 vel conservandi vel reparandi.* Hoc
 perto Facultas plusquam septuaginta
 Magistros nominabat, qui hoc opere
 cum sanæ rationis, ac orthodoxæ
 legibus sedulo conferrent, ac tan
 mentem suam desuper explicaverint.
 Habebantur hanc in rem quatuor
 cim omnino Congregationes, in qua
 bus Deputati Doctores suam quis
 edixere sententiam.

§. II.

*Propositiones ex hoc libro excorpi
 earumque censura.*

Ponderatis hujus caussæ momenti
 Sacra Facultas ex hisce epistola
 assertiones magis nocivas, ac censu

severiore dignas extrahi, atque ad ^{Sæc. XVIII.}
septem articulos revocari jussit, quibus A.C. 1734.
denuo maturo examine discussis, tan-
dem in singulas pronuntiata est cen-
fura, quam succincta errorum, qui
magis offensioni erant, analysis præ-
cedebat, hujus tenoris:

„Jam dudum prodierunt in publi-
„cum infelices libelli, alii alii infestio-
„res, quos tenebriones quidam male-
„voli, pro ea, quam sibi tribuunt &
„audacter usurpant scribendi licentia,
„non cessant spargere. Ex eorum au-
„tem feraci nimium officina vix ullum
„haec tenus in lucem opus furtiva manu
„emissum est, quod sit ad seducendas
„simplicium mentes paratu*m* & ido-
„neum magis, quam libellus ille, in
„quem, utpote delatum, suo doctri-
„nali judicio, Sacra Facultas Pari-
„siensis, inustis æquissimæ censuræ
„notis, esse censuit animadvertisendum.
„Præclarus, sed mendax, huic operi
„titulus præfigitur. Autor, versipel-
„lis homo, sermone blandus, veris
„falsa miscet, quasdam identidem
„cautus exceptiones adhibet; verum
„frustra fugit ad latebras & dolos pa-
„rat, prodit se operis venenum, quo
„nullum certe nocentius.,,

„Scilicet harumce duodecim Epi-
„stolarum Scriptor, pro eo capitali
Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Ff odio,

Sæc. XVIII. „ odio , quo Bullam *Unigenitus* ,
A. C. 1734. „ lemne illud decretum dogmatu
„ ceu quod versatur circa Ecclesiastica
„ Etinam a Sede Apostolica emanat
„ receptum & promulgatum) prout
„ prosequitur , in se suscipit , iudicat
„ peccatores a salutari Sacramento
„ Confessionis usu removere ; ne
„ rum partium homines , quorum de
„ vult pertinaciam & rebellionem
„ eos Sacerdotes approbatos incipi
„ qui Decreto Apostolico obsequuntur
„ sunt , seseque tales esse palam
„ riantur ; & , quod consequens est
„ eorum monitis dociles facti & a prout
„ quibus antea laborabant erroribus
„ rati , ad obsequium revertantur : ipso
„ cipiuus hujusce libelli finis & scopus
„ Quapropter ut propositum in
„ obtineat & assequatur , statuit
„ tiam Christianam , qua justus vir
„ ita per se stabilem esse , sibique
„ sicere , ut permanere & conser
„ illa queat absque subsidiis sine
„ niculis externis , quæ Christus in
„ clesia posuit ad Fidelium restaura
„ dam , aut promovendam sanctificationem .
„ Hinc libelli Autor vult , ut inde quis
„ intelligat , justos sine externis Sac
„ mentorum subsidiis in sua justitia fin
„ inconcussos posse , non modo ubi nra
„ præter voluntatem ipsis defunctis
„

„menta, sicut quibusdam in casibus ^{Sæc. XVIII.} „contingere aliquando potest, quod A.C. 1734: „fatemur esse certissimum; sed etiam, „quod aures Christianæ audire refu- „giunt, sponte sua posse justos omnes, „posito præsenti Catholicæ apud nos „Ecclesiæ statu, sine ulla mentis an- „xietate ab iisdem abstinere. ,,

„Quin pergit adhuc ulterius. Si- „quidem in homine justificato admit- „tere non dubitat aliquam *impeccabili-* „*tatis* speciem, quam moralem nuncu- „pat. Fatetur quidem justos a felici „suo justitiae statu excidere absolute „posse; at contendit ex iis paucissimos „esse, qui amittant justitiam illam, in „qua fuerunt *vere* constituti, ideoque „vix ullum eorum, qui labuntur & pec- „cant, antea vere fuisse justificatum, „quod patet esse falsissimum, ipso par- „vulorum exemplo. quorum paucis- „simi, ubi ad adultam ætatem perve- „nerunt, acceptam in Baptismate in- „nocentiam servant illibatam. Sic „autem suis in Epistolis libelli Autor „suam d. justi impeccabilitate prorsus „erroneam exponit mentem, ut ab iis „loquendi modis, quos in eadem tra- „ctanda materia Calvini sequaces & „discipuli adhibere solent, non longo „distet intervallo. ,,

Ff 2

„Ne-

Sæc.XVIII. „ Neque in his duntaxat immo
A. C. 1734. „ sed quo securius ad suum finem
„ veniat, hoc est, magis ac magis
„ seclas suos removeat, ne adeau
„ conciliationis sacramentalis Min
„ obsequentes Constitutioni ab Ep
„ pis approbatos, multa alia pos
„ & obtrudit nefandæ doctrine p
„ cipia. „

„ Et I. quidem, quantum ad
„ licta venialia, quibus non amitt
„ justitia, improbare aggreditur mo
„ talia delicta confitendi, qui in E
„ clesia hucusque viget, audacter i
„ mans, Scriptor confidentissimus,
„ liam fuisse per longam sæculorum
„ riem veterum justorum consuetu
„ nem, quam addit esse & securior
„ & tutam magis; alteram vero p
„ xim, quam, ipso judice, introdu
„ novitas, prava consuetudo & p
„ tia, ut supervacaneam traducit &
„ riculosam, atque inde concludit
„ tius fore ab illo usu sese proflue
„ mere, tanquam ab onere gravi n
„ plius non ferendo. „

„ II. Dum ponit ac figit certas qua
„ dam regulas, quibus venialia delin
„ a lethalibus peccatis fecernantur, n
„ distingui queant, innuit, evenire ne
„ nunquam, ut homo committat p
„ catum in materia gravi cum p

„voluntatis consensu, nec tamen ex- Sæc. XVIII.
„cidat a justitia; quod certe nihil a A.C. 1734.
„liud est, quam fidelibus aperire viam
„latam & facilem, apertamque intro-
„ducere morum corruptelam; quam-
„vis tenebricosus Auctor ex eorum
„grege sit, qui pharisaica austерitate
„graves, sese passim venditant tan-
„quam severioris disciplinæ vindices
„& patronos, aliosque pie insimulant
„& carpunt, veluti totidem alumnos
„aut magistros Ethices laxioris..”

III. „Ubi dubium suboritur, utrum
„peccatum lethale sit, an inter de-
„licta duntaxat venialia computan-
„dum, vult ejusdem libelli Autor, ut
„quilibet justus sit hoc in casu suus
„ipse judex, neque teneatur adire
„Confessarium Sacerdotem, vel Docto-
„res in rebus ad conscientiam perti-
„nentibus eruditos; quia justus ille,
„eo ipso quod sit justificatus, spiritum
„sapientiæ & discretionis habet, ple-
„namque ac sufficientem ad dijudican-
„dum potestatem. Poterit igitur lai-
„cus simplex, vir rusticus & idiota
„judicare, an veniales sint, an lethales
„culpæ, quas commisit; & re. peritis
„ipsis, quin etiam & ipsimet Augu-
„stino diffici ac lubrica apud semet-
„ipsum sic dijudicata, pronunciabit
„intrepide, posse se sine prævia pecca-

Ff 3 „to-

Sæc. XVIII. „ torum confessione & pro arbitrio
A.C. 1734. „ mensam Domini accedere; „
„ Christus Dominus Ministros non
„ tuisset in Ecclesia, qui dijudicaret
„ inter lepram & lepram, & forent
„ fatores misteriorum ejus. „
„ Intellexit tamen, non diffidens
„ dum, plurimos fore, quos privata
„ cogniti Scriptoris auctoritas non
„ ducet, uti præter consuetum modo
„ in negotio salutis se nullius de
„ opera indigere consentiant. Se
„ est in promptu responsio. Se
„ sibi, inquit, duces quos volunt
„ miniime approbatos; ab illis confundantur
„ exquirant, finant fe eorum magis
„ duci; melius est & tutum magis
„ libus, etiam interdictione multo
„ utendo ducibus, abstinere a Communi
„ sione peccatorum, quam requirent
„ ad Sacerdotes approbatos, si
„ ipsis non occurant nisi obsequio
„ Constitutioni. Dicebat olim St. Au
„ gustinus de quibusdam Docto
„ hereticis, qui suos asseclas a Con
„ cionibus Catholicorum abducerent
„ talem agendi rationem apertam
„ nequitiam; Hanc habent intentionem
„ inquit, ut ab auribus animarum, p
„ seducere moluntur, excludant eos, q
„ idonei sunt edocere eloquia Dei. Ma
„ idem certe præstat libelli Autorum

„dum suorum *animas* deterret a Con- Sæc. XVIII.
 „fessione peccatorum, ne incident in A.C. 1734.
 „eos Sacerdotes, qui ab Episcopis ju-
 „dicantur *idonei* Fideles adducere ad ob-
 „sequium debitum Ecclesiæ..”

„Ne tantum consilium istud suum
 „ad justos, sed etiam ad peccatores
 „dirigit, cum enim hominum pecca-
 „torum conversio duo postulet, alte-
 „rum ut prioris vitæ pœnitentes viam
 „novam inceant, in qua deinceps am-
 „bulent, alterum, ut rite confessi vir-
 „tute clavium cum Deo reconcilien-
 „tur; quantum ad hocce caput ulti-
 „mum, Scriptor Libelli facile annuit,
 „ut tales peccatores plures annos vitæ
 „suæ transfigant sine Confessione, &
 „parvi momenti esse putat. si abeant
 „ex hac vita non recepto absolutionis
 „beneficio, modo recurrent ad perfe-
 „ctam contritionem, non secus ac fi-
 „ipsis omnino deesset copia Sacerdotis;
 „quia quicumque Ministri obsequuntur
 „Constitutioni, eo ipso fugiendi sunt
 „& vitandi..”

„Cum ergo nihil non tentet, ut sic
 „invisos reddat tales Sacerdotes ap-
 „probatos, & eos, a quibus ad exci-
 „piendas Confessiones instituuntur,
 „quid mirum si totis viribus debacchari
 „non erubescat adversus præsentem
 „Ecclesiæ statum, quem atris & hor-

Ff 4. „ren-

Sæc. XVIII. „rendis coloribus exprimit, et
A. C. 1734. „Novatorum exemplo, qui fecerunt
„nostra ætate non remotis Ecclesiæ
„truculenter vexaverunt; si missi
„reverentia, primos Ecclesiæ patres
„iisque obsequentes Ministros,
„quam projectæ nequitiae viros
„lege, sine conscientia exhibebant
„pariter non parcat præcelerent
„Regiæ potestati; si impediat aliquis
„suos, ne obedient Præpositis, quod
„sicut Spiritus sanctus regere Ecclesiæ
„si denique non vereatur affirmare
„scuratam nunc esse in Ecclesia
„tatem, & ejus hostes universi
„valere, contra fidem promisit
„Christi afferentis se præsenti Numen
„omnibus diebus Sponsæ suæ officia
„usque ad consummationem facili
„olim tempore S. Augustini Donat
„extinctam ubique, sed apud se locis
„in Africa superstitem esse Ecclesiæ
„mendaciter buccinabant.“

„Cæterum dum sic omnem vilificationem
„Ecclesiæ auctoritatem spernit, in
„que per summum nefas edocet, que
„non audire; ne tamen caussa, que
„sustinet omni auctoritate destituta
„deatur, recurrit ad miracula non
„quæ magno verborum apparatu jaeger
„& quæ supponit esse certissima; que
„Deus veritatis patrare posset veritate
„ratiæ“

„racula in erroris subsidium & favo- Sæc.XVIII,
„rem, nec *cautos* Fideles suos fecisset A.C. 1734.
„contra similes, ut loquitur *sanc tus* _____
„Augustinus, *Mirabiliarios*, qui divi-
„dunt unitatem. „

„Nemo certe negaverit Scriptorem
„hunc novum, esse ex eorum secta,
„qui apud nos eas turbas excitarunt,
„quibus ab annis nonaginta & amplius
„agitatur & commovetur Ecclesia;
„hominem quippe multis in locis ipsius
„loquela manifestum facit; quæ et-
„enim circa gehennæ metum identi-
„dem interserit, ejusdem furfuris &
„doctrinæ sequacem sapiunt; neque
„etiam, nisi ex Ippensis Jansenii placitis
„hausit, Christum Dominum, qui dedit
„semetipsum redemptionem pro omnibus,
„erga solos electos proprie adimplere
„officia Capitis, Pontificis & Media-
„toris. „

„Opportunum igitur fuit, ut ad-
„versus tam perversum opus, tot sca-
„tens erroribus insurgeret Sacra Fa-
„cultas Parisiensis, in tuenda Catho-
„lica veritate Majorum suorum æmu-
„latrix studiosa. „

His præmissis Sacra Facultas suam
unicuique propositioni censuram attri-
buit, eo ordine, qui sequitur:

Ff 5

ARTI.

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

ARTICULUS I.

De natura & stabilitate iustitiae Christi

Ex Epist. 2. p. 39. & 61. „Fides, qua iustitia
vit, independenter ab auxiliis
„bilibus intrinsecam habet virtutem
„qua de omnibus hujus saeculi in
„stitionis, cunctisque obstaculis nobis
„saluti adversantibus triumphare pos-
„sumus . . . immerito igitur omni-
„mus, Christianam iustitiam ad
„conservationem ex semetipsa, de-
„pendenter a certis sensibilibus
„diis esse insufficientem.

Censura. Hæc propositio capi-
est, ad ingerendum ac fovendum
glectum & incuriam Sacramentorum
aliorumque externorum Christianae
Religionis subsidiorum subdole po-
lata.

Propositio II. „Non conjectur,
„certum dogma est nomine Ecclesi-
„a S. Joanne nobis propositum.
„qui ex Deo natus est, non peccat
„omnis, qui natus est ex Deo, peccatum
„facit, quoniam semen ipsius in eo manet
„& non potest peccare, quoniam ex Deo
„natus est. Saltem nobis indicatur
„paucos inter justos in peccatum mo-
„tale relabi . . . Hoc impeccabile
„tatis genus est quod S. Joannes ob-

Pag. 58. 59.

„attribuit, ejus statui est esse entiale, & Sæc.XVIII.
 „hoc unico signo Dei filios, id est ve- A.C. 1734.
 „ros justos a peccatoribus, quos filios
 „diaboli vocat, discerni vult. „

Censura. Hæc propositio falsa est,
 a genuino verborum sancti Joannis sensu
 aliena, ad hæreticam de impeccabilitate
 justorum doctrinam accedens,
 & erronea.

Propositio III. „Nonne homo est
 „fragilis, corruptus, & in periculo
 „gratiam justificantem amittendi con-
 „stitutus? Id verum est de homine
 „auxilio & Dei spiritu destituto, homo
 „autem justificatus in alio longe statu
 „est..”

Censura. Hæc propositio eo sensu *Epiſt. 4.*
 intellecta, quod homo justificatus non p. 74. & 75.
 sit fragilis, nec versetur in periculo
 amittendæ gratiæ justificantis est ma-
 nifeste verbo Dei contraria & hæ-
 retica.

Propositio IV. „Quamdiu homo ad
 „relabendum in pristina peccata pro-
 „nus est, sive hi relapsus sint frequen-
 „tes sive rari, talis firmiter sibi persua-
 „dere nequit, se esse vere justificatum
 „per virtutem Sacramentorum,..”

Censura. Hæc propositio quatenus
 docet homini post absolutionem ac-
 ceptam etiam raro in peccatum mor-
 tale relapso, nullum solidum esse fun-
 damen-

Sæc. XVIII. damentum existimandi se fuille in
A. C. 1734. justificatum, per virtutem Sacram-
entorum, & conscientiarum pe-
bativa.

Pag. 53. *Propositio V.* „Christianus non
„est esse vere justificatus, nisi talis
„constanter.“

Censura. Hæc propositio fallax,
temeraria, & erronea.

ARTICULUS II.

De Confessione peccatorum veniam.

Propositio I. „Certum est, quod
„per plura retro iæcula peccata
„venialia confessi non fuerint, nec
„solutionem receperint.“

Censura. Hæc propositio fallax
& temere asserta.

*Epist. 8.
pag. 171.*

*Epist. 9.
pag. 210.*

Propositio II. „Opinio de preterita
„hac sæpe ad pænitentiae ministram
„recurrendi necessitate justorum, da-
„taxat ab educatione, consuetudine
„exemplo & præcipue a quadam iug-
„via descendit, qua mallent legem
„sequi viam tritam, & antiquam
„confuetudinem, quam sese erige-
„super se per generosos conatus, qui
„bus sese a servitute indies magis
„commoda, & periculosa libenter
„posseint.“

Censura. Hæc propositio quatenus Sæc. XVIII.
usum confitendi peccata venalia, quem A.C. 1734.
recte & utiliter servari declarat sancta ~~—~~
Synodus Tridentina, periculoso rem in-
dies fieri afferit, falsa est, temeraria,
scandalosa, piarum aurium offensiva;
& erronea.,,

ARTICULUS III.

De consensu requisito ad peccatum mortale.

Propositio I. „Si peccati objectum est Epist. 9.
„grave, & legis essentiæ contrarium, & pag. 198.
„si consensus in hoc objectum, est ple-
„nus & integer, plerumque tale pec-
„catum recensendum est inter peccata,
„quibus destruitur justitia. ,,”

Censura. Hæc propositio quatenus
significat peccatum in materia gravi,
cum pleno & integro voluntatis con-
sensu commissum, ordinarie & non
semper, esse recensendum inter pec-
cata, quibus destruitur justitia, scanda-
losa est, morum laxitatem fovens, &
erronea.

Propositio II. „Quantumcumque Pag. 197.
„actio aut omissionis in suo objecto con-
„siderata destruat justitiam, talis ta-
„men actionis vel omissionis reus ma-
„net adhuc justus, si consensus in il-
„lam non ad illum plenitudinis & in-
„ten-

Sæc.XVIII. „tensionis gradum deveniat, qu
A.C. 1734. „gravem Dei offendit necessarium

Censura. Hæc propositio, que
nuit justum a iustitia non excusat
quamvis plene consentiat peccati
tione objecti mortifero, si ad capi-
tulationis plenitudinis, & intensionis gra-
consensus non accesserit; captio
errori favens, & ad excusanda di-
minuenda gravia peccata viam aperte-

ARTICULUS IV.

*De potestate dijudicandi proprio lumen
quænam culpæ sint veniales, quænam lethales?*

*Epist. 9.
pag. 194.
& 195.*

Propositio I. „Omnis Christianus
„qui sua fide & ratione recte utrum
„in ipso fidei suæ lumine, & in pri-
„œ conscientiæ suæ testimonio
„bet, moraliter certum medium
„candi, an peccet, vel non . . .
„ergo aliud in justo requiritur, ut
„ficienter judicare possit, an ea
„committit, sint venalia, vel letali-

Censura. Hæc propositio, que ob-
rit sufficere justo propriæ rationis
fidei lumen, ut tuto judicet, num
venialiter an lethaliter peccaverit; illa
est, periculosa in praxi, temeraria
persumptionem inspirans.

Propositio II. „In Praxi, & quoad Sæc. XVIII.
 „justum sano judicio præditum, ve- A.C. 1734.
 „rum non est, quod difficulter diser-
 „nat, quid sit justitiae essentialiter con-
 „trarium vel non sit . . . S. Joannes Pag. 199.
 „ait, quod justi non indigeant exte-
 „riori Magistro, sed unctione Spiritus
 „Divini habitantis in eis, qui illis
 „omne lumen necessarium confert.
 „. . . Haud hæsitanter affirmo, con- Pag. 200.
 „scientiam vere Christianam præstare
 „mille Casuittis in discernendo peccato
 „gravi a non gravi..”

Censura. Hæc propositio, quæ per falsam verborum sancti Joannis interpretationem cuilibet justo tribuit, indiscriminatim & in omni casu jus discernendi inter peccata mortalia, & venialia; periculosa est in praxi & perniciosa. Eadem propositio Pastoribus atque Ethicæ Christianæ Doctoribus est injuriosa.

Propositio III. „S. Paulus non ait. Epist. 12.
 „ut fideles, priusquam ad S. Mensam pag. 261.
 „accedant, sua peccata Sacerdoti con-
 „siteantur, sed probet seipsum homo, si
 „ergo quilibet seipsum judicare debet,
 „se certe non condemnabit sine caussa,
 „nullus in judicio nisi ob crimen cer-
 „tum damnatur, non sufficiunt suspi-
 „ciones, vel semiplena probatio: quare Pag. 262.
 „ergo Christianus, qui se nullius pec-
 „, cati

Sæc. XVIII. „cati gravis reum scit, femeſi
A. C. 1734. „condemnet, ad jacturam juſta
„pretiosæ possessionis participandi
„Corpore & ſanguine Christi, dum
„legem imponit ſeſe ſubjiciendi
„nitentiæ tribunali, perinde
„effet reus. „

Censura. Hæc propositio perniciſt, per abuſum textus Apoſtoli, ineptam comparationem, Fideles sacramentali Confefſione Euchariftia pceptiōni præmittenda avertit, viam pandit ad sacrilegia.

Propositio IV. „An non talis iſ „circa cordis ſui judicium ſemel „decipere potest? tunc ad menſu „ſuæ negligentiae, vel conniventie „discutienda conſcientia reus quid „erit, illum tamen contra confeſſio „præceptum peccaffe dici nequit,

Censura. Hæc propositio falſa & temeraria, pernicioſa, & Sacra talis confeſſionis neceſſitati deroga

ARTICULUS V.

De Duce vitæ ſpiritualis feligem.

Epift. II.
pag. 258.

Propositio I. Hodie omnia ad laſtionem & ruinam animarum coſtant, ubique scandala videntur, Pſtorum potifſimi non ad ædificandum, ſed deſtruendum intenti ſunt, in hoc

„hoc tempore non est examinandum, Sæc. XVIII.
 „an inter illos, qui pœnitentiæ sacra- A.C. 1734.
 „mentum exercendi facultate destituti
 „sunt, ductorem eligendi methodus
 „universali praxi sit consona, sed vi-
 „dendum est, an ea sit utilior, secu-
 „rior, & sola, quæ magis convenit.,

Censura. Hæc propositio falsa est, scandalosa, in Pastores Ecclesiæ contumeliosa, Fidelium saluti noxia, dum eos a tutissima, imo sæpe necessaria praxi conatur avertere, & tamquam tuorem, securioremque, imo solam convenientem proponit praxim, quam pravæ novitatis amor, & spiritus schismatis adinvenit.

Propositio II. „Timent æternæ suæ salutis curam Ministro absolvendi potestate destituto committere: Si autem hi fidei oculos haberent, cernerent contrarium; honoratius enim, & perfectæ confidentiæ dignius est hoc commodum postponere debito: Ipse met D. Paulus sibi apud fideles suos majorem honorem & auctoritatem acceperisse putavit, dum pro nomine Jesu in vincula conjectus est.,

Censura. Hæc propositio falsa est, scandalosa, schismatica, in Pastores Ecclesiæ contumeliosa, ingerens contemptum authoritatis Ecclesiasticæ, dum Ministros sacerdotalis ministerii Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Gg in-

Sæc. XVIII. interdictione mulctatos, eo nos
A. C. 1734. digniores esse asserit, qui in duobus
rectores conscientiarum eligantur
qua parte eosdem cum S. Paulus
fert, impudens est, piarum aut
offensiva, & ipsi beato Apostolo
juriosa.

Propositio III. „Homines, q.
„convertendi desiderio ardenter
„grant, non semper sese ordinari
„Pastoribus, aut illis, qui intet
„Pœnitentiæ ministerium exercere
„commiserunt. Historia Ecclesiæ
„docet, illos plerumque selegit
„ros probitate magis conspicuus,
„curent, an absolvendi potestatem
„berent. „

Censura. Hæc propositio fallax
& in quantum lethalium peccatorum
reos oblique inducit, ut sacramenta
absolutionis beneficium parum
captiosa est, perniciosa, divinæ
& Ecclesiasticæ Confessionis leges
verfatur.

Propositio IV. „Christianus ad fidei
„conversionem utiliter & fidenter
„est adlaborare sub directione Nostri
„absolvendi potestate exuti, & unde
„validæ rationes, ob quas talen
„ctorem aliis præferre deberet: id
„modo verum est de justis, sed & no
„catoribus, imo his adhuc magis inde
„cessarium est. „

Censura. Hæc propositio pernicioſa Sæc. XVIII.
est, scandalosa, ſaluti animarum valde A.C. 1734.
noxia, ſpiritu hæretico & ſchismatico
prolata, de neceſſitate ſacramentalis
absolutionis detrahens.

ARTICULUS VI.

De præſenti Ecclesiæ ſtatu.

Propofitio I. „Jam ſunt Sanctuarii Epift. 1.
„januæ illis occlusæ, qui primas pag. 12.
„ſedes occupandi digniores ſunt: non
„admittuntur niſi ſub conditionibus,
„quæ ſupponunt, vel quod Religionis
„veritates magis eſſentiales, magis
„neceſſariæ ignorentur, vel quod quis
„ſuam fortunam illis præponere, pa-
„ratus fit..”

Censura. Hæc propositio falſa est,
scandalosa, Ordini Epifcopali & Sa-
cerdotali, cæterisque Ecclesiæ Mini-
ſtris injuriоſa & in eosdem calumnioſa.

Propofitio II. „Ignominioſe vilipen-
ditur Sacerdotium, vix alii, quam Epift. 10.
„idiotæ, mercenarii, Prophanatores,
„ignavi veritatis desertores, aut illius
„jurati hostes in Sanctuario & Sacra-
„rum functionum exercitio videntur.
„Ad hæc mala poteftas non modo
„claudit oculos, fed etiam manus
„præbet, & illius Auctores deprædi-
„cat, & contra puſillum gregem, qui

Gg 2 „ſe

Sæc. XVIII. „ se eis opponit, & contra inquin
A. C. 1734. „ torrentem vires & animum adiu
„ totam severitatis molem exonerat

Censura. Hæc propositio falsa est, in
dalosa, piarum aurium offensiva, calun
niosa, in potestates Ecclesiastica
Civiles contumeliosa, seditionis,
schismaticum animum spirans

Pag. 223.

Propositio III. „ Ut quis a S. M.
„ sterii exercitio excludatur, fidei
„ hodie, ut veritatem tueatur, & con
„ scientiae suæ curam habeat, fructus
„ Pastor edocet viam Domini in ver
„ tate, hæc ipsa saepe prærogativa
„ sufficiens creditur, ut de Religioni
„ suspectus habeatur. „

Censura. Hæc propositio falsa est
in Pastores Ecclesiæ calumniosa, in
rumdem contemptum scandalosa pro
lata, schisma sapiens, inobedientia
& rebellionem adversus Ecclesias
nutriens.

Pag. 12.
& 13.

Propositio IV. „ Sub ejusmodi Po
„ storibus nullus Christianus, qui
„ vitæ doctrinæ fidelis Constitution
„ quæ eam condemnat, non adhaeret
„ unquam prærogativis & Religious
„ privilegiis secure frui poterit. „
„ Cavete, veritatis inimici augentur,
„ ubique prævalent, & quis scit, quo
„ usque veritatis obscuratio, & illius
„ defensorum oppressio, iniquitas &
„ felicitas.

„seductionis torrens, Deo permittente, Sæc. XVIII.
„sit progressurus.“

A. C. 1734.

Censura. Hæc propositio falsa est, in Ecclesiæ Principes injuriosa, rebellionem falso fidelitatis & constantiæ in antiqua Ecclesiæ doctrina retinenda nomine prædicans: & qua parte asserit, ita obscuratam nunc esse in Ecclesia veritatem, ut hujus hostes universe prævaleant, verbo Dei & Christi promissis contraria est, atque etiam hæretica.

Propositio V. „Quo collimat Bulla Epist. 10.
„Unigenitus in sensu naturali expli- pag. 231.
„cata? nempe ut Deo suam omnipo- & 232.

„tentiam in corde hominum abneget,
„Ecclesiæ doctrinam circa gratiæ Di-
„vinæ necessitatem, gratuitatem &
„virtutem obscuret, novi Testamenti
„privilegium annihilet, & magnum
„præceptum charitatis Dei evertat.“

Censura. Hæc propositio falsa est, calumniosa dogmatico Sedis Apostolicæ Decreto, quod universæ fraternitatis irretractabilis firmavit assensus, schismatice & impudenter obtrectans.

Propositio VI. „Constitutionis accep-
„tatio ab illius defensoribus jacti-
„tata nil aliud est quam chimæra, quæ
„non nisi a dissimulatione & artificio
„ortum, a machinationibus dolosis
„progressum, & a violentia suum fi-

Gg 3 „nem

Sæc. XVIII. „ nem habet : nil magis caducum
 A. C. 1734. „ ruinosum, & infirmum est, quod
 „ hæc acceptatio, utpote sine examen
 „ sine judicio, sine unitate, & sine
 „ bertate Acceptantium facta.“

Censura. Hæc propositio fallax, temeraria, scandalosa, in Clericis Gallicani Præsules; cæterosque Orbis Catholicæ Episcopos contumeliosa, omnibus damnatis favens, & schismatis.

Propositio VII. „ Sicut Opponuntur
 „ ex miraculis, quæ Deus in eorum
 „ favorem operatus est, ingens habet
 „ veritatis momentum, ita & hæc per
 „ rogativæ etiam Acceptantes per
 „ vere deberent.“

Censura. Hæc propositio, quod patrocinium eorum, qui judicio Ecclesiæ detrectant acquiescere, prædicta miracula advocat, falsa est, veteris hæreticorum artes renovat, ad implendum & incautorum seductionem tendit, ac fanaticismo hisce tempore renascenti aperte patrocinatur.

ARTICULUS VII.

De metu gehennæ, & de officio Confessoris, Pontificis, & Mediatoris in Christo.

*Epiſt. 7.
pag. 144.
145. 147.*

Propositio I. „ Duplex est timor
 „ primus pro objecto habet Dei existentiam,
 „ lentiam, sanctitatem, justitiam, p[ro]tectionem,

„ritatem, legis suæ rigorem, & pro Sæc. XVIII.
„principio habet desiderium se eidem A.C. 1734.
„conformandi. Hunc timorem inspi-
„rat Spiritus Dei, Spiritus unctionis
„& charitatis. Alter est, quem justus
„abhorre debet, tanquam periculo-
„sissimum hostem fiduciæ, quæ ei pro-
„pria est, & ad confidentiam, quam
„justitia Christiana profert, labefactan-
„dam imo & destruendam tendit. In
„quo hic timor consistat, docet S.Joan-
„nes, unde enim est, quod expellat
„charitatem, nisi quoniam timor pœnam
„habet, id ergo timori attribuendum
„est, qui confidentiæ adversatur. Ubi
„hic timor dominatur, omnia in Chri-
„stiani animo sunt confusa, quod ipsum
„deberet utiliter movere, ipsum de-
„jicit, & concutit, quod ipsum a se-
„curitate & præsumptione præservare
„deberet, ejus animam perturbat,
„Deum ei ostendit, ut implacabilem
„Dominum & inflexiblem Judicem.
„Extremi Judicii severitas, quæ ipsum
„ad expianda sua vitia & implan-
„tandas virtutes excitare deberet, ejus
„cor indurat, & in otiositatem ac per-
„turbationem conjicit..”

Censura. Hæ propositiones, quæ
timorem quemlibet a filiali distinctum
exhibit velut periculosum, infensum
spei, ceu fiduciæ justorum propriæ,

Gg 4 „ con-

Sæc. XVIII. „continent doctrinam falsam, tem-
A. C. 1734. „riam, sæpius damnatam, Tridec-
 „Concilio adversam, erroneam,
 „verbo Dei contrariam.“

Propositio II. „Capitis, Pontificis & Mediato-
 „Mediatoris partes Christus Dominus
 „duntaxat erga electos plene ad-
 „plevit.“

Censura. Hæc propositio capituli
 est, & intellecta eo sensu, quod Contra-
 stitus non impleat propriæ, nisi excep-
 tuos electos, officia Capitis, Pontificis &
 Mediatores, falsa est, temeraria &
 hæretica, renovans hæreticam
 quinta Jansenii propositione dam-
 tam.

Pronuntiatis hisce censuris decid-
 rabat Sacra Facultas, „mentem fun-
 „non esse cæteras propositiones con-
 „tentas in Libello approbare, quia in
 „agnoscit plurimas adhuc extrahendendas
 „tuisse, quæ suam æque Censuram
 „rerentur; sed ex istis voluisse fieri
 „nifestum, quam sit prædictum quod
 „contagiosum, quam merito ab ipsius
 „condemnatum, & sicuti vehementer
 „exoptat, ne fidelibus ob sit, auctoritate
 „Regia suppressum.“

Hunc quoque librum ipsius erit
 Senatus Regii decreto tuisse suppre-
 sum, mox memorabimus.

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

§. III.

*Sistaricensis Episcopi lucubratio
Regis jussu suppressa.*

Jam supra retulimus, Cardinalem Pag. 208.

Fleuryum firmiter statuisse, quæcumque demum scripta tam pro, quam contra Constitutionem *Unigenitus* ederentur, promiscue esse supprimenda: Enimvero Petrus Lasiteau Sistaricensis Episcopus nullum non movit lapidem, ut saltem refutationem, quam contra *Historiam libri reflexionum moralium*, necnon sua anecdota a communi hac nota eriperet. Multo rationum pondere exponebat ipsus Cardinali, has lucubrationes non modo ejus consilio ac jussu fuisse concinnatas, sed ab ipso met amplis elogiis celebratas, approbatasque: Prævalebat tamen in Cardinale silentii a Rege impositi severitas, & publicam tranquillitatem hac ratione restituendi spes ac desiderium: Eapropter ipso urgente Regius Senatus die vigesima sexta Januarii decretum promulgavit, vi cuius Sistaricensis Episcopi confutatio atque anecdota & confutatio suppressa fuere. Idem quoque fatum subiere Massiliensis Episcopi opuscula, Tutelensis Episcopi scriptum dogmaticum, Clementis Parisiensis

Gg 5

Cu-

Sæc. XVIII. Curiæ Consiliarii Jansenianæ
A.C. 1734. addictissimi liber nuper editus, u-
vis ejus nomen in hoc decreto
retur; Embrodunensis Archie-
epistola Pastoralis, Epistola ad E-
fiaisticum de justitia Christiana &
latio eorum, quæ circa Regii Se-
decretum die vigesima sexta Junii
Anno 1734. promulgatum gelata.
Epistola Laudanensis Episcopi ad
chiepiscopos & Rhemensis Provin-
Episcopos, ac denique Epistola
dem Episcopi ac Ducis ad Regem

§. IV.

Motus contra hoc decretum.

Hoc Regis decretum male habu-
ceptantes Episcopos; sacramen-
depositum, quod Christus Dominus
Religionem & fidei veritatem con-
apertos eius hostes ore & cala-
fendendo in eis concredidit, illis per
modi decreta injuste auferri exige-
bant. Hanc ob caussam novem
tim Archipræsules, partim En-
justas suas ad Regem querelas de-
creverunt, ac Mense Junio uniu-
nes epistolam suo chirographo
tam Eidem obtulere, in qua debitam
missione exponebant, „illos, quae
„perum decretum promulgari

„sent, suæ Majestatis Religione fuisse Sæc. XVIII.
„abusos, in eo præter Regis inten- A.C. 1734.
„tionem, Ecclesiam impugnari, Epi-
„scopalis Ordinis dignitatem vilipendi,
„veritatemque unacum errore suppressi.
„His addebat, exemplis quampluri-
„mis comprobatum esse, quod in fidei
„controversiis silentium a Principibus,
„etiam piissimis impositum ferme sem-
„per Catholicæ Religioni maxime fue-
„rit funestum; in præsenti autem re-
„rum vicissitudine silere, idem esse ac
„fatalem invehere tolerantiam, Reli-
„gionem defensoribus suis destituere,
„eam Sectariis in prædam relinquere,
„rebelles, qui illam sine modo, sine
„timore evertunt, in sinu suo fovere,
„& oculos claudere, dum venenatus
„calix fidelibus passim & ubique a no-
„vitatum amatoribus propinatur: li-
„cere quidem in rebus humanis quan-
„doque dissimulare, non vero in rebus
„Divinis, & imminentे Religionis pe-
„riculo; hanc enim ab hominum im-
„perio non dependere; ubi enim con-
„jurationis in Regem conslandæ timor
„& suspicio esset, impiam esse dissimu-
„lationem, & silentium perduellioni
„simile, nec ergo ad hæreses tacen-
„dum, quæ animas in ruinam trahe-
„rent, eosque, qui falsa dogmata dis-
„simulant, et si ore negent, sua dissili-
„mula-

Sæc. XVIII. „mulatione probare, meritamque „R
A. C. 1734. „Novatoribus portionem referre „rit
 „in caulam impune grassante, Pa „ve
 „si dormiunt, & tacent, lanientur „nu
 „æque reos esse, ac Dominos, i „ec
 „nisi canes mutos aut edentul „di
 „ponunt; quicquid enim sine p „to
 „sive multum contra Religionem „ru
 „tholicam larvatis ejusmodi lupis „n
 „mittitur, approbase, statuisse, i „cu
 „cenendum esse, præcipue his „ri
 „ctariis ipsam tolerantiam ac S „m
 „tium pro consensu, pro mandato „gi
 „proque approbatione interpretantur „be
 „&c. Huic Epistolæ subscripti sunt exco
 „bantur Arelatensis, Embrodurensis, Aquensis & Aptensis, Julianensis, Arlesiensis, scopi; ex Episcopis vero Belliencis, Massiliensis, Laudanensis, Diniensis, & Sistericensis.„

§. V.

Hujus oppositionis successus.

Attamen huic Episcoporum epistola non aliud respondit successus, quam hæc ipsa Regis jussu die decimæ quartæ Augusti fuerit suppressa, et Versaliis hoc Regii Senatus decreta. Rex comperto, scriptum quodam sub titulo: *Epistola plurimum adchiepiscoporum, atque Episcoporum ad*

Regem, in vulgus spargi, haud imme- Sæc. XVIII.
rito indignatur, quod posthabita re- A.C. 1734.
verentia Regiæ Majestati debita non-
nulli literas Eisdem inscriptas typis
edere, easque sine ipsius consensu
divulgare præsumperint, minus vero
tolerare potest, quod Episcopi, quo-
rum singulis tamen ad ejus protectio-
nem recurrere integrum est, quoties-
cunque id necessarium esse judicave-
rint, sese unire, atque inter se inita
mutua conjuratione sine obtenta Re-
gis venia ad eum unito calamo scri-
bere audeant: Rex ergo, ne alii tale
exemplum adeo Regni legibus & praxi
contrarium sequantur, eo magis præ-
pedire cogitur, quo periculosius est
ejusmodi factum & quidem ob chara-
cterem & stylum minus moderatum,
quo hæc epistola concepta fuit. Illius
plane Auctores haud ultra meminisse
videntur, quot luculentis testimoniis
sua Majestas Zelum pro Ecclesiæ
caussa testatum reddiderit. Et tamen
eam arguere videntur perinde ac si
hic idem Regis Zelus nunc evertere-
tur per provida illa decreta, quibus
Rex ea omnia prævenire fategit,
quæcunque ad contentiones semper
perniciose diutius fovendas conserre
possent; cum tamen sua Majestas obe-
dientiam Ecclesiæ decisionibus debi-
tam

Sæc. XVIII. „tam præstari, & sacrata Epilou
A.C. 1734. „jura conservari, omni tempore
 „laboret, & ea firmiter tueri non
 „destituta sit. Ut ergo his projec-
 „Regia sua Majestas in Senatus
 „sens, præcepit ac præcipit, in
 „ptum, cui titulus:

Epistola plurium &c. supplicio
 „& permaneat suppressa. Injungit
 „super omnibus illis, penes quos
 „exstant exemplaria, ut ea ad Se-
 „tus Curiam nulla mora deferantur
 „dem suppressimanda. Prohibet
 „que omnibus typographis, Edi-
 „polis &c.„

Perfecto hoc Regii Senatus
 nil intimius hos Præfules affixit,
 quod eorum consensio, & protec-
 Episcopatus juribus facta virium
 junctio ceu *conjuratio Regni legi*
praxi contraria in hoc decreto re-
 henderetur. Eapropter hi Præ-
 questum adibant Cardinalem Fleury
 eidem exponentes, omni ævo
 tum fuisse, ut Episcopi in Religione
 favorem Imperatorum Regumque
 xilium ac protectionem *juncti uniuersitatis*
 additisque propriæ manus subscriptis
 nibus implorassent; laudandæ
 consensionis exempla in Sacris Ecclesiæ
 fastis non alio ex fine ad nos
 transmissa, nisi ut præ ceteris p[ro]p[ri]is

sum annalium suorum monumentum ^{Sæc. XVIII.}
de sæculo ad sæculum nobis suppedit- ^{A.C. 1734.}
tarent, extare etiam in Galliis ejus-
modi exempla, & quidem adeo re-
centia, ut a nemine ignorari possent.
Constare enim, quod novem Occida-
niæ Præsules ad Ludovicum XIV. Re-
giæ suæ Majestatis Prædecessorem
Galliarum Regem epistolam ab om-
nibus hisce Episcopis subscriptam tra-
didissent, & quod paulopost novendecim
alii Præsules pariter ad eundem lite-
ras communi omnium chirographo
munitas dedissent, eademque die vi-
ginti octo Episcopi ad p. m. Aurelia-
nensem Ducem tum Regni Admini-
stratorem binas epistolas ab ipsis sub-
scriptas porrexerint, nunquam tamen
eis criminis datum fuisse, quod pro-
pterea scribendi forma minus legitima
fuisserit usi. Subjungebant insuper
Episcopi, eo ipso etiam tempore, quo
ipsem Fleuryus Regii Ministri officio
fungeretur, duodecim Episcopos *una*
manu ad Regiam Majestatem literas
perscripsisse, hancque eorum conjunc-
tionem non alio ex capite fuisse im-
probata, nisi quod contra Embro-
dunensem Synodum conjurassent. Ad
has Præsulum rationes Fleuryus flecti
videbatur, illis officiose pollicitus, quod
evoluto unius Mensis spatio, aut paulo
tardius

Sæc. XVIII. tardius eorum votis satisfieri posse
A. C. 1734. Attamen hi Praefules vagæ huic
citationi parum confisi, ad Clericis
licani comitia anno sequenti celesti
caussam suam remisere, ibidem
beraturi, qua meliore via suas ad
gem quarelitas deferre, & ab eo
æquum esset, impetrare possent.

§. VI.

Allorum Franciæ Praefulum
pro Constitutione Unigenitus

Hæc fata quantumcunque Episcoporum ordinis funesta, ceteros tandem Franciæ Episcopos adeo non temebat ut potius aucto Zelo Dei cauillare, & insuperhabita adversaria potentia, spretoque calamitatum perculo pro Dei honore, Religions incremento, & animarum salute emas vires impendere decernerent. In his eminuit Joannes Josephus Lang de Villanova - Gergy Senonensis Archiepiscopus, qui ut gregem sibi commissum a venenatis pascuis longius conserret, Catechismum edidit, in quo Catholicæ fidei præcepta, sanam doctrinam, & obedientiam Ecclesiæ decretis debitam non minus solidam quam perspicue exposuit: fructum tamen, quem inde se reportaturum esse

rabet, interceptit potissimum obstinatio ^{Sæc. XVIII.}
eorum, quorum tamen prima cura ^{A. C. 1734.}
fuisset tam salutari conatui auxiliatrices
præbere manus; quippe ferme qua-
dringenti vastissimæ hujus Diæcesis Pa-
rochi palam recusabant ad juventutis
ac fidelium institutionem novo hoc
Catechismo uti: Adhibuit equidem
Archiepiscopus monita, preces, mi-
nas, & extrema Canonicæ severitatis
media; parum tamen profecit apud
illos, quibus iniquissimo illo tempore
in suos Pastores palam insurgere, con-
suetum erat erroris præsidium: Haud
segniori studio Petrus Guarin de Ten-
tin Embrodunensis Archiepiscopus Jan-
senianam pestem a sua Diæcesi peni-
tus eliminare conabatur; hanc in rem
adversus Appellantes, ceterosque Con-
stitutioni refractarios Mense Mayo li-
brum vulgabat, præfixo hoc titulo:
*Pastoralis epistola & decreta ad Embro-
dunensis Diæcesis fidèles.* Attamen mox
infatuus serpebat rumor, hac epistola
quietem publicam everti, Ecclesiam
Gallicanam novo contentionum incen-
dio involvi, atque ejusmodi latratibus
animarum tranquillitatem turbari:
Erat equidem vetus hæc querela de
canibus; valuit tamen tantum, ut Ar-
chiepiscopi epistola Senatus Regii de-
creto supprimeretur: Indignius adhuc
Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Hh fa-

Sæc. XVIII. fatum, ut anno sequenti memori
A. C. 1734. mus, tulit Instructio Pastoralis al-
chiepiscopo Cameracensi die du-
quarta Augusti edita:

Insuper Carolus Gabriel de Pe-
Levis Antissiodorensis Episcopus os-
tam Apostolicis decisionibus ob-
tiam strenue urgebat, sed prop-
a Gianensi Parocho opprobiis, ac
lestiis horrendum in modum vexabat.
Sub idem ferme tempus P. Caen-
Parochus ad S. Medardum Parisii
tinaci cuidam Appellant morientem.
Sacramenta administrare recali-
mox vero Parlamentum in rabie
tur, & Parochum severo mulci-
dicto, quod tamen Regius Senatus
posito decreto nullum irritumque
clarabat, frustra reclamante Pa-
mento. Ita nempe tunc omnia
confusionibus plena, ubi quo-
Tribunal adversus alterum suam au-
ritatem augere, ac extendere potes-
tum unumquodque continua con-
propriam imminuit.

§. VII.

*Diversi ob Jansenismi suspitionem
in Galliis relegati.*

Ea tum in Galliis erat rerum con-
flio, ut quamcunque viam quis ega-

ret, vel Regis, vel Parlamenti vel Epi-
scoporum indignationem incurreret; A. C. 1734
vexantur Constitutionis vindices æque
atque Appellantes; supprimuntur illo-
rum scripta, apologiæ, & Pastorales
Instructiones, & non raro ad inferen-
dam his molestiam valuit violati silentii
prætextus; hi autem ab Episcopis ex-
agitantur, a Parlamentis commendan-
tur, nisi ipsiſ aliiſque ad simulandam
erga Regis mandata obedientiam utilis
& opportuna videretur horum quoque
inſectatio. Id funesto fato experti
ſunt ſeptem doctrina & eruditione Viri
longe celeberrimi ex Congregatione
S. Mauri, ſcilicet P. La Vie, Pruden-
tius Maran, qui nova S. Justini Mar-
tyris editione, aliiſque doctis lucubra-
tionibus celebre ſibi nomen compara-
bat, Martinus Boucquet Bibliothecari-
rus, Ursinus Durant Galliæ Christia-
næ Continuator, Maurus D'Antine,
qui novæ editioni Du Cangii utilem
navavit operam, Felix Oudin & deni-
que Nicolaus de Le Bar: Hi acceptis
Regiſ literis ex Conventu S. Germani
de Pratis in varia monasteria emigrare
jubebantur, eoquod in odiosam inci-
dient ſuſpicionem, perinde acſi Con-
stitutioni *Unigenitus* obſiſterent. Pro-
gressu tamen temporis, vel detecta ho-
rum innocentia, vel cognitis, quæ ex

Hh 2

iii:

Sæc. XVIII. intempestiva hac severitate time-
A. C. 1734. essent, gravioribus periculis unaom
revocati fuere. Ceterum fanatici
Jansenistarum æstus in tantam deg-
ratabat insaniam, ut corpus Parvum
sui Thaumaturgi anno priori Ultra-
etum ad parvam suam Ecclesiam tra-
ferri machinarentur: ast non sine illi-
tatis discrimine a vesano hoc molli-
præpediti fuere.

§. VIII.

Concertationes literariae.

Divulgabantur hoc anno varii libri
circa quæstiones theologicas,
quibus ultro citroque disputandi lib-
tatem certa Universalis Ecclesie con-
nitio nondum ademerat; illius en-
ævi contentiones, indeque exorta
punis scribendi sentiendique liberi-
eruditis ampliorem aperuerat campu-
quippe occasione Bullæ *Unigenitus*
ardentius agitabatur, quam quando
de infallibilitate Pontificis, quam
immodice efferebant, alii ad ini-
& pene ad nihilum deprimebant;
diam viam ingredi sibi videbatur Eu-
cinthus Serry ex FF. Prædicatorum
Ordine Theologus Reipublicæ Venetiæ
ac in Academia Patavina Primus
S. Theologiæ Professor ac Magister.

Hic jam Anno 1732. Patavinis literis Sæc. XVIII.
binam dissertationem adornavit, de Ro- A. C. 1734.
mano Pontifice in serendo de fide moribus-
que judicio falli & fallere nescio, eodem
que Conciliis Oecumenicis auditoritate, po-
testate, jurisdicione superiori. Huic lu-
cubrationi Serryus celeberrimus hic
Theologus appendicem subjunxit de
mente Ecclesiæ Gallicanæ, & Academiæ
Parisensis circa præfata duo Sedis Aposto-
licæ privilegia: In his dissertationibus
propugnatur, Papam quidem in rebus
fidei ac morum esse infallibilem, dum-
modo præcesserit matura cum celebri-
tibus Theologis consultatio, & demum
judicialis Cardinalium consensus acce-
serit. Hoc ipsum vero temperamen-
tum male habuit quemdam Anonymum
patria Venetum, qui hoc anno Venetiis
adversus Serryum sua opinione gravem
edidit librum sub titulo: *Romani Pon-*
tificis privilegia adversus novissimos osores
vindicata, duplex dissertatio cum duplice
appendice. In hoc opere Auctor acriter
impugnat declarationem Cleri Gallicani
de potestate Ecclesiastica die 19. Martii
Anno 1682. factam, cuius apologiam
edidit doctissimus Galliæ Antistes Be-
nignus Bossuet. Postea declamabat
Auctor contra Parisini Parlamenti sen-
tentiam anni prioris die vigesima tertia
Februarii pronuntiatam: demum in

Hh 3 pri-

Sæc.XVIII. prima sua dissertatione statuit, Po
A. C. 1734. sicem in suis definitionibus, si en
theda loquitur esse infallibilem
altera Papam omnibus Oecume
Conciliis esse superiorem, eorum
creta Pontificem abrogare aut im
tare posse, & validam ab eis app
tionem ad Papam esse, Cardinals
denique consensum non esse condi
pem sine qua non, sed mere con
tativum. Verum hæc apologia
sponso non caruit, quippe idem Pa
ryus hoc anno librum edidit, sub
titulo: *Infallibilitatis Pontificia *julli
minis circumscrip*æ explicatio atque ac
sio, necnon dissertatio Apologetica ade
novissimum privilegiorum Pontificiorum
dicem, typis Bartholomaei Giavarini
petiis publicatum.* In hoc opere Au
suam sententiam solide comprobat
& Adversarii sui rationibus confutat
ex communi Theologorum conde
præsertim ex Cano, Prieri, Vigilio
Albizio, Bellarmino, Turre Cremonensi
Hosio &c. comprobatum ivit, id est
Papam non esse infallibilem, nec Co
dinalium Consensum esse conditio
essentiale. Ceterum quantumvis se
opinio non adeo favorabilis esset de
manæ Curiæ Theologis, Venetia
men Republica non concessit, unde
liber Venetiis imprimeretur, unde
hunc**

loniæ apud Petrum Marteau excusus Sæc. XVIII.
legitur. Attamen Serryus inter ipsos A. C. 1734.
fuos Confratres habuit, qui ejus sen-
tentiam acriter impugnaret: Erat is
Aloysius Maria Lucinius Dominicanus,
S. Theologæ Magister, & Romanæ
Inquisitionis Commissarius Generalis:
Hic anno sequenti non Parisiis, uti
hic typi locus appositus est, sed Ve-
netiis publici juris fecit librum ita in-
scriptum: *Fratris Hyacinthi Serry, Pri-
marii Theologi Patavini ab Aloysio Maria
Lucinio R. J. C. G. aperta jam fronte pro-
vocati iterata defensio, seu infallibilitatis
Pontificice iustis terminis circumscriptæ fu-
sior explicatio firmiorque defensio, Differ-
tatio Apologetica secundis curis adornata.*
Ex ipso titulo cognoscimus, Eundem
Patrem Lucinium edidisse *privilegia R. P.*
adversus novissimos Osores vindicata. Cum
ergo hic Auctor sententiam Patris Serry
refellere niteretur, hic apposito suo
nomine librum suum de *infallibilitate*
Pontifica potissima ex parte auctum
rursus prælo commisit, ac in decimo
seu postremo capite strenue sese vindi-
cavit contra obmurmurationes quorumdam
scolorum, qui etiam tractatum de *Ro-*
mano Pontifice falli & fallere nescio Ro-
manæ Curiæ Ministris suspectum red-
dere moliebantur, præcipue ob hæc
verba: Romani Pontificis, in judicandis

Hh 4

fidei

Sæc. XVIII. fidei morumque quæstionibus, ^{arbitriis}
A. C. 1734. infallibilitatem, ejusdem supra Con-
Oecumenica præstantiam & eminentia-
tetatis, ad fidei Catholice dogma-
nime pertinere: Enimvero tantum R-
valebant Pontificiæ auctoratis c-
ces, ut die decima quarta Jan-
anno priori Serii opusculum de Po-
falli & fallere nescio supprimeretur;
alio tamen, nisi consueto succi-
pleramque enim libri, qui Rome
alibi supprimuntur, aut damnatae
majori legentium aviditate conquiri-
tur, ab aliis ex censuræ contem-
ab aliis nescio quæ incognita, arca-
nova, miraque inde addiscendi curia-
tate; suæ enim libertati omni jure
bitæ ejusmodi interdicto vim infer-
& veritatem, quam in proscripto libri
detegere possent, sibi studiole occi-
tari existimant, creduntque, nulli
nisi Divina vel humana jura lœduntur,
integrum esse, amore veritatis per-
djudicare, suumque desuper judicium
proferre:

Porro fervente tum scribillandi, &
 contradicendi æstu veteres quoque
 suscitabantur controversiae, & quidam
 de Probabilismo, quem jam Anno 1697
 Innocentius XI. Pontifex e Scholis
 Theologorum libris eliminaverat: Præ-
 mam occasionem præbebat Paulus
 Segni

Segneri Societatis Theologus, qui e-
dita epistola de *probabilitate* propugna-
bat, tam implicitas in morali doctrina
quæstiones dari, ut non raro faten-
dum sit, in hominibus dari ignoran-
tiam invincibilem, proin probabilem
opinionem sequi sæpius necesse esse,
præsertim si pro utraque parte doctis-
simi, magnique nominis Doctores mi-
litarent. Ad hanc epistolam Petrus
Ballerinus Presbyter Veronensis anno
hujus sæculi trigesimo secundo *respon-
sum circa Probabilitatis materiam Roman-
zinis typis* edidit; ea vero, quæ hic
Auctor in suo responso objecerat, alias
ex eadem Societate hoc anno diluere
nitezatur, hancque in rem in suo cursu
Scholastico quatuor dissertationes pu-
blice in Schola dictabat, simulque di-
vulgabat *epistolam cuiusdam Theologi ad-
versus eandem Ballerini respcionem*:
Hæc agendi ratio vehementer pupugit
Veronensem; quocirca eodem anno
Veronæ quatuor hisce dissertationibus
opposuit *epistolas quatuor Theologo - mo-
rales P. B. P. V. adversus Dissertatorem
S. J. seu censuram quatuor dissertationum*,
quæ dictatae fuerunt contra libellum *in scri-
ptum. Responsum ad Epistolam P. Pauli
Segneri*: Addidit quoque *confutationem
epistolæ cuiusdam Theologi contra eandem
Respcionem e clandestinis typis recens*

vul-

Hh 5

Sæc. XVIII. *vulgatæ.* In prima epistola Baller
A. C. 1734. egit de *ignorantia invincibili*, in *de conscientia dubia*, in *tertia de Probabilitate*, & in *ultima de doctrinis nymī.* Edidit præterea bieonicam *Historicam Dissertationem de Probabilitate ejusque falsitate.* Cum autem quidam Anonymus ejus responsum circa Probabilitatis materiam confutaret, eodem anno edidit *epistolam ad Autorem contradictionum in opus*, cui titulus: *confutatio epistolæ circa materiam Probabilitatis.*

§. IX.

Fata Petri Giannone seu Jannone suam Historiam Neapolitanam

Jam supra memoravimus, infans ac sacrilegum librum sub titulo *Iesus Christus anathemate percussus*, Jansenistarum officina prodiisse. Hoc Authorem celebrem quemdam Fratrem Episcopum Constitutioni refractum exstitisse ferunt. Utut autem dicitur, certum omnino, quod damnatus hic fœtus incerto Parente in loco protrusus promerito infamiae stigmatis notatus fuerit; die enim vigiliae beatissima Novembris hoc anno Sacre Inquisitionis jussu Romæ ante portas Basilicae S. Mariæ super Minervam in fame pegma erectum est, in qua

lestum hoc schediasma carnificis manu Sæc. XVIII,
laceratum probroso incendio deletum A.C. 1734.

est. Acerbior item, meritis tamen condigna sors insequebatur alium prævarum lucubrationum Authorem: Erat is Petrus Giannone seu Jannonius Jure-consultus ac Historicus celebris, cuius maximæ calamitates ab hoc anno ini-tium duxere. Quæ, ut evenerint, paucis, quantum fatorum copia pati-tur, expediā. Neapolitanus hic Do-ctor anno hujus sæculi vigesimo quarto publici juris fecit *Historiam civilem Regni Neapolitani*, quam Carolo VI. Impera-tori tum Neapolitano Regi nuncupabat, eamque facultate Comitis de Har-rach Pro - Regis muniebat. Magno plausu apud Neapolitanos excepta est hæc lucubratio, quæ tamen Romanis aversionem, & Auctori summam mo-lestiam accersivit; quippe is pro illius ævi genio summos Pontifices, Eccle-siaſticos, & Monachos liberiori, ac maledico calamo allatrabat, & quod capitale erat, pro ingenii sui ad exco-gitanda nova acutissimi fæcunditate, nescio, quas artes & media adinvenit, quorum ope summos Pontifices sibi dominium in Neapolis Regnum, & Romanam ditionem sensim vindicasse afferebat: cetera autem exactissime de-ſcriperat civilem ac politicum patriæ ſu-

Sæc. XVIII. suæ statum, systema, leges, &c.
A. C. 1734. quicquid ad plenam hujus Regni co-
tionem spectare videtur. Eapro-
grati animi tesseram Neapolitan-
bis Senatus Auctorem collato pro-
in signi dono ad Syndici officium
movit. Nec hic stetit prima blandi-
tis fortunæ felicitas; quippe ipse
Imperator Carolus VI. hunc Vnu-
Viennam evocavit, eumque Ca-
Historiographi dignitate auxit, alio-
eidem per amplio authoramento: hu-
tamen diu adspirabat tam subite pro-
speritatis aura; paucis enim ab
tione Mensibus Jannonii Historia
mæ die prima Julii Anno 1723. in
carbone notata est: Tunc primum tu-
topere novitatum cupidi ardebat ho-
jus Historiæ desiderio, ut crederet
indies illius fama, & legendi au-
tate, hoc opus paulopost in Latina
Gallicum & Anglicum idioma ver-
retur: Non deerant tamen, qui con-
hanc Historiam eruditos suos calun-
exercerent, graves hallucinations de-
tegerent, falla convellerent, & temer-
excogitata solidis rationibus oppo-
que veritate dejicerent: Jannonius vero
Viennæ potentum patrocinio tutus fu-
adversarios præcipue P. Felicium Je-
tam partim contemptu, partim editio
vindiçiis repellebat, atque contra ihan-

Roz.

Romanam Curiam, peregrinationes Sæc. XVIII.
facras, sanctorum cultum, Episcopo- A.C. 1734.
rum ordinationes &c. calatum acue-
bat, scriperat etiam tractatum de pro-
hibitione librorum, de remediis con-
tra excommunicationes invalidas, de
concubinatu, & alia nonnulla, quæ
tamen adhuc inedita apud ipsum repe-
riebantur; ne vero ob anathematis
fulmen sese exosum Viennensibus red-
deret, simulata pœnitentia ac palino-
dia Pignatellum Neapolitanum Archi-
episcopum eo permovit, ut hic eum a
censura liberaret, & absolutionis lite-
ras testes ad illum Viennam mitteret.

§. X.

Jannonius ubique profugus.

Hucusque cuncta ad Jannonii volunta-
tem prospere fluebant, postquam
vero hoc anno Imperator infausto Marte
pugnans, Neapolis Regnum Carolo III.
Burbonio cedere cogebatur, omnia
quoque salarya, quæ ex Urbis reddi-
tibus assignata pendebantur, fuere ex-
tingta. Sinister hic eventus neminem
gravius afflxit, quam Jannonium;
fuppetiis enim, quibus præcipue su-
stentabatur, spoliatus, ac sensim ab
Amicis derelictus, quo se verteret ne-
sciebat, insuper alias ex alio casus pri-
ftinam

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

tinam rerum suarum tranquilliam
tantopere perturbabat, ut ob His-
toriae Inquisitionis metum Neapoli
subsistere veritus, Venetias fecerit.
Ast nec hic ab infestæ fortunæ ini-
tutus erat, partim quod multam
exterorum Principum Legatis fa-
ritatem soveret, partim quod libe-
rem Venetiam & jus Reipublicæ in
Adriaticum suo calamo impugnaret,
maxime vero, quia Romana inde-
tio sese contra illum etiam ad Re-
publicam protenderet, unde accidit
ut hi, qui sanctæ Sedis auctoritate
jura sese quam maxime reverenter
fitentur, apud Senatum, sibique
dictos tantum efficerent, ut Jannus
Venetiis expelleretur. Inde Mediu-
num fugere statuit, ac tandem in
semel præsentaneum suæ libertatis
riculum eluctatus, eo advenit, p-
tamen sine metu spirare posset; p-
opportune autem post aliquot dies
moram Genevensis cuiusdam Euse-
polæ epistolam recipit, qua Geneva
quantoprimum contendere rogarunt
ut ipsus in nova Historiæ suæ editio
præsens curam ponere, illam en-
dare atque augere posset. Hoc Nuto
lætus, cum non modo inclinatis in
rebus, sed & vel maxime securis
suæ sat prospectum crederet,

mora Mense Novembri Genevam petit, Sæc. XVIII.
 ubi etiam anno hujus sæculi trigesimo A.C. 1734.
 quinto Urbem ingressus, res suas in
 tuto collocatas existimabat: Attamen
 qui insidias & odia hostium effugisse
 gaudebat. simulatæ amicitiae laqueos
 declinare haud poterat; cum enim Pa-
 schales feriæ anni sequentis otium a
 literis offerrent, facile concessit huma-
 nissimis precibus cujusdam simulati a-
 mici, qui eum invitabat, ut cum ipso
 per aliquot dies rusticani recessus a-
 mœnitate in sua Villa frueretur: Igno-
 rabat tamen Jannonius, hunc locum
 Sabaudiæ Ducis imperio esse obnoxium,
 nilque mali suspicatus, sine cura
 in Amici hospitio versatus est, prima
 etiam nocte tranquillus quievit, sed
 soporem mox intercepit cohors militum,
 qui semisopitum primum Sabam, ar-
 cem natura & arte munitam, ac de-
 dum Taurinum abduxere: mox omnia
 ejus scripta, quæ penes se habebat,
 Romam Sabaudiæ Ducis jussu trans-
 missa fuere: ipse vero ad carceres ad
 Portam Padanam fitos abductus deti-
 nebatur.

§. XI.

*Spontanea errorum abjuratio a Jan-
 nonio Taurini facta.*

Hæse-

Sæc.XVIII. Hæserat in hoc ergastulo Jann
A.C. 1734. integrum ferme annum, p
nesté tamen habebatur, nec illi
quam præter libertatem deerat;
jungebatur etiam P. Joannes Ba
Prever Congregationis Oratorii S.
lippi Sacerdos, qui captivi condi
tiam moderaretur, ejusque anim
ad detestandos errores, veramque
nitentiam disponeret. Nondum inter
præterfluxerat annus, cum Jann
aut Directoris sui monitis, aut cap
tatis tædio expugnatus, sinceram
rorum abjurationem sponderet, ex
fine Romam literas veræ poenite
testes ad S. Inquisitionem daret. Et
ad veniam pronior, quam ad pen
die duodecima Martii ad Joaniem
bertum Alferium Magistrum Gen
datis literis modum, quo Jann
tractatio ad juris normam recine
tur, præscripsit, factæque dispositio
seriem Patri Prevero communicar
sit. Die igitur quarta Aprilis pres
tus Inquisitor unacum captivi Dicte
& Notario publico carceres adiit, ne
conspicto Jannonius pro exonerando
sua conscientia benigne audiri per
moxque juramentum de veritate
cenda tacto S. Evangelii libro exhibi
ac Inquisitorem his verbis allocutus.

„Te, Reverende Pater, vocandum Sæc. XVIII.
 „censui, facto ad sacram Congregatio- A.C. 1734
 „nem recursu, ut sponte abs te audi-
 „rer, eo consilio, ut & conscientiæ
 „meæ consulam, & misericordia S. Tri-
 „bunalis Inquisitorii fruar, quibus-
 „cumque meis culpis ad ejus pedes
 „devolutis, qua facta confessione ab-
 „solutionem, si ei placuerit, nanciscar,
 „cum, qua ratione a S. Officio fuerit
 „judicatum, animam induxerim ad
 „abjurandum, detestandum, & revo-
 „candum id, quidquid fuerit mali,
 „quod vel publicis scriptis, vel factis
 „commiserim, S. Ecclesiæ & Sacro
 „Inquisitionis tribunali in omnibus &
 „per omnia me submittens. Quo ita-
 „que sincerior compareat & fuso vacet
 „hæcce mea proprio motu facta coram
 „Te comparatio, quo dignior evadam
 „hujus tribunalis misericordia, hisce
 „foliis propria manu id omne inscripsi,
 „quod commissum a me, quod a me
 „peccatum, quod censura dignum esse
 „queat, quæ folia jamjam prompta
 „habeo, & parata, ut in judicio ea
 „proferam, si Tibi, Vir reverende,
 „fuerit visum.

His dictis subjunxit Jannonius, pe-
 nes se habere quædam proprii chiro-
 graphi scripta, in quibus omnes tam
 typis impressi, quam nondum editi
Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Ii erro-

Sæc. XVIII. errores sane gravi censura digni-
A.C. 1734 rentur, quosque S. Officio tu-
mentemque suam desuper explic-
ratus esset: Ea sex complecten-
folia, quorum primum ita in
Quod Historiam Civilem &c. & de
verbis: ut meos errores, &
infirmitates detester. Præprimis
circa Historiam suam civilem
Neapolitani suum errorem his
deprecabatur: Quod Historiam
Neapolitani civilem spectat, alium
præfixum haud habui, nisi ut politio
leges illius regni illustrarem. Id quod
ita nude fieri haud posset, nisi dicta
ordinis Ecclesiastici idea, qui majora
lius regni partem constituit, de rebus
ordinibus tractandum mili erat, pa-
casione quoque deabus suis locutus
limites in referendis illis excessi, ut
sentio & perspicio: revocatum id scelus
si fieri posset, non extare vellem illius
publico prælo donatos, ne per illius
scandalum in aliis sive damnum
enascatur. Et sic eos condemnno.

Cum autem inter alia accusaret
quod in suo responso ad P. F. R.
librum dato multa contra Pontificem
auctoritatem & miracula indecentia
scripsisset, hanc criminationem in-
luit: Responso autem, quod P. F. R.
dedi, (qui duobus tomis, Roma in for-

quadrata impressis, non contra historiam Sæc. XVIII.
 duntaxat solam sed potius contra auctorem A.C. 1734.
 scripsit, quem multis injuriis & contumeliis
 ita oneravit, ut ab ipso Consilio collaterali
 Neapolitano ejus libellus inter infamatorios
 sit relatus,) ego quidem nunquam cogitavi,
 Ecclesiam offendere Romanam, sed eo fine
 unice a me fuit dictatus, ut P. Felicio sa-
 nas facerem, qui heretici notam mihi im-
 pressit, eo quod de pontificia potestate in-
 justa & exorbitantia fixerim principia,
 cui ad oculum demonstravi, legi ea, quæ
 scripsi, in quamplurimis auctoribus Ro-
 manis; non nescius, graves seriosque au-
 tores ab hisce principiis abhorrente; id quod
 pariter de miraculis dixerim, quæ ab in-
 cautis scriptoribus narrantur, improbata
 ab aliis gravioribus & seriis. Nec un-
 quam volui, ut publica luce donaretur illud
 scriptum; quin & multum laboravi, ne
 unquam prodiret in publicum, siquidem
 nonnisi per jocum, & Patris Felicij irri-
 dendī gratia, pro meis amicis illud com-
 posui. Multum hinc dolui, quum resci-
 rem, quod scriptum hoc per manus lecto-
 rum vagaretur. Utī itaque voluntas mea
 in publicando eo nunquam adfuit: ita jam
 assevero & volo, omnem ejus penitus de-
 leri memoriam. Irritum id pronuncio, &
 revoco, & pro non scripto a me, nec un-
 quam a me dictato, declaro.

Ii 2

Ac.

Sæc. XVIII. Accusabatur etiam, quod illa
A. C. 1734. de Consiliis & dicasteriis Urbis Vene-
nensis ediderit, pluresque in eo
positiones erroneas ac hæreticas
sparserit: Hanc tamen labem a
moliri nitebatur, hunc in modum
bellum de Consiliis & dicasteriis Urbis Ven-
dobonæ pro meo fætu non agnoscere.
ille ex manuscripta mea relatione extin-
Neapolin ad quendam Consilii collatorum
regentem missa, a quo fueram rogatus,
distinctam ei texerem ideam omnium,
Vindobonæ florent, Consiliorum &
steriorum. Rem Italico sermone con-
tam, amico in suum ipsius usum, ut
instrueretur, donavi; neutquam vero
fine, ut prodiret in lucem. Congredi-
postmodum habui, in manus Germanorum
id opusculum incidisse, qui latinitate do-
tum, sic in publicam lucem protraxerat,
a primævo & originali manuscripto multo
alteratum. Meum itaque id agnoscerem
debeo. Quapropter etiam omnes propo-
sitiones, quæ in illo reperientur, jocu-
losas, falsas, temerarias, contumeliosas,
erroneas, hæresi proximas, ego quæ
condemno, reprobo, revoco, abjuo &
detestor.

Plura adhuc alia scripta, & re-
cipue de remediiis contra excommunicati-
nes invalidas offensioni erant, de quibus
etiam rationem reddere jussus, respon-

respondit: Quod vero reliqua mea manu- Sæc.XVIII.
scripta concernit, quæ Regia Majestas Sar- A.C. 1734.
dica Romam misit, inter quæ primum est,
de remediis contra excommunicatio-
nes invalidas, illud ego contra censuram
Vicarii Neapolitani scripsi, qui fulmen hoc
vibrari a se posse credidit, quia ab eo per-
missionem imprimendi historiam civilem re-
gni Neapolitani haud petierim. Composui
hunc librum in mei ipsius defensionem, ut
excommunicatio, tanquam nulla & irrita,
a me removeretur. Continet ille liber alias
quoque partes, in quibus modum doceo, quo
uti queant Principes, ut censure revocen-
tur; sed non nisi eo casu fuerunt a me no-
tatoe, si vicarius revocare id fulminis recu-
saret. Omnia vero istius generis scripta
nec, ut prælo committerentur, fuerunt facta,
nec postmodum quidquam juvabant. Pur-
puratus enim Pignatellius, Neapolitan-
orum tum temporis Archiepiscopus, cognita
ratione movente, cui censura illa super-
stribebatur, me ab eminentia sua petentem,
ut tolleret eam, exaudivit, absolutione
mihi ad Vindobonenses transmissa. Ful-
mine igitur isto pro irrito declarato, nec
opus fuit ulteriori illius scripti publicatio-
ne, sed profunda oblivione sepulta jacebant
omnia, quippe nullo amplius usu futura.
Quapropter a producendis illis in publi-
cam lucem fui alienus, & nunc etiam, ubi-
cumque manuscripta jacuerunt, ea retracto,
abjuro, irrita volo & detestor.

li 3

Idem

Sæc. XVIII. Idem ferme respondit Janoond
A C. 1734 ea, quæ circa opusculum objici-
tur, quod de prohibitione librorum. hæc enim erat ejus responsio:
*quoque manuscriptum de librorum p-
bitione, non, ut typis euulgaretur,
posui, sed eo unice consilio, ut debili-
rumdam mens sincera luce illuminari
demonstraturus quippe, quoad ipsa
poterat, bene flare & apologia non
cas propositiones, quas prohibito-
rat.* Eo vero opus hanc fuit, &
*absconditum tenebatur, ne unquam in
cem prodiret; unde, siquid in eo fu-
me peccatum, (ut excessum a me
agnosco) quod cum sana Ecclesia Romana
fide non concordaret, id revoco, retro
abjuro, & detestor.*

Excutiebantur quoque cetera
nia ejus scripta, quæ penes ipsum
perta fuere, circa quæ tamen legeri
verbis purgabat: *Alia manuscrip-
annotationes, apud me repertæ non
rapsodie sunt, brevesque nota, qua
tidiana auctorum lectione mihi colliguntur.
Quæ licet inter se aliquem haberent
adeoque secum ferrent diversorum
farraginem: illi certe a me nec credidim
retenti sunt, sed eo fine collecti, ac
rum scirem sensa & placita. Esto
errasse me; neque enim decuit legre
generis libros, sive ex iis errores exsistunt.*

Volo itaque & desidero, omnes illas rapso- Sæc. XVII.
dias abolitas esse & irritas, nec ullum ea- A. C. 1734.
rum superesse vestigium, quia eas detestor,
revoco, & abjuro.

Scripserat quoque tractatum de concubinatu, quem esse licitum, propugnasse accusabatur; hanc tamen labem diluere conabatur hac excusatione: *Tractatum de concubinatu prælo tradere non volueram, sed historice scripseram pro defendendis duobus ex historia civili capitibus, ubi ego de antiquo Romanorum concubinatu verba feceram; nec unquam credidi, hodie eum esse licitum. Pænitet tamen materiæ, scripto publico propositæ, ex quo fortassis aliquid scandali nasci poterat. Ut itaque propositum mihi haud fuerat typis eum tractatum donandi, sic omnem jam ejus memoriam extingui volo. Illum igitur irritum pronuncio, detestor & abjuro.*

Denique rationem reddere jussus de suis scriptis Philosophicis ita respondebat: *Palam apparet, scriptis philosophicis non animi mei sensa contineri, sed aliorum ibi extare Philosophorum placita, cum quibus non consensi, quin potius in illis chartis eorum errores notavi, atque blasphemias hæreticasque propositiones agnovi; quas scripsi, non ut sequar, sed ut mihi notem. Has propositiones detestor & abjuro.*

Sæc. XVIII. His ita partim confessis, per
A. C. 1734. excusatis atque revocatis culpam
perdemisse deprecatus, veniam
& Ecclesia humillime petiit, his
bis: *Si quid unquam in chartis his-
que manuscriptis rapsodiis, penes o-
ventis, extaret, quo^t sane Ecclesie
& trinæ refragaretur, aut aliis scru-
vel errori esse posset: id omne refello,
futo, abjuro; divinam misericordiam
catus, ut, sicuti lumen mihi concessi
res meos agnoscendi, ita jam mihi
concedat, quam a S. matre Ecclesie
tholica, & ab omnibus fidelibus ob-
scandalum, & partum damnum depr-
orans omnes & singulos, ut errores
humanaeque infirmitates, condonent,
que in posterum alium hominem impul-
Volo vivere & mori tanquam verus &
sequens S. matris Ecclesie filius. Eu-
magis in vulgus evadat hæc mea retrahit-
& omnibus sit nota, si S. Ecclesia san-
rit, imprimendam esse hanc meam retrahit-
tionem, ut in publico in aliorum capi-
*plum prostet, in summam mihi gloriam
consolationem verget. Et sic, quo erit*
sit S. Ecclesia, & quo majorem misericordiam
*habeat S. Iribunal: iis, quæ in his pro-
liis sui detestatus & detestor, nonnullis*
*scribo:**

PETRUS JANNONIUS

Placuit cunctis præsentibus humili- Sæc. XVIII.
lis ac candida hæc deprecatio; quam A. C. 1734.
ut verbis protulit, etiam calamo con-
signare, ab Inquisitore jussus erat;
cum autem non pauci ob suum ad Ge-
nevenses perfugium male de ejus Re-
ligione opinarentur, interrogatus de
suisecessus caussa, hæc subjunxit: *Huic*
meæ spontaneæ comparitioni, quam Te
Reverende Pater, scribi jubere precor,
addo, me, Anni 1735. mense Novembri
ad finem vergente, privatum & vidu ne-
cessario, & terris exclusum Italicis, ob
mala mea forsitan scripta, viam iniisse,
ad Genevenses me conferendi, ubi refugium
habeam, non, Deo sint grates, ut religio-
nem mutem, sed necessitate vixtus parandi
adstrictum. Illis versio, in Gallicam hi-
storice meæ Neapolitanæ parantibus prælo
subjiciendam, quam gratissimum accidit,
præsentia mea uti. Quam ob caussam eo
me contuli præterclusa nihil alia via vitam
sustentandi. Postea vero impressa ibi haud
fuit. Translatam eam esse in Gallicum
sermonem, facile est conjectu; & sane haud
ignoro, partem illius esse translatam, non-
cum vero impressam, quod ego quidens
sciam, cum jam triennium sit elapsum, ex
quo hisce carceribus claudor; illinc exul.

Id quidem sateri debedo, ne meæ con-
scientiæ quidquam oneris supersit, si apud
Genevenses ulterius subsistere datum fuisset,

li 5 defi-

Sæc. XVIII deficiente virtute verisimiliter futurum
A. C. 1734. ut ne ad alium turborem, & ad quoniam
tomum componendum accingerem. **I**bi
si censurom nulli auxisset, omne id co-
lum pariter detestor, & misericordia
Deo & absolutionem imploro; affer
insuper, per trimestre illud & quod es-
tit, quo Genevæ substiti, catholice sum
me vixisse, & in audienda missa, &
alio quo cumque dogmate, ad Ecclesiam Co-
tholicam Apostolicam Romanam pertinet.
Apparet id exinde, quod ipso palmaru-
die fuerim detentus eo tempore, quo ex
Genevam exivi in pagum, Sardinie Regis
Majestati subditum, ut paschale impetrare
præceptum. **H**oc Tibi, Reverende Par-
dicere & profari debui in conscientia
exoneracionem; recatus quemque, qui
pradictos libros aut Manuscripta posse-
rit, ut **S** Ecclesiæ eos tanquam impu-
scos, scandalosos tradat.

§. XII.

Jannonius ex juris præscripto
interrogatus.

Qquamvis ex scripta hac revocatio
quam Jannonius S. Officio con-
nabat, de ejus mente & orthodoxia
sufficiens haberetur certitudo, nece-
tamen erat, ut ad sententiae & ablo-
cationis valorem ipse etiam ore integrum

tatem fidei suæ legali testimonio com- Sæc. XVIII.
probatam redderet. Hoc igitur exa- A.C. 1734.
men subire cogebatur, & quidem in-
terrogatus, an credat, vel crediderit,
licitum esse, vel fuisse viro Catholico
typis mandare sopradictam historiam,
continentem propositiones temerarias,
erroneas, scandalosas, seditiosas, per
summam calumniam injurias omni-
bus Ecclesiæ ordinibus & toti Eccle-
siasticæ Hierarchiæ, præsertim S.Sedi
Apostolicæ, & schismaticas & hæresim
ut minimum sapientes ? Respondit,
Catholice.

Interrogatus: An credat, vel cre-
diderit, licitum esse, vel fuisse viro
Catholico scribere, vel aliis tradere
manuscripta ad invaliditatem & vali-
ditatem excommunicationum ? prout
in sua spontanea comparitione. Simi-
liter tractare de falsis imputationibus ?
prout in sua comparitione. Nec non
tractare, quam vim & vigorem habere
debeant prohibitiones librorum Romæ
factæ, prout in sua spontanea compari-
tione. Concludere, quod similia de-
creta prohibitoria vi careant, prout in
sua spontanea comparitione: quod ex-
purgationes librorum a Principibus fieri
debeant, prout in sua spontanea com-
paritione. Respondit: jam in mea
retractione dixi, cur id fecerim. De

cæ-

Sæc. XVIII.
A.C. 1734

cætero male feci nec unquam cri-
id esse licitum.

Interrogatus, an credat, vel
diderit, licitum esse, vel fuisse,
Catholico Venetiis imprimere, vel
mittere impressionem operis hujus
tuli: Jani Peruntini? prout in scripto
Respondit Catholice.

Interrogatus, an credat, vel
diderit, licitum esse, vel fuisse,
Catholico dicere & sustinere, pro-
hibitiones Romæ factas procedere a
suris fratrum qualificatorum prout
sua spontanea comparitione. Repon-
dit Catholice.

Interrogatus: An credat, licitum
esse, vel fuisse, dicere, vel scribere
(casuistas sibi moralem disciplinam in
modo fecisse) prout in sua spontanea
comparitione. Respondit Catholica.

Interrogatus, an credat, vel
diderit, licere retinere manuscripta
cum titulo *de regno celesti* & ierar-
chicas continens plures propositiones her-
méticas, nec non retinere plura illa
manuscripta, quæ possent formare
ginti volumina & multa alia manu-
scripta seu folia, contradicentia
cœlestiæ Catholice? Respondit: Repla-
me semper vixisse ut verum S. Ecclesia Ca-
tholice filium, uti & in omnibus, de quo
bus adhuc fui interrogatus. Agnosco.

tiam tum agnovi, id quod feci, facere non Sæc. XVIII.
licere, sine gravi conscientiæ onere, & pec- A.C. 1734.
cando contra leges Apostolicas Ecclesiæ Ca-
tholicæ Romanæ. Sed, quia abyssus aby-
sum invocat, in omnia ea, quæ dixi &
scripsi, incidi; ob quæ misericordiam S.
tribunalis imploro, ut cum S. Matre Ec-
clesia concilier, gratiis adiis primum Deo
de lumine mihi ad agnoscendos errores hosce
concesso, post Regiæ Sardiniae Majestati
ipsiusque Ministris quod detineri me jufse-
rint, quia in misero statu, quo eram im-
plicitus, in alios errores poteram incidere,
de qua re semper pro ipsorum conservatione
Deum precabor.

§. XIII.

Absolutionis sententia in favorem Jannonii.

Cum igitur ex Jannonii responsis lu-
culenter comprobatum esset, eum
non modo a Catholica fide nunquam
defecisse, sed etiam, si quid eidem fi-
dei adversum scriptisset, sincero animo
revocasse, hinc idem Vicarius Gene-
ralis sancti Officii die quarta Aprilis
hanc pronuntiavit sententiam.

Nos F. Joannes Albertus Alfierius,
S. Theologice Magister, Vicarius Generalis
S. Officii Taurinensis. Quod Tu, Ad-
vocate Petre Jannoni, Neapolitane, Fili-
de-

Sæc. XVIII defundi Scipionis coram S. Officio
A. C. 1734 comparuisti, & contra Te ipsum ju-
deposuisti, imprimendos curasse Te
& composuisse plura alia scripta
gravi censura digna, scilicet: Hilton
civilem regni Neapolitani, cum di-
nis & propositionibus falsis, temerariis
scandalosis, seditiosis, calumniosis,
riosis S. Sedi, & religioni; quod pro
contra P. Felicium Jesuitam, dicto filio
impugnatorem manuscriptum evulgans
sub titulo: Professio fidei, ut in ho-
tanea comparitione deposuisti, contro-
dictoritatem & potestiam Ecclesiastum
Quod Venetiis opus sparseris sub libro
Jani Peruntini, refertum propositione
scandalosis, falsis, temerariis, contra
ecclesiasticam jurisdictionem: Quod Con-
fueris, cum intentione, ut victimum para-
prosequendi quintum dictæ historia tomum
Quod diversa tenueris manuscripta de
communicationibus, tam validis, quam
invalidis & librorum prohibitionibus, pro-
tractatum scripsieris de concubinatu
quitus permisso: Quod varia manuscrip-
ta retinueris, quæ omnia propositiones
S. Ecclesiastam continent, ut supra in com-
paritione Tua spontanea: idcirco a me
interrogatus, Catholice respondisti. Ide-
rim visa & mature considerata sententia
hac Tua comparitione, & eis perspici-
quæ perspici juris erat, contra te in aera

notatam sententiam definitivam descendimus. Invocato itaque sanctissimo nomine A. C. 1734. Sæc. XVIII.
Domini Iesu Christi, glorioissima matris, semper virginis Marie, & Petri Martyris nostri Protectoris habentes ante nos sacro-sancta evangelia, ut a facie Dei procedat nostrum judicium, & oculi nostri videant æquitatem: hac nostra definitiva sententia, quam, sedendo pro tribunali, hisce scriptis, hocce loco, & hac hora, a nobis electis, proserimus, dicimus, pronunciamus, declaramus, ordinamus, quod Tu, dñe Petre Jannomi, ob res dictas, confessione Tua confirmatas; scilicet, quod libros typo evulgaveris, & multa alia scripta composueris, gravi censura dignissima, nempe historiam civilem regni Neapolitaní, resertam doctrinis & propositionibus falsis, temerariis, scandalosis, calumniarum plenis, S. Sedi & religioni injuriosis: Quod contra P. S. Felicium, Jesuitam, manuscriptum evulgaveris sub titulo Professio fidei: Quod Genevæ fueris, cum intentione, ut vidum parares, prosequendi quintum dictæ historicæ tomum: Quod varia MSCta tenueris de excommunicationibus, tom validis, quam invalidis, & librorum prohibitionibus: Quod tractatum de concubinatu antiquitus permisso, & contra prohibitionem librorum scripsieris, ut in tua spontanea comparitione; Te hæresis valde suspectum reddidisti. Quocirca omnes pœnas,

Sæc. XVIII. pænas. & censuras incurriti, a
A. C. 1733. canonibus aliisque constitutionibus
 generalibus, quam particularibus
 similes delinquentes impostaſ &
 mulgatas.

Quia vero sponte in hoc S. Officio
 paruiſti, libere confessus tuos errorum
 sericordia & venia implorata: abſi-
 Te ab excommunicatione erimus con-
 in quam ob res, ſupra memoratas, in-
 riſti, dummodo antea corde sincero &
 non ficto, abjures, maledicas, & deſ-
 eosdem erroreſ, & generaliter omneſ
 ſingulos erroreſ, ſortilegia & horru-
 S. Catholice & Apoſtolicæ Romanae
 clesie contradicat, uti Tibi hac noſtra
 finitiva ſententia mandamus, ut id modo,
 forma Tibi danda, facias. Ut vero
 erroreſ non omnino maneant impuniti,
 quo facilius a Deo noſtro miſericordiam
 veniam impetres: pœnitentiae ſalutarii
 Tibi imponimus. I. Ut quam primum
 peccata Tua ſacerdoti confeſtearis, ab
 nario approbato, & bona ipſius cum
 miſſione communionem adeas. II. Ut in
 annum ſemel in hebdomade tertiam re-
 partem pro animabus, in purgatorio re-
 ſtitutis, recites. III. Ut per triennium
 proxime futurum ad confeſſionem & com-
 munionem in majoribus ſolennitatibus, na-
 vitatis ſcilicet Domini, reſurrectionis, pa-
 tecofles & omnium sanctorum ſeſti,

quentes. Reservata nobis auctoritate, di- Sæc. XVIII.
 das pœnitentias, aut integras, aut ex A.C. 1734
 parte augendi, aut diminuendi, commu-
 tandi, aut condonandi. Sic dicimus, pro-
 nunciamus, pœnitentiamus, reservamus hoc
 & quovis alio optimo modo & forma, qua
 de jure possumus & debemus.

§. XIV.

Solemnis abjuratio a Jannonio facta.

Perlecta hac sententia Jannonius flexis
 genibus errores suos ejuravit hac
 formula: *Ego Petrus Jannonius, filius
 defuncti Scipionis, Neapolitanus, ætatis
 annorum sexaginta sex personaliter in ju-
 dicio constitutus, genusflexus, coram fratre
 multum Rev. Vicario generali S. Officii
 Taurinensis, ante oculos habens SS. Evan-
 gelia, quæ propriis manibus tango, juro,
 quod semper crediderim, nunc credam, &
 auxiliante Deo semper in posterum sim cre-
 diturus id omne, quod S. Catholica, Apo-
 stolica, Romana Ecclesia statuit, credit,
 prædicat & docet. Sed quia a S. Officio
 hæreos valde suspectus fui judicatus, quod
 liberos prælo commiserim, & multa alia
 scripta composuerim, digna gravi censura,
 scilicet, historiam regni Neapolitani ci-
 vilem, doctrinis refertam, propositionibus-
 que falsis, temerariis, scandalosis, calum-
 niosis. Eccles. Tom. LXXIV. Kk nio-*

Sæc. XVIII. niosis, S. Sedi & religioni injuriosis;
A. C. 1734. MSCtum contra P. Felicium Jesuita
vulgarim sub titulo. Professio fidei
meam historiam impugnarat, ut in
tanea mea comparitione: quod Venet
pus sparserim sub titulo Jani Perut
propositionibus scandalosis, falsis, ten
tacris refertam, contra jurisdictionem
eclesiasticam, ut in spontanea mea com
paritione; quod Geneuae fuerim cum inde
ut victimum pararem, prosequendi V. I
mum dictæ historiæ; quod varia M.
tenuerim de excommunicationibus
validis, quam invalidis, & libera
prohibitione, ut in spontanea mea com
paritione; quod tractatum scripsierim
concubinatu antiquitus permisso,
multa MSCta tenuerim, continentis
positiones contrarias Ecclesiæ, ut in
tanea mea comparitione; ideo ego vobis
tem hanc contra me suspicionem sub
ex mente fidelium, justis de causis cap
tam, abjuro, maledico & detestor
errores, & generaliter omnes & que
cumque errores, sortilegium & har
quæ S. Catholicæ Apostolicæ Romanae
cleficæ contradicat, & juro, me in
rum neque facturum neque dicturum
quam, ex quo talis contra me suspi
cit oriri, nec cum hæreticis me conve
rum, aut cum illis, qui de hæresi spe
ciæ; sed si talem quemquam noverit.

S. Officio & loci ordinario, ubi morabor, Sæc.XVIII
denunciabo. Juro etiam & spondeo, im- A. C. 1734.
pleturum me omnes pœnitentias, ab hocce

S. Officio mihi impositas, & si contra ali-
quam harum præmissionum meumque jura-
mentum peccavero, quod Deus a me aver-
tat, me nunc & in posterum omnibus pœ-
nis subjicio, contra similes reos a sacris ca-
nonibus, aliisque constitutionibus promul-
gatis. Ita me Deus adjuvet & sacra sua
evangelia, quæ propriis manibus tango.

Ego Petrus Jannonius promisi, ju-
ravi, abjuravi hoc die 4. Aprilis 1738. in
cujus fidem huic schedæ meæ abjurationis,
prælectæ de verbo ad verbum in dictis car-
ceribus portæ dictæ manupr. nomen sub-
scribo.

PETRUS JANNONIUS.

Facta hac abjuratione Jannonius
ab anathemate, quod quomodolibet
incurrisset, ab Inquisitore absolutus,
ac communioni fidelium, Sacramen-
torum usui, & S. Ecclesiæ gremio re-
stitutus est: cum autem ab hominum
consortio segregatus vivere vellet, re-
liquos vitæ suæ dies in Turrinensi arce
consumpsit, plena libertate potitus,
donec anno hujus sæculi quadragesimo
octavo die decima septima Martii an-
nos septuaginta sex natus vitæ ac cala-
mitatibus suis finem imponeret.

Kk 2

§. XV.

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

§. XV.

*Novi Ultrajectensis Archiepiscopij
electio.*

Postquam fœderati Ordines decre-
suum Catholicis tantopere injus-
sum promulgaverant, Pater Dñs.
qui Patribus Oratorii attinentia
in Strandia Septentrionali adminis-
terat, in Brandiam secessit, sup-
loco Patrem Merlum constituit.
in propria domo, ac in Sacello die
gesima septima Aprilis, in quam d.
Dominica inciderat, rem Divinam
egit, confluentibus incolis religio-
Catholicis. Jam vero in uno hoc
cinore Calviniani cunctas inesse curas
maximas exclamant, questum reci-
runt ad Regium Gottorpense Tri-
onal, tantumque obtinent, ut Damili-
gis nomine Catholicis Sacerdotibus in-
dicta centum aureorum multa, casu
victima litare inhiberetur: Anne
quenti Barchmannus Ultrajectensis
chieepiscopus, ut memoravimus, in
functus erat, hinc Canonici infun-
habito Sedis Apostolice intermixta
Theodorum de Croon die vigesima
cunda Julii unanimi suffragio elegerunt.
Petebant quidem consuetas Pontificis
confirmationis literas; cum autem no-

hac vice responsum obtinerent, ipsi Sæc. XVIII.
propria auctoritate Neo - electum hoc A.C. 1734.
anno solemni ritu initabantur: Id ta-
men haud impune tulit Archiepiscopus;
quippe mox anno sequenti per Aposto-
licas literas ejus electio tanquam nulla
ac irrita fuit declarata, ac ipse ejus-
que Canonici piorum communione ex-
terminati sunt, quam tamen censuram
pro more suo appellationis remedio e-
luserunt. Submiserat equidem Pon-
tifex Baronem de Hörde Flaviopoli-
tanum Episcopum, Vicarium Aposto-
licum, qui tamen nec monitis nec pre-
cibus quicquam profecerat; Canonici
enim Constitutioni *Unigenitus* pertin-
citer obstiterant, & prætensi sui Epi-
scopatus jura firmiter tuebantur: Nec
magis prospero successu hic Episcopus
in Strandia suam exercebat auctorita-
tem; cum enim datis ad P. Düringk
literis plenam eidem daret facultatem,
ut vel ipsem vel ejus nomine Nota-
rius a Strandiæ Ecclesiasticis concessas
Sacerdotalis ministerii literas sibi exhi-
beri postularet, Düringkus invidiosum
hoc negotium a se deprecabatur.

§. XVI.

*Pontificis curæ ob petitum Hispani
exercitu stransitum.*

Kk 3

Con-

Sæc. XVIII. Conflagrabat hoc anno Italia in
A. C. 1734. admodum bello, Domui Austriae
perquam exitioso, & Romane Curiae
admodum molesto; postquam
Carolus VI. Imperator Carolo Henrici
Principi in Parmensem, &
centinum Ducatum investitum
tulerat, sibi hostem, quem bene
devinctum iri sperabat, accersivit.
Pontifici præter opinionem suam
tiplicis molestiæ ansam præbuit.
cessit etiam ad adversitatis Austriae
cumulum Stanislai Lescinskii ex
silio a Polonico sceptro: Hunc enim
pote Sacerum suum in Regnum
cere summa contentione adlaborauit
Ludovicus XV. Galliarum Rex,
simul vim liberæ Polonorum elegerat
per Cæsaris copias, sibi vero, tamen
familia Burbonicæ injuriam fulle
tam querebatur: quocirca fœderatio
Hispanis & Sabaudis inito bellum
fari indixit: Inde hi Reges per
tunam captabant occasionem evi
vadendi Provincias, quas Austria
Domus hucusque in Italia possidebat.
Jamjam Galici exercitus Dux
Larius cum quadraginta milibus per
Delphinatum & Sabaudiam in Po
montium penetravit, seque ad Ve
cellas cum duodecim Sabaudorum mil
ibus conjunxit: Inde Sardiniae Re

Ducatum Mediolanensem movit, oc- Sæc. XVIII.
cupatisque lcelebrioribus quatuor mu- A.C. 1734.
nimentis, ipsam Mediolanensem arcem
& Urbem cepit, Daunio Gubernatore
Mantuam, ac inde Viennam profugo.
Foederatis prospero Marte pugnantibus,
Catholicus quoque Rex infesta Cæsari
arma intulit, & conflato circiter qua-
draginta Hispanorum millium exercitu
ductore Montemario Liburnum appul-
sus est, inde in Neapolis Regnum pe-
netraturus: Permeandæ copiis erant
Pontificiæ ditiones, hinc transitus li-
bertatem a Papa petuit Carolus Hispa-
niæ infans, l cui ejus Pater summaim
militaris imperii demandabat. Id de-
negare, periculosem, concedere invi-
dia plenum. Habentur Romæ plures
Cardinalium congregations, in quibus
serio, quid rebus in salebra hærentibus
agendum, deliberatur: Pars major in
hanc sententiam ivit, neutri parti esse
favendum, idque jam sub primis belli
auspiciis promissum fuisse; proin tran-
sus facultatem uni parti, sine alte-
rius injuria, & violatæ fidei calumnia
dari haud posse; in Hispani Regis par-
tem inclinabant alii, quos inter Bel-
luga Cardinalis nomine sui Regis ad
propositam quæstionem decretorium re-
sponsum mox dari importunius, addi-
tis quoque minis, postulabat. Quo-

Kk 4

circa

Sæc. XVIII. circa Pontifex imminentि pericula
A. C. 1734. ritus, & plurimorum suffragiis per-
tus, indulxit, ut Hispanus exer-
suis tamen sumptibus, per ditiones
clericasticas in Regnum Neapolit.
libere duceretur: Qantocytus i-
duo, ut vocant Commissarii Per-
ablegantur, qui datæ facultatis
tum ad Carolum Ducem supremum
Archistrategum deferrent, & Roma-
Aulæ nomine copias conducerent,
et quæ tam provide disponerent, ut
piis necessaria deessent alimenta. En-
vero huic consilio Cardinalis Cle-
gos Cæsaris Orator totis viribus o-
tit, nilque intentatum reliquit, ut Pe-
tifex tanquam communis Pater
mum, uti spondisset, neutri
addictum exhiberet: At nimis tu-
erat hæc sollicitatio; Galli enim ac
spani jamjam vicitribus suis armis
tam pene Italiam emensi erant, ac
met Carolus Dux ad Neapolis
progressus. Traunum Cæsareum
ludicem, qui vix ultra tria armaturæ
millia sub signis numerabat, a finibus
oppidi S. Germani depulit, eum
Capuam inter & Cajetam castrum
care compulit. Nec his terminis
velox armorum felicitas; quippe re-
pulso etiam Caraffa Duce Cæsareo Ca-
rolus per Cajacum & Averfam

cessit Neapolin usque, quam Urbem, Sæc. XVIII.
expugnatis arcibus, & Pro- Rege An- A.C. 1734.
conam profugo, triumphantis more in-
gressus est. Martis prosperitas Carolo
animum indidit, ut se in utriusque Si-
ciliæ Regem a Papa agnosci percupe-
ret: eo fine Thomæ Ratto Cordubensi
Epistopo, qui apud Sedem Apostoli-
cam Hispani Regni negotia procurabat,
hoc ipso anno mandatum dedit, ut Pa-
pam ad ejus vota inclinaret. Hic qui-
dem nil omnino prætermisit, ut a Cle-
mente Papa obtineret, quo ipse Caro-
lum ceu Regem agnosceret, ab eoque
cientelæ nomine duodecim millium au-
reorum tributum acciperet, quod summo
Pontifici, utpote utriusque Insulæ su-
premo Domino usque huc pendi con-
suetum erat. Attamen omnes hujus
Oratoris conatus in irritum cecidere;
cum enim universum adhuc Siciliæ
Regnum sub Cæsaris imperio esset, ac
ipse in Neapolitano Regno adhucdum
Civitates Cajetam & Capuam posside-
ret, haud consultum nimisque intempe-
stivum censuit Pontifex, ut Oratoris
Ratti votis annueret, quinimo Scipioni
Poplicolæ Principi Sanctacrucio con-
cessit, ut in pervigilio SS. Apostolorum
Petri & Pauli solitum censum unacum
Asturcone (*Chineam Romani vocant*)
Cæsaris nomine offerret, prout ei a

Kk 5 Ca-

Sæc. XVIII. Carolo VI. Imperatore injunctum
A. C. 1734. set: Hac de re Hispani necnon
 tita, & tamdiu dilata Regni in-
 tura editis etiam scriptis veheme-
 querebantur; & jam non per am-
 minas de invadendo Ducatu Bene-
 tano atque expellendo Nuntio Pon-
 cio jaciebant, vicissim vero Pon-
 cio de usurpato Parmæ & Placentia
 catu palam expostulabat. Ut tunc
 Carolus Princeps nonnihil suæ ini-
 gere posset indignationi, Columnæ
 Principi Connestibili, Palæstine nec-
 non Petræ & Caraffæ Cardinali
 aliisque Neapolitanis, qui intra
 agnum bona immobilia possederent
 præcepit, ut a suis Palatiis Romæ
 faris insignia tollerent, eorumque
 Hispana affigerent, addita hac ini-
 gione: *Carolus Bourbonius, Neapoli-
 Siciliæ Rex, Parmæ Dux, & Mo-
 Etruriæ Princeps.* Permittebatur
 men Columnæ Connestibili, ut in
 Hispana insignia, etiam illa Crux
 Romanique Senatus erigere posse.

§. XVII.

*Hispanorum querelæ ob denugum
 Archiepiscopatum Toletanum.*

Nec solo hoc nomine Hispani
 mentem Papam incusabant;

enim querelis mox aliam adjungebant; Sæc.XVIII,
postquam enim hoc anno die nona Fe- A.C. 1734.
bruarii Cardinalis Didacus de Astorga
Toletanus Archiepiscopus e vivis ex-
cesserat, & Belluga Cardinalis obla-
tam hanc dignitatem recusaverat, Hi-
spaniæ Regina Ludovicum Filium suum
natū minimum, quem jam a teneris
Sacræ militiæ destinaverat, in Toleta-
num Archiepiscopum nominavit, eum-
que a Sacra Sede confirmari petiit.
Ardua plane, Sacrisque Canonibus
adversa erat hæc petitio, ut octenni
puero, & ad perpetuum vitæ statum
ferio eligendum incapaci tam vastæ
jurisdictionis Archiepiscopatus trade-
retur: Ea erat potissima ratio, pro-
pter quam Pontifex petitam gratiam
concedere recusavit. Ast Hispani ex
pluribus Theologis & Canonum Do-
ctoribus comprobatum ibant, quod pue-
ris nonnisi tres, quinque, septem, no-
vem & undecim annos natis Episco-
patus fuissent collati, horum quoque
testimonia Romam fuere transmissa:
Ad hæc vero Pontifex respondit; id
non nisi in Germania, & raro admodum
contigisse, ibique latius grassantis hæ-
resis metu quandoque necessarium fuisse,
ut ab Ecclesiasticæ Disciplinæ rigore
nonnihil recederetur, concessa ætatis
venia. Verum hæc ratio adeo nihil
valuat

Sæc. XVIII valuit apud Reginam, ut illa,
A. C. 1734 sceptrum pro suo Filio haud suveresse cerneret, eidem per conterri, importunius etiam etiam peteret, minasque, quas intentaret, ne tamen non nisi muiebriter hac in re tenet aut dixisse crederetur, pinquissimus Archiepiscopatus proventus favorem iui Filii apud Sequestrum ponit, & Apostolici Nuntii Carriam occlusum iri comminata est. Hoc tamen difficultati cuneum reperit pendens Pontificis moderatio; quippe partitionis asperitatem tam provido emblebat temperamento, ut Philippus ejusque conjugi devotus videret Toletano tamen gregi simul de operi Pastore prospiceret. Regium itaque Infantem hujus Ecclesiæ Administrarem in temporalibus & Commendariis ad tempus, usque dum legem amassequeretur ætatem, unacum tulio Archiepiscopi nominavit, velut que, ut Princeps minores, ut vocantur Ordines interim suscipieret, & ne quod detrimenti animarum cura habent exercitium spiritualis Jurisdictionis commisit Viro prorsus egregio Bernardo Froilano de Savedra, qui paulo ante Larisseus Archiepiscopus fuerat renuntiatus. Hac ratione hæc contentio.

nitus dirempta credebatur: quapropter ^{sec. XVIII.}
 Alemannus Sedis Apostolicæ Nuntius ^{A.C. 1734.}
 Curiam suæ Nuntiaturæ aperuit, cum-
 que se morti proximum cerneret, us-
 que ad adventum novi Nuntii vices suas
 Auditori suo demandavit: Obiit etiam
 paulopost Madriti Mense Aprili Ale-
 mannus annos natus quinquaginta sex:
 quoniam vero pro Ludovico Infante
 nondum advenerant petitæ dispensa-
 tionis literæ, hinc Regina denuo Nun-
 tiaturæ Curiam occludi jussit. Ubi au-
 tem ejus votis a Papa plene satis factum
 erat, non modo libera Nuntiaturæ mu-
 nus exercendi facultas est data, sed e-
 tiam Rex Regio diplomate rationes ex-
 posuit, ob quas Investitutam in Par-
 mensem & Placentinum Ducatus con-
 cedendi Jus soli Sedi Apostolicæ com-
 petat. Vicissim vero ad ornandum Apo-
 stolicum Collegium Pontifex Ludovi-
 cum Regium Principem anno sequenti
 Purpura decoravit, uti postea refe-
 remus.

§. XVIII.

Diffidia inter Papam & Venetorum Rempublicam.

Jam anno priori Papam inter & Ve-
 netos levis oriebatur contentio;
 cum enim Padus fluvius non raro extra
 alveum

Sæc. XVIII. alveum effusus, Bononienses con-
A.C. 1734. & segetes vastaret, Pontifex incol-
in cunctitati prospecturus, rapidius cursum opposito aggere alio
avertere & coercere curavit. Inde
suis agris ingens damnum ac
querebantur Veneti. Nominantur
utrinque Deputati rerum penitentia-
quorum sententia hæc lis cum un-
que partis satisfactione composta.
Gravioris dissidii argumentum ex-
pulare jurgium; cum enim Romani
pervigilio S. Antonii Patavini
pro more Romani Gubernatoris
ritores, quos *Sbiros* vocant, pro-
neti Oratoris Palatum obambulare
obviam habuere quosdam præfa-
toris famulos. Mox inter eos ven-
oritur contentio; jurgantium in ar-
bis ad manus pervenit, exonerari
utrinque sclopi, stringuntur gladi-
tres ex Venetis, unusque ex Par-
tellitibus trucidantur: Hoc fama
gravem sibi quoque injuriam fuisse
latam querebatur Zaccharias Can-
Venetæ Reipublicæ Orator, qui ob-
satisfactionem respuens, rem non
ad Senatum defert, cuius ex se-
Orator illico Roma Venetas
& Nuntius Apostolicus e Venetis
ne excedere jubet. Porro ut res un-
que sat perturbatæ ad pristinam suam

cerentur concordiam, desudatur plu- Sæc. XVIII.
rum, ac ipsemet Ludovicus XV. A. C. 1734.
Galliarum Rex per suum Legatum
Romæ perutilem navat operam, seque
pacis arbitrum offert. Proponuntur
variae, pluresque reconciliationis con-
ditiones, quas tamen omnes Pontifex
rejecit, & ad manifestandam rei veri-
tatem in ipsum hoc factum, factique
originem auditis utrinque testibus in-
quisivit, cunctasque depositiones se-
dulo ad acta redigi jussit, quibus iterum
iterumque discussis patuit, caussæ æqui-
tatem pro Papa pugnare; quo circa
hic nulla mora præcepit, ut Stampa
Nuntius Apostolicus Venetas rediret,
quod & factum est, præsertim An-
gelo Maria Quirinio tam prospero
successu Venetos placante, ut haud
amplius de hac molesta querela utrin-
que disceptaretur, ac ipsa etiam res-
publica revocato suo Oratore Aloysium
Morosinum Romam Legatum decer-
neret.

§. XIX.

*Lucernenfum contentio cum summo
Pontifice.*

Præterfluxerat integrum decennium,
ex quo ob varia delicta quidam
nomine Delnegris per Lucernensis Ma-
gistra-

Sæc. XVIII. gistratus sententiam perpetuam
A. C. 1734. multabatur, proscriptis insuperibus ejus bonis: postmodum tam
notuit, haud exiguum bonorum tem, nempe haud ignobile praec.
Lucernensis Ecclesiæ dominio fullo
noxium, eamque exin quotannis
cepisse tributum. Hoc comperto, &
suum erat, repetebat hujus Ecclesie
Rector, irrito tamen conatu, quo
totam rei seriem Romam per
jus sibi dici postulans. Dijudicata
caussæ merita, & ex Cameræ Ap
lice judicio declaratur, hæc
ipius esse Ecclesiæ, proin fisco si
non potuisse, sed Ecclesiæ restituere.
Ita rescriptura est Lucernensi Mag
tui, qui tamen prætenso suo ju
sistens respondit, sibi oppido man
videri, post tot annorum decursum
re bene judicata litem moveri, &
dem apud Curiam Romanam, cu
men jurisdictione nulla in res aliena
esset, ac propterea se contra ejus
attentata solemniter reclamare &c.
responso offensus Pontifex, rem in
puratorum Senatu proposuit, cuius
que sententia eo abibat, reprehendi
dam esse Magistratus repugnantiam
que sub statuta inobedientibus pen
jungendum, ut sine ulla tergiverfa
ne jussa exequeretur. Pontifex ius

datis ad Lucernenses literis præcepit, Sæc. XVIII.
 ut bona Ecclesiæ in publicum collata A.C. 1734.
 restituerent, ac illi Judices, qui pro-
 scriptio[n]is sententiam tulissent, vel per
 se vel suos Deputatos Romæ compare-
 rent, coram Rotæ Romanæ Tribunal[i]
 de suo agendi modo rationem reddi-
 turi. Ad has literas Luçernensis Ma-
 gistratus responsum transmisit, in quo,
 si verba spectas, mirifica eluxit huma-
 nitas, immota erga S. Sedem reve-
 rentia, & prona obsequendi voluntas,
 ast, quin illam hac in caussa testarentur
 opere, excusabant manifestam senten-
 tiæ suæ æquitatem. Ultimum deni-
 que arietem admovendum ratus Pon-
 tifex, Lucernensibus significabat, si ea,
 qua coepissent, contumaciæ via pergere
 vellent, se ad eam adigi necessitatem,
 ut illos tanquam sacræ Sedi rebelles,
 cunctosque hujus culpæ consciros diris
 & execrationibus devoveret. Exitus
 tandem hujus controversiæ, ut videtur
 fuit, quem & Pontifex & Magistratus
 exoptaverat, concordatio pacifica.

§. XX.

*Continuata Protestantium oppositio
 contra clausulam Articuli IV.
 Risvicensis pacis.*

Hist. Eccles. Tom. LXXIV. L I Ad

Sæc. XVIII. Ad hanc usque diem Protestantes
A. C. 1734. admodum oculis aspiciunt
lam, quæ quarto Pacis Risi-
Vide supra ciculo a Gallis ac Cæsareis, aliisq;
Tomo 66. ciscentibus anno prioris sæculi non
pag. 429. simo septimo fuerat adjuncta: Eau-
t. 68. p. 82. conclusum erat, quod Religio Ca-
l 534. lica in locis Imperio restituendis,
eam Galli durante bello inventa
in eo statu, in quo tum erat, per
tuo conservaretur. Quamvis ver-
met Protestantes immodico suo in-
quo Silesiorum & Hugonotarum
fam arrogantius tuebantur, ad fu-
dam hanc clausulam plurimum con-
lissent, sæpiissime tamen in con-
omnique data occasione impor-
postularunt, ut hæc clausula eu-
stitutionum Imperialium albo ex-
retur, & quidem non alia ex ca-
nisi quod magnam inde rei Catho-
acceptionem fuisse factam, & illa
orthodoxam præcipue in Palati-
aliisque ad Rhenum & Mosam Ubi
a Gallis restitutam dolerent. Non
rant equidem hanc clausulam pri-
tamque firmo pacto toties confirmata
& ab ipsis Protestantibus accepta
subscripto stabilitam esse, ut ad hanc
Protestanticæ partis voluntatem illa
prætensa læsione immutari haud pe-
set, quia Catholici æquiori jure pre-
fuerint.

stulare valerent, ipsam etiam pacem Sæc. XVIII.
Religiosam & Westphalicam aboleri, A.C. 1734.
utpote per quam rei Catholicæ gra-
vius longe vulnus afflictum fuit, &
hodie adhuc per artificiosas, ac
sinistras interpretationes affigitur.

Nihilominus anno priori Protestan-
tes denuo pro aris suis effervescebant,
ac invisam sibi clausulam eradi a
Cæsare postulabant; per opportunam
sibi temporis vicissitudinem offerri exi-
stimabant, dum Carolus VI. Imperator
gravi bello a Gallis, Hispanis, & Sar-
dis pressus, armorum suppetias a Pro-
testantibus etiam Imperii Principibus
sollicitare cogebatur: opem igitur spon-
dent sub specioso obtentu, ut Imperii
honorem securitatemque tuerentur,
nec Cæsarem, Imperii caput, deserere
viderentur: Die vero secunda Decem-
bris eodem anno Ratisbonæ conclusum,
ut vocabant, *eventuale seu in casum belli*
inter se fecere, vi cuius communi voto
statuebant, bellum in Gallos esse mo-
vendum, & Cæsari opem ferendam,
ea tamen lege, ut Cæsar præfatam
clausulam abrogare adstringeretur.
Proin Catholici nec ratione præteriti,
nec nomine futuri hac clausula contra
Protestantes uti possent, sed insuper
in locis, fors in hoc bello recuperan-
dis *Instrumentum pacis Westphalicæ præ-*

L 1 2

fertim

Sæc. XVIIH. sertim in Ecclesiasticis pro unica b
A. C. 1734. fundamento habeatur. Ea res haud
rum offendit Imperatorem, qui eu
per Frobenium de Fürstenberg Im
rialium Legatorum ad Ratisbonae
comitia Principem Mense Januario
jus anni Acatholicis significavit, i
prorsus singulare videri, quod ipsius
bellum rupta omni mora contra Gal
decernere, omnino necessarium a
judicarent, eidem tamen ejusmo
conditionem annexerent, vi cuiusq
ulla necessitate, utilitateque energeta
id omne, quod sine publici boni de
mento ipsorum quoque opinione diffi
haud posset; haud obscure etiam ca
ligi, quosdam Protestantes hanc co
troversiam resuscitare, & Catholicos
ad abrogandam hanc clausulam ab
stringere, non alio ex fine, nisi ut p
ciosum se a bello Gallis inferendo em
mendi prætextum haberent; time
dum vero esse, ne hi dum privata fa
commoda procurare gestiunt, semel
ipso communi incendio involvantur.
Ad hæc autem Protestantes die prima
Februarii responderunt, notam clausu
lam in pacem Rysvicensem intrulare
& in Badensis Articulo III. a Gallis re
novatam paci Westphalicæ recta adver
sari, nunc autem ob bellum in Gallos mo
tum ex se ipſa evanescere, proinfe
fides.

fidere, Catholicos ad conservandam Sæc. XVIII.
inter utriusque Religionis Status con- A.C. 1734.
cordiam concessuros, ut in proximæ
pacis articulos, & Imperii leges infe-
ratur conditio, vi cuius *ratione avulso-*
rum & recuperandorum tam in Politicis
quam Ecclesiasticis omnia ad normam
pacis Westphalicæ reducantur, præ-
cipue cum utriusque Religionis Depu-
tati in id jam Anno 1689. & 1702. con-
fessissent: Attamen idem Princeps tam
suo quam omnium Catholicorum Prin-
cipum nomine Protestantibus die un-
decima Februarii respondit, hanc eo-
rum petitionem esse nimis præmatu-
ram, cum ipsimet hanc conditionem
Imperii concluso inseri, petere haud
possent, nisi post exitum belli unanimi
etiam illorum consensu declarati; quo
facto Catholicorum potissimum ad con-
cedendam hanc conditionem propen-
sos fore. Hoc promissum nimis ob-
scurum, incertum, & aliunde sat sale-
brosum esse reponebant Protestantes,
quocirca die decima tertia ejusdem
Mensis formulam Catholicis præscri-
psere, qualiter hæc conditio imperii
concluso circa belli denuntiationem eri-
gendo esset inferenda. Erat autem
hujus tenoris: *Quicquid tam in resupe-
randis, vel occasione priorum bellorum con-
tra Gallos gestorum, & inde secutam*

L 1 3

Ris.

Sæc. XVIII. Risvicensem & Badensem præcipue
A. C. 1734. quarti & tertii articuli pacem alius

Gallos nunc violatam in Ecclesiasticis
politicis immutatum fuit, id omne ad
mam pacis Westphalicæ optima fidu-
tuatur &c. His annuebant ceteri
nes Imperii Principes, exceptis Cen-
nensi, Bavarо & Palatino Elettori,
qui suis Legatis ad nullam con-
nem consultationem vocatis, hoc ce-
clusum fuisse a ceteris factum quod
exponebant, quod primo duntaxat
decernendo bello deliberatum, a
nota clausula nulla specialis apud
tholicos facta fuisset mentio, unde
re nullatenus cum bello concur-
de cetero hanc clausulam in Paci-
viensi. & Badensi fuisse solem
confirmatam, & pro fundamentis
Imperii habitam, sicut ergo leges
damentales unanimi Statuum con-
ab Imperio acceptarentur, ita & non
nisi ex unanimi eorum consensu (ad
ad omnes & singulos pertinerent) ab-
rogari, minus vero illis Statu-
præjudicari posse, qui firmum ius
leges Imperii publicas Pacis Risvicensis
& Badensis aquisivissent &c.

Insuperhabita horum Legatorum
oppositione Principum sententiae regu-
bantur, ubi Protestantes alii in abro-
dam clausulam, alii duntaxat in bello

declarationem consensere, & alii clau- Sæc. XVIII.
fulæ negotium silentio eluserunt, cuius A.C. 1734.
tamen abrogatio juxta formam a Pro-
testantibus præscriptam decreto de-
cernendo bello die vigesima sexta Fe-
bruarii Ratisbonæ inserta est; Impe-
rator enim, cum se undique ab hosti-
bus pressum, & Italiam vix non in-
tegram sibi a Gallis ereptam cerneret,
dura necessitate adactus, pronuntiavit,
ut quæ in nupero Gallorum bello mu-
tata fuissent, juxta Imperii Constitu-
tiones in pristinum statum redigeren-
tur, in locis & Urbibus, quæ prospero
armorum successu recuperandæ forent.
Quamprimum vero Imperator prælimi-
naria, seu fundamenta pacis cum Gallo
ineundæ Viennæ anno sequenti jece-
rat, mox Protestantes novas tricas
movebant, & sèpius memoratam clau-
sulam Risvicensem, ejusque abolitio-
nem pacis instrumento inseri, impor-
tunius petebant: Respondit Imperator,
se suis staturum promissis, curaturum-
que, ut omnia ad Imperii leges ac
Constitutiones disponantur, dummodo
unanimis Principum consensus accedat.
Hoc tamen Cæsaris verbo non erant
contenti Protestantes; cum enim vere-
rentur, ne Francia, quæ salutaris hu-
jus clausulæ Auctor exstitit, pro veteri
honorem suum ac Religionem defen-
dendi

L 1 4

dendī

Sæc. XVIII. dendì studio invisiæ huic abolitione
A. C. 1734. opposituruſ esſet, hinc Daniæ, S.
& Angliæ Reges, necnon Fœderati
Ordines, imo ipsam etiam Russi terpellabant, ut Regem Christum
mum in sua vota inclinarent. E
vero hi Principes suas interponer
preces, Rex tamen Franciæ ex
votis eo minus annuendum censu
quo exploratius habebat, quod Pre
stantes hac ipsa clausulæ abrogav
abutentes arma in ipsum conve
decrevissent; Alia igitur artificie
erat machina; ut ergo manier
facerent, quantum secta dannum
hanc clausulam fuisset perpeſia, na
logum in vulgus sparsere, in quo
bes, oppida & pagos mille trecentos
viginti tres recensebant, in quibus p
ræfatam clausulam simultaneum
ligionis exercitium fuisset introducta.
Ast hoc ipso etiam artificio parum
ficiebant; saniores enim, ac Christi
næ tolerantiae studiosi censemabant
solemne ejusmodi pactum sat bene
cum illis gestum fuisse, cum utrius
que Religionis æqualitas, libertas
fuisset introducta, quam tamen
post Westphalicæ pacis pactum Catho
licis nonnisi ægerrime in paucis locis
inviti concessissent. Ea lana ratione
Clemens XII. summus Pontifex Eu
ropeus

ctores Catholicos atque inter eos Mo- Sæc. XVIII.
guntinum, aliosque Imperii Principes A.C. 1734.
paterne hortabatur, ut hanc clausulam
in proxima pace salvam servari cura-
rent, nec quicquam in rei Catholicæ
præjudicium indulgerent illis, qui
nec latum unguem in Catholicorum
favorem a pace Westphalica recesserunt.
Præcipue vero Pontifex Carolum Al-
bertum Bayariæ Electorem, ut hujus
clausulæ abrogationi totis viribus re-
sisteret, his literis die octava vigesima
Augusti animasse fertur:

*Dilecte Fili, Vir Nobilis, sa-
lutem & Apostolicam Bene-
dictionem!*

„Grave & crudele vulnus Catholicæ
„dudum Religioni inflictum in Ratis-
„bonensi Conventu, ea lege abrogata,
„quæ in IV. Pacis Riswic. articulo
„nonnihil veteres illas injurias delinie-
„rat, postquam rumore nuncio intel-
„leximus, Nobilitati tuæ detestabile
„visum fuisse, Paterno Te sinn exce-
„pimus, tacite nobiscum gratulati,
„æmulum Te repertum avorum Tuæ
„pietatis, qui graffanti primum per
„Germaniam hæresi frenum imponere
„studuerunt. „

L 1 5

, In

Sæc. XVIII. . In spem quoque pristini jun
A. C. 1734. . cuperandi exarsimus, rati, quoniam
 „ plures in eodem Conventu a
 „ fideli veritate non aberrant, in
 „ ipsorum animis virtutem exemplum
 „ denique excitatores, quæ recent
 „ tasse rerum discrimine repentinum
 „ tumultu non parum obtorpuisse
 „ gumentum dederat..

„ Verum, cum ipsa nos tam
 „ frustretur spes, & vulnus vices
 „ adhuc hæreat, sustinere non possumus
 „ mus diutius dolorem nostrum,
 „ mæstissimas querelas emitteat.
 „ neatque, quicquid est Catholicis
 „ minis, ut ad opem ferentem
 „ gat, nec patiatur, pluris isthuc
 „ heterodoxorum calliditatem,
 „ exorbarunt olim Vestri Consilii ini
 „ nitates, acerrime tueruntur, quam
 „ Potentissimorum Principum, Ex
 „ porum, Procerumque pietatem,
 „ tamen in vestro gentis consilio
 „ mas agunt..

„ Ad id facinus adeo gloriosum
 „ imprimis, dilecte Filii! Nobilis
 „ in clamamus, quem isthuc, in
 „ momento virtutis propendemus
 „ spicimus. Audi in terris forensibus
 „ Pastoris vocem & quibus plurimis
 „ potes authoritate Consilioque ente

„medicina fiat, neve posteris exem- Sæc. XVIII.
 „plum nimis funestum præbeatur, po- A. C. 1734.
 „tuisse hæretica infectos lue, vestræ
 „fortissimæ nationis Catholicis eri-
 „pere jus æquitate partum, fœdere
 „fauitum, usu corroboratum, quare ut
 „ipse eximia singularique excellis glo-
 „ria, Apostolicam benedictionem Tibi
 „peramanter impertimus. „

Postquam igitur tam Franciæ Rex, quam etiam ex Principibus Catholicis nonnulli celebrem clausulam Risvicensem nullatenus abrogari concederant, durior effecta est factæ petitionis conditio: Ipse etiam Imperator, cum eum quidam ~~haud obscure~~ insimulare vide- rentur, perinde acsi in eo privatum pragmaticæ sanctionis commodum Religionis tuendæ studio prævaluisset, hac calumnia offensus, post initam cum Gallis pacem segnius rem urgebat. Id ubi animadverterant Protestantes, importunius instabant, ut præscripta abolitionis formula instrumento Vienensis pacis infereretur. Attamen Religiosissimus Imperator eis respondit, requisitum esse ab eis, imo & ab ipso Cæsare, Galliarum Regem, ut hanc clausulam revocaret, ast hunc nec olim Ultrajecti, nec nunc ad id induci potuisse, nec ullo etiam pacto cogi posse, ut clausula duobus solemnibus pacis

Instru-

Sæc. XVIII. Instrumentis, consentientibus ipsi
A.C. 1734. testantibus, stabilita nunc ad
partis voluntatem eraderetur; C
igitur objici non posse, quod
stantes non obtineant id, quod
salva fide publica & pactorum
tate præstari non posset; nec en
parte Catholica ab eis peti, ut qu
iporum favorem nimis ampla in
Westphalica fuissent statuta, don
rentur, vicissim ergo parem en
quæ Catholicis favent, condit
ac firmitatem esse patientur;
enim æquum fore, ut ipsi Cath
aut negent, quæ sibi concedi vellent
abrogari non paterentur; ceterum
cis fœdus cum Francia initum,
nullius offensam pertinere, sed
ad totius Europæ quietem esse ins
tum: Atque hinc optari, ut illi Re
cipes, qui ob memoratam sœpius
fulam Imperatorem tam impo
motibns interpellarunt, remotis
impedimentis ad hunc finem felic
obtinendum pari Zelo suam quo
operam, viresque conferrent, ne
dissensionum somite caro emptam
quilitatem interturbarent; Rom
Imperii felicitatem, securitatem
verti in sincera membrorum concord
tam inter se, quam cum suo Capo
ad hanc ergo unionem tam inflam
m.

dam, quam conservandam omnia col-
limare Cæsaris consilia: Accepto hoc Sæc. XVIII.
responso, ac rite penetrata Imperatoris A. C. 1734.
mente Acatholici haud ultra sperare
poterant, salutarem hanc clausulam
in definitivo Viennensis pacis cum Gal-
lia firmatæ tractatu deletum iri: Per-
mansit igitur hæc in pristino suo vigore
in hanc usque diem, nec unquam ab-
rogabitur, nisi hi vicissim ea omnia,
quæ per foedera ipsis propitia fuere ab-
lata Catholicis, eis restituant.

§. XXI.

Cæsarea belli declaratio per Italiam contra Gallos, eorumque Fœderatos.

Non eadem successus felicitate, qua
Clemens Papa Principes Catho-
licos ad hujus clausulæ indemnitatem
permoverat, Principes belligerantes a
cruenti belli consiliis absterreri pote-
rant; postquam enim Imperii Principes
arma in Gallos convertere decreverant,
Carolus Imperator publico, ut vocant,
manifesto die decima tertia Martii hoc
anno Galliarum Regi, & Sabaudiæ
Duci bellum denuntiabat: Erat hæc
declaratio his concepta verbis:
„Nos Carolus sextus Divina favente
clementia Electus Romanorum Im-
pera-

Sæc. XVIII. „ perator &c. Notum testatum
A. C. 1734. „ cimus tenore præsentium uni
„ quod postquam summa Decret
„ Cæsarei, quo apud generalia in
„ comitia, sub auspiciis Nostris
„ bonæ legitime congregata pro
„ na, eaque continua Nostra in
„ publicam, & Universum facrum
„ manum Imperium cura & sol
„ dine dicti Imperii Electores, P.
„ pes, Status, ac ordines de iug
„ petulantibus perfidisque ausibus,
„ imo vi & armis Nobis sacerisque
„ mano Imperio in Germanis Itali
„ oris & Provinciis per Regem Galliar
„ & Regem Sardiniae, ac Ducem Sicili
„ diae jam tum attentatis & illata
„ quarta Novembris anni proximi
„ perioris per Commissionem Nostram
„ faream certiores publice fieri co
„ mus, maturo per spectatos eorum
„ in Comitiis Consiliarios, Legatis
„ Nuntios consilio ponderata, inde
„ compertum fuit, a dicto Galliar
„ ac Corona sanctitas cum Nobis
„ Sacro Romano Imperio die Iun
„ Septembris anni millesimi septuag
„ tesimi decimi quarti Badæ in Terra
„ Pacis leges per malevolam amic
„ Gallicorum in indubias cis Rheni
„ sacri Imperii ditiones die des
„ quarta Octobris anni nuperi subven

„irruptionem, hostilemque *Imperialis For-* Sæc. XVIII.
„talitii Kehl expugnationem, ex quadam A. C. 1734.
„a negotio *Electionis Regis Poloniae tam* —
„inaniter mutuata, quam notorie fri-
„vola caussa, iterata vice non solum
„violenter infractas, tot fideles Im-
„perii ordines, horumque territoria,
„ac subditos, ingentibus extorsis *Ex-*
„*actionibus ac Contributionibus* graviter
„oneratos, denique sub ipsa iperatæ
„continuae pacis umbra inique deva-
„statos: sed & simili delo, multoque
„durioribus violentiis Imperiales in
„Italia Provincias uno quasi ittu ob-
„rutas & oppresas fuisse..”

„Regem vero *Sardiniae* qua *Ducem*
„*Sabaudiae Gallicis* illecebris inescatum,
„ac seductum, modo vix unquam au-
„dito, illo ipso tempore, quo *is solemne*
„*fidelitatis & homagii ligii* *jusjurandum*
„intuitu *Imperialis Investituræ* de va-
„suis suis Nobis & *Sacro Imperio* feu-
„dalibus *Ducatibus, Principatibus,*
„*Terris & possessionibus*, aliisque be-
„neficiis per *sæculum propemodum o-*
„*missæ a Nobis nunc ipsi benigne col-*
„*latae Deo omnipotenti, Nobis, &*
„*Sacro Imperio publice præsttit*, in
„*Deum blasphemum & perjurum atque in*
„*Nos sacrumque Romanum Imperium per-*
„*duellem, ac Rebelle*, contra idem jus-
„*jurandum hostile fœdus palam inire,*
„*quin*

Sæc. XVIII. „ quin & Nobis bellum denunciavi
 A. C. 1734. „ sum fuisse, porro armis viribus
 „ suis cum Gallicis conjunctis occi-
 „ tionem præcipui Nobis & Sacro
 „ perio aperto jure feudalis Du-
 „ Mediolanensis una cum suis & aliis
 „ sacri Romani Imperii Principum Ve-
 „ lorum, ac subditorum oppidis &
 „ pugnaaculis pacifraga & perjura
 „ ptione adjuvisse, ac promovisse.
 „ Insuper etiam patere insimul
 „ Electoris Moguntini Dilectioni ut
 „ sacri Imperii per Germaniam Ante-
 „ cancellario cæterisque Electorum
 „ Principibus, ac ordinibus per
 „ cum Moguntiæ Ministrum N. Blondel
 „ clarationes, quam cavillantem in
 „ probrium & contemptum Naturam
 „ Germanicæ tam potentibus, que
 „ illustribus Imperii ordinibus con-
 „ cuæ, quamque subdolum eos a No-
 „ ceu supremo Capite alienandi sem-
 „ ostendant. „
 „ Misericordia interea temporis quibus-
 „ de exercitu Nostro agminibus eo
 „ rarum, ubi vis inimica vicinior re-
 „ batur, in securitatem & tutinam
 „ eorum Imperii Circulorum, mili-
 „ dinum, qui innoxii, periculo in-
 „ nenti proxime expositi erant, tali
 „ cum Exercitum arrepto ultra Rhine-
 „ reditu sibi quidem prospexit.

„Ex prædictis vero causis, & quod Sæc.XVIII.
„Corona Gallica aduersus Monasterien- A.C. 1734.
„sem, Osnabrugensem, Neomagiensem,
„Riswicensem, Badensem Pacis Tracta-
„tus tot inimicas violationes, præfa-
„tasque retentiones tot amplarum ter-
„rarum ac jurium, quæ restituere
„sancte promiserat, nefande patraverit,
„nunc vero, nulla plane legitima
„causa, lacepsita in Sacrum Imperium
„irruerit, ejusdem Terras & Incolas
„hostiliter obruerit, ac pacifrage oc-
„cupaverit, sæpe fati Electores, Prin-
„cipes & ordines Imperii rependendo
„Nobis humillimas gratias tum pro
„Paterna Nostra cura ac sollicitudine,
„quam præsentet tanto periculo ad con-
„servandam Sacro Imperio dignitatem,
„libertatem, & prærogativas continuo
„impendimus, tum pro communicato
„Nostro Cæsareo nutu, & capto justæ
„vindictæ proposito, provideque præ-
„missis aduersus tam inopinatam ac
„nefandam Pacis violationem auspi-
„ciis, laudabili, & ex genuino suo in
„Patriam & Nos amore, ac Zelo e-
„manato Imperii Concluso die vigesima
„sexta Februarii nuperi perspicaciter
„rimati sunt, stantibus tot insidiis, &
„hostilibus factis non esse in præsen-
„tiarum disceptandum, de causa belli,
„sed super jure defensionis, & vin-
Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Mm dicta

Sæc. XVIII." dicta tot injuriarum sumenda,
A.C. 1734." de conservanda sacri Imperii au-
tate, & libertate consultandi
riam, indeque in eam coillerunt
tentiam, ut Rex Galliæ, prout
Sardinia qua Dux Sabaudia ha-
que foederati & socii, & quicun-
adhærentes, nullius habito-
mine, Nostri, & sacri Imperii
stes reputandi, justum etiam No-
& ejusdem sacri Imperii no-
centra ipsos bellum decernendum
clarandum, ac per Sacrum Romani
Imperium, & Italianam publicant
Consequenter lacesita omnino
hostilium attentatorum, ac in-
num vindicta nunc Nostro &
Imperii nomine, omni meliori
& forma pro communi in Imperio
bello ab omnibus habenda, Ne
omniumque sit, conjunctis, is
Deo impertitis potentibus viis
exemplo plurimorum Electorum
Principum, præsertim vero Ca-
deratorum quinque Superiorum
perii circulorum, qui ex genuis
Germanam Rempublicam, &
triad, earumque conservatione
more vires suas hostili torren-
jam obices potissimum oppo-
juxta Constitutiones Imperii eam
que Executionis ordinem, unita i-

„Nostra quam fortissime in præsenta Sæc. XVIII.
„neum periculum obvertere, omnique A.C. 1734.
„ope & opera fideliter repellere, ac
„alia plura Nobis sano consilio sug-
„gesta remedia, ex plenitudine pote-
„statis Nostræ opportune, pro fusiore
„prædicti Conclusi tenore opponere.,,
„Nos igitur omnia ea, quæ Electro-
„res, Principes, Status ac ordines
„sacri Romani Imperii ita constanter,
„cordate & laudabiliter deliberarunt,
„concluserunt, ac fidelibus suis sus-
„fragiis Nos rogarunt ex parte Nostra
„per aliud Decretum Cæsareum die de-
„cima hujus Martii ad Comitia Ratis-
„bonensia datum benigne rata, grata-
„que habuerimus, & decreverimus
„pro supremi muneric Nostri ratione,
„& authoritatis plenitudine omnia &
„singula executioni mandare, atque
„pro præsenti & futura sacri Imperii
„securitate & salute, ejusdemque ju-
„rium & prærogativarum conservatione
„unacum sœpe fatis Electoribus, Prin-
„cipibus, Statibus, ac Ordinibus om-
„nes vires fortiter intendere, firma in
„Deum Omnipotentem ac Dominum
„Dominantium fiducia freti, fore, ut
„Ultrix injisti Divina Manus vindicet
„atrocissimam injuriam ac pacifraga &
„perjura molimina, quæ Reges Galliæ ac
„Sardinie, & Dux Sabaudie, horum-

M m 2

que

Sæc. XVIII. „que colligati & Adhærentes in
A. C. 1734. „stris ac sacri Romani Imperii Te-
„nicis & Italicas Provinciis pro-
„ulla legitimæ caussæ specie medi-
„tur, ideoque militante pro Nobis
„iustitia Nostra sacri Imperii, &
„foederatorum Nostrorum Anna-
„corroboret, quo tot perfratis
„lentiis, unde Europæ tranquillitatem
„adversus sancte conclusas Pacificatio-
„nes & pacta solemnia teties tunc
„noscitur, tandem obex & meta his-
„figatur, ac omnia eum in statum
„ducantur, quo non tantum No-
„imperium Sacrum, sed & tota
„ropa perpetua pace & quiete uti-
„frui valeamus. Quapropter deci-
„mus & publicamus..”

Primo: „Vigore harum Nostrarum
„Patentium ex certa Nostra scientia
„animo bene deliberato, ac de Co-
„reæ Nostre potestatis & authoritate
„plenitudine Regem Galliarum, ut & I-
„gem Sardinicæ ac Ducem Sabaudia-
„rumque fautores, socios, & ali-
„rentes, prout & eorum Bellissimæ
„Officiales, Milites, & subditos
„quam communes Nostros & facti
„peri hostes, quodque extortum
„bis bellum amodo pro universalibus
„moque in imperio bello reputari, &
„id feliciter prosequendum omnemq[ue]

„singuli Nostri sacrique Imperii fideles Sæc. XVIII.
 „Status, Vasalli, Clientes, & subditi, A. C. 1734.
 „cujuscumque status, gradus, ordinis,
 „conditionis, dignitatis, & præemi-
 „nentiæ existant, arma arripere, con-
 „junctisque suis a Deo Nobis & Sacro
 „Imperio sibi imperitis viribus, quas
 „comitante Divinæ justitiae auxilio ad
 „propulsandum præsentissimum peri-
 „culum omnino pares & felices con-
 „fidenter speramus, ad normam Con-
 „stitutionum & legum Imperialium, ha-
 „rumque exequendarum ordinem No-
 „bis, succurrere prædictis hostibus, nullo
 „modo adesse, aut eos quocumque sub
 „prætexu directe vel indirecte juvare,
 „multo minus eisdem hospitium, mili-
 „tem, equos, arma, commeatum,
 „pecuniam aut alia quæcumque bel-
 „lici apparatus media suppeditare, sed
 „potius execrabilis eorum conatus
 „omni meliori modo cohibere, anni-
 „hilare, denique eos ita persequi, &
 „fugare debeant, ut pro communi
 „dictorum Nostrorum & sacri Romani
 „Imperii Statuum & Vasallorum eo-
 „rumque subditorum salute & quiete,
 „avulſæ ab Imperio Provinciæ recu-
 „perentur, ac in pristinum splendorem,
 „juxta Constitutiones Imperii ac re-
 „censitos in membrato Imperii con-
 „cluso Pacis Tractatus in Ecclesiasti-

Mm 3

cis,

Sæc. XVIII. „, cis, & Politicis restituantur.
A. C. 1734. „, Imperii incolumitas, dignitas,
„, bertas vindicetur, justissima
„, Cæsarea eaque Paterna propoli-
„, tam metam attingant, ac i-
„, hostes ad debitam satisfactione-
„, tione illatarum atrocissimaru-
„, riarum & damnorum, necnon
„, dationem sive garantiam fr-
„, imposterum & securitatis procom-
„, salute adigantur, denique inde
„, omnibus honesta, ac confitas
„, gloriose tandem comparetur, u-
„, inde publica Imperii totiusque
„, ropæ tranquillitas aduersus tun-
„, tos vicinos tuto suffulta speran-

Secundo: „, Volumus, decernemus
„, & statuimus, ut omnes & in-
„, Nostri sacrique Imperii fideles
„, falli, Clientes & subditi, ac ali-
„, licumque vinculo Nobis, & Se-
„, Romano Imperio innexi vel ex-
„, incolatus jure gaudentes, cu-
„, que dignitatis, status, gradus
„, conditionis sint, qui apud prae-
„, Reges, declaratos modo Nostrorum
„, Imperii hostes, eorumque fami-
„, socios, aut quocumque modis
„, rentes vel toga vel sago aliaque-
„, stipendia merentur, aut aliante
„, eorum territoriis morantur, a pro-
„, matione harum Nostrarum Patrum

„iisdem non solum mox renuncient Sæc. XVIII.
„atque ad patrios lares in Sacrum Im- A.C. 1734.
„perium vel hæreditarias Nostras Pro-
„vincias redeant, sed ne deinceps du-
„rante hoc bello, ulli alteri, quam
„Nobis, Sacro Imperio, ac Patriæ suæ,
„aut denique iis tantum confederatis,
„qui Nobis in declarato hoc bello au-
„xiliatrices manus reipsa præstituri
„sunt, operas suas qualescumque lo-
„cent, quin potius omnibus servitiis
„& auxiliis declarato nunc communi-
„hosti navandis omnino abstineant. „

Tertio: Inhibemus & vetamus omne
neutrarum partium studium aut si-
mulationem, vulgo *neutralitatem*, li-
terarum etiam, & quarumcumque
mercium ex lana, serico, argento,
vel auro, aut aliis materiis cuius-
cumque generis factarum commer-
ciū cum Gallicis & Sabaudicis pro-
vinciis hucusque usitatum; item di-
rectam & indirectam vinorum, &
quorumvis poculentorum, esculento-
rum, ac fructuum ex prædictis pro-
vinciis in Sacrum Imperium inventio-
nem, porro *mutuum* in hostiles terras
cambiorum negotium, & generaliter
omnem immediatam & mediatam cum
iisdem communicationem adeo, ut
& omnes nati Galli, Sardi & Sabaudi,
aliæque suspectæ personæ e finibus

Mm 4

„Im-

Sæc. XVIII. „ Imperii omnino exutare. omnes
A. C. 1734. „ liæ ac Sabaudiæ merces in ca-
sum cadere, ac Fisco cedere de-
„ huncque in finem in Telomis, ac
„ per cuiusvis loci Magistratum de-
„ sedulo inquirendum, & proceder
„ sit, prout isthæc Nolra & glori-
„ morum Prædecessorum Nostri
„ hujusmodi jussa & mandata id
„ rius continent; præprimis vero,

Quarto: „ Omnes & singuli
„ & sacri Romani Imperii Elec-
„ tores, Præfectoriæ, Status, Vasalli ac sub-
„ eorumque Præfuges aut Dynastiæ
„ jurisdictionis Territorialis Præfici-
„ aliique omni cura præcaveant ac
„ curent, ne triticum, farina, equi
„ jumentorum, aliorumque genitio-
„ pecora, aut etiam armæ, pulvi, pi-
„ lum, sulphur, nitrum, vel alia ad
„ paratum bellicum necessariae spe-
„ aut merces extra Imperium,
„ citra expressam licentiam nec in
„ Provincias, quæ neutri belligan-
„ tium adhærent, ullo modo evolu-
„ tur. Porro etiam &

Quinto: „ Nullus Gallorum, In-
„ rum, aut Sabaudorum, cuiuscunq;
„ sexus aut Status Ecclesiastici ut
„ cularis, in Canonicorum Collegiis
„ vel monasteria, aut Communione
„ vel Tribus deinceps recipiat, ut

„in Domesticum vel famulum condu- Sæc. XVIII.
„catur: recepti autem vel conducti sub A. C. 1734.
„reatu poenæ dimoveantur; exceptis
„tamen iis Ecclesiasticis, de quorum
„in Nos devotione illorum Episcopi,
„Prælati, ac superiores certi essent,
„& fidem dare vellent, quod iidem
„nihil in præjudicium Nostrarum &
„sacri Imperii rationum, literis vel
„alio modo acturi sint: inter sœculares
„quoque eximantur ii, qui multis
„jam ab annis domicilium in Imperio
„fixerunt, aut religionis caussa ex
„Gallia, Sabaudia, vel Pedemontio e-
„migrarunt, incolatumque apud quos-
„dam Imperii ordines, præstito etiam
„homagio nocti fuerunt, & de cætero
„præsenti & illis Imperii legibus ob-
„temperare accedente Superiorum con-
„sensu mallent. Pariter

Sexto: „Nulli Nostrorum ac sacri
„Romani Imperii Vasallorum ac sub-
„ditorum, quisquis ille sit, liceat sub
„quocumque prætextu in Galliam vel
„hostiles terras iter facere, & quemad-
„modum..”

Septimo: „Illæ exteræ Potentiae,
„vel etiam illi Electores, Principes.
„Status aut Ordines Imperii, qui præ-
„sente bello eo devenirent, ut vel treu-
„garum, vel minuendarum virium No-
„strarum vel progressuum impedien-

Mm 5.

„do.

Sæc. XVIII. „dorum caussa, vel ex aliis quibus
 A. C. 1734. „aliunde desumptis rationibus quibus
dam Imperii Electorem, Princem
 „Statum, aut Ordinem, horum
 „aut etiam confœderatorum terrarum
 „& subditos hostiliter invaderent
 „turbarent, similiter ut Nostris &
 „Imperii hostes reputentur, & de-
 „rentur, ita &

Ottavo: Ille Status, aut quisque
 „que alius demum foret, qui ab aliis
 „mis contra Regem Gallie, Regem Bo-
 „diniæ, Duxemque Sabaudie ac horum
 „fautores, socios, & adhaerentes
 „ripiendis, abstineret, aut Nostris
 „Imperio servitia militaria juxta
 „culam Imperii debita recularet,
 „stesque vel eorum Socios admissos
 „litum conscriptione, equorum con-
 „ptione, & abductione, annona, i.
 „que bellico apparatu quocumque
 „mum modo clam vel palam junctus
 „tamdiu Nostris & Imperii hostiis
 „seatur, donec impetrata a Nostra
 „Imperio culpæ venia obligatio
 „debitum præstiterit; interea nullus
 „Imperii Vasallorum, aut subditorum
 „apud tales stipendia mercatur, si
 „protinus eundem derelinquit, & hoc
 „Nostris aut confœderatorum legi
 „pro Patria militet: Non minus

Nono: „In eo etiam casu, quo unus ^{Sæc. XVIII.}
„vel alter hostium potentia non impe- A.C. 1734.
„ditus ex Imperii Ordinibus Membrum,
„civis aut subditus ad tenorem harum
„Patentium aliorumque Imperii rece-
„sum in debita pro Imperio & Patria
„præstatione tergiversarentur, vel vero
„cum Corona Galliæ, ejusve affeclis
„de media via tenenda pacisci jamjam
„cogitarent, vel deinceps cogitaturi
„essent, contra hunc vel hos omnium
„& singulorum a Nobis & Sacro Im-
„perio dependentium feudorum, benefi-
„ciorum, ac aliorum quorumvis tam
„Ecclesiasticorum, quam Sæcularium
„bonorum privatio decernatur, & juxta
„modum & executionis ordinem super
„Imperialibus Constitutionibus ac de
„communis juris rigore procedatur.
„Tandem

Diximo: „Omnes & singuli, qui
„præsentibus belli declaratoriis, cete-
„risque nostris Cæsareis ordinationi-
„bus, & iussis temerario quodam ausu
„contravenire haud abhorrent, ex
„arbitrio, aut pro casus exigentia, &
„delicti enormitate, vel privationem
„omnium & singulorum tam feuda-
„lium, quam allodialium, ac hæredi-
„tariorum bonorum, & pertinentia-
„rum, jurium etiam facultatum, of-
„ficiorum, dignitatum, honorum,
„gra-

Sæc. XVIII. " graduum, & famæ, vel in manu
A. C. 1734. " delicto deprehensi, capitalempor
" contra absentes temerarios perit
" res etiam in imagine exequuntur
" tanquam contemptores ac Patria
" ditores reique criminis laſſe Majestatis
" perduellionis, felonie, & inobedientia
" severissime luant, ipsisque ac
" descendantibus, utriusque sexus
" men, cognomen, honoris praesertim
" tum, gentilitia, vel noviter ac
" armorum insignia, dignitatum
" nobilitatis prærogativæ, ius
" in comitiis, ac aliis ordinum
" bilium Conventibus ac Collegiis
" crique Imperii Civitatis omnino
" mantur, denique in genere & specie
" infames & a Sacro Imperio profundis
" scripti, vulgo banditi declarantur,
" imo sancitum a cuiusque loci
" stratu in eos supplicium per
" Romanum Imperium judicetur
" timum, ac pro modo requisito
" que terrarum executioni mandentur.
" Quapropter universis & singulis
" Nostris & sacri Romani Imperii
" Etoribus & Principibus Ecclesiasticis
" & sæcularibus Archiepiscopis, Episcopis,
" Abbatibus, Ducibus, Baroniis,
" Prælatis, Comitibus, Baronibus,
" Militibus, Nobilibus, Clericis,
" Magistratibus, Antianis,

„xilliferis, Potestatibus, Civium Ma- Sæc. XVIII.
„gistris, Consulibus, Communitati- A.C. 1734.
„bus, ac omnibus denique Nostris &
„sacri Imperii Regnorumque, & Do-
„minorum Nostrorum hæreditariorum
„subditis & fidelibus dilectis, cujus-
„cumque status, gradus, ordinis, con-
„ditionis, dignitatis, aut præeminen-
„tia existant, de Cæsareæ Nostræ po-
„testatis, & authoritatis plenitudine
„ferio mandamus, & præcipimus, ut
„pro eo quod Nobis jurant, fidelitatis,
„& homagii juramentum, proque eo,
„quo Nobis, qua Romanorum Impera-
„tori tenentur obedientiæ vinculo, nec
„non sub periculo, & poena incurrendi
„privationem omnium benefiorum,
„immunitatum, & privilegiorum, quæ
„a Nobis & Sacro Imperio, aut a-
„liunde habent, hanc Nostram belli
„declarationem, publicationem, inter-
„dicta, mandata, & jussa in omnibus,
„punctis, articulis & clausulis firmiter
„observent, defendant, & manute-
„neant, eamque in omnibus suis di-
„tionibus, territoriis, & pertinentiis
„ubivis locorum per suos locumtenen-
„tes, vice Dominos, Consiliarios, Ju-
„dices & quoscumque alias eorum no-
„mine jus & justitiam administrantes,
„citra moram, publicari, conservari,
„defendi, & manuteneri faciant, ne-
„que

Sæc. XVIII. „que eidein ullo modo clam va
 A.C. 1734. „lam contraveniri sinant, in quo
 „gravissimam Nostram & sacra
 „Imperii indignationem & supradic
 „amissionis aliasque in receilibus
 „perii Pacisque publicæ Confus
 „nibus in temerarios hujusmodi tra
 „gressores statutas pœnas irremij
 „tuendas evitare maluerint.“

§. XXII.

*Caroli V. Imp. edictum ad locum
 Principes ac Nobiles.*

Facta hac belli declaracione Imper
 tor Vienna die vigesima Martii
 singulos Italiæ Principes, Nobiles
 Vasallos sequens transmisit editum

„Nos Carolus &c. Notum ex
 „ratumque est Dilectionibus vestris
 „Vobis jam est, quibusnam iniurias
 „tionibus justissimum nostrum con
 „pacifragos, perfidosque hostes, &
 „ges Galliæ, & Sardinæ, ac Iberiæ,
 „Sabaudiæ, horumque Fautores,
 „cios, & Adhærentes, & totumq[ue]
 „perium bellum per patentes nostras
 „teras de decima tertia hujus lata
 „declarari & publicari fecerimus.
 „Confidimus proinde neminem
 „dem ex Dilectionibus Vestris a Vobis
 „& a pietate adeo alienum, aut detrac
 „tum, ut non possit

„ Nobis fidei & devotionis suæ ita im- Sæc. XVIII.
 „ memorem fore, ut tam nefandæ, per- A. C. 1734.
 „ fidæ, ac perjuræ hujus pacis infractio-
 „ nis, & rebellionis, quæque inde flu-
 „ xere, ac fluere possunt, criminum
 „ participem se reddere, aut infensis
 „ hostium conatibus, in perfractam ani-
 „ morum a Nobis alienationem, rui-
 „ namque & desolationem Patriæ unice
 „ vegetibus, ullum adminiculum, vel
 „ auxilium præbere velit, quin imo No-
 „ bis pollicemur, quemvis vestrum il-
 „ licitam quamlibet cum dictis hostibus
 „ communionem, prout & stipendia,
 „ quæ aliqui forsan quovis prætextu aut
 „ studio, aut officio ab iis merentur,
 „ mox sua potius sponte abhorrere, &
 „ renuere .."

„ Ne tamen pro ratione suffragio-
 „ rum, quibus Nostri sacrique Imperii
 „ Electores, Principes, Status, ac Or-
 „ dines Nos porro rogarunt, Imperia-
 „ lis Nostræ sollicitudinis partibus
 „ deesse videamus.."

„ Hinc est, quod de Cæsareæ No-
 „ stræ potestatis & authoritatis pleni-
 „ tudine, Dilectiones Vestras & Vos
 „ benigne & serio monemus, atque sub
 „ gravissima Nostra & sacri Imperii
 „ indignatione, ac poena amittendo-
 „ rum feudorum, & quorumcumque a
 „ Nobis & Sacro Romano Imperio
 „ ejus-

Sæc. XVIII." ejusdem ac Vobis concessorum
A. C. 1734." legiorum, jurium & gratiarum,
non proscriptionis, vulgo boni
rebanni; districte inhibendo, ma-
mus, ne quis Vestrum, cuius
que ille status, gradus, conditio
dignitatis, aut præeminentie ex-
rit, qui Romano Imperio qualcum
vinculo innexus est, atque ejus
honoribus & prærogativis gu-
ex quo ei hæc Nostra voluntas
ex originalibus nostris literis
ex ea: um transumptis (quibus
fidem adhiberi volumus) aut
perspecta fuerit, saepe dictis
& sacri Imperii declaratis hostiis
amplius operam navet, aut togis
sago a consiliis vel servitiis sit, ne
auxilia ulla submittat, sed lo-
protinus revocet, stipendiis, si
ea ex Vobis, apud eosdein, eis
que Socios, vel Adhærentes
Equestribus, aut Pedestribus signis
alias meretur, mox renunciet
etiam deinceps ab iis se condicione
ciat, neve milite, pecunia, et
cujuscumque generis armis, et
meatu, transitu, statione, et
quovis modo iniquissima eorum
limina, & conatus adjuvet, ne
citos cum illis tractatus in Nostra
& sacri Imperii præjudicium in-

„multo minus sponte, vel dictorum Sæc. XVIII.
„Europæ Turbatorum incitamento vel A.C. 1734.
„adhortatu, Regna & Provincias No-
„stras hæreditarias, sive fideles No-
„stros & Imperii Vasallos & Feudatarios,
„Fœderatosve in vel extra Imperium, sub
„ullo prætextu armis infestet, contra
„Nos vel illos hostilia machinetur,
„aut talium moliminum suspicionem
„præbeat, vel alia quæcumque atten-
„tare præsumat. „

„Dilectiones Vestras & Vos insu-
„per benevole, benigneque hortantes,
„ut si qui forsitan ex earundem & Ve-
„stris filiis Consanguineis, Clientibus,
„Vasallis & Subditis apud sæpe dictos
„declaratos Nostros & Imperii hostes,
„eorumque fautores, socios, & ad-
„hærentes, aut eos etiam, qui Nobis
„& Imperio, ejusque Membris, Va-
„fallis & Fœderatis adversari velint,
„militarent, aut alia ratione iis præsto
„effent, eos non tantum sub spe gra-
„tiæ ac veniæ Nostræ Cæsareæ, alte-
„riusque sui promotionis, sed & sub
„communicatione gravissimarum pœ-
„narum, respective amissionis bono-
„rum, feudalium & allodialium, ju-
„rium, honorum, beneficiorum, gra-
„duum, privilegiorum, municipii, fa-
„mæ & vitæ, inde avocetis, & contra
„refractarios confestim severe proce-
Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Nn da-

Sæc. XVIII. „ datis ; decet enim Vos vires &
 A.C. 1734. „ ram Vestram justæ potius cau-
 „ in defensionem Imperii & Patriæ
 „ lacriter impendere, & Dilectio
 „ Vestræ & Vos exequendo han-
 „ stram voluntatem, de Nobis,
 „ Romano Imperio, Patria, acum
 „ Republica Christiana præclare
 „ bimini. „

„ Quod si autem, quiscumque
 „ sit, contra expectationem & em-
 „ tam hancce Nostram & totius Ro-
 „ mani Imperii Sanctionem, sub pre-
 „ ptestiti forsan juramenti (qui
 „ contra Nos & Sacrum Imperium
 „ se aliunde nullum, & nullius ob-
 „ titionis est, illudque pro tali ex-
 „ tudine potestatis Nostræ Cælare
 „ declaramus & irritum dicimus)
 „ alio emendicato titulo, aut tem-
 „ rio ausu injustissima dictorum habu-
 „ eorumque sociorum & adhaerentium
 „ molimina fovere, aut iisdem
 „ modo opem ferre, ac quibuslibet
 „ munis nostris & Fœderatorum
 „ strorum adversariis, vel contra
 „ aut unum vel omnes Nobiscum
 „ tientes sacri Romani Imperii
 „ res, Principes, Status, Ordines,
 „ liosve Vasallos & Fœderatos
 „ patrare, seu moliri deprehensio
 „ rit, is omnibus, quæ a Nobis do-
 „

„dem Sacro Romano Imperio possidet, Sæc. XVIII.
 „beneficiis, juribus & privilegiis se noverit A.C. 1734.
 „irremissibiliter privandum, & a Fisco
 „Nostro Imperiali contra eum sine mora
 „procedendum, aliisque supra recen-
 „sitis, in tales refragatores, præsen-
 „tes vel absentes, tanquam Rebelles &
 „proditores Patriæ, sanctis læsæ Maje-
 „statis & perduellionis ac inobedientiae pæ-
 „nis quam severissime animadversum
 „iri. „

„Quod ut omnibus tanto magis
 „manifestum fiat, neque ullus caussam
 „ignorantiæ prætexere possit, a Di-
 „lectionibus Vestris, & Vobis benigne
 „postulamus, ut has patentes Nostras
 „literas avocatorias & inhibitorias, re-
 „spective in Territoriis & Districtibus
 „vestris, publicari ac affigi curetis. „

Haud absimile edictum promulgari
 jussit die vigesima secunda Martii ad
 omnes Italiæ subditos, quibus omne
 literarum, & negotiationis commer-
 cium cum hoste interdixit: Hujus e-
 dicti tenor erat sequens:

Nos Carolus &c. „Notum, testa-
 „tumque facimus tenore præsentium
 „universis & singulis, quorum interest,
 „aut quomodolibet interesse potest:
 „Quod inhærendo Cæsareis Nostris or-
 „dinationibus, quas ob justissimum No-
 „strum & totius Imperii bellum contra

N n 2 „de-

Sac. XVIII. „ declaratos Nostros pacifragos, in
A.C. 1734. „ dos & perjuros hostes Reges Gallia-

„ Sardiniae Ducemque Sabaudiae, cum
„ que Adhaerentes, Sequaces ac Fuc-
„ res hactenus publicari fecimus, per
„ æquum, bonum, quin & necessarium.
„ Nobis visum sit, etiam omne Libe-
„ rum, mercium, cambiorum, & quatuor
„ cumque negotiorum Commercium Nostrum
„ inter sacrique Romani Imperii Teutoni-
„ æque ac Italicas & declaratorum ho-
„ stium Provincias, ac terras, harum
„ que incolas serio inhibere & venire
„ & quamcumque directam vel indi-
„ rectam inter eos communicationem
„ penitus rescindere.„

„ Quapropter Vobis omnibus & libe-
„ gulis nostris sacrique Romani Imperii
„ per Italianam fidelibus ac devotis libe-
„ ditis & Incolis, cuiuscumque Co-
„ ditionis, Ordinis aut Status excep-
„ ritis, aut quocumque nexu Nobis
„ Imperio obstricti sitis, vigore harum
„ Nostrarum Patentium Literarum (que
„ rum transumptis parem fidem ad
„ beri volumus) serio mandamus
„ præcipimus, ut pro eo, quo Nostrum
„ qua Romanorum Imperatori & Cœ-
„ premo Domino, fidei devotionis &
„ sequii & subjectionis vinculo te-
„ mini, & sub pena amissionis omni-
„ honorum, gratiarum, privilegiorum
„ libe-

„libertatum municipii ac jurium quo Sæc. XVIII.
„rumcumque, quibus a Nobis & Sacro A.C. 1734.
„Imperio im - vel mediate potimini,
„utimini, & fruimini, ab omni om-
„nino literarum, cambiorum merca-
„turæ, & cujuscumque generis nego-
„tiorum commercio, Societatibus, Con-
„tractibus, Conventionibus, Permu-
„tationibus, & qualicumque denique
„cum prædictorum declaratorum No-
„strorum & sacri Imperii hostium sub-
„ditis & Incolis, vel in eorundem ter-
„ras & Provincias antehac directe vel
„indirecte usitata communicatione,
„durante hoc bello & donec liberum
„commerciū iterum restitutum fue-
„rit, penitus abstineatis & superse-
„deatis..”

„Mandamus insuper omnibus No-
„stris & sacri Romani Imperii per Ita-
„liam fidelibus dilectis Principibus,
„Ducibus, Marchionibus, Comitibus,
„Baronibus, Militibus, Nobilibus,
„aliisque Vasallis & Feudatariis, cu-
„juscumque Status, Gradus, Ordinis,
„Conditionis, Dignitatis aut præemi-
„nentiæ existant, ut Cæsarea has Li-
„teras Nostras patentes inhibitorias in
„suis respective territoriis & districti-
„bus pro cujuscumque notitia publi-
„cari & affigi, atque per se ac suos in
„Magistratu Constitutos, aut jus &

N n 3

„justi-

Sæc. XVIII. „ justitiam nomine superiorum
 A. C. 1734. „ administrantes earum tenorem
 „ pleri, defendi & manuteneri,
 „ rarios & refractarios transgredi
 „ vero pro delicti gravitate supradicata
 „ pœnis, aliisque modis idoneis ad
 „ ges, & constitutiones Imperii
 „ nino coerceri curent, in quantum
 „ ipsi gravissimam Nostram & sacra
 „ mani Imperii indignationem evitare
 „ luerint. „

Biduo post cunctis per Italianas
 fallis prohibuit Imperator, ne ho*li*
 annonam, vel alia suppeditarent, mis-
 so ad eos hoc diplomate:

„ Notum manifestumque jam tun-
 „ cimus per Cœfaram Nostram uni-
 „ salis Imperii hostes, Reges Gallie,
 „ Sardiniae Duce*m*que Sabaudia, ac
 „ rum Fautores, Socios, & adhae-
 „ tes Belli Declarationem die decima
 „ tia hujus Martii, necnon Patentes
 „ stras literas quorumcumque No-
 „ rum, & sacri Imperii Vasallorum
 „ Subditorum sub dictorum ho*li*
 „ gnis militantium, aut alias me-
 „ tium, avocatorias die vigesima
 „ quanta cura & sollicitudine con-
 „ Nobis nuper ab Electoribus, Bis-
 „ cipibus, Statibus, & Ordinibus
 „ Comitiis imperialibus Ratisbonæ con-
 „ gatis fidelissima Consilia executa

„mandare desideremus: Ne autem quod- Sæc. XVIII.
„dam ex iisdem, ac pro communi Pa- A. C. 1734.
„triæ omniumque bonorum salute quid-
„quam omissum remaneat, summopere
„etiam necesse duximus cujuscumque
„generis annonæ, vel bellici appara-
„tus coemptionem & evectionem me-
„moratis hostibus in Nostris & sacri
„Imperii Teutonicis & Italicis Oris &
„Provinciis subito pro- & cohibere, fa-
„cile enim noscitur devastantes eorum
„vires per ejusmodi suppeditationem,
„in præsentissimum Nostrum & sacri
„Romani Imperii, Nostrorumque Fœ-
„deratorum damnum & detrimentum,
„admodum suffulciri. „

„Hinc vigore harum Patentium No-
„strarum Literarum (quarum transum-
„ptis eandem fidem adhiberi volumus)
„& ex plenitudine potestatis atque au-
„thoritatis Nostræ Cæfareæ, Dilectio-
„nes Vestras & Vos benevole clemen-
„terque monentes & adhortantes, ab
„eisdem & vobis postulamus, ut præ-
„fatis declaratis Nostris & sacri Ro-
„mani Imperii hostibus in omnibus &
„singulis Vestris Provinciis, Terris &
„districtibus non tantum cujuscumque
„generis annonæ, & pabuli, sed &
„omnium rerum, quæ ad Bellicum
„apparatum quoquo modo pertinere no-
„scuntur, coemptionem, & evectio-

Nn 4 „nem

Sæc. XVIII. „nem districte prohibeatis, & in
A. C. 1734. „diatis, multo minus eadem ac
„metipſi iisdem talia directe vel
„recte suppeditetis, venundetis,
„cetis, apportetis, aut advey-
„vel ab aliis id fieri curetis, quin
„tius Nobis & Militi Nostro be-
„modi residua annona, pabuli
„bellico apparatu erga refusionem
„pretii, in Patriæ defensionem quæ
„tocyus succurratis, & subveni-
„temerarios vero transgressores
„fiscatione pretii & rerum venditati
„ac pro delicti gravitate aliis condic-
„ad leges Imperii pœnis coercere
„ciatis, in quantum Dilectiones Vestrarum
„& Vos ipsum et gravissimam Notitiam
„sacrifice Romani Imperii indigentis
„nem, & sanctitatem per Constitutionem
„Imperii in hujusmodi casibus severam
„animadversionem evitare
„lueritis. „

„Atque haec est seria mens & iuris
„luntas Nostra, qui contra iniurias
„vim Dilectionibus Vestrarum & Vobis
„sacracem Nostram protectionem
„mittimus. „

Sub idem tempus Ludovicus
 Franciæ Rex per suum Oratorem
 mæ a summo Pontifice petierat, ut
 concederet, quatenus nonnullas di-
 nis Ecclesiasticæ Urbes præsidiano-

milite firmari permitteret, sique effi- Sæc. XVIII.
caciis Cæsareis copiis transitum inter- A.C. 1734.
cludere posset. Verum Clemens ad
hæc respondit, sibi firmum fixumque
esse, neutrius partis studia amplecti;
id enim communis Patris officium de-
poscere; ac propterea se ad cujuslibet
Principis petitionem tam Cæsareis
quam Gallo-Hispanis legionibus tran-
situm per ditiones Pontificias induluisse.

§. XXIII.

*Franciæ Regis edictum contra libel-
los in præsentibus contro-
versis editos.*

Quamvis Ludovicus XV. Galliarum Rex ad sopiaendas, quibus occa-
sione Constitutionis *Unigenitus* publica
tranquillitas plurimum turbabatur, alter-
cationes iterato silentium imposuisset,
acriter tamen in utramque partem ore
& calamo adhuc certatum est: Magis
ergo ad reddendam Ecclesiæ, Status-
que pacem efficax remedium fore cen-
sebat Fleuryus Cardinalis, si, ut supra
meminimus, promiscue omnia scripta
& libelli de hac controversia agentes
Regio edicto prohiberentur. De hu-
jus consilii successu adeo persuasus
erat Cardinalis, ut ad ejusmodi de-
cretum publice edendum Regem indu-

Nn 5

ceret,

Sæc. XVII. ceret, quo autem eventu, paulo
A. C. 1734 retulimus, nunc haud abs re fore
 semus, ipsum Regii Senatus edicte
 adducere, cuius summa hæc est.

Pag. 471.

„Jam antea Regia sua Majestas
 „creverat, controversiis circa tra-
 „dos aut extendendos sacræ & pri-
 „auctoritatis, potestatisque limiter
 „ortis, ac in Regno inde perrim-
 „dis malis obicem ponere, atque
 „Regia sua Majestas jam Anno
 „die decima Martii præcepit, et
 „nes ejusmodi controversiæ, atque
 „tercationes, ceteraque eo collim-
 „penitus tollantur, ac propterea
 „versale absolutumque silentium
 „hanc controversiam imposuit, ac
 „hibuit, ne ulla scripta, libelli,
 „morialia aut alia quæcumque
 „hoc negotium typis edantur, ven-
 „tur vel disseminentur, eoque ad
 „sua Majestas hujus caussæ cogi-
 „nem per præfatum edictum die
 „ma Martii suæ curæ, sibique soli
 „servasset, aliunde vero non ma-
 „necessarium fore censeat, ut in
 „controversiam, quæ quotidie occu-
 „ne Bullæ Unigenitus innovetur
 „suo partu suffocet, ac ideo in ea
 „quinta Septembbris ejusdem anni
 „rufus decreto hanc Constitutionem
 „optari præcepit, & districte inhibuit.

„ejusmodi scripta aut libri, quibus ex- Sæc. XVIII.
„orta dissidia circa præfatam Bullam A.C. 1734.
„soveri, & jam decisa in controver-
„siam trahi possent, componantur, im-
„primantur, vendantur, aut in vulgus
„spargantur, aut litigantes mutuo ca-
„lumniosis Novatorum, Hæreticorum,
„Schismaticorum, Jansenistarum, aut
„aliorum probosorum nominum inju-
„riis laceffant, ac provocent, cum Rex
„horum quoque cognitionem atque exe-
„cutionem suo reservarit judicio, nihilo-
„minus cum Regiæ suæ Majestati in-
„notuerit, quod spretis hisce edictis ac
„prohibitionibus, sequentes tamen li-
„belli in lucem prodierint: *Pastoralis*
„*Instructio Massiliensis Episcopi de Eccle-
„sia Gallicana libertatibus; Jus supremi
„Principis in administrationem Ecclesiæ seu
de limitibus sacræ & profanæ potestatis
unacum sumario Chronologico eorum,
quæ Pontifices pro extendenda sacra pot-
estate attentarunt. Anecdota in Bullam*

„Unigenitus. Refutatio horum Anecdo-
„torum auctore Sistaricensi Episcopo; Dis-
„sertatio in qua declaratur, quo sensu Ec-
clesiæ Catholicæ judicium de variis propo-
sitionibus in globo damnatis dici possit: Re-
gula fidei per Carolum Tullensem Episco-
pum &c.

„Capta de his scriptis cognitione,
„cum sua Majestas intellexerit, quod,
„quam-

Sæc. XVIII. „quamvis diversi sint meriti, in
A. C. 1734 „rum quædam sanam doctrinam
„neant, quia tamen ea omnia
„muni laborant vitio, scilicet
„eiusmodi controversias renovantur,
„Rex penitus suppressi atque
„gui vult, aliunde vero priores
„bitiones, atque edicta haud
„observarentur, si unum alterum
„scriptum sub obtentu, quod
„scripta confutent, & præcipue
„fundamentales Regni leges &c.
„cipia corroborent, exciperetur,
„Rex hoc alias æquissimum dilectum
„unitatis pacisque necessitatem
„nendum ratus, in secretiori
„natu præsens his inconvenientibus
„dium opposuit, ac præcepit, de
„cipit, ut omnia ejus edicta die
„ma Martii & quinta Septembri
„no 1731. promulgata integre &c.
„mussin executioni dentur, proinde
„dat, ut præfata scripta, utpote
„edictis contraria, suppressa sint
„neant. Insuper Regia sua M. I.
„omnibus & singulis præcipit, ut
„rum scriptorum exemplaria, &c.
„habent, quantocius ad Senatum
„cellarium deferantur, ut suppressa
„sint. Serio etiam inhibet omnibus
„Typographis, Bibliopolis, Proprietary
„&c. cujuscunque status aut dignitate

„sunt, ne ejusmodi scripta imprimant, Sæc. XVIII.
„divendant, distrahan, aut quovis A. C. 1734.
„pacto publici juris faciant &c. Da-
„tum Marlii in Regio sanctiore Senatu
„in præsentia Regis die vigesima sexta
„Januarii 1734.

§. XXIV.

*Liberorum Murariorum Societas di-
spersa ac proscripta.*

Hoc item anno detecta est nova So-
cietas, cuius Sodales juxta idio-
matum diversitatem liberi Murarii,
Francs - Massons, Free Massons, Frey
Metzelers, Freymaurer &c. appellan-
tur: Horum originem si petas, nil nisi
ridiculum, mendax, falsum & fana-
ticum ab eis expectandum: cumque
ceteroquin omnia in suo systemate sin-
gularia habere gestiant, id tamen cum
omnibus pene hæreticis & Sectariis
commune habent, quod sua incuna-
cula ab antiquissimis temporibus repe-
tant, partim ut obscuris spuriis fœtus
natalibus auctoritatem ex veneranda
vetustate conciliarent, partim ut in
fuis Adversariis sacro cum horrore re-
verentiam instillarent erga illam socie-
tatem, quæ per tot annorum millia
in sola Britannia conservari, & no-
stro primum ævo prodire, divinaque
potius

Sac. XVIII. potius quam humana virtute
A. C. 1734. pide propagari potuit. Fabulantur
que hanc Societatem ortum transiit
turris Babylonicae fabricatores
muratoribus illis, qui in Divina
nipotentiæ despectum ædifici suum
gum usque ad cælos in perenni
minis sui monumentum erigere ma-
nabantur, quorum tamen faustum
vindex Numen linguarum con-
flecteret, novissimi hi Muratores
labii & proprii arcanique inter-
monis usum invexere; in hoc sollo
huc fato cum temeraris Muratores
Babilonicis convenientes, quod
quoque unacum his in temeritate
nam ubique non sine ignominia dis-
fuerint. Somniarunt alii, primus
jus Societatis Architectum fulle
winum Athelstani primi inueni-
gliæ Regis Filium, quem mur-
opificium didicisse, Murariis die-
rium erexit, ac Statuta prædicta
eaque plurimum aucta ab Henrico
confirmata fuisse fingunt, membra
me tamen, cum hic idem Rebus
Societatem damnasse constet.
ergo de probroso eorum origine, si
omnino exploratum habetur, prima
et præcipua eorum Sedes es-
terit Anglia, omnium sectarum
vies. Ibi jam per plurimos annos

festæ Sodales publice ac impune in ^{Sæc. XVIII.}
præcipuis Regni Urbibus, præfertim A. C. 1733.
vero Londini domicilia (*Loges* vocant) _____
quamplurima habebant, in quibus con-
venticula cum magno etiam apparatu,
ac solemnitate celebrabant, ubi tamen
id prorsus singulare est, quod Piædi-
cantes in Anglia adversus privata præ-
fertim Pietistarum conventicula magno
Zelo ac stentorea voce declamarint, ad
publicos tamen & nocturnos Murario-
rum congressus velut muti ac edentuli
canes siluerint. Ceterum quamdui
hæc vipera ex ovis suis pullos dun-
taxat in Anglico suo nido excluderat,
in ceteris Europæ Regnis ac Provin-
ciis exigua prorsus cura de hujus mali
periculo utpote remoto Principes ac Ma-
gistratus exteris tangebat; cum enim
effrænata sentiendi libertas jam plura
alia Societatum monstra in hoc Regno
progenerasset, hæc quoque liberæ huic
Nationi minime invidenda, nec aliter
quam tacito cachinno explodenda cre-
debatur: postquam vero virulenti hi
Bufones hoc anno etiam trans mare
volabant, & primos nidos in Hollandia
construere cæperant; tum vero soler-
tius in eorum mores, consortiones, to-
tumque hujus factionis statum inquire-
cæptum: ipsa enim jurata arcani reli-
gio, nocturnæ & clandestinæ coitiones,
factio-

Sec. XVIII. factionesque latentis mali suspicione
A. C. 1734. & futuri periculi metum haud tem
ingerebant: Acuebatur adhuc in
Magistratus vigilantia, dum eiden
notuit, quod hujus sectæ homines
modo Hagæ Comitum duo aperu
domicilia, alterum pro Hollandi
liud pro Anglis, sed insuper et
Amstelodami duas itidem ædes
Gallica & Anglicæ Natione locata
ac demum eodem anno alios hujus
ctionis Viros in Franciam ablegati
qui primam Sedem Parisis ceperant
inde latius diffusi quinque alia e
modi diversoria in variis Francie
bibus erexerant: Hæc ipsa vero
diosa propagandæ sectæ velocitas
lius dispersionem acceleravit; quia
ipse populus Hagæ adversus eum
conventicula utpote patriæ legibus
topere aduersa excanduit, jamque
eo fuit, ut unum ex hisce domo
injecto igne devastaret: populamen
men tumultum tempestive inhibuit
gistratus, donec de hujus Societatis
conditione, fine, & statutis eximia
haberetur notitia: dum vero acurio
nie in rem indagatum est, depre
batur, quod Nobiles, Cives ac per
maximo numero huic Societati inten
diffusæ nomen dedit: Cum autem
numerose ejusmodi Societates pro

mam seditionis fomentum essent, in Sæc. XVIII.
deque Status in Statu (res in Repu- A.C. 1734
blica exitialis) erigi videretur, hinc
Hollandiæ & Occidentalis Frisiæ Or-
dines præceperunt, ut noctu, dum
hæc conventicula haberentur, milites
in eorum Triclinium improviso impetu
irruerent, congregatos dissiparent, &
quicquid deprehenderent, secum au-
ferrent: Jussa executioni dantur, ape-
riuntur conclave fores, disperguntur
factiosi, & præter varia Murariorum
instrumenta abstrahitur ærarium, in
quo non pauca scripta, aliaque, qui-
bus mali suspicio plurimum augebatur,
fuere reperta; inter alia etiam sequens
juramenti formula:

Ego N. N. solemnissime profiteor, &
coram Omnipotenti Deo & hac Societate
juro, me arcana hoc vespere vel alio quovis
tempore communicanda nec verbo nec signo
unquam proditum. nec ea vel calamo vel
scalpro exaraturum, nec chartæ, nec cu-
pro, æri, ligno aut lapidi incisurum, nec
eorum aliquid pro re immobili vel mobili
vel alio quovis modo cuiquam manifestatu-
rum, communicaturumque, secus non mi-
tiori supplicio puniendus, quam quod cor
meum per papillam sinistræ mammillæ meæ,
& lingua mea ex intima radice oris mei
eruatur, corpus meum comburatur, & ci-
neres mei in aera dispergantur, ut me hu-
Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Oo jus

Sæc. XVIII. *jus Societatis membrum fuisse, hoc in
A. C. 1734. penitus evanescat memoria.* In ei-
arca reperiebantur instructiones pri-
cipiendis Candidatis, & varia in-
de eorum instrumentis, necnon
signibus, vestibus ac sedibus Prae-
Commendatoris, Oratoris, ac le-
dicum &c. Utrum vero hoc jura
tum, ac reliquus eorum apparatus
rit genuinus, vel duntaxat ad
piendum, & in casum, quo eis
arca in Magistratus politici manu
veniret, ultro excogitatus, ac fu-
situs, scire parum interest, for-
quoque inter Societatis arcana re-
fendum erit: nobis hac in re dictum
Senecæ: *Si honesta sunt,
facis, omnes sciant, si turpia, quid
neminem scire, cum tu scias.*

Quantumvis omnia, quæ ha-
cione detegebantur, nonnisi pop-
ria, ridicula, imo & puerilia effe-
derentur, Amstelodamus tamen
gistratus, ut Urbis & civium que-
securitati consuleret, die trigesima
vembris Anno 1735. promulgato
& sub pena publicæ pacis penu-
toribus debita inhibuit, ne quiscum
clandestina & prohibita ejusmodi
venticula sub nomine liberorum libe-
riorum vel alio quocunque prece-
teneat, accedat, aut pro iis do-
cula

cubilia, atria, caveas, vel alia loca Sæc.XVIII.
concedat, locet, conducat &c. Post A.C. 1734.
modum Ieodem tempore publicis No-
vellis Gallicis nuntiatum erat, quod
die vigesima quarta Octobris Hollandi-
cum Muratoriæ sectæ domicilium a su-
premo Societatis Magistro Joanne Cor-
nelio Rademachero Orangii Principis
thesaurario, præsente Joanne Keune
Pro-Regente fuerit apertum, & non
pauci huic Societati fuerint inscripti;
Obstupuit ad hanc temeritatem Magi-
stratus, factaque inquisitione depre-
hendit, hæc curante quodam Ludo-
vico Dagrano Hagiensi Mercatore No-
vellis fuisse inserta: Hic publica au-
toritate examinatus, Magistratui Con-
stitutiones Muratoriæ Societatis Lon-
dini Anno 1723. apud Guilielmum
Hauterum impressas porrexit, fassus,
quod Londini plusquam viginti diversæ
Nationis domicilia ad Murariorum con-
ventus destinata reperiantur, in his a
Sociis talia inter se tractari ajebat,
quæ nemini præter solos Confratres
scire licitum esset; ad silentium enim
eos adstringi juramento & poenis, qui-
bus graviores vix Princeps statuere
posset, familiare esse inter ipsos, per
signa ab aliis discerni, & interiores
mentis cogitationes aperire, ante con-
ventus fore stricto ense nonnullos con-

Oo 2

fra-

Sæc. XVIII. fratres excubare, nullique exteriorum
A. C. 1734. tum permittere; in eorum Confim-
nibus duo hæc esse præcipua. I. Religionis aut secessatione habita-
nes, dummodo morum Regulas
nerentur, & honesti Viri sint, adi-
posse, exceptis tamen Atheistis &
liticarum legum contemptoribus.
Commendari quidem subjectionem
civilem Magistratum, seditionis tu-
reos, si ab alio crimen immunes-
sent, a Societate non esse expe-
dos. Producebantur etiam eorum
stitutiones Anno 1723. vel si cum
insipere aliquantum licet, Anno
reriorum 5732. Londini editæ, in
bus hæc legebantur, circa officia
Deum & Religionem antiquis quida-
poribus Murarii præceptum erat, Re-
ligionem profiteri illius Regionis, ubi de-
nunc autem consultius judicatum esse,
eam illos adstringere Religionem in-
omnes homines convenienter, & de
cilibet suam relinqui credendi libertatem
& si honestus Vir est, de Religionem non con-
niendum, nec circa illam ullum alterum
fore, proprium enim Murarii esse, non
nem seu Catholicam mox dictam Religionem
profiteri. Ex horum relatione summa
riculi omen altius Foederatorum
insedit, hinc statuerunt novam
Societatem funditus ex suis dictione-

eradicare, præcipue cum jam aliunde Sæc. XVIII.
omnes confociationes, collègia, & con- A.C. 1734.
venticula, quæ publica Magistratus
auctoritate ac consensu firmata non
essent, patriis legibus in Republica
bene ordinata sint prohibita. & pro
seminariis factionum, & tenebricosar-
rum libidinum habeantur, quo circa
omnibus urbium & præcipue Hagen-
sis Præsidibus, Consiliariis, Consuli-
bus ac Senatoribus serio demandatum
est, ut Murariorum Societatem, ubi-
cunque infecta fuisset, ceu illicitam
novitatem proscriberent, & in eos, qui
huic mandato parere renuerint, severi-
tate legum procederent. Hoc edicto
populi tumultus quievit, tranquillitas
reddita, & Societas indies magis civi-
bus exosa, & de gravissimis sceleribus
insimulata, non sine Sodalium infamia
apud Hollandos evanuit.

Interim hæc pestis ab Angliae Re-
gu adeo non depulsa fuerat, ut etiam
ejusdem progressus per maximam pu-
blicamque solemnitatem anno hujus
sæculi trigesimo sexto Londini sollicite
promoverentur; cum enim die duode-
cima Februarii Lotharingi Ducis nu-
ptiæ ibidem celebrarentur, Murarii
hanc pariter festivitatem honoraturi,
inter tympana, & concentus musicos
& campanarum sonitus publice per no-

Oo 3 bilio-

Sæc. XVIII. biliores Urbis plateas die vige
A. C. 1734. quarta Aprilis solemní pōmpa com
vehebantur: Processerat festivus
curruum ordo a supremi Societatis
gistro Comitis de Loudoum ædibus
que ad Londinensem pontem: ipse
mes sex jugalibus equis vectus, ag
cum splendido convivio claudebat.
dem adhuc anno die octava &
Maij Societas rursus ejusmodi sol
nitates publice habuit, non sine la
lenta exempli pravitate ac corrupti
quippe hi Fanatici Lunæ - villæ in
nio post albis ex undulato serico
vestibus ornati publicam adorauit
festivitatem, quamvis a Stanislao
in convivio, cui etiam Nobiles fuerint
magno numero aderant, consue
ratorii opificii instrumenta gestare
hiberentur. Parisis quoque in
anno hujus sæculi trigesimo sexto die
Nobiles plusquam sexaginta in la
verorio in locum Jacobi Hectoris
cleane Scotiæ Equitis, qui per plu
anos Magisterio fungebatur, solen
titu in Societatis Magistrorum eligent
Carolum Rateliff Angliæ Parem &
mitem de Derwendwater, qui m
rato decem Anglicorum aureorun
tio plures diversæ conditionis
atque inter alios etiam Marechalum
D'Etreés Albo Societatis inferuit. Co

autem ex arcanis ejusmodi conventi- Sæc. XVIII.
A. C. 1734-
culis, omni tempore prohibitis nil nisi
periculose conjurations, factiones,
tumultus, Sacræ & profanæ potestatis
ac Religionis contemptus, seditiones,
turbæ, morum corruptiones, ac deni-
que extrema Regnorum pernicies,
damna nullo remedio sananda, & in-
numera pene mala jure pertimescenda
essent, Sapientissimus juxta ac reli-
giosissimus Franciæ Rex Ludovicus XV.
Mense Martio severo edito inhibuit,
ne deinceps ejusmodi conventicula ha-
berentur, minus vero natione Galli
huic Societati nomen darent. Verum
Regiis iussis obtemperare nondum af-
sueta Murariorum factio, sua conti-
nuabat conventicula, & sine hæsita-
tione sex omnino Equites Ordinis
S. Spiritus sibi aggregabat. Hoc com-
perto Rex graviter offensus, Heraultio
supremo rerum Capitalium Prætori in
mandatis dedit, ut Regium interdi-
ctum de habendis ejusmodi conventi-
culis in omnibus tabernis denuo insi-
nuari curaret; ipse etiam ex Regis
mandato quosdam Nobiles Gallos, qui
ejusmodi prohibitis Conventibus inter-
erant, ad se accersivit, eisque rursus
Regium mandatum prælegit, palam-
que edixit, sibi in mandatis datum,
ut eos custodiæ daret, si vel semel il-

O o 4 licitos

Sæc. XVII. licitos ejusmodi conventus frequen-
A. C. 1734. præsumpserint. Nihil tamen
rata hæc severitas quicquam pro-
bat apud Murarios natione Au-
quapropter Heraultius Prætor
Augusto diversorum, in quo congre-
terant, cingi, eisque varia instruc-
ta, signa, figuræ, ac Societatis
abstrahi jussit: Mirum plane, quæ
Sectarii etiam Catholici, qui Se-
tatum ad pios actus institutum
ras gestare deditantur, adeo ab-
foveant animum, ut infimæ for-
ficii vestes & instrumentum palan-
duere non erubescant. Magis
mirum, quod ipsi se ex instituti-
ficio bonos cives, subditos Zelo
Principi ac patriæ suæ fideles jacti-
tamen iteratis Principis sui ma-
sine fronte tamque proterve refla-
ut Ludovicus Rex denuo prohibe-
geretur, ne ullus Conventus vel
cietas sub quocunque prætextu
Regis auctoritas accedat, habere
& si ex Gallis quispiam ejusmodi
venticula accederet, Aulæ acced-
dem sit interdictus, ad Bastilie
res abducendus: Chapelotus
Oenipola, qui ejusmodi conve-
lum in suis ædibus celebrari permis-
suam temeritatem mille librarom
luere cogebatur. Idem satum ac-

terdictum hi Muratores Genevæ, Hol- Sæc. XVIII.
 miæ, Viennæ, in Hispania, Lusitania, A.C. 1734.
 Suecia, Polonia aliisque Regnis &
 Provinciis subiere: Nihilominus tamen
 non deerant, qui hanc atro stigmate
 ubique notatam abominationem publi-
 cis scriptis vindicare præsumerent:
 Præ ceteris liberior, an dicam impu-
 dentior erat apologia Procopii Medici,
 qui inter alia hæc scribere ausus est:
*Inter nos dominatur libertas honestati sub-
 jecta; fruimur voluptatibus, sed sine cæli
 indignatione; delitiae nostræ oculis homi-
 num sunt quidem imperviae, adstringimur
 tamen severis instituti nostri legibus: Nu-
 llus inter nos conscientiæ remorsus, nulla
 tristitia pertinacunda; nil aliud intendimus,
 quam Africam ad nos revocare, & homi-
 nes ad statum, quo tempore Rhea erant,
 redigere; viam terimus, qua pauci ince-
 dunt; muratores sumus, & ædificia con-
 struimus, sed ædificia nostra sunt vel car-
 ceres pro vitiis vel Templa pro virtutibus
 &c. Piget & pudet insipidis ejusmodi
 nugis chartam conspurcare. Edidit
 alias quoque Dublini insulæ hujus So-
 cietas index relationem *Apologetico-
 Historiam de Societate liberorum Mura-
 torum*, qui tamen infamis libellus
 Anno 1739. solemnis Inquisitionis decreto
 die decima octava Februarii proscriptus,*

Oo 5 die

Sæc. XVIII. die decima tertia Aprilis publica
A. C. 1734. nificis manu combustus est.

Porro ad infamis hujus peccatum
veritatem vel maxime adgebatur
mens Pontifex, quod certo intulit
set, infectum hujus sectæ aerem
jam Italiæ fines corrupisse; quia
enim paulo ante Joannes Gastus Mag
Etruriæ Dux Murariorum converti
dissipasset, eaque deinceps haberet
vere inhibuisset. defuncto tamen
mox Liburni & in ipsa Etruriæ Mu
poli denuo Angli in hunc Ducem
irrepentes, ibidem ejusmodi latrantes
aperuerunt, quæ Nobile hujus
Caput Carolus Sackville Dux &
mes de Midsex præpostera libe
tate dotavit, propterea a suis ad
poratus, ut etiam in signum grani
nis monetam cuderent, cuius typus
una hujus herois effigiem cum hoc
graphe *Carolus Sackville Magister*
.... *orientinus*, altera vero emblema
nudi hominis scilicet Harpocratis
Ethnici Dei, qui silentio præferebat
& cornu Copiæ & muratorii opificii instrumenta
bat: unde hæc Societas in Italiæ
Cucchiara seu *Trula* vocabatur. dum
tam temerario excitabatur vigilans
Magni Ducus, qui a summo Pontifici
remedium tempestive opponi posse

Eapropter Clemens die vigesima quinta Sæc. XVIII.
 Junii hac super re cum Cardinalibus A. C. 1734.
 Ottobono, Spinula & Zondadario con-
 tulit & Magnum Inquisitorem aliosque
 Roma Florentias ablegavit. Hi tam
 ex quorumdam resipiscentium confes-
 sione, quam ex editis eorum libris sat
 luculenter deprehenderunt, hoc mon-
 strum in suis visceribus absconditum
 fovere Quietismi aut Molinismi vene-
 num, ac dolose occultatum Epicureis-
 num (*): Nec id diffitebatur classicus
 eorum Author, qui in fundamen-
 tali sua relatione de liberis Mura-
 riis Francosordiz ad Mænum 1739.
 edita scribit: *Hi tanquam Generosi Epi-
 curei felicitatem hujus vitæ collocant in vo-
 luptate Spiritus; securi sunt a periculo per-
 eundi cum imprudentibus, qui communem
 omnium viam terunt, & a scopo aberrant,
 loquuntur, sicut plebeii, sed sentiunt sicut
 prudentes, . . . convivia habent,
 ut corpori quid indulgeant, & intuitu ani-
 ma, quæ in corpore habitat, eidem nece-
 saria suppeditant, imo etiam quædam de-
 testamenta ei non denegant &c.*

Cre-

(*) Vid. geistliche Rede eines englischen
 Freymäurers, von der Nothwendigkeit Gutes zu
 thun, und fröhlich zu leben, so lang wir leben.
 Berlin 1744.

Sæc. XVIII. Crescente igitur indies per
A. C. 1734. periculo Inquisitores omni legum
 ritate in hosce factiosos anima-
 runt, pluresque variæ condi-
 mines ad carceres raptari julie-
 ac demum ipse Dux hæc conve-
 gravissimis sub poenis supprimi ac
 pari denuo præcepit. Tanta tu-
 eorum erat temeritas, ut Inqui-
 bus Romam reversis velut hydra
 qua tot capita, quot resecta, re-
 plant, nova etiam delubra aperi-
 die tertia Augusti anno hujus
 trigesimo septimo publicis, & que
 Florentinis Novellis divulgare no-
 rubescerent, ipsum magnum Ex-
 Ducem infami huic Societati
 dedisse: nempe omnibus pene Se-
 semper familiare erat, conficto me-
 rum Principum consortio iniquam
 auctoritatem mendacissime concili-

§. XXV.

*Hæ Societas a summis Pontificiis
 damnatae.*

Cum hoc malum præ foribus
 Romanæ ditionis jamjam ex de-
 quotidiana serme experientia ducere
 hanc pestem, ubi semel invaliduit, ma-
 pene legum severitate penitus extin-
 posse, hinc Pontifex Clemens, ut

mis obstatet initiiis, die vigesima octava Sæc. XVIII.
 Aprilis anno currentis sæculi trigesimo A C 1731.
 octavo hanc Societatem sub pœna ex-
 communicationis ipso facto incurriendæ
 ac soli summo Pontifici reservatæ dam-
 navit, edita hac Constitutione.

„In eminenti Apostolatus Specula,
 „meritis licet imparibus, divina di-
 „sponente Clementia constituti, juxta
 „creditorum nobis pastoralis providen-
 „tiæ debitum, jugi (quantum ex alto
 „conceditur) sollicitudinis studio iis
 „intendimus, per quæ erroribus, vi-
 „tiisque aditu intercluso, orthodoxæ
 „Religionis potissimum servetur in-
 „tegritas, atque ab universo Catholico
 „orbe difficilimis hisce temporibus
 „perturbationum pericula propellan-
 „tur. „

„Sane vel ipso rumore publico nun-
 „ciante Nobis innotuit, longe lateque
 „progredi, atque indies invalescere
 „nonnullas Societates, Cætus, Con-
 „ventus, Collectiones, Aggregatio-
 „nes, seu Conventicula vulgo de li-
 „beri Muratori, seu Francs Massons
 „aut alia quavis nomenclatura, pro
 „idiomatum varietate nuncupata, in
 „quibus cujuscumque Religious, &
 „festæ homines affectata quadam con-
 „tentu honestatis naturalis specie, arto
 „æque ac impervio fœdere secundum
 „leges

Sæc. XVIII. „ leges & statuta sibi condita in
A. C. 1734. „ consociantur; quæque simul
„ operantur, tum districto jure,
„ ad Sacra Biblia interposito, tun
„ vium poenarum exaggeratione
„ violabili silentio obtegere adiun
„ tur. Verum, cum ea sit sceler
„ tura, ut seipsum prodat, & cu
„ rem sui edat indicem: hinc Soc
„ tes, seu Conventicula prædicta
„ hementem adeo fidelium meo
„ suspicionem ingesserunt, ut in
„ Aggregationibus nomen dare
„ prudentes & probos idem omni
„ ac pravitatis & perversionis in
„ incurrere; nisi enim male ag
„ tanto nequaquam odio lucem in
„ rent. Qui quidem rumor eo in
„ percrebuit, ut in pluribus regione
„ memoratæ Societates per Secu
„ testates, tanquam Regnum de
„ tati adversantes, proscriptæ, ar
„ vide elimintaæ jam pridem extin
„ Nos itaque animo revolentes gre
„ sima damna, quæ ut plurimum
„ hujusmodi Societatibus, seu Ce
„ venticulis, nedum temporali
„ publicæ tranquillitati, verum etiam
„ Spirituali animarum Saluti impa
„ tur, atque idcirco tum Civilibus & Co
„ nonicis minime cohædere Sanctis
„ bus, cum divino eloquio doceantur.

„diu noctuque more servi fidelis, & Sæc.XVIII.
„prudentis Domini familiæ præpositi A.C. 1734.
„vigilandum esse, ne hujusmodi ho-
„minum genus, veluti fures domum
„perfodiant, atque instar vulpium vi-
„neam demoliri nitantur, ne videlicet
„simplicium corda pervertant, atque
„innoxios sagittent in occultis, ad la-
„tissimam, quæ iniquitatibus impune
„patrandis inde aperiri posset, viam
„obstruendam aliisque de justis ac ra-
„tionabilibus caussis Nobis notis, eas-
„dei Societas, Cætus, Conventus,
„Collectiones, Aggregationes, seu Con-
„venticula de liberi Muratori - - -
„seu Francs Massons, ut alio quocum-
„que nomine appellata, de non nul-
„lorum Venerabilium Fratrum Nostro-
„rum S.R.E. Cardinalium consilio, ac
„etiam motu proprio, & ex certa scien-
„tia, ac matura deliberatione nostris,
„deque Apostolicæ potestatis plenitu-
„dine damnanda & prohibenda esse
„statuimus, & decrevimus, prout
„præsenti nostra perpetuo valitura con-
„stitutione damnamus, & prohibemus.
„Quocirca omnibus & singulis Christi
„fidelibus, cujuscumque status, gra-
„dus, conditionis, ordinis, dignita-
„tis, & præminentia, sive laicis vel
„Clericis, tam Sæcularibus, quam
„Regularibus, etiam specifica & in-
„divi-

Sæc. XVIII. " dividua mentione & expressio
A.C. 1734. " gnis districte, & in virtute
" obedientiæ præcipimus, ne qu
" quovis prætextu, aut quælito
" audeat, vel præsumat prædicta
" cietates de liberi Muratori seu
" Massons, aut alias nuncupatas,
" vel propagare, confovere, ac in
" ædibus seu domibus, vel alibi
" ptare atque occultare, iis ad
" aggregari aut interesse, vel posse
" tem seu commoditatem facere,
" alicubi convocentur: iisdem ali
" ministrare, sive alias consilium
" xilium, vel favorem palam, ali
" occulto, direkte vel indirecte,
" vel per alios quoquo modo pra
" necnon alios hortari, inducere,
" vocare aut suadere, ut hujus
" Societatibus adscribantur, annu
" rentur, seu interlini, vel ipso
" modolibet juvent ac soveant:
" omnino ab iisdem Societatibus
" tibus, Conventibus, Collectionis
" Aggregationibus, seu Conventis
" prorsus abstinere se debeant, imp
" na Excommunicationis per omnes
" supra contrafacentes ipso factu
" que ulla declaracione incurreat,
" qua nemo, per quemquam, nisi
" Nos seu Romanum Pontificem
" tempore existentem, præterquæ

„articulo mortis constitutus, absolu-
„tionis beneficium valeat obtinere. A.C. 1734.
„Volumus insuper & mandamus, ut
„tam Episcopi & Prælati Superiores,
„aliique locorum Ordinarii, quam hæ-
„reticæ pravitatis ubique locorum de-
„putati Inquisitores adversus trans-
„gressores, cujuscumque sint status,
„gradus, conditionis, Ordinis, Di-
„ginitatis, vel præminentia, proce-
„dant, & inquirant, eosque tanquam
„de hæresi vehementer suspectos con-
„dignis poenis puniant atque coe-
„reant; iis enim & eorum cuilibet
„contra eosdem transgressores proce-
„dendi, inquirendi, ac condignis poe-
„nis coercendi & puniendi, invocato
„etiam ad hoc, si opus fuerit, brachii
„Sæcularis auxilio liberam facultatem
„tribuimus, & impertimur. Volumus
„autem, ut earundem præsentium
„transumptis etiam impressis, manu
„alicujus Notarii publici subscriptis,
„& Sigillo personæ in dignitate Ec-
„clesiastica constitutæ munitis, eadem
„fides prorsus adhibeat, quæ ipsis
„originalibus literis adhiberetur, si
„forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli
„ergo hominum liceat, hanc paginam
„nostræ declarationis, damnationis,
„mandati, prohibitionis, & interdi-
„ctionis infringere, vel ei ausu teme-
Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Pp. ra-

Sæc. XVIII. „ratio contraire: Si quis autem
A. C. 1734. „attentare præsumperit, indi-
„nem Omnipotentis Dei, ac beatu-
„Petri & Pauli Apostolorum eu-
„noverit incursum.„

Hæc Pontificis proscriptio se-
pupugit damnatæ hujus Societatis
quacæ, qui, ut tacita conscientia
sibi culpam exprobrantis convi-
pirent, & inustum infamiae stigma
dammodo delerent, sibi temere
suadebant, Clementis Papæ cen-
duntaxat ex perverSA æmulatorum
gestione, & nescio qua atrocis
suspicione ac timore ex ipsa ar-
ligione hauito ortum traxisse, in
luculenter ex eo comprobari.
Benedictus XIV. diguissimus ju-
oculatissimus Clementis Succellens
integros duodecim annos, etiæ ha-
cietas ubique invalueret, præ-
Prædecessoris sui censuram non con-
firmasset, sed in utramque aurem
dormivisset. Ut ergo vigilans
Pastor hujus sectæ hominibus la-
quoque, quantumcunque frivolum
laceum, ac nequiter excogitatum
landæ inquitatis prætextum auferret,
exaltans vocem die decima octauam
anno post Christum natum mense
septingentesimo quinquagesimo pro-
illos Apostolico fulmine rursus per-

sit, edita contra eos Constitutione sequenti :

„Cum, sicut accepimus, aliqui fuerint, qui asserere, ac vulgo jactare non dubitaverint, dictam excommunicationis poenam a Prædecessore Nostro, ut præfertur, impositam non amplius afficere, propterea quod ipsa præinserta Constitutio a Nobis confirmata non fuerit; quasi vero pro Apostolicarum Constitutionum a Prædecessore editarum subsistentia, Pontificis Successoris expressa confirmatione requiratur..”

„Cumque etiam a nonnullis piis, ac Deum timentibus viris Nobis insinuatum fuerit, ad omnia calumniantium subterfugia tollenda, declarandumque animi nostri cum ejusdem Prædecessoris mente, ac voluntate uniformitatem, magnopere expediens fore, ut ejusdem Prædecessoris Constitutioni novum Confirmationis nostræ suffragium adjungeremus..”

„Nos, licet hucusque, dum pluribus Christifidelibus de violatis ejusdem Constitutionis legibus vere pœnitentibus, atque dolentibus seque a damnatis hujusmodi Societatibus, seu Conventiculis omnino recessuros, & nunquam in posterum ad illas & illa reddituros ex animo profitentibus, ab-

P p 2 , solu-

Sæc. XVIII.

A C. 1734.

Sæc. XVIII., solutionem ab incurfa excon-
A. C. 1734., catione, tum antea sæpe, tu-
xime elapso jubilæi anno be-
,, concessimus, seu dum facultate
,, nitentiariis a Nobis deputatis
,, municaviimus, ut hujusmodi p-
,, tentibus, qui ad ipsos confuge-
,, eandem absolutionem nostro con-
,, & auctoritate impertiri valerent;
,, etiam sollicito vigilantiæ studi-
,, stare non prætermisimus, uta car-
,, tentibus judicibus, & Tribunali
,, adversus ejusdem Constitutionis
,, latores pro delicti mensura pro-
,, retur, quod & ab eis reipſa ſæpe
,, ſtitum fuit; non quidem proba-
,, duntaxat, sed plane evidenter,
,, dubitata argumenta dederimus
,, quibus animi nostri ſensu, ac
,, & deliberata voluntas, quod a
,, ſuræ per dictum Clementem Pre-
,, ceſſorem, ut præfertur, imponit
,, gorem & ſubſtantiam, ſatis au-
,, inferri debuerant: ſi quæ autem de
,, traria de Nobis opinio circumfe-
,, tur, Nos eam ſecuri contem-
,, possemus, cauſamque noſtram, i-
,, Dei Omnipotentis judicio reliqua-
,, ea verba uſurpantes, quæ olim
,, ſacras actiones recitatas fuſſe uide-
*Præſta quæſumus Domine, ut mentio n-
probarum non curemus obſequium,*

dem pravitate calcata exoramus, ut nec Sæc. XVIII.
terreri nos lacerationibus patiaris injustis, A.C. 1734.
nec captiosis adulationibus implicari, sed —
potius amare quod præcipis: ut habet
„antiquum Missale, quod S. Gelasio
„Prædecessori Nostro tribuitur, & a
„Venerabili Servo Dei Josepho Maria
„Cardinali Thomasio editum fuit in
„Missa, quæ inscribitur: *Contra oblo-
„qantes.*

„Ne tamen aliquid per Nos im-
„provide prætermissum dici valeret,
„quo facile possemus mendacibus ca-
„lumniis fomentum adimere, atque os
„obstruere; audito prius nonnullorum
„Venerabilium Fratrum Nostrorum
„S.R.E. Cardinalium consilio, ean-
„dem Prædecessoris Nostri Constitutio-
„nem præsentibus, ut supra, de verbo
„ad verbum insertam, in forma speci-
„fica, quæ omnium amplissima, &
„efficacissima habetur, confirmare de-
„crevimus; prout eam ex certa scien-
„tia, & Apostolicæ auctoritatis nostræ
„plenitudine, earundem præsentium
„Literarum tenore in omnibus, & per
„omnia, perinde ac si nostris motu
„proprio, auctoritate, ac nomine pri-
„mum edita fuisset, confirmamus, ro-
„boramus & innovamus, ac perpetuam
„vim, & efficaciam habere volumus,
„& decernimus.”

Pp 3

Porro

Sæc. XVIII. „Porro inter gravissimas pa
A. C. 1734. „prohibitionis & damnationis c
„in præinserta Constitutione en
„tas, una est, quod in hujusmodi
„cietatibus, & Conventiculis,
„cumque Religionis, ac Sectæ
„nes invicem consociantur; q
„re satis patet, quam magna
„cies Catholicæ Religionis puritati
„ferri valeat. Altera est artio
„impervium secreti foedus, quo
„tantur ea, quæ in hujusmodi
„venticulis fiunt; quibus protul
„sententia merito aptari potest,
„Cæcilius Natalis apud Minucianum
„licem in causa nimium diversam
„tulit: *Honesta semper publico genio
scelerata secreta sunt.* Tertia est
„randum, quo se de hujusmodi
„inviolabiliter servando adstituit
„quasi liceat alicui, cuiuslibet p
„sionis, aut juramenti obtentu
„quominus a legitima potestate
„rogatus, omnia fateri teneatur.
„cumque exquiruntur ad dignitatem
„dum, an aliquid in hujusmodi
„venticulis fiat, quod sit contra
„gionis, aut Reipublicæ statutum
„leges. Quarta est, quod homines
„Societates non minus Civilibus quam
„Canonicis Sanctionibus adverba
„gnoscuntur; quum scilicet jure

„ omnia Collegia, & Sodalitia præter Sæc. XVIII.
„ publicam auctoritatem consociata A.C. 1734.
„ prohibeantur, ut videre est in Pan-
„ dectarum Libro 47. Tit. 22. de Col-
„ legiis, & corporibus illicitis; & in ce-
„ lebri epistola C. Plinii Cæcilii secundi;
„ quæ est 97. Libri 10. in qua ait, e-
„ dicto suo, secundum Imperatoris man-
„ data, vetitum fuisse, ne Hetæriæ
„ essent, id est, ne Societates, & Con-
„ ventus sine Principis auctoritate iniri,
„ & haberi possent. Quinta est, quod
„ jam in pluribus Regionibus memo-
„ ratæ Societates, & Aggregationes
„ Sæcularium Principum legibus pro-
„ scriptæ, atque eliminatæ fuerant.
„ Ultima demum, quod apud pruden-
„ tes, & probos viros eædem Socie-
„ tates, & Aggregationes male au-
„ dirent, eorumque judicio, quicun-
„ que eisdem nomina darent, pravita-
„ tis, & perversionis notam incurre-
„ rent. „

„ Denique idem Prædecessor in præ-
„ inserta Constitutione Episcopos, &
„ Superiores Prælatos, aliosque Lo-
„ corum Ordinarios excitat, ut pro
„ illius executione, si opus fuerit, bra-
„ chii secularis auxilium invocare non
„ prætermittant. „

„ Quæ omnia & singula non solum
„ a Nobis approbantur, & confirman-
„ tur,

Pp 4

Sæc. XVII. „ tur, eisdemque Ecclesiastis
A.C. 1734. „ rioribus respective commentariis
„ & injuguntur; verum etiam Nostris
„ pro Apostolicæ sollicitudinis ob-
„ præsentibus Nostris Literis, Ca-
„ licorum Principum, omniumque
„ Sæcularium Potestatum opem,
„ xiliumque ad præmissorum effec-
„ invocamus, & enixo studio re-
„ mus; quum ipsi supremi Principes
„ & Potestates electi sint a Deo de-
„ sores Fidei, Ecclesiæque protec-
„ ideoque eorum munus sit idoneum
„ busque rationibus efficere, ut ad
„ stolicis Constitutionibus debitum
„ sequium, & omnimoda observari
„ præstetur; quod lis in memoriam
„ vocarunt Tridentinæ Synodi Pa-
„ Seff. 15. cap. 20. multoque ante
„ gregie declaraverat Imperator Co-
„ lus Magnus, suorum Capitulare
„ Tit. 2. cap. 2. ubi, post demandationem
„ omnibus sibi subditis, Ecclesiæ
„ rum Sanctionum observantiam, la-
„ addidit: *Nam nullo pacto agnoscamus*
„ sumus, qualiter nobis fideles existere possemus
„ qui Deo infideles, & suis Sacerdotibus
„ obdientes apparuerint. Quapropter
„ etis ditionum suarum Præsidium de-
„ Ministris injungens, ut omnes & in
„ gulos ad debitam obedientiam Ecclesiæ
„ siæ legibus exhibendam omnino con-

„pellerent; gravissimas quoque poenas Sæc. XVIII.
 „adversus eos indixit, qui hoc præ- A.C. 1734.
 „stare negligerent, subdens inter alia:
 Qui autem in his (quod abfit) aut negligentes eisque inobedientes fuerint inventi,
 sciant, se nec in nostro Imperio honores
 retinere, licet etiam Filii nostri fuerint,
 nec in Palatio locum, neque nobiscum,
 aut cum nostris societatem, aut communia-
 tatem ullam habere, sed magis sub distri-
 fitione & ariditate pœnas luent.

Hac Pastoris supremi voce excitati
 postea Principes quamplurimi pariter
 e suis Provinciis periculosa hujus So-
 cietatis Zizania e radice evellere stu-
 duerunt, atque inter alios etiam Han-
 noveranus Elector, cum ex Prædicantibus
 quidam hac peste infectus esset,
 die decima quarta Januarii anno hujus
 sæculi quadragesimo quinto interminata
 pena severissima per suum, ut vocant
Consistorium inhibuit, ne Prædicantes
 huic Societati nomen dare præsume-
 rent, sed vinculo charitatis in Sacris
 literis stabilito contenti, profanum
 charitatis seu potius iniquitatis vincu-
 lum non quærerent. Si hæc in arido,
 quid fiat in viridi?

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

§. XXVI.

*Controversia inter ipsos Prædicatorum circa fidem justificantem.**Epiſt.**S. Jac. c. 2.**v. 21. 22. 23.* fidei articulos eliminaret, fin-*24. 25.*

fixumque habuit, ceu pupillam
sui systematis propugnare, quod
cacio fiat per solam fidem: Obtinet
equidem clarissimum præcipue oratione
lum D. Jacobi, qui, ut veram ac
gratam justificationem ostenderet,
rahæ vere justi exemplum proponit
de eo afferens, quod ex operis
scilicet immolatione filii sui, iudicatus
sit, illiusque operibus fides
operata ac consummata fuerit, que
ei profuisset, si fidem habuerat
non item opera; cum ipsis
des salvare non potuisset, eoque
operibus justificetur homo, & non
firme tantum. Ast huic nodo Luther
mox cuneum reperit, pro summo
perio, hanc S. Jacobi epistolam et
nonicorum librorum albo expungit.
Eadem quoque suprema auctoritate
textui D. Pauli: *arbitramur homini p-
roficari per fidem sine operibus legi* (iuxta
S. Patres, Mo'aicæ) intrusus partu
lam: *solam.* Attamen sicut hoc
S. Iohannes

*Rom. 3.
v. 28.*

S. Apostolos despoticum imperium non omnibus Parentis sui filiis ab initio probabatur, ita & temporis progressu & ad hanc usque diem circa hoc doctrinæ caput in libros symbolicos inventum, mira ingeniorum tortura, sensus detorsio, & continua sequacium alteratio: Harum historicam adducere relationem Instituti nostri ratio non depositit, hujus notitiæ avidus lector consulere potest tractatum 1739 Rostochii editum, cui titulus: *Examen quæstionis Theologicæ: an in primo justificationis momento bona opera quædam formaliter sint præsentia?* Ceterum ex Protestantibus non nulli distinguebant inter fidem solam justificantem, & inter solitariam. Alii ad Justificationem præter fidem requirebant opera, sed duntaxat tanquam conditionem necessariam, non attentes, quod S. Paginæ opera bona æque ac fidem requirant ad justificationem, proin vel utraque, (vel neutra) esset ita necessaria, ut sine illis justificatio perfici non posset. Delicatores erant Anhaltino- Servastani Theologi, qui Denzero ejusdem Collegii Rectori grave negotium Anno 1735 facebant, eoquod peccatores ad conversionem in quodam programmate his verbis hortatus esset:

Fac

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

Fac magno te studio dilcere
vera religione,
Qua Deo homines reconciliari
doctrinam:
Discas, ut a Deo vita seu ap-
peal seu teste improba-
vulsus
Ipse ad Eum salutari respici-
reducari,
Eidem per Christum, sola, sim-
pliciter
Nec unquam solitaria fide ad pre-
sum religeris
Cum. Eodem æternum rem-
nieris . . .
Quid hæc tua te juvabit fides
scientia,
Nisi per eam vitæ vere Christum
decora
scienter exquiras.
Nisi dignos fidei ac iustitia fructus
Ferre, alere, augere contentus

En crimen, en caussa! quo vero
plicio hic Rector, eoquod sanitatem
ram & sanam doctrinam professus
hoc enorme crimen eluere coactus
rit, referam ipsis verbis, quibus
Auctor præfati examinis:

Recentissime Servastæ in Andachten
motus suscitavit M. Denzerus, Schol-
ibidem Rector, qui Anno 1735. propon-

mate quodam publice edito fidem, in Justificationis actu operibus circumdatam esse A. C. 1734.
debere affirmavit, idemque in Schola discipulos suos docuit, multa subinde in dissidentes suos invectus, ut eos parum a peccato in Sp. S. abesse vociferaretur. Sæpius deinceps tam a senatu Ecclesiastico, quam reverendo ministerio, in primis a M. Tapsero Archidiacono, privatim ac publice, blandioribus & severioribus verbis monitus, in errore pertinax perstat: Quapropter, cum promissam toties meliorem, aut sinceram ad minimum, quid de hac, aliisque denuo motis ab ipso controversis, vere sentiat, necne, declarationem per aliquot annos traderet; interea vero ab erroneis suis sententiis, data quavis, imo temere arrepta & studiose quæsita occasione, lectionibus suis cum magna animi intemperie, nec minori discentium offensione, intermiscentis sibi temperare nec posset, nec vellet, adeo fidem Confessionario, superioribusque suis, de silentio, quoad controversias istas, in schola, donec omnis caussa Superiorum iudicio esset decisa, sancte servando, datam, plus vice simplici, obstinate violasset: absolutio ei tandem & S. Cœnæ usus, post repetitas sæpius, sed frustra, dehortationes, est præclusus. Lectiones vero Theologicæ, in schola habendæ, Collegæ ipsius, Correctori sunt demandatæ. Quod libenter pati maluit, quam erroribus suis dum explosis valedicere

Hac

Sæc. XVIII. A.C. 1734. Hac in re mirum esse videtur, u
hic Doctor (*salva utique conscientia libertate*) graviter plecti potuerit,
quod exterius Lutheranæ Religio addictus doctrinam Catholicam & calamo professus esset, e contra autem Archiepiscopus Salisburgo enormiter conscientiæ libertatem laisse insimulatus fuerit, dum suos ditos exterius Catholicos, qui e res fidei Catholicæ contrarios profitebantur, plectebat.

Hoc item anno Petrus Nicolaus Holst Danus Præco in percelebri Templo SS. Trinitatis Concionem habuit in qua nostram justitiam abundantem fore illa Pharisæorum ostendit quod nostra justitia præter solam honestetiam humilitatem & legis observantiam inclarescere deberet: Ob hanc donam acriter vapulabat hic Præcus quodam ex Auditoribus, qui ad Sandiæ Pseudo-Episcopum adversari hunc Prædicantem questus, ac illas dedit literas:

Eminentissimo atque Venustissimo Domino Episcopo perpetuo Sicut & felicitatem.

„Veritatem profunde in puto latenter difficulter extrahi, vere dixerim.

„philosophus: at difficilius extrahitur, Sæc. XVIII.
„ubi alius infoditur. Id quod usu A. C. 1734
„venit, cum iis, quorum maxime inter-
„est eam luci meridianæ exponi, om-
„nem movent lapidem, ne in lucem
protrahatur. Quem in finem puteo
„arcte clauso & aditu interdicto veritas
„latebris suis insenescens quasi putre-
„scit tandem, ac de graveolenti limo,
„seu cadavere suo, producta malesanis
„sordet naribus. Quo magis curæ
„cordique habeant, quibus & facultas
„& potestas eam pro officii ratione af-
„ferendi concessa est, veritatem, re-
„centem adhuc, de puteo extrahi, a
„putredine vindicandam, ne dum me-
„ritissimas neglecti officii pœnas, æ-
„terna exigente justitia, sues, & ca-
„nes in viscera sua irritent. Verum
„(quod iniquitati seculi, an perversitati
„ingenii nostri tribuas, dubium erit)
„non dolendum magis, quam miran-
„dum profecto est, eo impudentiæ jam
„perventum esse, ut tot tantaque ne-
„fanda capita non in obscuris modo
„latebris, vetustissimis illis Satanæ offi-
„cinis, sed & in sanctissimis cathedris
„blasphema impune effutiant dogmata,
„nemine vel advertente, nedum anim-
„advertente. Publice privatimque vera
„ridetur Ecclesia; sana fugillatur reli-
„gio; solidissima fidei fundamenta labe-
„factan-

Sæc. XVIII. „factantur; divinissima verbi & Sæc.
 A. C. 1734. „mentorum mysteria distorquentur
 „que depravantur; simpliciores
 „diabolicis irretiuntur laqueis; ve
 „tiores mentes fallaci capiuntur ha
 „sincera capita lethali insiciuntur
 „neno; profligatissima ingenia fa
 „sub pietatis specie facere docantur
 „nescio cui malo non aperitur va
 „ma vel fenestra. Serpit hoc mali
 „ac indies accrescit, medela per
 „bente nulla. Enimvero integerrimi
 „verbi divini vindicibus ora occulatur:
 „tur: licet fatalia Ecclesiæ vulnera
 „fligere; at non licet ea tantum
 „signare nedum curare. O per
 „secula! quod vero perversitati tem
 „ris accedit, est supina illa locutio
 „nescio an timiditas eorum, quoniam
 „erit caussam laborantis Ecclesiæ
 „secula cum virtute agere. Hi mali
 „bris animi viri si didicerint, quam
 „mali Ecclesiæ præpostera sua prou
 „itia creaverint, tandem (utidam non
 „nimis sero)! sapient intelligentia
 „nullum Gamalielis prudentiae esse
 „cum, ubi Eliæ zelo opus est: Eius
 „humanam prudentiam divino populo
 „nentes Zelo, officii obliviscuntur
 „partibus pro virili satisfaciendum
 „eventus vero divino relinquendus
 „bitrio. „

„Quorū hæc omnia tendant, pro-
„be perspicis, vir Eminentissime. Pro Sæc. XVIII.
„tua enim qua polles, ingenii perspi-
„cientia non ignotam tibi est, quo in
„periculo veretur Ecclesia, neque pro
„tuo, quo in Deum, Ecclesiam, pa-
„triam ferves amore, dolori tibi esse
„non potest funesta illa, quæ Ecclesia
„nisi mature ei obviam eatur, imminet
„clades. At non ingenio, non dolore,
„non precibus tantum indiget Ecclesia,
„sed & industria tua, de qua tanto
„majora speranda habet, quanto cer-
„tiora animi in Evangelicæ veritatis
„integritatem propensionis documenta
„exhibuisti. Quo minus dubitavi, has
„ad te dare literas, quem novi, quæ
„tua est dexterimi ingenii integritas,
„nihil intermissurum, quod ad Ecclesia
„faciat utilitatem. Tantum vero ab-
„est, ut te Vir summe Venerabilis, of-
„ficii commonefacere sustineam, ut
„longe potius ansam officii tui præ-
„standi porrígam, ea indicando, quæ,
„dum latuissent, animadversionem tuam
„subterfugissent, certo certior, fore, ut
„tanti momenti rem anxie cures. „

„Quapropter intellecto, nefarios
„istos homunciones indies impuden-
„tiores evadere, & ita quasi efforari,
„ut mandatis divinis pariter ac hu-
„manis susque deque habitis licentius
Hib. Ecclef. Tom. LXXIV. Qq „post

Sæc. XVIII. „post interdicta furant quasi, pro
A. C. 1734. „gio impudentiæ ipsis interdictis
„accepto, proxima quæque interdi-
„instrumentum sequentis pertin-
„eset; satius duxi, quæ nuper an-
„indicare, ne licentia sine indicio
„tervior fieret, quam importuno
„tio impedire, quo minus malo
„pestive occurreretur; ratus, non
„scientiæ melius quam ipsi Ecclesie
„consulere. Quod vero nomen
„huic indicio non appositum sit,
„tra jura divina vel humana non
„gis peccatum putaverim, quam
„indicatum sit: uti nec ipsa verba
„indicii suspecta ideo videatur.
„enim sine testibus acta hæc non
„sunt, nec rei, sed temporum
„nomen meum suppressendum fuit.
„Ne vero in declamando nimis
„rem ipsam aggrediar, paucis illis
„turus, quæ prolixas hodie excede-
„lites. Dominica tertia post Pascha
„templum Trinitatis ingressus
„postmeridianam auditurus condicione
„quam quoque habuit Dn. Petrus de
„colaus Holst, & quidem pro more
„lito heterodoxis refertam locutus.
„Inter cætera autem versum 20. Ruth.
„5. quem loco exordii habuit, in
„plicavit, ut posuerit, Phariseos
„undasse iustitia (id quod etiam op-

„ipsorum in observanda lege & sancti Sæc. XVIII.
 „tate, quam veram æstimavit, enumera- A.C. 1734.
 „rando, prolixius afferuit) nostram
 „vera justitiam abundantiorem fore.
 „Justitia enim ipsorum caruit fide, su-
 „perbia insuper & arrogantia infecta,
 „cæterum laudabilis Deoque probanda;
 „nostram justitiam abundantiorem fore
 „accidente fide, & superbia remota.
 „Exinde, vel me tacente beneficam
 „istam errorum scaturiginem proma-
 „nare patet, opera legis partes etiam
 „in justificando homine habere. Nec
 „enim justitia nostra a Pharisæorum,
 „nisi gradibus & fide, differret, nec
 „sola fide, sed legis etiam observatione,
 „justitia acquirenda esset; ut plura e-
 „jusdem furfuris taceam. Non dubito,
 „alia etiam, quæ notam subirent cen-
 „soriam, hac ipsa concione occurrisse:
 „sed his offensus templo confessim e-
 „gressus sum, graviora dictis proferri
 „non posse arbitratus. Proxima Do-
 „minica eandem recinuit cantilenam,
 „sed tanto gravius, quanto apertius
 „venenum evomuit. Sequentes etiam
 „versiculos 21. & 22. ejusdem capitilis
 „loco exordii explicuit, prave adeo, ut
 „quodlibet verbum Fanaticismum, So-
 „cinianismum & Papismum redoleret;
 „quin imo nullum unquam Sociniano-
 „rum, vel Papicolarum articulum justi-

Q q 2

,fica.

Sec. XVIII. „ficationis malignius explicatur
 A. C. 1734. „crediderim. Ut vero exemplum
 versæ concionis aliquod exhibet
 „expressis verbis ita effatus est: „
 „Tilegnelse og Tilregnelse er identiske
 „Retserdighed. Ex hoc ungue leses
 „ut adeo nullum dubium sit, quia
 „una cum fide (ut ne dicam, quod
 „do) fidei formam ponunt Sociniani
 „zantes isti novatores) justificationem
 „hominis efficiant. Præterea quod
 „doctrinas, quæ usu apud nos
 „taxavit, quas non patrias modi
 „ditiones, sed & glossas, Scripturae
 „cræ interpretationes, depravatae
 „& obscurationes venditavit, ac
 „ribus iterum, iterumque admisit
 „ut ne illis adhærerent, soli
 „pturæ sacræ studiofissimi.
 „denter adeo locutus quam fuerat
 „libros nostros Symbolicos (ut
 „tam systemata, & commentaria
 „jurius, ipse melius judices, quam
 „ratiociner. Hinc liquet, quid mo-
 „gerat ultimo regis interdictio:
 „tiam ea, qua pars est, devotior
 „servando fese, subscripto nomine
 „strinxerat: quid? quod, ita nunc
 „amet, si concionem istam abso-
 „nus, uti pro rostris habita dicitur
 „scriptam ut tibi traderet, illum
 „beres, certo profecto horrendam

errorum farraginem ipse deprehen- Sæc. XVIII.
„deres, ut stupeas, hominem eo insaniæ A. C. 1734.
„delapsum. Neque hoc vero satis ar-
„gumenti est; paucis post interdictum
„diebus, ipsis nempe feriis paschalibus,
„cathedram suam famoso isti fanatico
„Stoerning, quem in deliciis habet,
„concessit, qui (ut nihil attingam con-
„cionem ipsam fanaticis scatentem er-
„roribus) adeo perficitæ frontis fuit,
„ut inter concionandum speculum istud
„Fanatico - Socinianum a Clero Hav-
„niensi gravissimorum accusatum &
„convictum errorum, salutaris instar
„libelli populo commendare haud eru-
„buerit. Ita insanire pergunt malevoli
„isti Dei hominumque irrisores, & (ut
„nihil de Domino Edoaldo dicam, qui
„nihil quidquam de furore in Eccle-
„siam & ministerium post interdictum
„remisit, eadem semper oberrans chor-
„da) Dominus Petrus Holst, ubi atro-
„cioribus ministerium Ecclesiasticum
„ipsamque Ecclesiam lacesciverit disteriis,
„Verbum & Sacraenta ad turbulen-
„tam suam ipsius mentem detorserit,
„animisque auditorum vel scrupuluma
„aleæ plenum, vel stimulum, junonio
„deteriorem æstro, subdiderit, adeo
„sibi quasi re bene gesta placuit, ut ma-
„ximum Deo præstitisse officium sibi
„videatur cæca arrogantis animi de-

Qq 3

,ceptus

Sæc. XVIII. „ceptus libidine. Omnia vero
A. C. 1734. „los in Te Vir summe Venerabilis,
„vertis, qui justa exacerbatus le-
„tate pioque inflammatus Zelo
„tes multorum animos confirmas.
„mascula magnanimorum docto-
„pectora alacriora efficies, errans
„regiam mentes reduces viam, &
„bulas demum opinionum etiam
„tinacissimas ad officium rediges.
„proinde erit, rem penitus examina-
„& in malignos istos divinæ ver-
„obtrectatores pro auctoritate, quae
„Deo optimo Maximo, & Rega
„mentissimo, instructus es, via
„animadvertere censoria: quo
„Deo, Ecclesiæ & Patriæ sati-
„Vale! Havniæ, die 26. Maii 1734.

Forte hic Pastor in Anglia
censuram non tulisset; quippe de
glis Prædicantibus Georgius Win-
field, quem Hiberni Protestantes
novum Apostolum venerabantur, in-
tutus & queritur, quod dogma de iusti-
catione ex sola fide sine operibus
amplius populo proponerent, sed & po-
ritate doctrinæ, & sua fidei confusione
in pluribus recederent, contra
tamen Londinensis Pseudo-Escopus
epistolam Pastoralem edidit, in qua
ter alia hanc in rem scribit: *An-*
Prædicantes doctrinam de iustificatione

per fidem ita declarare, ut nullum dubium Sæc. XVIII.
relinquant, bona opera esse necessariam con- A. C. 1734.
ditionem ad justificationem nostram coram
Deo. Quis autem Catholicorum un-
quam inter fidei suæ dogma recensuit,
opera bona proprie & de condigno (ut
Theologi loquuntur) meritoria primæ
justificationis esse; docent ubique Ca-
tholici, ea requiri duntaxat ceu disposi-
tiones, & tanquam meritum de congruo.
Ceterum ex his habetur paradigma de
unione Protestantum in articulis per
symbolicos libros stabilitis: absit ta-
men a me, ut cum Joanne Conrado
Dippelio Prædicante in hoc erumpam
convitium: libri symbolici Lutheranæ Ecclæ Hist.
clesiæ sunt S. V. porcorum Evangelium, Eccl. l. 4.
Et in toto eorum systemate Theologico nul- p. 991.
lus omnino invenitur articulus cum Dei
Verbo consonans, sed nil nisi merce homi-
num traditiones ibi reperiuntur.

§. XXVII.

Varia Clementis XII. gesta.

Jam ante aliquot annos Ypresensis Epi-
scopus, ut Ecclesiæ suæ modera-
mini rite prospiceret, ad Sacram Con-
cili Congregationem prescripserat, sup-
plicans, ut certa sibi regula præscribe-
retur, juxta quam se opportune posset
gerere circa matrimonia, quæ in Fœ-

Qq 4 dera-

See. XVIII. deratis Belgii Provinciis s̄epe sine
A. C. 1734. rochi & duorum testium prae-
vel ab h̄ereticis inter se, vel a Ca-
licis cum h̄ereticis contraherent
et si ibidem Synodi Tridentinæ de-
tum circa Matrimonii valorem in
tum promulgatum esset; an ergo
Matrimonia pro nullis vel validis re-
tauda essent, decidi petebat Episcop.
Maximi momenti h̄ec quæstio Ro-
videbatur; quo circa summus Pon-
rem maturo Cardinalium ac Tho-
gorum illo ævo Romæ celebrati
examini commisit: Strenue open-
num admovere omnes, ac praesul
Carolus Cavalchinus Praesul ac
chiepiscopus Philippensis, qui in
S. Congregationi Concilii a fera-
erat, nullum omnino prætermis-
borem pro colligendis omnibus, quod
hanc in rem olim decreta fuissent,
que suam sententiam aliorum quoque
judicio subjiceret, accuratam diffe-
reptionem, qua hoc argumentum solle-
pertractavit, conscriptam publici pre-
fecit: Præterea ex mandato ejusdem
S. Congregationis tres alii prorius ad
mii Theologi Romani tres ejusdem
dissertationes hanc in rem emira-
runt. Quæ omnia postea in unum
collecta in tomo foliorum præfate Con-
gregationis Anno 1741. impresa pro-
di

diere: Ut vero Clemens in re tanti momenti quam accuratissime procederet, aliorum quoque Belgii Episcoporum relationes atque sententias expeti ac explorari voluit, quibus omnibus ea, qua par est, maturitate discussis tantum temporis præterfluxit, ut vi-
vente adhuc Clemente XII. hæc quæ-
stio auctoritate Apostolica decidi non posset, quam tamen Benedictus XIV.
primum die quarta Novembris anno currentis sæculi quadragesimo primo definivit, declarans, Matrimonia inter Hæreticos ibidem esse valida, adeo, ut si ambo conjuges ad fidem Catholica revertantur, consensum non esse renovandum, & si unus duntaxat Con-
jugum ad unitatem redeat, hunc ad alias nuptias transfire non posse: Præ-
terea Pontifex nuptias ab una parte Catholica cum altera hæretica contra-
stas quidem damnat, si tamen contractæ jam sint, validas esse decidit.

Sub idem ferme tempus aliud ne-
gotium Pontificis sollicitudinem exer-
citabat. Illius occasio erat hæc: Lu-
dovica Adelhaidis Aurelianensis Du-
cis olim Franciæ Administratoris Filia
decimo nono ætatis suæ anno die tri-
gesima Martii invitî Parentibus Calæ
in Abbatia ad S. Georgium Sanctimo-
nialium habitum induit, ac biennio

Qq 5

post

Sæc.XVIII.
A. C. 1734.

Sæc. XVIII. post scilicet Anno 1719. in Abbatia
 A. C. 1734. pro more illius gentis electa est.
autem undecima Septembribus ejus
 anni ultro abdicata hac dignitate
 Monasterium S. Magdalæ de Tres
 transmigravit: Tandem vero datus
 Papam literis a solemini votorum
 fione liberari petiit: Caussabatur
 maturum judicium, Viduæ & aliæ
 Matri assistendi necessitatem, &
 nescio quæ: Pontifex re rite per-
 haud amplius indulxit, nisi ut res
 Ordinis sui instituto ad sæculum
 verti, ac laicis vestibus induta
 dñe posset. Obtenta hac gratia
 dovicus Franciæ Rex hanc Abbatiæ
 Ducissæ de Claromonte Tonnere
 cessit.

Jam supra mentionem ingens
 de Seminario nuper in Calabria erat
 superaddendum est, quod Clemens
 suadente Congregatione de Propaga-
 da fide, ad ampliandum hoc Semina-
 rium duodecim aureorum millia fune-
 ditarit, eo fine, ut ibidem Greca
 nationis Juvenes in Religione Catholica
 & literis probe instructi ad plaga-
 tales transmitti. & epistolare conser-
 vium cum Græcis trans mare habitan-
 tibus soveri possent.

§. XXVII.

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

§. XXVIII.

Jubilæum Lugdunense.

Annus hujus sæculi trigesimus quartus jam dudum innumeris calamitatibus, & rarioribus fatis plerumque infaustis feracissimus præsagiebatur: Notum quoque est, quod Nicolaus Cardinalis de Cusa celeberrimus sæculi decimi quinti Mathematicus hunc annum totius Orbis postremum, ac novissimi diei initium fore nuntiarit, testante Jano Nicio Erythræo, qui epistola decima lib. 4. scribit (*), Cusanum credidisse, ex certis conjecturis januam patefieri, ut ad novissimi diei notitiam perveniri possit, nam ajebat, si Ecclesiæ peregrinationis cursus ad similitudinem ætatis Christi traductus, quatuor & triginta Jubilæis, tanquam spatiis includitur, qui mille septingentorum triginta quatuor annorum summam conficiunt, atque ex iis annis (si eorum numerus a Christi morte, unde ea ortum duxit, ineatur) jam mille sexcenti duo anni præterierunt, perspicuum est, paulo plus duobus Jubilæis ejusdem ætati reliquos esse, hoc est, annos circiter centum & duos,

(*) Vid. Cardinals Nicolai de Cusa Muthmassung von den letzten Zeiten. Frankfurt 1745.

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

duos, neque ejus peregrinationem supernum Christi millesimum septingentum trigesimum quartum duraturam. men hujus diei notitiam Deus filius minum voluit esse absconditam dudum Horatius Poeta Ethnicus modi curiosos rerum scrutatores bilavit, de illis canens: *Prudens temporis exitum caliginosa nocte pro Deus, ridetque si mortalis ultra futurum dat.* Enimvero ex ipso eventu *Conejunctura falsitatis levitatisque vincitur; præfatus quippe hujus annus, stante adhucdum Orbe, jam tristibus quamvis & lœtis mixtus, præterfluxit.* illom quod Lugdunensis Civitas tanquam Sanctorum maxima festivitate celebravit. Non enim tempore, quo Festum Crucis Christi in Sæculo XIII. medium plente Romæ solemnissimo ritu ab Urbano IV. fuerat institutum, Clem. V. Cathedrali Lugdunensi Ecclesie S. Joannem singulare contulit priuilegium, vi cuius, quoties fessum Corporis Christi unacum festo S. Iohannis Baptistæ in unam eandemque dominice incidenterit, Anni Jubilæi solemniter celebretur, omnesque, qui humilitati interessent, plenam peccatorum remissionem in vim Anni sancti ieiungi Anni piacularis Romani obtineant.

fint. Simili ac singulari hac gratia in uni- Sæc. XVIII.
verso Orbe duntaxat duo Templa fuere A. C. 1734.
decorata, & quidem Podoniense in
Francia, si festum B. V. Mariæ annun-
tiatæ in diem Parasceves, & illud S. Ja-
cobi Compostellani, si S. Jacobi Majo-
ris festivitas in diem Dominicam inci-
dit: Hoc igitur anno currentis sæculi
trigesimo quarto, in quo hic festorum
concurrus occurrebat, Lugdunensis
Archiepiscopus hanc Jubilæi gratiam
solemniter promulgavit, & ut populum
suum ad hujus thelauri participationem
rite disponeret, *instructionem pastoralem*
circa Jubilæum in Ecclesia Primali Lug-
dunensi ad S. Joannem, hoc Anno 1734.
celebrandum ob concursum festi Corporis
Christi cum solemnitate Nativitatis S. Joan-
nis Baptistae Lugduni edi curavit: In
prima illius parte Archiepiscopus hujus
Jubilæi originem præprimis declaravit,
in altera vero parte illius conditiones
& annexas indulgentias indicavit, ac
non minus solide quam diserte cuncta,
quæ opponi possent, diluit, ac deni-
que in tertia de dispositionibus ad ac-
quirendam hanc gratiam necessariis re-
ligiosissime egit. Præterea Lugdu-
nenses Comites ad perpetuam tantæ
solemnitatis memoriam Nummos auro
& argento cudi curarunt, quorum an-
tica pars Altare exhibebat cum super-
im-

Sæc. XVIII. imposita S. Hostia Solis radiis circumscripsa, cincta, subtus vero legebatur
A. C. 1734. inscriptio: *Ecclesiæ Lugaunenæ* lœcum seculare quartum: in marginem hæc verba sculpta erant: *Deo & Capitulum Ecclesiæ, Comites Lugaunenses dant, dicant, consecrant. Anno 1734 ac denique in aversa facie vii libras Effigies S. Joannis Baptiste cum epigraphe: Prima Sedes Gallorum Haud absimilem monetam Archistarum & Capitulum Lugdunense. Sæculo IX. tam magno numero jussit, ut per quingentos ferme annos vulgati commercii moneta esset, hodiedum nonnullæ in veterum mismatum cimeliarchiis reperiuntur. Porro tantam conservandæ memoriæ sollicitudinem ipsa rei raritas esse videbatur; quinque enim ab his culis hic concursus, proin eadem solemnitas hucusque nonnisi tribus annis currebat annis, nempe Anno 1451, Anno 1551, ac denique 1666. nec non hunc Annum 1734 recurret, nisi anno 1886. quo itidem festum Theophiliæ cum die Natalitia S. Joannis Baptiste concurret: Eapropter veteres Lugaunenses in suis antiquis Calendario Gallico inter Gallicos hos versus inveniuntur.*

Quand Georges Dieu crucifera, Sæc. XVIII.
Quand Marc le resuscitera, A. C. 1734.
Et lorsque Jean le portera
Jubilé dans Lyon sera.

§. XXIX.

*Lutheranorum sollicitudo de sua secta
in perpetuum firmando.*

Haud parum variis æruminis ac mo-
lestiis pressum summi Pontificis
animum recreabat, dum certo sibi con-
staret, nonnullos in Saxonum Ducatu
hucusque in sua secta obstinatos ad
Augusti Poloniæ Regis & Saxonie
Electoris exemplum ab Augustanæ
Confessionis formula ad fidem Catho-
licam fuisse reversos: Attamen haud
diuturnum erat hoc solatium; quam-
vis enim aliqui ex Saxonibus pariter
agnito errore eandem veritatis semitam
prompto animo calcassent, plures ta-
men bona Ecclesiastica, quæ prima
ferventis sectæ rapacitas eis adjudicabat,
restituendi difficultate abstere-
bantur: hoc tamen ipso obstaculo per
Pontificiam indulgentiam sublato ad-
huc majus opponebatur repagulum,
non sine maximo, haud tamen sanando
Pontifici pectoris dolore; postquam e-
nim Fridericus Augustus III. Saxonie
Elector Religione Catholicus post Patris
fui

Sæc XVIII.
A. C. 1734.

sui obitum suarum ditionum gubernare excepit, mox in sua phantasia in imaginatione magis obdurati mira sollicitudine gebant, ut Elector non modo personam suam curam & erga subditos effectum, uti jam decima nona Octobre & vigesima sexta Novembris annis verbis ac publico proclamate festestatum redderet, sed etiam ab eis bant, ut solemni ac publica, & per chirographo munita sponsione, quae securitatis tractatum vocant, certe ceret, se Augustanæ Confessionis suæ quoad omnia immutatum reliquerint. Ne ergo jam prima Regiminis spicia periculis motibus, cunctis turbis, lac fationibus fœderans Elector Dresdæ hoc anno die decima Maij fidem suam obstrictam non turbaturum Statum Augustanæ Confessionis, quoad Tempa, cultus Divinum, cæremonias, Universitas Scholas, Beneficia, redditus, cunctas pias, justicias, privilegia, aut hucusque indulta &c. nec se pallidum ut præfatis rebus ullum ab illo perjudicium inferretur, sed potius cum in favorem præfatæ Confessionis pacem Westphalicam & præceptum V. Articulo circa Religionem ducat, in pleno robore conservaturum, sicut tamen pro ipso Electore suæ Religionis

exercitio juxta normam in pace Westphalica stabilitam, & secundum usum A. C. 1734.
in Romano Imperio introductum &c.

Haud absimiles publicæ ac solemnis sponsionis literas Carolus Alexander Catholicus Wirtenbergæ Dux jam anni prioris die vigesima octava Februarii confecit, quibus pro se suisque Successoribus promittere jubebatur
I. Se duntaxat Lutheranum Dei cultum ad normam Confessionis Augustanæ ita conservaturum, ut alterius Religionis Sequacibus nec exstantes Ecclesiæ reddere, nec novas erigendi, ibique publicum cultum exercendi, minus vero Monasteria, Ordines aut Communitates recipiendi, vel ad ejusmodi usum privatas ædes aptandi vel locandi facultatem unquam dare velit.
II. Nullo tempore nullave ex causa Simultaneum se inventurum, aut quid aliud Lutheranæ Religionis statui adversum aggressurum. III. Tubingenæ Theologicum stipendium & Monasteriorum Scholas in statu quo sunt, reliturum, nec quicquam vel in Universitate vel Collegio illustri Tubingano immutaturum, minus vero alterius Religionis Professores constituturum.
IV. Urgente etiam leges Provinciales immutandi necessitate se Religionis & Regiminis statui nihil contrarium san-

Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Rr citu-

Sæc. XVIII. citurum, proin omnia tam Ecclesiæ
A. C. 1734. quam Civilia munia duntaxat Lü-
ranis impertiturum. V. Se non
deinceps ad Imperii & Suevici
comitia Legatum Religione Lü-
num, qui suum suffragium
Evangelicorum principia dare ta-
tur, decreturum. Denique omni
Papæ dispensationibus, indulgia
interpretationibus, beneficiis relictis
exceptionibus dolii, persuasionis
que omnibus tam Ecclesiastici
profani juris subsidiis circa ha-
missa renuntiare, a Provincie Su-
jussus est. Has literas Dux die
sima septima Martii hoc anno pro
chirographo & sigillo munita
bonam transmisit, ubi etiam ab
pore ut vocant, *Evangelico* die
cima Junii fuerunt acceptatae.

Postquam vero diutornæ con-
tiones inter Electorem Palatinum
Birkenfeldæ Ducem ita fuerant ac-
positæ, ut Elector Birkenfeldæ
Bipontinum Ducem agnoscet et
tumque Ducatum (excepta Rie-
ckensi Præfectura) ei cederet, præ-
utraque pars liberum Religions-
citium stipulabatur, Dux tamen ex-
cepit libertatem circa solemnem Ur-
supplicationes, S. Eucharistie circum-
gestationem, Sacellum Aulicum, un-

cum Sacerdotibus ei deservientibus, Sæc. XVIII.
 & denique quosdam redditus Ecclesiasticos.

A.C. 1734.

Tantam quidem sectæ libertatem Principes ad fidem Catholicam reversi, novissime suis subditis publica etiam fide indulserunt; an fors eadem indulgentia Principes a fide Catholica ad sectam prolapsi erga Catholicos subditos suos fuerint usi, sæculi decimi sexti exempla desiderantur. Ut ut de hoc sit, certum est, quod servente primo Evangelici furoris impetu quædam Respublica admodum celebris, postquam ad Lutheri castra transiit, per suos Emissarios invitas etiam Moniales præfertim Cænobii S. Claræ contumeliis, convitiis, & omni vexationum genere ad nuptias & fidei defectionem sollicitarit. Testis est Bilibaldus Pirckheimerus, certe hac in re non suspectus, Consiliarius Maximiliani I. & Caroli V. Imperatorum, Eques Auratus, Senator & Patritius ejusdem Reipublicæ: Testis est ejus Soror illo ævo doctissima, & tum præfati Monasterii Abbatissa nomine Charitas; legatur ejus epistola nona; atque inter alia hæc ejus verba:

„Quantumvis exiremus e Cænobi, non ob id tanto beatiores efficiemur, sicut neque in Cænobio statim „de salute certi securique esse possimus.

R r 2

„Nam

Sæc. XVIII. „Nam certe externæ illæ res n*ihil*
A. C. 1734. „que dant neque adjuvant, ac
„state sua gaudere debent, scit
„tidie nobis in suis concionibus
„nunt. Sancti sane Apostoli (i
„negari non potest) simul habita
„cum ceteris fidelibus, omniaque
„se communia habuerant. Quid
„tiam nobis liceat simul habitan
„inter nos mutuam exercere charitatem
„quæ sorores deceat? Bone
„Tamen lupanaria tolerantur. Q
„quam audire cogimur, illis nos
„riores esse atque improbores. Ei
„dem fatemur, satis nos esse ini
„bas. Deus nos pro sua bonitate
„riget. Si sciremus, hanc Deli
„tatem esse, nosque Cœnobiti
„tione salvas fieri posse, profectio
„dum cunctaremur, non enim
„molis ac delicatae vitæ perfundit
„ergo in Cœnobia commoramus.
„novit mundus, & Deus, in quo
„nis nostra spes omneque refugit
„consistit. Neque nos (de quo te
„appellamus Deum) verbum Dei
„probamus. Sed ut pro verbo Iesu
„habeamus multiplices illas verbenas
„contumelias, obtrectationes, diffi
„mationes, opprobria, & horribiles
„tractiones, id sane fieri non potest.
„Novimus quippe, sanctum Evangeli

„lium legem esse dilectionis, quæ pro- Sæc. XVIII.
„ximum non contemnit, neque judi- A.C. 1734.
„cat; sed omni abhilita moderatione
„eum corripit. Neque vero nos solæ
„sumus, quibus oboritur de conciona-
„toribus aliqua dubitatio. Nescio qua-
„les habeantur conciones, sæpe tamen
„audio, multos in hac civitate esse
„homines, qui fere desperabundi sint
„redditi, & a concionibus deinceps
„audiendis omnino abhorreant. Sic
„enim ajunt, se per conciones perple-
„xos ac perturbatos esse, ut quid cre-
„dant, nesciant, magnoque redem-
„ptum vellent, nunquam se ullam ejus-
„modi concionem audivisse. Jam &
„nos CXI. conciones tales audivimus,
„& aliquando tua præsente prudentia.
„Doct. Andr. Osiandrum per horas
„quasi quatuor auscultavimus: sed &
„Doctoris Wenceslai scriptum diligen-
„ter perlegimus ac descripsimus. Ex
„quibus omnibus satis instructionis per-
„cepimus, de omnium ipsorum funda-
„mento, animo ac scopo. Nimis in-
„firmæ sumus, quam ut possimus ad-
„versus tantos Doctores disputando con-
„sistere. Quidquid dixerimus, in er-
„rore versari dicemur: Atque hæc
„unica fere cauſa est, ob quam huc-
„usque cum Prædicantibus illis non
„multum verborum facere voluerimus,

Rr 3

„ne

Sæc. XVIII., ne verbis nostris offendideremus,
A. C. 1734., que occasionem arriperent,
„super his declamitandi in suis
„cionibus: quamquam hoc ipsum
„bis parum profuit: Nam tamethi
„nostra non audiverint, tamen ob
„tur arcana cordium nostrorum
„tari, quæ soli Deo sunt perspecti
„cognita, adeoque inter nos sensi
„cogitationes illas, quæ nobis tamen
„Dei gratiam nunquam inciderunt
„fæde atque crasse proponere no
„bitant, magno cum scandalo audi
„rum, & tam gravi super nos ac
„vero judicio, quasi ipsi Dei perfid
„sustinerent. Sed hoc Deus con
„damus, qui optime novit, quæ
„suo justo & irreprehensibili judicio
„nos permittat hæc & alia fieri.
„sit benedictus in secula, de omnibus
„opprobriis, quæ in nos permis
„detque nobis, ut ea patienter su
„quis animis feramus. Scitote quæ
„que hoc pro certo, quamquam
„bis, utpote hominibus, non sunt
„neque insensatis, valde sit gravis
„tantasque passim pati calumnias
„que obtrectationes detractationesque
„multo nos tamen malle illas videri
„pati, quam aliqua facere. Consi
„mur interim nos conscientia veritatis,
„quæ suo ac justo tempore patere

, in lucem prolata. Non dubitamus, ^{Sæc. XVIII.}
,, quin, si Cænobio deserto improbis A. C. 1734.
,, artibus studere inciperemus, futurum
,, effet, ut a quibusdam pro bonis
,, Christianis & plane Evangelicis ho-
,, minibus celebraremur, & a multis
,, laudaremur. Sed misericors Deus
,, talem a nobis laudem prohibeat. Igno-
,, scat, queso, mihi tua Prud. Fieri
,, potest ut modum excedam. Sed quia
,, sic omnino de nobis desperas, & ta-
,, men scribis, te sincere hanc rem agere
,, velle, meum quoque est, cor meum
,, tibi aperire clare, ac sincere negotium
,, hoc tractare, ut semper quoque apud
,, tuam Prud. feci. Confidimus etiam in
,, Deo, nos nullam inter nos fovere
,, idolatriam: multoque minus erro-
,, res nostros agnoscere recusamus. Hoc
,, enim Deo & rectæ rationi repugnaret.
,, Quod autem non quolibet spiritu nos
,, moveri sinamus, non potest a quo-
,, quam vitio nobis verti bona cum ra-
,, tione. S. Paulus nos docet, Omnia
,, probare, quod bonum est, tenere &
,, sequi. Nescimus ullos adversarios,
,, nec cum quoquam factiose conspira-
,, mus; sed, proh dolor, ab omnibus
,, fere desertæ sumus. Deus nostri mi-
,, sereatur. Novimus quoque, non de-
,, bere nos fiduciam collocare in Regula
,, nostræ vitæ monasticæ, sed in solo

Rr 4

,, Deo,

Sæc. XVIII „Deo, & in unico ejus filio Iesu Ch.
A.C. 1734. „Domino nostro, qui nos sua pa-
„& sancto sanguine redemit, &c.
„suo Patri reconciliavit. Is diu
„suam gratiam vobis pariter ac
„omnibus largiatur, ne sua pa-
„nobis sit inanis & irrita. Sper-
„de tua prudentia, non futuram
„versum nos tam duram atque
„mentem quam nobis minatur, sed
„tius Christiana & fraterna clausa
„erga nos usuram: Et (ut magis
„aperiam viscera cordis tui) noua
„nobiscum acturam esse, quam re-
„tecum agi, secundum præceptum
„sacro-sancti Evangelii.“

„ . . . „ Negotium hoc idcirco
„significavi, si forte nos juvares ad
„quotidiano onere interpellatum
„liberemur. Nam affligimur, ne
„lestamur atque interpellamur. Ego
„bis deinde objicitur, a nobis miseri-
„esse ipsos. Omnes conantur nos p-
„cere & instituere, quid faciemus
„nobis. Quod si tot haberemus ap-
„latores, quot informatores & ma-
„stros, satis instructi essemus, n-
„stendum exercitui rusticorum. Si
„omnia illa facienda nobis essent que-
„nobis consulunt, reglmen habitura
„essemus mirabilius etiam, quam ce-
„tus errorum illorum, qui Zygia-

„appellantur. Iterum peto mihi abs Sæc. XVIII.
„te ignosci. Porro quod nuper T. P. A. C. 1734.
„ad me scripsit de Domino Osandro,
„ipsius doctrinam mihi non probari:
„Fateor sane, nullam mihi probari do-
„ctrinam, præter quam Christi & Apo-
„stolorum ejus. Homines sunt, ho-
„mines non minus hodie quam ante
„mille annos. Verbum autem Do-
„mini manet in æternum. Optandum
„effet ipsum docuisse rationem aver-
„tendæ seditionis, priusquam tanta
„hominum strages fuisset edita. Quam-
„quam etiam nunc bonum est, ipsum
„docere, quo pacto futuræ sit occur-
„rendum. Faxit Deus ut hoc fiat.,,

Tanta erat innoxiarum harum Vir-
ginum vexatio, & adeo continua &
molesta Prædicantium sollicitatio, ut
Abbatissæ Frater præfatus Pirckhei-
merus tam cruentam conscientiis vim
inferri, sufferre haud posset, ac pro-
pterea ad Philippum Melanchtonem
has daret literas: „Senatus inter reli-
„qua Fratres Minores a Monialium cura
„abegit. Tulere id Moniales perquam
„moleste: sed necessitati tandem pa-
„rere coactæ sunt. Ceterum quum
„alios assumere vellent confessores (ut
„appellant) eosque Sacerdotes laicos,
„& non monachos, prohibitæ sunt a
„senatu, qui neminem admittere vo-

Rr 5

„luit,

Sæc. XVIII ,luit, præter eos, quos ipse deus
A.C. 1734 „aut probasset. Moniales vero con-
„sionem liberam esse debere celeriter
„illos, quos senatus nominavit regi
„Et profecto tales erant, ut ne
„lubens debita mea illis manifestaretur
„Per totam igitur quadragesimam
„hunc usque diem confessione dicitur
„charistia abstinere maluerunt, q
„eorum hominum opera uti, q
„sibi ipsis recte consulere valent.
„misere interim Concionatores
„ut illis verbum Dei annunciantur
„quod illi adeo quidem contumeliam
„& arroganter fecere, ut pauperes
„illas contumaciores potius quam
„liores reddiderint. Vult enim
„ille, ut nosti, persuasionibus
„cogi vero minime. Accedit, q
„concionatorum illorum facta
„quaquam dictis quadrent. His
„ut moniales fidem illis non adhibeantur
„sed potius doctrinam eorum habent
„suspectam, quum cernunt, eos
„sincere ambulare, sed & verbum Dei
„cauponantes, privatum commercium
„magis, quam animarum facilius
„quærere. Id quum vident contumeliam
„tores, se contemptos existimat
„clamat, maledicunt, imo iniuriant
„ac omnem lapidem movent, ut omnia
„nium hominum indignationem con-

„pauperulas concitare valeant, affe- Sæc.XVIII.
„rentes, quum verba haud prosint, A.C. 1734.
„vi eas adigi deberi. Quasi fides vio-
„lentia potius quam persuasione aut
„Dei dono acquiratur. Nec surdis ho-
„minibus fabulam cecinere; sed eo res
„deducta est, ut quicumque miseran-
„das illas offendere & incessere audet,
„obsequium Deo se præstisſe arbitre-
„tur. Idque non solum a viris agitur,
„sed & mulieribus: & illis mulieribus,
„quarum liberis omnem exhibuere cha-
„ritatem. Non solum enim viris, qui
„alios docere contendunt, seipſos vero
„minime emendant, Urbs nostra re-
„ferta est, sed & mulieribus curiosis,
„garrulis ac otiosis, quæ omnia potius,
„quam domum propriam gubernare
„fatagunt. Et profecto miraculo haud
„est abſimile, quod monasterium non
„pridem sit direptum & eversum. Ad-
„eo infestum contra calamitosas fuſci-
„tatum est odium, Quotidie igitur &
„omni hora imminens præſtolantur
„exterminium, affiduoque timore, morte
„etiam acerbiori conflictantur. Verum
„an talia Christiana pietas, aut vera
„fides, quæ sine charitate mortua est,
„admittat, tu ipſe considera. Hoc pro-
„fecto ſcio, si præſens effeſſe, ac tot
„talesque cerneret sycophantias, illu-
„ſiones, calumnias & machinationes,
„qui-

Sæc. XVIII. „quibus misellæ illæ quotidie
 A. C. 1724. „tur & oppugnantur, vix a lacry-
„temperares.,,

Cum autem indies hæ vexata
 acerbius has Moniales vexarent,
 Pirckheimerus earum nomine ad
 natum sequentem habuit orationem
 apologeticam, prolixiorē quod
 sed memoria dignissimam: En-
 tenorem!

„Tametsi, Patres conscripti,
 „risque res factu videatur facili-
 „quempiam caussam suam utour-
 „justam verbis defendere, ac cui
 „innocentiam oris tueri sermones
 „eam tamen animi angustiam nota-
 „seras redactas esse sentimus, ut
 „nobis difficilius existat, quam in
 „fensionem nostram coram vobis eu-
 „facere, non quod vereamur, ne
 „nobis sint defatura, aut causie nobis
 „minus fidamus, sed quia jam pridi-
 „expertæ sumus, verba nobis non
 „lum haud profuisse, sed obfluisse
 „tiam plurimum. Etenim si liberi
 „nos quandoque proloqui contingen-
 „arrogantes censemur & procaces:
 „humiliter & in genua procumbe-
 „tanquam simulatrices & subiectae
 „ridemur: Si vero penitus tenuis-
 „silentesque adversa tolerare curiamur,
 „obstinatæ habemur ac pertinaces.

„evenit, ut sive loquamur sive tacea- Sæc. XVIII.
„mus, semper reprehenſionibus ac cul- A.C. 1734.
„pæ ſubjacere videamur. Ceterum
„quum nos plane perituras cernamus,
„ſaltem priusquam funditus pereamus,
„denuo experiri cogimur, num indi-
„gnationem veſtram, ſine ulla noſtra
„culpa conceptam, verbiſ emollire,
„ac innocentiam noſtram veritatis ſub-
„ſidio tueri valeamus, ne penitus ta-
„cendo vos contemnere, ſeu noxam
„aliquam agnoscere videamur, aut
„conſcientiam noſtram omni defenſio-
„ne omissa, in futuram etiam prægra-
„vemus, ſemper ſuſpicantes nos pro-
„pria periſſe taciturnitate, quum tamen
„loquendo ſalvæ eſſe potuiffemus.
„Proinde, Patres honorandissimi, cum
„non parvum fit calamitatum delini-
„mentum, dolori frena relaxare, ac
„juſtæ indulgere anxietati, rogamus
„vos per Christum, ne nobis vitio ver-
„tatur, ſi in rebus noſtris ultimis ac
„pene deploratis lacrymas effundamus,
„ac pectus exoneremus ſuſpiriis, quum
„vix ulla major fit calamitas, quam
„miferum eſſe, nec id audere profi-
„teri, vultuque ſimulare hilaritatem,
„quum animus vulnere fauius fit al-
„tiſſimo. Deinde quum eam vobis
„consuetudinem eſſe ſciamus, ut nec
„ultimo afficiendis ſupplicio audientiam
„dene-

Sæc. XVIII. „de negetis, neque haud quaque
A. C. 1734. „mus alienigenæ, sed omnes cœ
„vestrorum filiæ, in hac urbe nati
„educatæ, magna que ex parte
„sanguinis ac propinquitatis jun
„junctæ, summopere precamur
„humiliter oramus, ut & nos m
„omnique calamitatis genere
„fas, taciti saltem ac benigne
„velitis. Id si feceritis, plane p
„cuum erit, simusne moribus
„improbæ ac vitæ adeo sceleræ,
„admodum adversarii nostri clam
„aut potius ipsi injurii ac cal
„referti innumeris. Etenim m
„omnibus, quæ nobis objiciunt
„eam reddamus rationem, quæ
„nestas ac Dei timore constrictas
„virgines, nihil moramur, qui p
„viora etiam (si possibile saltem)
„patiamur mala & incommoda.
„minus, saltem hoc rogamus, ne
„bis innocentia nostra obsit, nec p
„versariis calumniæ eorum, ut p
„mum confictæ, prosint, quum p
„mus, has nostras injurias neque p
„vobis omnibus imputandas esse p
„quam pluribus summopere etiam
„splicere: Alios vero ignorantiores
„quam malitia errare, ut potest ab
„versariis nostris persuasos, nulli ex
„crabilius esse in terris, quam virginem

„Deo sacras, & quæ castitatem suam Sæc. XVIII.
„illibatam conservare student. Omissis A.C. 1734.
„igitur longioribus sermonibus, quam
„brevissime fieri poterit, singula dilue-
„mus objecta, ne vobis nimis molestæ
„videamur, nobisque ipsis suspicionem
„aliquam ob nimiam in dicendo an-
„xietatem, ac ornatus affectationem
„concitemus..”

„Accusationis igitur capita, quæ
„nobis objiciuntur, hæc fere esse vi-
„dentur. Quod sanctissimo Dei spredo
„Evangelio in operibus nostris plus
„quam in vera fide confidamus: Quod
„nimium Pontifici Romano, & illius
„tribuamus decretis, tenaciusque hu-
„manis innitamur traditionibus: Quod
„non, relictis monasteriis votisque
„contemptis, ad secularem conversa-
„tionem revertamur, ac nubamus:
„Quibus omnibus cum appendicibus suis,
„brevissime, vere, ac ex ordine re-
„spondere conabimur..”

„Sub initium igitur, & quantum
„ad contemptum Evangelii pertinere
„videtur, nihil moramur, si vel mini-
„mum sacræ Scripturæ contemnamus
„apicem, quin omnium habeamur sce-
„lestissimæ, quum plane sciamus, cre-
„damusque firmiter, universam salutis
„nostræ summam ab Evangelio, &
„tam bono ac læto pendere nuntio.

„Illud

Sæc. XVIII. „Illud igitur quotidie in manib[us] .
A. C. 1734. „bemus, ac perlegimus, non Gen
„nice tantum, sed etiam latine, q[ui]
„eam linguam Dei dono non feceris,
„vulgarem intelligamus, vitamque
„stram omnem ad illud, tanquam
„amissim quandam, effingere
„mur: Qua in re potissimum Da
„tiam imploramus, sine qua vita
„conatus nostros nihil valere feremus.
„quo Christi jugum suave, ac cura
„eius sanctam tollere, ac portare
„Magistri vestigia portare querere
„Ceterum nemo nobis vitiis poterit
„xere, si antiquorum & sanctissimorum
„Doctorum interpretationi potius
„obtortæ alicui inversioni fidem
„beamus, quum prohdolor! manu
„constet, non minus diversos
„quotidie a sancto Dei Evangelio
„quam hominum sint mentes ac
„mæ, tametsi Deus nequaque
„sit confusionis, sed pacis. His
„nium malorum ac tantarum turbarum
„ac seditionum fomes est & exordia
„quum unusquisque indoctus es
„ac rudis sacræ Scripturæ interro
„tionem tractare audeat, illamque
„tius ad utilitatem suam & conuenientiam
„proprium, quam ad salutem tan
„ipsius quam fidelium reliquerunt
„aptare conatur. Ita fit, ut Christus

„libertas, quæ plane spiritualis est, Sæc. XVIII.
„penitus in carnis vertatur occasionem, A.C. 1734.
„delicias, & temeritatem. Testatur
„hoc ingens utriusque sexus turba
„nubentium & monasteria sua derelin-
„quentium: Testatur hoc lacrymabilis
„illa agricolarum strages ac tragœdia,
„nunquam satis deploranda, quam
„impii quidam, falsi ac dolosi suscita-
„runt operarii, qui Christi & Aposto-
„lorum personam subdole assumpse-
„runt, rusticisque, ut quam maxime
„insanirent, persuaserunt, potissimum
„eos dici Evangelii defensores, ac prote-
„ctores: tametsi nemo jam videri velit
„tantæ calamitatis auctor extitisse.
„Testatur demum Evangelii perversio-
„nem, quod ex tali doctrina nullus
„fructus pullulare cernatur; sed quod
„omnia ruant, linguae, disciplinæ,
„mores, instituta sancta & salubria,
„pax, concordia, Dei timor, omnis-
„que proximi caritas & amor. Nec
„mirum, quum verbis tantum Evan-
„gelica extollatur veritas, operibus vero
„plane deprimatur & expellatur. Fa-
„cile enim est, verbis abundare, at
„factis excellere, id demum operæ ac
„laboris pretium existit. Regnum enim
„Dei nequaquam in sermone est, sed
„in virtute. Nec quisquis dicit, Do-
„mine Domine, introibit in regnum
Hil. Eccl. Tom. LXXIV. Ss cæ-

Sæc. XVIII. „cælorum, sed qui fecerit voluntate
A.C. 1734. „Patris cælestis.,,

„Considerate igitur, P.C.
„juste ab æmulis nostris ob sancti
„Evangelii accusemur contemptus
„cum nihil magis ad salutem nostra
„pertinere censeamus, quam vero
„& germanam illius observationem
„Nemo enim despicit, quod tantum
„veneratur, nec rejicit, quod sumus
„studio imitari studet.”

„Verum hic alia nobis ab adversis
„nostris impingitur culpa: nempe
„licet vos, Patres conscripti, veritate
„prædicatorem nobis, publicis expensis
„nec parvis conduxeritis expensis
„bum tamen Evangelicum ex ore
„audire vel omnino contemnamus
„minus illi animum adhibeamus
„dem quod opipare pauperum
„eleemosyna, nitida ejus cutis &
„tulantia plane ostendunt. Quod res
„magnifice etiam donetur, arguitur
„ejus supplex & cultus nequam
„monasticus abunde indicat. Ceterum
„si unquam Evangelicum seu Dei misericordiam
„prædicavit verbum, parate fons
„mendacii pœnas dare: nihil quicquid
„Evangelium vocare voluerit, quod
„summo Pontifici, Cæsari, Episcopis,
„sacerdotibus, monachis, ac omnibus
„deum amarulenter, & rufide mali-

Sæc.XVIII.
A.C. 1734.

„ledicit, ac nemini parcit, qui per-
„versæ ejus doctrinæ minus adhærere,
„dignum dicit. Nam quod nos vir-
„gines fatuas ac dementes appellat,
„eoquod vigilemus quod psallamus, quod
„corpora nostra jejuniis maceremus,
„nihil nostra refert, quum ob convi-
„cia tertia potius exultemus, quam in-
„dignemur. Quod vero illum quando-
„que minus audiamus, aut surgentes
„discedamus, nequaquam culpa no-
„stra, sed perversa & detestanda ejus
„accidit pravitate. Tam obscuræ e-
„nim & impudica ut plurimum eructat
„verba, ut non solum virginum auribus
„sint detestanda, sed etiam coram im-
„pudicissimis mulieribus intoleranda
„forent. Sed quomodo aliter loque-
„retur, quam semper fecit? putat nos
„adeo leves, quemadmodum moniales
„illas, quas blandis suis verbis e mona-
„steriis elicuit, ac publice secum sub
„chirurgi prætextu circumduxit. Nec
„obscurum est, quid ipsum rursus ad
„Carthusianorum monasterium impule-
„rit. Hoc sane nemo ignorat. Heripoli-
„tanæ seditionis illum præcipuum au-
„storem extitisse, ac miseros illos ru-
„sticos in extremam calamitatem im-
„pulisse, cuius rei profecto poenas da-
„ret, si non in tam tuto lateret asylo.
„Talis igitur Evangelista est noster. Et

Ss 2

quid

Sæc. XVIII. „quid mirum, si ab ejus abhorreant
A. C. 1734. „Evangelio, quum haud quaquam
„sit clamantis in deserto, sed pa
„Satanæ verbum infernale, & n
„aliud conqueratur, quam quod d
„minis nec conviciis nos e monast
„extrahere possit: quod quidem pa
„ad nos spectat, dummodo a violen
„tutæ remaneamus. Nam quod ad
„regnum cælorum promittit, p
„primum relicto monasterio ad fide
„rem vitam revertamur ac nubem
„inferni vero tormenta comminatio
„diutius sub regulari vita perdure
„suis id polliceatur apostatis, qui
„serabiliter non solum coram ma
„ignominiosas reddidit, sed proh dolor
„coram Deo etiam abominabile
„Nos enim nequaquam lupi verbos
„dimus, minus vero obtemperamus
„etiamsi omni Philomela canentes
„vius...“

„Ceterum fidem in nobis adver
„nostri requirunt, afferentes, nos p
„tius in operibus mortuis, quam in
„novitate fidei ambulare. Veramq[ue]
„juste id faciant, paucis P. C. accide
„Nos præ omnibus & ante omni
„mus, quod justus ex fide vincit, &
„quod ex operibus legis non iustifice
„mur, gratis per gratiam divinam u
„redemptionem, quæ est in Christo Iesu.“

„per quam remissionem præteriorum,
„habemus peccatorum, ac ideo arbitrii XVIII.
„tramur, fide justificari hominem,
„absque operibus legis, credimusque A.C. 1734.
„& plane novimus, quod ex fide datur
„hæreditas, ad quam per sola opera
„nemo pervenire potest. Ore igitur
„confitemur, & corde credimus, quod
„Deus filium suum Jesum Christum pro
„redemptione humani generis in mun-
„dum demiserit, qui nos per passionem
„suam redemit, & morte mortem su-
„peravit, quem & Deus a mortuis su-
„scitavit, quo in eo sepulti cum eo
„quoque resurgamus; quinimo & hoc
„firmiter credimus, quod omne, quod
„non est ex fide, hoc sit peccatum,
„ac ideo novimus, quod infidelium sive
„non credentium opera, utcumque
„specie bona videantur, nequaquam ad
„salutem sint utilia, sed solum quæ ex
„recta fide procedunt, & charitate su-
„sciuntur, hæc esse quæ Deus a no-
„bis exigit. Ceterum cum ita creda-
„mus, num ideo in peccato manebi-
„mus, ut gratia abundet? absit, Quum
„enim nos peccato mortuas esse con-
„veniat, quomodo posthac vivemus in
„eodem? Scimus enim, quod quem-
„admodum excitatus est Christus ex
„mortuis per gloriam Patris, ita &
„nos in novitate vitæ ambulare de-

Ss 3

„cere,

Sæc. XVIII. „cere, ut quam minime peccatum
A. C. 1734. „mortali corpore nostro regnet, ne
„diamus illi per cupiditates ejus;
„quod accommodemus nosmet
„velut ex mortuis viventes. L
„igitur a nobis absit, ut verbis
„jactemus, operibus vero manifestem
„contradicamus, quoniam non am
„simus sub lege, sed sub gratia.
„enim nos in libertatem assertam
„scimus, ut servæ factæ simus iusti
„ac ideo nos decere, ut membra
„stra præbeamus serva justitiae et
„etificationem, quum autoram
„peccati mors sit, donum autem
„vita æterna per Christum Iesum
„minum nostrum. Si igitur cum Chri
„resurreximus, convenient, ut her
„curemus, & haud quaquam temerit
„si saltem emortuæ fuerimus, & v
„nostra abscondita sit cum Chri
„Deo, ut mortificemus membra no
„terrestria ab omnibus immundis
„postquam veterem exuimus humeris
„cum factis suis, & induimus novis
„qui renovatur ad agnitionem de
„ginem ejus, qui condidit illum in
„libertate igitur, qua Christus nos li
„beravit, stare jubemur, & non usque
„servitutis jugo implicari, ne liberem
„tem dare in occasionem carni, sed p
„charitatem servire invicem. Pro

Sæc. XVIII.

A.C. 1734.

, postquam fide justificatæ & Deo re-
„conciliatæ sumus per mortem filii A.C. 1734.
„eius, & cum essemus oleaster, in ar-
„borem insitæ sumus fructiferam, de-
„cet etiam, ut illa fructum ferat in
„tempore suo. Omnis enim arbor,
„quæ non facit fructum bonum, ex-
„ciditur, & in ignem mittitur, & pa-
„leam comburet ignis inextinguibilis.
„A fructibus enim arbor cognosci-
„scitur, nec de spinis colliguntur uvæ,
„aut de tribulis ficus. Bona vero ar-
„bor fructus bonos facit: Putris au-
„tem arbor fructus malos facit. Non
„potest arbor bona fructus malos facere,
„neque arbor putris fructus bonos fa-
„cere. Quapropter necessarium duci-
„mus, ut non solum nos, sed omnes,
„qui Christo nomina dederunt, fidem
„non verbis tantum jactitemus, sed
„etiam re ipsa & operibus illam in no-
„bis vivere ostendamus. Nihil enim
„facilius, quam verbis fidem profiteri,
„quemadmodum nihil difficilius, quam
„illam rectis operibus exprimere. Ne-
„quaquam enim fides facta & mortua,
„sed vivens ac vera a Christiano exigi-
„tur homine, quæ non nisi per opera
„bona ostendi potest, non quod nos ope-
„ribus nostris, ut dictum est, justificari
„arbitremur, sed quod jam justificati
„nequaquam desidere otioi, & (si
„recte

Ss 4

recte

Sæc. XVIII. recte credimus) sine bonis operis
A. C. 1734. vivere possumus: & si non ob
„caussam opera bona facienda ei
„ob animi saltem gratitudinem e
„præstanda, quo optimo ac ma
„Filioque ejus unigenito ob reden
„nem nostram & tot beneficia d
„gratias agere, & charitatem p
„nobis exhibuit, proximis eti
„stris retribuere possemus, n
„quum constet, gentilium quoq
„lo sophos quosdam, in quibus
„spiritus, sed carnis viguit impo
„eo naturali pervenisse infinita
„virtutis opera, honestatem vix
„proximorum dilectionem, omni
„hujus mundi prætulerint rebus
„quum a gentilibus sit factum, n
„magis a nobis requiritur, q
„fide sumus illuminatae & Iesu
„sanguine a peccatis expurgatae
„bemur igitur, ut lux nostra
„hominibus luceat, ut videant
„opera nostra, glorificantque Patrem
„nosterum, qui in cælis est: Licet nos
„ex æmulis nostris negent, operibus
„cerni posse, tamquam Salvator noster
„aberraverit, dum ait: Ex fratribus
„eorum cognoscetis eos. Veretur
„nam tam impie contra Christi officia
„nam deblaterent, vestræ potius pre
„dentiæ discernendum relinquimus.

„quam quod illorum figmentis quæra- Sæc. XVIII.
„mus respondere. Nam si & bona A.C. 1734.
„opera cerni nequirent, mala tamen
„nequaquam abscondi possent, ex qui-
„bus plane deprehendere liceret, num
„illa cum verbis convenerint, aut po-
„tius illis essent contraria ac penitus
„a fide aliena. Quisquis igitur fecerit
„& docuerit, hic magnus vocabitur in
„regno cælorum, & non ille, qui di-
„cit Christo, Domine Domine, introi-
„bit in regnum cælorum, sed qui fe-
„cerit voluntatem Patris ejus qui in
„cælis est: Ille etiam frater ejus est
„soror & mater. Huc & illud quoque
„pertinet: Si vis ad vitam ingredi,
„serva mandata, & quod Christus ju-
„bet discipulos suos docere, quo om-
„nia serventur, quæcumque ipse præ-
„ceperit eis, & si hæc novistis, ait
„beati estis, si feceritis ea. Et, qui
„habet præcepta mea, & servat ea,
„ille est qui me diligit. Unde & Apo-
„stolus: Quæcumque (inquit) honesta,
„quæcumque justa, quæcumque ac-
„commoda, quæcumque boni nominis,
„si qua laus, hæc cogitate, quæ &
„didicistis & audistis & vidistis in me,
„hæc facite. Rursusque, ut ambuletis
„digne in Domino, ut per omnia placea-
„tis in omni opere bono, fructificantes
„& crescentes in agnitionem Dei. Fi-

Ss 5

„des

Sæc. XVIII. „des enim sine factis mortua est,
A. C. 1734. „admodum & ex factis est per
„Nam sicut corpus absque spiritu
„tuum est, ita & fides absque
„viva non est. Tenemur itaque
„conversatione bona opera nostra
„mansuetudine ostendamus, &
„verbis solum gloriemur. Qui
„dicit: Novi eum, & præcepta
„non servat, mendax est, & in
„ritas non est. Qui autem servat
„monem ejus, in hoc vere charitas
„perfecta est. Qui facit voluntatem
„Dei, manet in æternum, &
„qui facit justitiam ex ipso natus
„Qui exercet justitiam justus est,
„& ille justus est. Qui committit
„catum, ex diabolo est, quoniam
„initio diabolus peccat. Non
„verbis diligamus, neque lingua
„opere & veritate. Nam qui
„præcepta Dei, in illo manet,
„in eo. Hæc est enim charitas
„ut præcepta ejus servemus, in
„musque opera digna iis, qui respon-
„Ceterum hic nobis remanserunt
„ciunt. Non omnia opera, sed
„ea, quæ recta fide ac charitan-
„tia insuntur, meritoria esse, ut Deum
„exigi. Atqui nec hic contumaciam
„quum certissimæ sumus absque
„nihil perfecti esse posse. Unde

, prædictum est, nec infidelium opera, Sæc XVIII,
„etiamsi optima esse videantur, ullius A.C. 1734.
„ad salutem esse momenti novimus,
„cum haud quaquam ex recta fide pro-
„cedant. Quæ vero ex charitate su-
„scipiuntur, hæc sunt, quæ Deus a
„nobis exigit. Verum hic æmuli nostri
„exultant, ac si confessæ simus, nos
„in operibus nostris confidere. Cete-
„rum verbis Salvatoris edoctæ sumus,
„quod etiamsi omnia fecerimus, tenea-
„mur tamen nos inutiles servos cen-
„sere, quum solum id egerimus, quod
„debeamus. Verum quid prohibet,
„nos etiam in operibus sperare? ad
„quæ nos Deus non solum per remu-
„nerationis præmium provocat, sed e-
„tiam per poenæ comminationem de-
„terret a contrariis. Tametsi nequa-
„quam in illis, sed solum in gratia
„Dei nostri ac meritis Filii ejus unige-
„niti confidamus, cum recte tenea-
„mus, quod filius hominis, quum in
„gloria sua venerit, mundum ex ope-
„ribus sit judicaturus, & quod ii, qui
„bona fecerunt, prodibunt in resur-
„rectionem vitæ; qui vero mala ege-
„runt, in resurrectionem condemna-
„tionis: Et Apostolus nos doceat,
„unumquemque reportaturum, quæ
„sint per corpus, juxta id quod fecit,
„sive bonum, sive malum. Cur igitur
„non

Sæc. XVIII. „non diligenter caveremus, ne
A.C. 1734. „reperiāmur, nobisque accidat,
„fatuī illis virginibus, quoniam
„pades ob olei defectum extingui
„tur: aut sibi in istar fructibus caro
„exscindamur: quum sciamos, hanc
„nostrum non esse inanem in Domum
„nec Deum in justum esse, ut omnium
„tur operis nostri & laboris excepimus
„tate suscepit. Nam quid de operis
„quæ haud quaquam ex fide et charitate
„ritate procedunt, sentiamus nos
„antea fecimus manifestum. Sed
„tur, fide ac charitate, divina
„terea promissione repletæ, illis
„servari credimus adoptionem
„pectantes redemptionem corporis
„stris, ac neutiquam veremur, ne
„quam spe decipiamur, frustren
„confundamur: Tametsi nihil hoc
„scutere attineat, cur Deus nos
„bus spem etiam ex operibus faciat?
„neque enim summi Dei secreta
„anxie indagare studemus; sed
„nobis est, quod & operum nostrorum
„tributionem sit pollicitus, acceptum
„verbis & promissionibus ejus, non
„quam infallibilibus, plenariam
„adhibemus, quæ adeo bonitate &
„clementia sunt reserta, ut etiam hanc
„stum aquæ frigidæ ex charitate pro
„stitutum Deus se remuneraturum fore
„deat. „

„Ceterum quod nobis summi Pon-
tificis objicitur veneratio, nequaquam
negamus, & illi & omni potestati
semper nos debitam exhibuisse obe-
dientiam, quum omnis anima pote-
statibus excellentibus subdita esse de-
beat, & qui resistit potestati, Dei or-
dinationi resistat. Quænam igitur
pauperculæ tandem sumus, ut tantæ
potestati reluctari possemus, aut etiam
deberemus, cui & Reges & Princi-
pes orbis colla subjiciunt? aut quid
illius demit seu addit potentiae, si ab
eo deficiamus, aut diutius sub obe-
dientia ejus perseveremus, cum pul-
vis existamus & umbræ? Ceterum
longe a nobis Deus avertat, ut ei in
re aliqua impia, nefanda aut in-
justa adhæreamus, aut fidem præste-
mus, quum divina gratia inter bonum
& malum non penitus dijudicare igno-
remus. Quod si aliquando in rebus
quibusdam lapsæ sumus, evenit nobis,
quod mundo fere universo. Quis e-
nim non aliquando seductus aut de-
ceptus fuit? Nam quod Papa sit san-
ctissimus, aut potius scelestissimus,
Christi vicarius aut Antichristus ipse,
nihil ad nos, quæ a veri Dei gratia
pendemus & misericordia, necnon a
cruce Filii ejus unigeniti, per quam
redemptæ sumus ac liberatæ. Ita
„tamen

Sæc. XVIII.
A.C. 1734.

Sæc. XVIII „tamen sentimus, satius interdum
A. C. 1734. „potestatem, imo tyrannidem alii
„gravem ac molestam, non di-
„impiam aut saluti adversam po-
„ferre, quam per indignatione
„gum rejicere, & adeo faciliter
„gæva discedere consuetudine,
„pue quum ea nihil habeat, quo
„modum conscientias possit gnu-
„siquidem dum vulgus ad Pontificis
„Episcoporum irritatur contemnit
„interim etiam proprios despiciens
„pit dominos, ita ut tandem
„contemnat potestatem. Testam
„clades innumeræ, sanguinis Carthaginensis
„effusio miseranda, tot cæderes
„næ, ac monasteriorum evenientes
„plusquam hostiles, quum inter
„fuerit altissima in iis locis, ubi
„lus in suo retentus est officio. Atque
„melius fuisset, vel tyrannidem
„rim aliquam tolerasse, quoad
„populum suum liberasset, aut fidei
„per Principum conventus & coniunctio-
„res ad meliorem statum fuissent
„ctæ, quam ita furenter insanire, animo
„summis commiscere. Sed hoc
„voluntas Dei, cui resistere nemor-
„est. Proindeque aliquid humectare
„buamus institutis, non penitus nos
„censemus errare, quum impossibile
„existat, privatam etiam dominum que-

„dam, nendum monasterium aliquod, Sæc.XVII.
„sine illis gubernari ac rite conservari A. C. 1734.
„posse, Apostolusque doceat, omnia decenter & secundum ordinem fieri
„debere. Sed Deus prohibeat, ut hu-
„mana statuta divinis comparemus
„præceptis. Quantum igitur ad cibum
„& potum pertinet, recte novimus,
„regnum Dei nec in cibo nec in potu
„consistere, sed potius id esse justi-
„tiam, pacem & gaudium in Spiritu
„sancto. Omnia igitur pura puris esse
„credimus, nosque potestatem edendi
„& bibendi habere scimus, sed non
„omnia nobis licere, neque omnia con-
„ducere, nec omnium nobis potesta-
„tem esse, etiam si sub nullius rediga-
„mur potestatem. Escæ ventri desti-
„natæ sunt, & venter escis. Deus
„autem & hunc & illas abolebit. Quis
„igitur est, qui de alieno famulo judi-
„care audet? Proprio domino stat aut
„cadit: Imo fulcietur, ut stet. Potens
„enim est Deus efficere, ut stet. Qui
„igitur vescitur, domino vescitur. Gra-
„tias enim agit Deo. Et qui non vesci-
„tur, Domino non vescitur, & gratias
„agit Deo. Verum non ob unam fo-
„lam caussam, sed varias & multipli-
„cas aliquando a licitis etiam abstine-
„mus cibis: quamvis non tam rudes
„ac pertinaces simus, ut semper ac e-
„tiam

Sæc. XVIII. „tiam exigente necessitate non
A. C. 1734. „bus quoque & reliquis minus
„tis vescamur eduliis. Fatemur
„tempus Christiano homini æquum
„debere, hoc est, ut omni tempore
„misericordiam ac suam agnoscatur
„litatem, ac nunquam a bonis
„operibus. Ceterum negare haud
„sumus, nondum ad eam perfecimus
„nos pervenisse, ut semper &
„hora debito perfrui valeamus.
„Quid igitur prohibet aliquando
„a licitis etiam abstinere, & non
„per indulgere edendi & bibendi
„derio, ne dum omni tempore
„inserviamus, nunquam menteremus
„tolamus ad cælestia, præcipue
„non postrema sit virtus sobrietatis
„quam nos Apostolus adhortat
„Proinde ne dormiamus, sicut & saepe
„teri, sed vigilemus & sobrii permane
„Et ne inebriemini vino, in quo tempore
„est; sed impleamini spiritu, &c.
„beatus Petrus succinctis nos iurat
„mentis nostræ sobrios sperare
„Quam quidem sobrietatem Apostolus
„in multis locis extollit, ac prescribit
„a mulieribus exigit. Non igitur
„commessionibus & ebrietatis
„bulare nos docet, quibus cœlia d
„lasciviæ adhærent, sed hoc pedius, u
„induamus Dominum Jesum Christum.

„& carnis curam ne agamus ad con- Sæc. XVIII.
 „cupiscentias. Quin & hoc constat, A. C. 1734.
 „nihil magis ad vitæ diuturnitatem ac
 „sanitatem pertinere, quam modera-
 „tum edendi & bibendi usum, ex quo
 „Spiritus vitalis potius roboratur, quam
 „suffocatur. Paucis enim natura hu-
 „mana contenta est, quam si plus quam
 „necessæ sit, obruere velis, aut noxiū
 „erit, quod ingurgitaveris, aut saltem
 „injucundum. Testantur hoc mona-
 „chorum ac monialium exempla quo-
 „tidiana. Illi siquidem ob abstinen-
 „tiā ac sobrietatem vitæ ad æternam
 „perveniunt senectutem: quod quidem
 „foret impossibile, si edendo potius, ac
 „bibendo assidue operam darent. Sane
 „si etiam quotidie carnibus vesci velle-
 „mus, facultates nostræ haud qua-
 „quam tantis suppeterent sumptibus.
 „Sexaginta enim & ultra sumus, fa-
 „milia inque copiosam agri & pecoris
 „caussâ alere cogimur, quam plane car-
 „nibus exsaturare necesse est, quum in-
 „terim nos herbis, lacticiniis, plumen-
 „tariis & reliquis vilioribus sustentemur
 „eduliis. „

„Verum enim vero nobis hic obiter
 „& orationes longiores ac vigiliæ ob-
 „jiciuntur. Ceterum nec hic nos ab-
 „errare credimus, licet quidam nos
 „fatuas ideo ac stultas appellant, quod
 Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Tt „non

Sæc. XVIII. „non secus ac rusticæ tota fere
 A. C. 1734. „clamore ac campanarum sono ou-
 bus vicinis molestæ simus. Ita
 „præterquam quod Christus nos
 „per orare jussit, licet etiam
 „orationes esse voluerit, Apostolus
 „multis in locis orare, psalmos canere
 „ac vigilare jussit, inquiens, præ-
 „instetis. Et iterum: *Obscuratio-*
 „*vigilantes in ea cum gratiarum actione-*
 „Rursusque vult, ut loquamus
 „ipjis per psalmos & hymnos,
 „ut cantiones spirituales in cordis
 „cantemus, Dominoque in corde
 „gratias agamus. Et alio loco:
 „hortor igitur, ut ante omnia fiant
 cationes, obsecrations, interpellationes
 gratiarum actiones. Et docete comuni-
 que vos invicem cantionibus &
 & cantilenis spiritualibus, cum gra-
 nentes in corde vestro Domino. Pater
 „vigiliis Salvator ait. Vigilate, ne
 „nescitis, qua hora Dominus uesper-
 turus fit. Et ne id de animi curia
 „tum ac sollicitudine, sed etiam de
 „porali vigilia dictum putetur, uero
 „discipulos: *Vigilate, & orate, in
 tretis in temptationem.* Rursusque
 „*Vigilate, omni tempore orantes.* Expo-
 „*Stolus: Vigilate, state in fide, uiriliter
 agite, estote fortes, omnia uera
 charitate fiant.* Et iterum: *Ne de-*

„miamus, sicut & ceteri, sed vigilemus & Sæc. XVIII.
„sobrii simus. Et mox: semper gaudete, A. C. 1734:
„indesinenter orate, in omnibus gratias —————
„agite. Et beatus Petrus: Sitis igitur
„sobrii, & vigilantes ad orandum. Ac
„rursum: Sobrii estote, vigilate, quoniam
„adversarius vester Diabolus tanquam leo
„rugiens obambulat, quærens quem devo-
„ret. Sane, patres conscripti, si je-
„juniis, vigiliis ac orationibus corpus
„macerare & affligere peccatum esset,
„per quam facile a talibus abstinere
„possemus delictis, instar æmulorum
„nostrorum, qui se diu noctuque in-
„gurgitare non desinunt, ac illud in
„ore habent: Edamus & bibamus, cras
„enim forsitan moriemur. Verum
„quum sciamus, carnem adversus spi-
„ritum concupiscere; spiritum autem
„adversus carnem, & qui Christi sunt,
„eos carnem suam cum affectibus &
„concupiscentiis crucifixisse, necessa-
„rium ducimus, ut illam per inediām,
„labores, & vigilias domemus, spiri-
„tuique reddamus obedientem, quo non
„semper in terrenis obambulemus; sed
„etiam mentes nostras ad cælestia va-
„leamus extoliere. Vere enim si in
„hac vita tantum spem in Christo fixam
„habemus, maxime miserabiles om-
„nium hominum sumus.”

Tt 2

, Ce-

Sec. XVIII. „Ceterum quæ nobis de habitu
 A. C. 1734. „silentio cum reliquis quibusdam
 „nutiis objiciuntur, digna non
 „ut diluantur, quum omnis homo
 „dummmodo sit honestus, Christus
 „deceat mulieres: quæ etiam
 „plurimum garrulæ censeantur,
 „melius quam silentii poena placet
 „sunt, si saltem pax & concordia
 „eas conservari debeat. Contumelias
 „nim contrariis curantur. Nam
 „in commune vivimus, & bona
 „inter nos publicamus, ex illis
 „facimus Apostolico.„

Proinde jam ad virginitatis causa
 „deveniamus & continentiae, quæ
 „ibi tota fere litis dependet ante
 „versia. Nam si illam abjicemus
 „conculcaremus, proculdubio
 „ac fideles censeremur mulierum
 „rum longe Deus avertat, ut per
 „illi semel verbis promisimus, non
 „reipsa abnegemus, utcumque ob
 „male audiamus. Scimus, honestum
 „bile esse inter omnes coniugium
 „cibile impollutum, quum & Christus
 „ipse nuptias sua præsentia honoraret.
 „Ceterum divina institutione nostra
 „virginitatem nequaquam pollicentes
 „esse concedemus, quum regum carna
 „lorum spontanea castratione conceperit,
 „possit, & Apostolus omnes homines

„esse cupiat, ut ipse erat, & haud obscure Sæc. XVIII.
 „ostendat, quid magis conducat, dum ait: A. C. 1734.
 „Bonum est homini, uxorem non at-
 „tingere: Et, de virginibus præce-
 „ptum se non habere; Bonum tamen
 „homini sic esse, & si solitus sit, ut
 „haud nubere querat, quoniam divisa
 „sunt hæc duo, mulier & virgo, quum
 „nupta curet, quæ mundi sunt, &
 „quomodo viro placere possit; innupta
 „vero, quæ sunt domini, ut sit sancta
 „cum corpore & spiritu. Ac mox sub-
 „jungit: Itaque, qui non elocat virginem
 „suam nuptui, bene facit: Attamen
 „qui non elocat nuptui, melius facit.
 „An hic obscure ostendit, quidnam sit
 „bonum, quidve melius existat? Ce-
 „terum adversarii nostri castitatem non
 „omnibus a Deo esse datam, ac adeo
 „nec ab omnibus servari posse asserunt.
 „Sed esto: non sit omnibus data; non
 „tamen omnibus est negata. Ve-
 „rum unde repente hæc pro nobis sol-
 „licitudo emersit, cum in reliquis cun-
 „ctis nulla nostri cura habeatur? Sci-
 „mus in mortali nostro corpore accarne
 „nihil nisi peccatum habitare, nec nos
 „viribus propriis cogitare aliquid, imo
 „nec velle, minus vero perficere posse,
 „nisi gratia & dono Dei, qui quum nos
 „prædestinavit secundum propositum
 „ipsius, & vi ejus fiant universa, pot-

Tt 3

„est

Sæc. XVIII. „est etiam in nobis agere, nobis
A. C. 1734. „ut velimus, sed ut efficiamus pro
„animi proposito. Omnia enim per se
„stum, qui nos roborare valet, ne
„mus, etiamsi ex nobis ipsis
„quam idoneæ simus, ut vel quid
„boni cogitemus. Nam dives est
„virginis, & omnium bonorum
„tor, licet multis videatur abjecti
„pauper, ac ideo nos instaurare
„cire, roborare & stabilire
„quod ore promisimus, opere perficiamus,
„non solum quantum
„carnis pertinet integratam, sed
„puritatem mentis. Nobis igitur
„hæc supervacua relinquatur, sed
„aliqua ex nobis nubere, aut nos
„rium relinquere satius esse donec
„niam vos ita præcipitis, jucundis
„vultis, abeat, discedat, nobis
„que carnali fruatur libertate; Sed
„interim petimus, ut nulla invincentur
„jam factum est) abstrahatur, aut
„bere cogatur. Sed Lutherus
„quiunt, manifeste ostendit, multo
„momenti esse castitatem, aut
„observationem tam impii. Ne
„cur ille aliud diceret quam daret.
„Nos autem haud quaquam in Luther
„juravimus verba, præcepimus
„solum contra manifestam pugnat
„pturam, sed omnes antiquos & fau-

„condemnat doctores. Longe igitur ^{Sæc. XVIII.}
„magis nobis persuadet Tertullianus A. C. 1734.
„ille auctor tam antiquus, Cyprianus
„martyr gloriosus, Hieronymus sacer,
„Augustinus venerandus, Ambrosius
„celebris, Nazianzenus doctus, Chry-
„sostomus aureo oris flumine excellens,
„Fulgentius pius, ac plures alii: qui
„omnes uno ore ex diametro cum Lu-
„theranorum pugnant dogmate: nec
„solum opiniones suas ex propriis, ac
„humanis confirmant rationibus, sed
„plane cum divina ac minime detorta
„corroborant scriptura, quemadmodum
„legere volentibus abunde patebit: nos
„enim jam brevitiati studere cogimur.
„Et profecto si matrimonii status tam
„perfectus fuisset, forsitan & Christus
„ipse, qui in omnibus extitit perfectus,
„a nuptiis haud abstinuisset. At ille
„non solum cælebs remansit ipse, ve-
„rum etiam a pura virgine nasci voluit.
„Unde & beatus Hieronymus inquit,
„virginitatem voventibus non solum
„nubere, sed & velle damnabile est,
„quum Apostolus manifeste eas rejiciat
„viduas, quæ cum lascivire incipiunt,
„adversus Christum, nubere volunt,
„habentes condemnationem, quod pri-
„mam fidem (id est, castitatis votum)
„irritam fecerunt. Et ideo virgines,
„quæ post consecrationem nuperunt,

Tt 4

„non

Sæc. XVIII. „non tam adulteras, quam incedas
A. C. 1734. „cat. Si igitur Christi esse copia
„carnem nostram cum affectibus &
„cupiscentiis crucifigere cognoscimus,
„spiritu vivere quærimus, contra
„carne spiritu incedere est necesse
„haud quaquam dicere: Edamus
„bamus & ludamus, cras enim
„tan moriemur..”

„Verumtamen quod advertemus
„non ideo ægre ferunt, nos autem
„abstinere ac in claustris renunciare
„quia bene nobis velint, aut quod
„lutis nostræ curam aliquam graviter
„vel inde liquet, quod quamplius
„subdolis suis verbis ac consilii
„alicui persuadent, ut velictu
„rio ad sæcularem redeat vita, ut
„amplius de illa sunt solliciti, in
„quam ei opem affero conantur.
„sufficit eis, si tantummodo extrahatur
„tur a claustris, minime curantur
„quidquid inde sequatur: Hinc me
„rum illarum querelæ, quibus se
„tidem deceptas ac circumventas
„mitant. Hinc desperationes
„rendæ, ac corporum prostituta
„blica & nefanda, quam proficien
„sine amarissimis lacrymis reuelat
„sumus, quum audimus, valet dominus
„Spiritui sancto dedicata, ad amorem
„venire immunditiam, ut publice se

„nium expositæ sint spurcitiei & libidini. Sæc. XVII.
„At interim Christiani illi viri suavissime A. C. 1734.
„cavillantur & rident, afferentes,
„quum satis superque pergræcatæ fue-
„rint, eas tandem ultro desituras, pes-
„simamque meretricem optima moniali
„esse meliorem. Hæc est vera homi-
„num illorum & Christiana charitas,
„& si illis credimus, sacris literis etiam
„confirmata & comprobata. Publicani
„enim, inquit, ac meretrices præ-
„cedent eos in regnis cœlorum. Sed
„interim de pœnitentia silent. Ac uti-
„nam mulieres illas poeniteret! non
„amplius enim publice corpora sua
„prostituerent, & meretricio nomine
„essent indignæ. Sed non ignoramus,
„quid eos ad tanta impellat facinora,
„nempe malæ conscientiæ reatus ne-
„quaquam obscurus. Vellent enim,
„ut cuncti eorum vestigia sequerentur,
„ac omni Dei timore abjecto, hone-
„stateque publica conculcata, discipli-
„naque severiore contempta eorum in-
„star debaccharentur, quo vitia sua,
„quæ nulla ratione excusari possunt,
„multorum delictis contegere possent.
„Sed & illos præcipue cruciat, quod
„vident, sexum infirmiorem longe vi-
„ris tam præstantibus esse fortioriem,
„stabilioriem, continentiorem. Qua-
„propter alienam virtutem in suam ac

Tt 5 , pre-

Sæc. XVIII. "propriam accipiunt contumeliam
A. C. 1734. "Tametsi eos Mammon interea folio
"tare non desinat, siquidem spes
"se hoc pacto ad monialium expi
"rum aut deceptarum bona aditum
"patefacere posse, quæ etiam se
"devorarunt, ut quæ illis per vin
"mantur, eis nefande accrescant.
"habita ratione, sit ne hoc justum
"honestum necne. Nullum ignoramus
"jus vitium esse censem, quamvis
"nos bona monasterii non publicem
"ac quemadmodum ipsi fecerant
"pauperum conferamus usum.
"Deum immortalem, quænam est
"liberalitas? Tradiderunt monachos
"nequaquam sua pauperibus, fatis
"ditione, ut ipsi ab omni sufficiantur
"egestate & inopia non solument
"et vestitus, sed etiam, ut pecunia
"mensa remunerentur, ut sive nuptiis
"velipt, seu cælibes remanere, habent
"unde lautissime vivere queant.
"hæc est in pauperes collatio, aut
"tius pauperum spoliatio, cauponam
"que nefanda, si ea, quæ illorum
"sunt, vendere, ac interim de dona
"tione pauperibus facta gloria audet?
"Etenim si pauperibus bona illa est
"querent, quid ipsi, postquam habent
"tum ac disciplinam abjecerent mona
"sticam, faciunt in monasteriis, di-

, noctuque, nihil aliud agentes, quam Sæc.XVIII.
,, quod vino & gulæ indulgeant, ut de A.C. 1734.
,, alii turpioribus sileamus. præcipue
,, ii, qui fani sunt, ac ad laborem ad-
,, huc validi, quum Apostolus eum,
,, qui operari non vult, manducare quo-
,, que prohibeat. Si vero verbis tan-
,, tum tradiderunt, re autem minime
,, (quemadmodum & fecerunt) quid
,, attinet, eos tantopere gloriari in fa-
,, cinore, quod nullo prætextu excusari
,, potest? Etenim priusquam ipsi omnes
,, vita fuerint functi, omnia illa bona
,, devorabunt ac dilapidabunt, ita, ut
,, nihil tandem perveniat ad pauperes,
,, ac interim esuriat egenus. Evidem
,, Patres conscripti, non sine magno
,, damno ac pauperum detimento jam
,, experti estis, longe satius fuisse, mo-
,, nasteria illa nequaquam sub tam illi-
,, citis conditionibus esse suscepta, quam
,, tantis expensis, quæ longe redditus
,, exuperant perceptos, turbam tam
,, immensam alere & otiosam. Nec
,, dubitamus, si hæc facta haud fui-
,, sent, quod nunquam essent eventura.
,, Exitus enim docuit, contractus tales
,, non solum rebus publicis utiles non
,, fuisse, verum etiam obfuisse pluri-
,, mum. Sed nondum finis. Nec satis
,, illis erat, monasteriorum bona dilapi-
,, dasse, nisi vasa etiam sacra ac reli-
,, quia-

Sec. XVIII. „quiarum receptacula confregisse
 A.C. 1734. „straxissent, devorassent: sacras
 „terea vestes in usus profanos, ac
 „cipue in mulierum illarum, quasi
 „res vocant, abusum vertisse:
 „recte ac pie, tempus fortassis ob
 „det. Quæ cum ita sint, cur tam
 „menter a nobis miseris exigitur,
 „omni calumniarum genere id ag
 „ut si non sponte, coacte tamen
 „nasterium cum bonis suis traham
 „& aliquando emigrare incipi
 „Sed quo tandem calamitosæ na
 „gines, & omnibus ærumnis regi
 „emigremus? Ad nubendum, inq
 „adversarii nostri, aut ad alios ne
 „viendum hominibus. Sexaginta
 „mus, & amplius: ex quibusque
 „saltem septuagesimum exuperat
 „annum; ultra quindecim vero que
 „quagesimum exegerunt: ut inter
 „de invalidis & ratione lœsis sileant
 „Et quo pacto illæ nubent, que
 „anilem senectutem pervenire? que
 „quomodo aliis inservient? quamvis
 „potius aliorum indigeant cura de
 „vitute. Sed juniores, inquit,
 „migrent, ubi vero reperient apud
 „viros? At quid de senioribus? que
 „Deus, ajunt, providebit. Nam
 „providit. Ita enim invicem interri
 „mus, ut nulla alterius ope carem
 „us. Sed

„Sed non etiam iis (dicunt) qui in se- Sæc. XVIII.
„culo degunt, opera vestra prodest. A. C. 1734.
„Atqui si etiam in sœculo ageremus,
„nunquid omnibus opera nostra suffi-
„cere posset? aut frères illæ nostræ
Christianæ non sunt, ut opera nostra
„sit inanis, aut eis minus debeatur?
„Facimus igitur quantum possumus,
„& nequaquam minori charitate invi-
„cem inservimus, quam si omnes in
„mundo degeremus, non solum com-
„monialibus nostris, sed & aliis pau-
„peribus ac indigentibus, quibus quo-
„tidie, quantum tenuitas facultatum
„nostrarum patitur, subvenimus: nec
„melioris apud nos conditionis ea cen-
„setur, quæ mille intulit aureos, quam
„ea, quæ nihil præter animum attulit
„promptum & obsequentem: de qua
„re, Patres conscripti, si lubet, eas
„interrogate frères, quæ vi a nobis
„avulsæ, ac a monasterio sunt ab-
„stractæ: Et invenietis, qua animi
„promptitudine, charitate, ac unani-
„mitate inter nos vivamus. Speramus
„enim eas omnia vere & quemadmo-
„dum se habent prolocuturas: nec vos
„illis fidem negare potestis, quum
„partim vestræ sint filiæ, partim vero
„sanguinis vinculo vobis propinquæ.
„Proinde si ideo pertinaces videmur,
„& iniquæ, quia monasterium nostrum
„una-

Sæc. XVIII. „unacum bonis suis tradere & pub
A. C. 1734. „care recusamus, nihil moramur, qu
„coram mundo habeamur scelestissim
„quum Deus, qui est scrutator
„dium, mentis nostræ sit inspectio
„recte inter pravum & bonum, ju
„& iniquum discernere noscat
„ideo potius perpeti valemus, ut
„vim expellamur, ac cuncta nobis
„jus mundi bona eripiantur, qua
„sponte turpissimis pactionibus
„tias nostras prægravemus. Quia
„nobis prodesset, si totum etiam
„acquireremus, ac interim animo
„deremus proprias, stimulumque
„ipsis infligeremus perpetuum, at
„tam inureremus nunquam abolescentes
„Quo pacto enim, quod non æ
„mus, possemus demoliri, aut quod
„nostrum non est, proprii consu
„gratia tradere? quum ea, quæ
„Deo sunt dicata, amplius ad hum
„nos usus redire nequeant. Cetera
„si nobis per vim aliquid auferatur
„secundum Salvatoris nostri infinita
„nem paratæ sumus non solum palli
„amittere, sed & tradere tamen
„Nihil enim in hunc mundum
„mus; nihil quoque nobiscum erit
„poterimus. Nec nostra refert ipsa
„pterea contumaces reputamus, at
„arrogantes, quum nos hic condicemus.

„nostra nequaquam redarguat. Glo- Sæc. XVIII.
„rientur igitur adversarii nostri fictitia A.C. 1734.
„illa donatione sua in pauperum usus:
„Nos vero in Domino & in nostra glo-
„riemur innocentia, utcumque male
„audiamus. „

„Ceterum quoniam paulo ante præ-
„destinationis incidit mentio, non abs
„re fuerit, proferre, quid de illa &
„libero sentiamus arbitrio, nam & id
„quoque a nobis exigi videmus. Sci-
„mus igitur, quod non est volentis ne-
„que currentis, sed tantum miserentis
„Dei: & quod libertas arbitrii sibi sola
„sine præsidio gratiæ sufficere nequit.
„Omnia igitur ad divinam referimus
„gratiam, sive inchoationis principia,
„sive consummationis extrema, ita ta-
„men, ut post acceptam gratiam, sine
„qua nihil sumus, officiæ servitutis
„laborem asseramus, ac modis interim
„omnibus arrogantiæ crimen effugia-
„mus, quoniam quantum detrimenti
„est non laborare, tantum periculi est
„de labore præsumere. Semper ita-
„que laborem gratiæ subjicimus, sem-
„perque laborem cum gratia sociamus.
„Qui enim orare jubet, nequaquam
„studium operandi excludit. Pulsare
„jubet, non ut fores claudantur, sed
„aperiantur. Qui vero solam gratiam
„sine operis & laboris exercitio, nec-
„non

Sec. XVIII. „non affectuum moderationem
 A. C. 1734. „affirmat, nihil aliud astruit quoniam
 „nemo oret, nemo vigilet, nemo
 „junet, nemo indigentibus socum
 „nemo misericordiae opera perficit,
 „nemo luxuriæ repugnet, nemo
 „tui carnem subjiciat, nemo virtutem
 „lum indicat, nemo humani generis
 „hostem crucis armatura repellit,
 „contra ignea inimici jacula missa
 „pectus exponat. Habeamus ergo
 „thesaurum hunc in vasis testibus
 „virtutis eminentia sit Dei, & non
 „nobis; si tamen induiti & no[n] reperiamur.
 „Ac ideo libertatem
 „luntatis humanæ non penitus
 „transgressionem extinctam esse in
 „sed attenuatam ac infirmatam
 „tamen, ut per gratiam divinam
 „difficulter resuscitari valeat. Sed
 „quod scriptum est: sine me nullus
 „testis facere: & nisi Dominus
 „caverit domum &c. Nemo venit
 „me, nisi Pater traxerit eum, cum
 „milibus, contra Iudeos & Pelagianos
 „norum arrogantiam, necontra
 „qui solum in operibus eorum
 „dunt, dictum est. Ad Christum
 „vero haec pertinent voces: Operari
 „bonum ad omnes. Et stabiles
 „immobiles, abundantes in opere Dei
 „mini semper, quam scias, quoniam

, labor vester non est inanis in Domino. Sæc. XVIII.
„Et, ne regnet peccatum in corpore A. C. 1734.
„vestro mortali; sed in novitate spiri-
„tus ambulate, illud scientes, quod
„vetus ille noster homo cum Christo est
„crucifixus: Siquidem autoramen-
„tum peccati mors; donum autem
„Dei vita æterna. Et alio in loco:
„Mortificate membra vestra terrestria.
„Eratis enim quondam tenebræ; nunc
„autem lux in Domino, ut filii lucis
„ambulate, & abjiciamus opera tene-
„brarum, & induamur armis lucis,
„& carnis curam ne agatis ad concu-
„piscentiam. Et luceat lux vestra co-
„ram hominibus, ut videant vestra
„bona opera, glorificantque Patrem
„vestrum, qui est in cælis &c. non ut
„de solo labore præsumant, sed cona-
„tibus suis assiduam & quotidianam
„Dei misericordiam, & jugem gratiam
„implorandam esse sciant. Neminem
„enim Christus vult pereire, sed omnes
„homines salvos fieri, quoniam pro
„omnibus mortuus est. Generalis igi-
„tur præscientia apud Deum de poten-
„tia nascitur absoluta: sed nequaquam
„in caussa est, ut homines peccent.
„Aliud enim est præscire, aliud vero
„prædestinare. Præscientia enim ad po-
„tentiam, prædestinatio vero ad justi-
„tiā pertinet. At quæ esset justitia,
Hist. Eccles., Tom. LXXIV. Uu „ho-

Sæc. XVIII. „hominem prædestinare, antequam
A. C. 1734. „tus foret? multumque justitiae
garetur & remunerantis gloria
desides coronarentur, & labores
condemnarentur. Nec ullam causam
ad humanam carnem induendam
stus habuisset; minus etiam mali
necessitatem, si alii ad mortem
ordinati, alii ad vitam jam
stinati fuissent. Quid enim
remedium agere potuisset, ut
cuncta secula res humanas
vetusta præfixisset? Vere enim
causa peccati esset, si prædicta
sua ad peccatum compelleret.
vero scriptum est; Ego induxi
Pharaonis, &c. haud aliter
gendum est, quam Ego illumine
tia & longanimitate mea in omnibus
hominem evadere sinam. Ne
Jacob dilexi, Esau autem odiavi
de personis dictum est, sed de rebus
duabus, ut hoc exemplo Iudeorum
comprimeretur præsumptio
improbe de legis intumescere
ribus. Verum hoc admiratione
gnum est, quod cum adverbiis
omnia prædestinationi attributis
nitusque liberum a nobis ad
bitrium, interim tamen haec cogit
volunt, ut contra voluntatem nostram
e monasterio emigremus, &c.

„voto contempto rursus nos seculi im- Sæc. XVIII.
„misceamus negotiis. Si enim a Deo A.C. 1734.
„prædestinatum est, ut in monasterio,
„observato voto remaneamus, nec to-
„tus mundus nos inde extrahere qui-
„ret, nec nos, si vel maxime vellemus,
„contra viam fati emigrare possemus.
„Si vero præordinatum est, ut relicto
„monasterio ad sæcularem vitam re-
„vertamur: minime, etiam si contra
„nitamur, in monasterio tandem rema-
„nere valebimus, sed omnino aliquan-
„do emigrabimus. Ne igitur accele-
„rent, sed expectent, ac prædestina-
„tioni illi suæ totum committant nego-
„tium, quæ ultro & nemine adigente
„tandem ostendet, quid in fatis fuerit.
Nam vi quempiam ad rem aliquam cogere,
non solum prædestinationi, sed fidei etiam
contrarium existit, quæ quum donum spe-
ciale Dei sit, nulla violentia in hominum
mentes penetrare potest. Si vero coatta
fuerit, potius simulatio quam fides erit.
Quidquid enim violentum est, durare ne-
quit. Hypocritam igitur vis quempiam
reddere potest; meliorem vero minime.

„Et profecto si videremus apud æ-
„mulos nostros fructus defectione eorum
„dignos, forsitan & nos descisceremus,
„ac ultro monasteria relinqueremus.
„Sed quum operibus plane ostendant,
„qualesnam sint, & olim etiam fuerint,

Uu 2 quam-

Sæc. XVIII. „quamque ob caussam monasteri
A.C. 1734. „lapsi rursus se negotiis immiscantur
„cularibus; nemo tam hebes est;
„intelligat, quid eos ad hanc causam
„nequaquam spiritus, adigit illis
„tem. Ex operibus enim eorum
„ritas inquit, cognoscetis eos.
„Ceterum quæ æmuli de nobis
„riunt impatientia, reliquis simili-
„mus figmentis. Etenim si nos
„nia adversa, quæ in hominibus
„possunt, & æquanimiter quicunque
„ravimus, nequaquam recusamus
„cuncta iterum (si saltē possimus)
„ret) sustineamus. Sane tamen
„in ærumnis nostris enumerantur
„bitiosas esse haud deceat,
„tamen, Patres conscripti,
„bona vestra venia tantorum
„vel breviter meminisse licet.
„quo vobis quidquam exprobrare
„mur, sed ut manifestum fiat, ut
„animi æquitate, quæ bonas ac
„dicatas decet virgines, adver-
„nostras sustinuerimus, aut contra
„mulum calcitare fuerimus aucti.
„initium enim, quum Confessores
„ut vocant, expulsi sunt, toleramus
„Ablata est nobis facultas alienigenarum
„di: Toleravimus. Eucharistia Sacra
„tissimæ convivium nobis ademperamus
„ita ut quinque jam annis contin-

„sanctissimo Christi corpore caruerimus: Sæc. XVIII.
„Toleravimus, non sine ingenti tamen A. C. 1734.
„animi nostri dolore, cum apud Tur-
„cas etiam & nationes barbaras libera
„Christianis communicandi facultas
„relinquatur. Prædicatorem nobis at-
„tribuistis, qui omisso Dei verbo nihil
„aliud egit, quam ut assiduis nos lacesci-
„verit conviciis: Toleravimus. Soro-
„res tres per vim ac contra volunta-
„tem earum sunt extractæ: quod qui-
„dem non solum toleravimus, sed &
„Deo egimus gratias, quod non etiam
„monasterium totum sit direptum, spo-
„liatum, & penitus eversum. Alia
„persuasa, a nobis emigravit, cui om-
„nia, quæ in communem usum attule-
„rat, reddere fuimus coactæ: Tolera-
„vimus, & paruimus. Habitus con-
„suetus nobis prohibitus fuit: Tolera-
„vimus. Fenestrarum clausuras contra
„longævam & bonam consuetudinem
„aperire coactæ sumus: Toleravimus.
„Sororibus cum omnibus etiam solis,
„loquendi facultatem tribuere fuimus
„compulsæ: Toleravimus: ut interim
„prætereamus minas, injurias, sanas,
„calumnias, derisiones, etiam dum
„sacros decantaremus hymnos: quæ
„omnia ea, qua potuimus toleravimus
„æquanimitate. Imposuistis nobis tan-
„dem gravissimum, tam ob vini quam

Uu 3

„cer-

Sæc. XVIII. „cervisiæ potum vestigal, ita ut
A. C. 1734 „anno plusquam centum quinque
„persolverimus aureos, ac ultra
„solvere jubeamur, cum interna
„men nobis nec ad victimum supponeremus
„necessaria: Obedivimus, nec unde
„onus illud contra leges publicas
„proclamavimus. Et tamen, si
„placet, impatientes, & rebelleremus
„pellamur, quia potius cum appetit
„ac extrema victus penuria
„sterio perseverare, quam contumeliam
„religione, neglectis votis & preciis
„sionibus & gravata conscientia
„vire, ac non secus quam ruinam
„minæ passim discurrere, ac omnia
„carnis libertatem vertere
„Verum quia novimus, has
„gentes adversitates non sine misericordia
„ciali fieri permissione, in patitur
„animas nostras possidere contumeliam
„quum tribulatio patientiam
„patientia vero probationem, probatur
„autem spem, quæ non pudenter
„Quem enim diligit Dominus, tenet
„pit, ac flagellat omnem filium
„recipit. Nondum talia perpetravit
„mus, qualia Dominus & misericordia
„nostræ Christus, qui immensas
„tantasque sustinuit adversitas ac perpe
„nas, tandemque pro miseriis nostris
„peccatoribus crudeli etiam mortis

„peremptus. Is nobis concedat, ut Sæc. XVIII.
 „in omnibus simus patientes, ac per A.C. 1734:
 „tolerantiam curramus in proposito
 „nobis certamine, quo tanti magistri
 „sequamur vestigia, accrucem nostram
 „recte post eum portare valeamus. Ne-
 „quaquam enim pares sunt afflictiones
 „temporis præsentis ad gloriam, quæ
 „revelabitur erga nos „

„Quum igitur Patres conscripti,
 „totius vitæ nostræ verissimam, licet
 „brevisimam, reddiderimus rationem,
 „accusationique æmulatorum nostrorum,
 „quantum temporis angustia perpessa
 „est, responderimus, rogamus, & vos per
 „misericordiam Dei nostri obsecramus,
 „ut non tam gravitatis, vestræ quam
 „innocentiae nostræ memores, adver-
 „sariis nostris aures haud tam benignas
 „præbeatis, nec hortulum hunc nostræ
 „& Christianæ institutionis adeo tenere
 „plantatum per feras has silvestres de-
 „vastari sinatis: quandoquidem si vel
 „minima charitatis scintilla, sine qua
 „vera fides consistere nequit, in tam
 „duris remaneret pectoribus, ab omni
 „violentia, nedum calumniis & con-
 „fictis abstineret criminibus. Quis
 enim unquam audivit, fidem per vim ali-
 quam insundi posse? ac ideo si etiam in
 quibusdam aberravimus, deceret tamen eos
 placidos erga nos esse, ac propensos ad do-

Uu 4

cen-

Sæc. XVIII. cendum, quum malos etiam Apollinaris
A.C. 1734. randos, & cum mansuetudine eos am-
dos, qui obſitlunt, jubeat, si quanta
Deus pœnitentiam ad agnoscendam tem-
perem, quo resipiscant e Diaboli lan-
capti ab eo ad ipsius voluntatem. San-
ctus, qui dicitur aliter quam decet, auctum
est, non recusamus, qui in
rissime emendemur, ac grave-
ctorum poenas expendamus. His
tis apud vos forores a nobis
etas, illas interrogate, ab illis
rate, an non cum Dei timore
ximi charitate ac omni ambione
honestate. Non tacebunt, si
turpe viderunt seu audierunt quod
igitur neminem lèdamus, minime
tiam prosimus, nemini præterea
mendicando vel degravando mali-
vel injuriæ censeamur: per divi-
nos rogamus majestatem, ut omnia
vim a nobis arceatis, nec nos in
nissimis hominibus ludibrio esse
tis, ut sine ulla culpa a monachis
expulsæ per mundum aberrare, &
panem mendicare, aut durior etiam
nobis consulere cogamur. Nouis
cet hoc gravitatem vestram, nos
conscripti: non majorum gloriam,
hæreditario jure acquisitam, qua-
pud multas nationes eam rute la-
dis gloriam, ut omnia iuste, prudenter

„ac honeste peregerint. Horum vos Sæc. XVIII.
„potius vestigia sequi decet, quam se- A.C. 1734.
„ditiosorum hominum voces impias.
„Quæ enim vos gloria manere posset
„ob tam debilis sexus injuriam? quæ
„utilitas ex nostris incommodis? quæ
„demum laus ex tam violenta expul-
„sione? cum etiam Judæis & Sarace-
„nis inter Christianos habitandi non
„denegetur facultas. Miseremini igi-
„tur nostri, Patres, miseremini, ut &
„Deus vobis misericordiam suam in ex-
„trema mortis hora haud deneget.
„Miseremini calamitatis nostræ. Mi-
„seremini imbecillitatis foemineæ, me-
„mores, quod a mulieribus geniti estis,
„& illarum ubera suxistis. Indignæ
„sumus, ut tam acerba patiamur. At
„longe vos indigniores, ut talia per-
„mittatis. Tandem si nihil preces no-
„stræ, nihil tot vos lacrymæ com-
„movent, considerate saltem, vos Ro-
„mano subditos esse Imperio, Cæsaris-
„que legibus subjectos, quas adeo
„conculcatas & contemptas, nequa-
„quam Imperator ipse boni consulere
„poterit: Ac ideo si non ob commo-
„dum nostrum procurandum, saltem
„ad incommodum vestrum avertendum
„mitius nobiscum agite, & vim tam
„nefandam a nobis arcete. Quod si
„nihil horum vos movebit, nec ulla

U u 5

„re-

Sæc. XVIII. „rerum humanarum cura tangit,
A. C. 1734. „omnia contemnetis spernetis
„debitis, ad divinum tandem auxilium
„confugere compeliemur, illudque
„tam innumeratas acceptas injurias
„vocare non desinemus, nec debet
„misus, quin cæli numen, quoniam
„mana nos æquitas & auxilia
„tuunt, afflitis rebus nostris facilius
„aliquam sit allaturum, quoniam
„quam magis sit propinquum quoniam
„cum longissime abesse videatur, non
„enim Deus unquam firmiter nos
„sperantem dereliquit, etiam si
„animam ad inferum usque datur
„rit? Quemadmodum igitur post
„Israeliticum, Dei auxilium
„item e Pharaonis manu liberatus
„nielem ex lacu leonum, Iacob
„ventre Ceti, omnes denique ad
„confugientes, & spem certam in
„lius misericordia potentes, ab omnibus
„bus adversatibus eripuit: ita illud
„nobis calamitosis, miseris, & angustiis
„narum plenis virginibus openitus
„divinam haud penitus denegat, sed
„certo certius novimus ac scimus, ut
„solum, ut ab omni violentia ad
„riis cunctis liberari possimus, sed &
„sub umbra alarum ejus secundum
„imperterritæ in ævum delinquentes
„leamus. Quod si aliter dirinximus,

„stati ejus visum fuerit, aut peccata Sæc. XVIII.
„nostra nondum tot calamitatibus sunt A. C. 1734.
„expiata, fiat voluntas ejus, cui sub-
„sunt omnia. Nudæ de utero matris
„sumus egressæ: nudæ quoque in ter-
„ram revertemur. Dominus cuncta,
„quæ habemus, dedit. Dominus &
„auferre potest, cujus nomen sit be-
„nedictum in sæcula. „

§. XXX.

Varia Pietistarum fata.

Vix ullo alio tempore, quam hoc
sæculo in Augustanæ Confessionis
agro plura factionum Zizania prodiere;
Novissime in Hollandia ex orco pro-
diere duo Sectarum monstra, quorum
una Hattemistarum, altera Hebræa-
rum nomen sibi vendicat. Illa Paren-
tem agnoscit quemdam Pontianum de
Hattem, ex cuius magisterio Asseclæ
propugnant, *nil esse peccatum, nisi illud,*
quod esse peccatum credatur: Periculose
ac nefandum hunc Spinosæ errorem
impugnabant acriter Hollandi Prædi-
cantes, atque inter eos præcipue Ja-
cobus Ferdinandus de Daverveld Ul-
trajectinus Præco, & Guilielmus Span-
daw: Anno etiam priori per Ordinum
Fœderatorum edictum Hattemistis, ne
quocunque loco conventicula haberent,
severe

Sæc. XVIII. severe inhibitum est, nec illi in
A. C. 1734. tolerantur civitate; nihilominus tan-
non paucos, qui huic sectæ clam-
dicti sunt, in Hollandia reperi-
Altera Hebræarum secta potissimum
mulierculis conflata est, quarum
ceps erat, Maria de Vos: Precipue
sedem habent Lugduni Batavorum
singulis diebus Dominicis haud
ab Ecclesia S. Petri convenienter
earum una ceteris doctior ex
circa hebraicum quemdam S. Scipione
textum hermeneutica oracula singula
facundia seu garrulitate mulieribus
fundit: Ceterum præcipua earum
nigro, quam tuentur, est, quemlibet Chris-
tianum ad addiscendum idiomam
hebraicum esse obstristum; de ceteris
reliques Religionis articulos plurimi
suscitata profitantur; nec id maxime
ubi fidei depositum levitati ac arrogan-
tiæ mulierum committitur.

Præterea insuper habitis Prinzipiis
edictis Pietistarum & Diepellerorum
secta latius ubique grassabatur, faro-
tibus ipsis Protestantium Theologorum
non paucis: Eapropter præcipue
Suecia Prædicantes juncto confidere
hujus factionis excidium conjunxit,
ac ipsum Regem adeuntes, eidem ex-
posuere; hanc sectam Quietismi rene-
num crassissimo fanatismo permixto

continere, suaque errorum peste jam Sæc. XVIII.
plurimas infecisse Regni Provincias; A.C. 1734.
nil ergo magis necessarium esse, nisi
ut periculosis hujus mali progressibus
tempestive auctoritate Regia obviare-
tur: Nec eorum votis deerat Rex Fri-
dericus, qui habitu consilio cum Ulrica
Eleonora Regina pollicitus est, se ni-
hil eorum prætermissurum, quæ ad
extirpandam hanc novationem oppor-
tuna viderentur: Enimvero in comitiis
proximi anni die vigesima Martii se-
verissimum edictum contra Pietistas in
toto Sueriæ Regno promulgatum sta-
tutumque est, nullum ex hisce Sectariis
deinceps in Regno tolerandum. Nec be-
nignius fatum hi in aliis Protestantium
Provinciis subiere; cum enim in Hil-
desheimensi ditione Alfeldensis Eccle-
sia suo Pastore orbaretur, & populus
in Successorem expeteret Grunetrum
Halberstadiensis cuiusdam pagi Prædi-
cantem, Hanoveranum *Consistorium*,
ut vocant, illum utpote de Pietismo
suspectum rejicit. Hujus exclusionem
Angliæ Rex ac Hanoveranus Elector
datis Anno 1739. die trigesima prima
Julii ad Consistorium literis omnino
ratam habuit, eoquod jam antea Regis
edicto stabilitum esset, non alios quam
indigenas ad vacantes Ecclesiæ esse
nominandos, eoquod in Brandenburgica
ditione

Sæc. XVIII. ditione Prædicantium potissimum
A. C. 1734. studiis vacarent, & plerumque Pro-
mi principiis ibidem haustis im-
essent. Insuper Rex Consistorio pa-
cepit, ut contra hos Sectarios, eorum
que errores Regia decreta exalte-
fervaret, nullumque de hac seti
spectum, ad Pastorale munus admis-
teret, exclusis etiam omnibus, q.
Hallæ Scholas frequentarunt, q.
a Pietismo immunes esse certos.
Hoc item anno die octava Junii
Angliæ Rex invalescente hac Se-
severius edictum promulgare con-
cepit, quo separata conventicula, do-
matica & Enthusiastica dogmata, &
cum Pietismo connexa scripta & disti-
nes severissime prohibentur, q.
nonnulli sub prætextu, quod cu-
teris utpote gravissimis peccatorum
communicare non liceret, sele a po-
blico Dei cultu segregarent, in Sacra-
mentorum administrationem contum-
iosa verba evomerent, privatas Co-
fraternitates erigerent, plurima con-
venticula haberent, Sacram Cœlum
sub nomine agape seu amoris con-
indecenter celebrarent, doctrinas de
publicæ nocivas spargerent, plenius
alia haud toleranda molirentur. Ni-
tius non nihil in Dania habebant Pi-
etistæ; quippe Christianus VI. Rex an-

prioris die septima Octobris in omnibus Ecclesiis edictum promulgari jussit, in A.C. 1734. Sæc. XVIII.
quo Prædicantibus præceptum, ut a dictoriis & declamationibus contra Pietistas abstinerent, exactius tamen puram doctrinam ad normam Confessionis Augustanæ proferre satagerent, securus prima vice quinquaginta, altera vice centum thalerorum, ac tertio demum officii privatione plectendi. Pariter Mense Martio Anno 1734. Hollando - Gottorpensis Dux Prædicantibus injunxit, ut vel deviorum conversioni vel extirpationi dammandi ac perniciosi Atheismi, & abominandi ac maxime noxii Pietismi serio incumberent: Ne vero ulla occasione, qua edictum contra Sectarios edebatur, Catholicis parceretur, Pseudo - Episcopus Londonensis hoc item anno ad omnes suæ Diæcessis Prædicantes epistolam encyclicam emisit, in qua eos serio horabatur, ut omnem opem & operam impenderent, ne Catholici in Anglia numero crescerent, indeque Anglicanæ Ecclesiæ præjudicium inferretur: Eo fine Parliamentum quoque instigabat, ut nova edita contra Catholicos ederet. Magis tamen humana sibi in Protestantium ditionibus Catholici cultiori hoc sæculo ex mutuo Christianæ tolerantiae usu pollicentur.

§. XXXI.

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

§. XXXI.

Instructio Pastoralis Episcopi Montpeſulanus a summo Pontifici proscripta.

Jam sæpius memoratum, quod Claus Joachimus Colbert de Croissy Montpeſulanus Episcopus indebitis frequenti Papæ, Regis & Gallicani monitis, precibus non modo Constitutionis accepta fere incredibili pertinacia oppositum, sed etiam ad ipsorum quoque finium, & Enthusiaſtarum patrocinio abjecte descendens, hoc instructionem Pastoralem publicam fecisset, qua fidelibus suæ curam missis confictum quoddam propositum per intercessionem (ut ipse ajebat) cisci Parisii in sua Diœcesi annubat. Cum autem summus Pontifex dita Constitutione anni prioris die Octobris cuncta hujus Ecclesiæ quem sanæ doctrinae & unitati Ecclesiæ infenſissimum appellat, scriptum nasset, & eodem anno Embodus Archiepiscopus contra eum libellos vulgasset, hinc infelix Episcopus tam adversus hanc Petri apostolam, quam Archiepiscopi scriptum eadem sua Instructione populum

scribere præsumpsit) *præmunire* fatage- Sæc. XVIII.
bat: Tantam temeritatem hucusque A. C. 1734.
in Catholico Præfule non auditam Pon-
tifex inultam pati haud poterat, qua-
propter ejus Instructionem Cardinalium
ac Theologorum examini subjicit, eo-
rumque audita & ponderata censura,
ut pro commissa sibi cura Pastorali Do-
minicas oves a noxiis pascuis præser-
varet, præfatam Epistolam Pastoralem
sub quocunque idiomate vel versione
impressam aut descriptam, hoc anno
die undecima Octobris edita Constitu-
tione Apostolica damnavit. eoquod con-
tineret propositiones *respective falsas*,
scandalosas, *simplicium seductivas*, *perni-
ciosas*, *temerarias*, *contumeliosas*, *Au-
toritati sanctæ Sedis*, & *universæ Ecclesie*
derogantes, *impias*, *schismati*, *schismati-
cis*, & *hæresi* *saventes*, *de hæresi suspectas*,
erroneas, & *hæreticas*.

Insuper sub poena anathematis Papæ
reservati prohibuit, ne datum hoc
folium a quocunque legeretur vel retine-
retur, sed statim locorum Ordinariis
vel hæreticæ pravitatis Inquisitoribus
consignaretur: Quam damnationem &
prohibitionem Pontifex etiam ad quod-
cunque aliud ejusdem pravitatis scri-
ptum ab eodem Montpessulano Præfule
editum vel edendum extendi voluit.

Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Xx §.xxxii.

Sæc. XVIII.
A.C. 1734.

§. XXXII.

*Aliœ Clementis XII. Constitutiones
ac decreta.*

E quidem Pius IV. & postea Clemens VIII. die undecima Junii Annos Societatis Provincialibus in partibus Indiarum ad viginti annos concedebat ut eorum Missionarii in gradibus prohibitis consanguinitatis & ad contrahendum matrimonium impetrare possent: attamen hoc anno curator Generalis exposuit, hoc anno cessionis tempus jam dudum ex rasse, & dubium esse, an non Missionarii hanc facultatem innovatae habuerat, dispensarint, hinc Papam monia post expirationem termini contracta revalidavit, & pro contrahendis (excepto tamen primo gradu consanguinitatis) gratis dispensandi & censuris & poenis in foro conscientiarum absolvendi facultatem die 20 Septembbris dedit, si Ordinarii non possint, vel ultra duas diætas existant. Insuper die tertia Decembbris Pontificis ad implorandam Dei opem pro prece inter Principes Christianos aliosque Ecclesiæ necessitatibus Jubilæum universale indixit. Amplissimas quoque indulgentias Ordini Servorum B.V.

Mariæ ad preces Petri Mariæ Cardina- Sæc.XVIII.
lis Pieri ex præfato Ordine assumpti A.C. 1734.
concessit, & ejus Superioribus Sacra
indumenta, & propriæ Ecclesiæ, in
quibus sancta undio non intervenit,
vasa benedicendi potestatem fecit. Hujus
autem Pontificiæ liberalitatis caussas
Pontifex exposuit sequentes, quod hic
Ordo a suis primordiis ad hæc usque
tempora Catholicæ Ecclesiæ admodum
utilis, & fructuosus existiterit, & di-
lecti Filii ejusdem Ordinis Fratres
quamplurima Christianæ pietatis &
charitatis opera sedulo exercuerint, &
præsertim in æterna Christifidelium
salute procuranda assiduos labores ala-
criter susceperint, ac denique quia erga
dictum Ordinem (ut inquit Pontifex)
Nos peculiarem devotionis affectum sem-
per gessimus, ejusque Ordinis Protec-
toris munus olim a bonæ memorie Nereo,
dum viveret ejusdem S. R. E. Cardinale
Corsini nuncupato Patruo nostro obtentum,
dum Cardinalatus honore fungebamur, per
plures annos egimus, & ad summi Apo-
stolatus apicem, divina favente clementia
assumpti, quoad vivemus, retinere duxi-
mus. quique quando Deo placuerit, vita
functi fuerimus, ad illud obeundum dile-
ctum etiam Filium nostrum Nereum dictæ
S. Ecclesiæ Diaconum Cardinalem etiam
Corsini nuncupatum secundum carnem ex

Xx 2

Fra-

Sæc. XVIII. Fratre Germano Nepotem per literas ap
A. C. 1734 stolicas, auctoritate Apostolico depo
mus.

Denique die decima Novembriis
leratissimum librum Gallicum, cui
tulus: *Jesus Christus anathemate parvum*
S. Inquisitionis decreto damnavit,
die vigesima septima ejusdem M
ante fores Ecclesiae S. Mariæ sup
nervam ferale pegma erigi iusti
demque infernalem hunc diabolus
genii fœtum infamibus flammis
cis manu absumi præcepit.

§. XXXIII.

Alexander de Falconerius mortuus

Inter Cardinales, qui hoc anno
puram cum morte communio
primus erat Alexander ex peruviano
juxta ac illustrissimo Falconerio
genere ortus. Humanioribus literis
Romæ imbutus, Theologiae & Iuris
prudentiæ tam sedulo incubuit,
Doctoratus lauream emeritus, sua quo
dem obsequia sacræ Sedi dicare statu
ret, nullum tamen officium ambo
brevi autem amplioris meriti ratione
habuit Innocentius XI. a quo Alexan
der primo Congregationi de bono Re
gimine, ac postea alteri, quæ Consilia
nominatur, admovebatur, demunaver

ab Innocentio XII. Cameræ Aposto- Sæc. XVIII.
licæ Præles dictus: Tria hæc munera, A. C. 1734.
quantumvis inter se vel maxime dissimilia uno tamen tempore Falconerius
rara prorsus industria, ac summa integritate obibat. Singularis etiam in
eo elucebat imperterriti animi fortitudo; quocirca Clemens XI. perar-
duam ei provinciam demandabat;
quamplurimi enim perditissimæ vitæ
homines nefaria societate conjuncti,
eo tempore in Latio, & Neapolitani
Regni finibus impune grassabantur,
ac viatoribus vicinisque oppidis admodum infesti, per latrocinia, cædes &
rapinas vitam tolerabant. Pontifex
ergo coercentæ horum temeritati intentus, præ ceteris selegit Falcone-
rium, qui etiam trecentis militibus &
centum Sbiris stipatus intra breve tem-
poris spatum viarum securitatem re-
stituit, & grassatores æqua judicij se-
veritate, promeritisque pœnis delevit
omnes. Iude Romam reversus, inter
Auditores Rotæ Romanæ relatus est,
postea ad illam Congregationem assump-
tus, quæ ad recognoscendos computus illorum, qui pecunias ad belli ap-
paratum suppeditatas administrabant,
destinata erat: Eo in munere tanta
severitate, justitia, & dexteritate e-
minuit, ut Pontifex Virum ad majora

Sæc. XVIII. natum expertus, illum Romane
A.C. 1734. bis Gubernatorem diceret: Enim
Alexander in administrando hoc officio
consueta utebatur severitate, qua
men non aliis, quam sceleratis ma
terat; cum enim infima fex populi
mani ad tantam morum licentiam
laberetur, tamque multas, magis
que inter se contentiones habent,
intra semestre plusquam trecentos pa
tim graviter vulnerati, partim homi
mene trucidati in plateis repente
Falconerius ad reprimendam tu
petulantiam saluberrima condicione
tuta, in reos debita austeritate au
vertit, nullique criminis, sepulta
conditionis aut status ratione, pen
hominesque audacia furentes, ac
lus anhelantes ex Urbe ejicit, ne
intra exiguum temporis spatium de
pulsis flagitiosorum monstris Rem
cam relevavit: qua re protervo
quidem invidiam sibi accersivit, ma
mam tamen sibi nominis exiliim
nem & laudem apud morigenos con
paravit. Ea insuper inclauruit prae
tia ac dexteritate, ut ex omnibus
iisque gravissimis controversiis, us
ei non raro Magnates, vel Regi Mi
nistris addisti movebant, selecione
ac non sine laude explicaret: Jam se
ptimum annum in tam arduo, tou

periculis ac molestiis obnoxio munere ^{Sæc. XVIII.}
exegerat, quin adhuc de laboris præ- ^{A. C. 1734.}
mio jam dudum promerito spes afful-
geret; tandem vero Benedictus XIII.
æquissimus meritorum æstimator di-
guissimum hunc Præfulem jamjam se-
xaginta octo annos natum Romana
Purpura, & prædivite Abbatia de Clá-
ravalle unacum septem aureorum mil-
libus honoravit: Augebatur insuper
pluribus Cardinalitiis Congregationi-
bus, in quibus rara suæ integratis,
sapientiæ, ac justitiæ specimina edidit,
atque in Congregatione Episcoporum
& Regularium caussam FF. Laicorum
Ord. Carmelitarum Excalceatorum,
quorum singularis erat fautor, strenue
promovit, donec Benedictus XIII. re-
ad severiorem trutinam revocata, die
vigesima secunda Junii anno hujus sæ-
culi vigesimo octavo decideret, hos
Fratres ad officia domestica omni tem-
pore obeunda adstringi, eosque haud
amplius in ullo Tribunali esse audiendos,
quam Benedicti XIII. Papæ de-
cisionem Clemens XII. die octava Mar-
tii anno septingentesimo trigesimo pri-
mo supra millesimum Constitutione
Apostolica confirmavit. Ceterum hic
Cardinalis huic etiam Purpuratorum
Congregationi accensebatur, cui duo-
decim articulos a Noaillio Cardinale

X x 4

propo-

Sæc. XVIII propositos examinandi cura fuerat
A.C. 1734 mandata: Eo fine frequens ei et
cum Cardinale Polignaco confidit
cujus tamen opinioni constanter
stitit, circa totum Constitutionis ap-
tium suam mentem paucis declar-
consultius fuisse, ajebat, in ha- con-
versia nihil unquam actum quam non
quid boni agere. Interfuit quoque se-
cris comitiis, in quibus Clemente
in supremum Apostolatus homi-
vectus est; sua quidem suffragabili
conerium conferebant Cardinum
nonnulli, quo dignorem non cre-
bant, utpote omnium judicio Vir-
prudentem, æquitatis studiosum,
etum, & longo rerum usu perceperent.
Hispanæ tamen factionis Cardinum
obstissime credebantur, qui in al-
miam carpebant severitatem: ac
ferat etiam privata, quæ ei cum Po-
lignaco intercessit, dissensio, cuius
origo erat hæc: Jusserat Franciscus
Pollignacum, ut in Abbatis Gamachio
Galici Rotæ Auditoris mores & viam
solerter inquireret, ac desuper ad illa-
gem reserret; cum ergo hic Cardinale
Abbatem atris oppido coloribus
pingeret, Falconarius Amici sui pat-
cinium in se suscepit, hancque in re-
scriptum quoddam composuit, in quo
multa Gamachio perperam objecta
solle

solide diluit: Inde autem enata est Sæc. XVIII.
inter ambos Cardinales acrior verbo- A. C. 1734.

rum contentio, & diuturnior simultas:
Protegebat insuper Cosciam in judicio
exagitatum, ita tamen, ut illud patro-
cinium Purpuræ verius, quam crimi-
nis videri posset; ipse enim unacum
Cardinale Judiceo libellum supplicem
Pontifici porrexit, in quo Cosciæ cau-
sam cum minori strepitū, & majori
moderatione agi posse ostendit, idque
Apostolicarum Constitutionum, Sacro-
rumqne Canonum, quibus in Cardina-
lem nisi læsæ Majestatis reum acta ju-
dicii instruivetum, præscripto magis
consonum videri, aliunde cum Cardi-
nales præcipua Ecclesiæ, imo ipsius
quoque Pontificis membra essent, quo
uno tam fæde mutilato ipsum quoque
Corpus deforme redderetur &c. Nec
prorsus inane fuisse Falconerii patroci-
nium, patuit ex temperata sententiæ
severitate: His aliisque præclare gestis
tandem Falconerius Romæ paucorum
dierum spatio lateris dolore & pleuri-
tide consumptus, die vigesima sexta
Januarii mortis violentiæ cessit, anno
ætatis suæ septuagesimo septimo: Re-
liquerat testamenti tabulis tria aureo-
rum millia Prætendenti ut vocant, An-
gliæ Regi, ejus Conjugi bis mille, &
cuilibet ex ejus filiis mille quingentos

Xx 5

au-

Sæc. XVIII aureos, Corpus ejus in Ecclesiam tri
A. C. 1734. latum fuit S. Joannis Nation. Flou
tinæ, ibique in Choro prope am
maximam in sepulcro Majorum con
latum est, adjecto hoc elogio: *in
iustitiam, & odio habuit iniquitatem*

§. XXXIV.

Didaci Astorgas Cardinalis obit

Sequentis Mensis Februarii de anno
eandem æternitatis viam angelicam
est Didacus de Astorga & Cespedes
tionis Hispanus. Hic perverto
nere in oppido Gibraltariæ natu
pietatem, bonasque artes perficie
das, ut primum per ætatem loci
egregie in Granatensi Gymnasio
cultus fuit, postea vero Theologia
Jurisprudentiæ incumbens, Cidic
militiæ nomen dedit. Tanta apud homines
juvenis adhuc, erat illius eximia
ut primo Episcopi Gaditani Vicario
Generalis, & paulo post Septem Episcop
pus renuntiaretur, ubi etiam Procur
reri Cardinalis, qui tum apud His
paniæ Regem gratia & auctoritate ab
rimum valebat, favorem & patronum
sibi dextre conciliabat; nec illi finaliter
magno honoris proventu; quippe hon
jus Purpurati commendationis Didac
a Philippo V. Hispaniarum Regi

Civitate Murciæ Quæsitor fidei assum- Sæc. XVIII.
ptus est, quod munus cum ingenti pru- A. C. 1734.
dentiæ & moderationis laude per plu-
res annos obivit. Inde vero nominis
sui fama tam amplis accessionibus ex-
creverat, ut mortuo Cardinale Sala
Barcinonensis Episcopus, & Molinesio
Mediolani in carceribus extincto, su-
premus Inquisitor per universum Hi-
spaniæ Regnum nominaretur, quam
tamen dignitatem brevi dimisit, a Rege
in Toletanum Archiepiscopum, & Hi-
spaniæ Primatem nominatus. Nec
his limitibus circumscripta erat festi-
nata ejus felicitas; quippe præter in-
gentes divitias, & supremos honorum
apices inter ornatissimos Præfules prin-
cipem ubique locum habebat, & ma-
xima apud omnes florebat auctoritate:
Eminuit etiam singulari morum probi-
tate, ac incredibili propagandæ Reli-
gionis studio, quo sibi Clementis XI.
Papæ gratiam atque existimationem
mirifice comparaverat: Indies etiam
magis magisque provehebatur in gra-
tia Philippi Regis, cui ab intimis con-
siliis esse jussus, negotium accepit, ut
Juncta S. Inquisitionis Hispаниæ opera,
in omnia infelicis Alberoni Cardinalis
molimina, quibus in Hispania agens,
Regnum turbabat, sedulo inquireret,
& de ejus moribus, ac vitæ genere

ex-

Sæc. XVIII. exactam relationem faceret: His
A C. 1734. datis obtemperatus Astorga, quan-
tum hac in re explorare poterat, se-
rate Regi referebat, simulque, quo-
que Romæ judicii acta in hunc
dinalem instructa processissent, ip-
cans, a Rege veniam petebat, at
cana a Marchione de Tolozza, I-
sepho Patinho Regiis Ministris, ven-
a P. Aubentono contra Alberoni
recta Romam perscribere posse da-
nuit ejus precibus Rex, quo ille
vicum I. Filium suum coronans
transferente, a novo Rege Didacus
mus ejus Consiliarius est nominatus.
quam vero hic idem Ludovicus
adhuc anno sceptrum cum mortuis
mutaverat, Didacus interregno
pore cum ceteris Administris sumus
imperii moderabatur, donec Ferdinandus
Asturiæ Princeps fidelitatis homi-
gium a Regni Ordinibus acceptum.
Tot meritis claro deesse videbatur
prema Ecclesiæ dignitas, qua etiam
ad Philippi V. Regis preces die vi-
ma Novembbris augebatur, Purpura-
rum Collegio a Benedicto XIII. accep-
ptus, Tum vero in eo clarius illis
resplenduit ardens Religionis filius
qui cum pietate in pauperes, dulce
genio in omnes tam fausto sœdore con-
junctus erat; ut non modo opini-
onem

acceptissimus esset, sed etiam Regi a Sæc. XVII.
confessionibus esse juberetur, nunquam A.C. 1734.
ab ejus latere avulsus. Promovendi
quoque Divini cultus studio accensus,
in sua Primali Ecclesia Sanctissimi
Sacramenti Sacellum immenso ac ferme
regio sumptu ab imo exstrui curavit.
Tandem dignissimus hic Præsul, suo
exemplo de pietate, prudentia & Re-
ligione optime meritus, hoc anno Ma-
driti decessit, sepultus Toleti in præ-
fato Sacello.

§. XXXV.

Michaelis Friderici de Althann Car- dinalis extrema.

Erat is Glacii in Bohemia utroque Pa-
rente illustrissimo natus: Genitor
Comes Michael Wenceslaus, qui Leo-
poldo Cæsari a consiliis, ad Regem
Sueciæ Orator, & Moraviæ Præfectus.
Mater erat Anna Maria Comitissa de
Aspremont, præstantissima ex Belgio
Matrona. Ab his puer pie ac libera-
liter institutus, primo in amplissima
Paterna domo, dein in aula Cæsaris
ad maximas spes adolevit, generisque
sui claritatem virtutum nobilitate su-
peravit. Annum agebat ætatis deci-
mum octavum, dum in humaniorum
literarum studiis probe exercitatus,

Ro-

Sæc. XVIII. Romam mitteretur, ut in Semina
A. C. 1734 Romano ad rerum naturalium co-
tionem, ac demum ad Theologie do-
mata animum adjungeret. Vix in
evolutis paucis Mensibus Viennam
vocatur, ubi legali etiam disciplina
pensam navabat operam; quibus
namentis excultus, cum inter fratre
suos natu minimus esset, proprie-
sacratus institutum indole, am-
nactus idoneam Sacerdotio immo-
luit. Porro Collegiis Pragensem, Mu-
muzensium & Wratislavensium Sacra-
nicorum adscriptus sic enituit, ut in
Romana Rota Sedes uni ex Gen-
niæ Nobilibus reservata vacans
Cæsaris nominationem Michaelis
ricus admoveretur. Litibus
hoc Tribunali dijudicandis præcepit
per plures annos mirifica in-
tegritate. Paulopost pervetus in
Boleslavæ veteris ad SS. Cosmopolitanum
Damianum Præpositus infulatus, &
bas Topolczanus S. Petri, & in
Pragensi Collegiatæ Ecclesiæ omni-
Sanctorum Præpositus anno hujus
culi decimo octavo est renuntiatus.
rursus Roma Viennam a Cælare
situs, Vaciensi in Hungaria Episcopatu-
tui præficitur: Anno autem aperte
non nisi triginta annos natus, a Ce-
mente XI. Papa in Sacrum Purpuram

rum Collegium summo omnium ap- Sæc. XVIII.
plausu & consensu adscribitur. Ad id A.C. 1734.

adjuverat potissimum commendatio Ca-
roli VI. Cæsar, qui non tam Personæ
gratiam nec magis nobilissimæ familiæ
merita, quam egregiam utilitatis spem
de hoc Viro conceptam respiciebat:
Pileolum, ceteraque Cardinalatus in-
signia attulit Viennam præstantissimus
Præfus Sylvius Valenti, ipse vero Im-
perator rubrum Piretum Cardinalis
vertici maxima cum solemnitate im-
posuit, eumque selegit, qui in exequiis
Viduæ Imperatricis Eleonoræ Magda-
lenæ Theresiæ Sacrum solemne decan-
taret: Demum hic Cardinalis Impera-
tori a secretioribus consiliis esse jussus,
Cæfareus apud summum Pontificem
Administer dicebatur; quapropter una-
cum Cardinale Salerno Romam pro-
fectus, cum suæ familiæ ac Religionis
Characterem, cultum scilicet Deiparæ
Virginis mirifice sibi peculiarem, &
veluti a natura ingenitum haberet, in
itinere Archetypam Lauretanæ Virgi-
nis Imaginem Cruce pretiosissimis gem-
mis ornata valoris quatuor floreno-
rum millium decoravit, ac Cæsar
nomine votum nuncupavit, ut si Im-
peratrix mascula prole fœcundaretur,
ipsemet Sacras ædes invisere, & piis
muneribus suæ gratitudinis pensum

ex-

Sæc. XVIII. exsolvere vellet. Vix Romanus
A.C. 1734. nerat, cum illico Connestabilis Co-
na, Burghesius & Sanctacrocius
cipes Cæsareum hunc Legatum
plissimis donis honorare certarent;
autem vigesima sexta Augusti,
quam cum ingenti pompa solemniter
Urbem ingressum celebraverat, iusti-
tificis alloquium admissus, Cen-
nomine Alvarum Cienfuegos ad
puram, & Viennensem Ecclesiam
Archiepiscopatum evehit petens. Ce-
terum ea fuit hujus Administratio
in Cæsarem, ut quamvis Apostolus
Sedi devotissimus esset, sui
tamen dignitatem & jura ad
intacta servare, totis viribus
quare merces ex Mediolanensis
veredariis equis allatas in
strari, ac literas ad se directas
gari non permisit; quamvis inde
tificiorum Nepotum & Cardinalis
bani indignationem sibi tam potenter
accerseret, ut eorum impulsu Pontificis
querulas ad Cæsarem literas
Verum Cardinalis in sua agendis
ita se Imperatori, iac Viennensi
probavit, ut etiam ad vindicandam
juriam Alexandro Albano, quod tam
Viennæ tanquam Papæ Nuotio extra
ordinem decretus agebat, tam uo-
cessus ad Aulam denegaretur, donec

Pontifex vicissim Althannio Cardinali
alloquii copiam, a qua exclusus erat, A.C. 1734.
denuo faceret. Cessit Pontifex, & —————
Althannium singulari benevolentia ad
alloquium admisit, præsente ipso etiam
Albanio Romanæ Curiæ Præfetto: Re-
stituta igitur pristina concordia Cardi-
nalis eo solertius Cæsaris juribus ac
prærogativis invigilare cœpit, ac præ-
primis per suum Palatium pertransire,
Sbirris severe inhibuit, præcepitque,
ut ante fores Ecclesiæ ad S. Mariam
Majorem abstractis Hispaniæ Regis in-
signibus, illa Cæsaris appenderentur:
Imperatoris etiam nomine jus Patro-
natus in Palæstinæ loca firmiter Eidem
asseri petiit, eoque titulo a S. Congre-
gatione de Propaganda postulavit, ut
sententia contra quosdam Terræ sanctæ
Monachos ob malam bonorum admi-
nistrationem pronuntiata mitigaretur.
Ea res majoris contentionis argumen-
tum exstisset, ni interveniens Cle-
mentis XI. obitus animos ad graviora
distraxisset negotia; habitis enim sacris
comitiis Althannius nomine Cæsaris
Purpuratos Patres pereleganti oratione
allocutus hisce interfuit comitiis, in
quibus Cardinalis Paulucii, cui in pri-
ma scrutatione nonnisi duo deerant suf-
fragia, festinatæ electioni fortiter obsti-
tit, eoquod nonnisi viginti octo Car-
dinali. Eccles. Tom. LXXIV. Xy dinz.

Sæc. XVIII. dinales tum Romæ præsentes fuisse
A. C. 1734. & quadraginta abessent: Elefo
nocentio XIII. Althannius in Jo
polis Pro-Regem a Cæsare fili
tus, hujus Regni investituram a ho
mo Pontifice pro eodem Imperio
obtinuit, incassum reclamantibus
spanis, Gallisque Oratoribus: In
igitur Neapolin profectus, Regis
me honorum testificationibus, di
stiva universi populi acclamatione
cipiebatur: Præclaro hoc munere
tegro sexennio fungebatur, probus
amor & impiorum terror, pater
Pater, & populi delitiae; eo enim
clavum sedente, annonæ copia
abundantissima, justum illius prece
& frequentes ad populi delectationem
festivitates, scelerati furca cuncti
fideles præmiis honorati, omnibus po
nitia ex integro administrata: Id vero
prorsus mirificum est, quod Althan
nius, dum fidem Cæsari servaret in
motam, reverentiam itidem faciat.
Sedi debitam modis omnibus pre
seferret; subortis enim nonnullis
dissidiis, & Regio Tribunal, quod
Collaterale vocant, postulante
literæ Apostolicæ executioni no
rentur, nisi Regius præcederet alien
sus, ipse imperterritu animo ejusmodi
conatibus restitit: Aucta vero conten
tione,

tione, ac in longius protracta, ipsemet Sæc.XVIII,
luculentam typis edidit declarationem, A.C. 1734.
qua ipsum Cæsarem perenixe rogabat,
ut hujus Magistratus attentata pro in-
nata sua pietate refrænaret. Omni e-
tiam data occasione Cardinalis Eccle-
siæ immunitatem pro viribus afferere
& Catholicam fidem propugnare im-
moto studio conabatur: in primis e-
tiam curis habuit, ut per schismati-
corum ac hæreticorum errores irro-
gata Ecclesiæ detimenta refarcirentur.
Porro inter Melitensis Ordinis Equites
adscriptus, a supremo Magistro magna
Ordinis Cruce honoratus, atque a Nea-
politanis Proceribus in censum primæ
Nobilitatis accensitus est, demum post
Innocentii XIII. obitum Romam pro-
fectus, Vaticanis interfuit comitiis,
inde Neapolin redux a suprema Nea-
politani Regni dictatura liberari a Cæ-
fare petiit, obtinuitque; unde subro-
gato in ejus locum Augusto Thoma
Comite de Harrach ipse iterum ad Re-
gimen Vacienfis sui Episcopatus in Hun-
gariam se contulit, sibique commissum
gregem verbo & exemplo pavit, & ab
Hæreticorum inquinamento egregie
præmunivit: singulari quoque Zelo
hæresis progressum in sua Diæcesi sistere
adlaboravit; cum enim Protestantes
in suæ sectæ favorem Cæsarea extor-
sissent

Yy 2

§æc. XVIII. sissent mandata, Ipse aduersus eam reclamavit, & solemnum apellationem suam ad summum Pontificem Sacramque Sedem publicis Ecclesiis foribus affigi jussit, & quamvis Cœris indignationem propterea incommunicacione Episcopalis mensæ redditus intercepti fuissent, nil tamen a præstite Religionis fervore remisit, sed etiam quæ de facultatibus suis supererant in pauperes Catholicos liberalissimam manu distribuit. Die autem secunda nona Junii, cum in Ecclesia Cathedrali Vespertinis horis interesset, mortuam violento obrutus est, ut alterius Sacris Ecclesiæ Sacramentis premitus, uti semper pie vixerat, animam Deo redderet, anno aetatis quinquaginta quatuor. Corpus eius in eadem Ecclesia habitis maxima pompa exequiis, tumulatum est, nos sine ingenti luctu pauperum & literatorum, quorum insignis fautor erat

§. XXXVI.
Alexandri Aldobrandini Cardinalis fata.

Alexander Aldobrandinus patru Florentinus ex illustri ac perpetua familia in lucem editus est die prima Maij anno millesimo sexcentesimo sexto

gesimo septimo. Patrem habuit Joan- Sæc.XVIII.
nem Franciscum, Matrem vero Camil- A. C. 1734.
lam Pasquali. Erat ex Fratre Nepos
Bacii Cardinalis Aldobrandini. Artium
liberalium fundamenta posuit Romæ
in Collegio Romano, ubi linguis, Rheto-
ricæ, Philosophiæ ac Theologiæ e-
gregiam uocabat operam, ac demum
percelebris Jurisconsulti Vincentii Vi-
viniani Magisterio usus, Jurispruden-
tiæ strenue incubuit; mox autem miri-
ficiis plane laudibus ad altiores digni-
tates eluctatus est, nam primum ab
Innocentio XII. inter honorarios Cubi-
cularios adlectus, & Canonicus Basili-
cæ Liberianæ ob egregiam virtutem
& doctrinam constitutus, multis aliis
beneficiis cumulatus est: Nec tamen
otiosus solius fortunæ aura elevari vo-
luit, sed propriis meritis elucere an-
helans in bonis literis, ac pietatis exer-
citii tempus omne posuit, ingenium
que suum juridicis præcipue, Theologi-
cis, & Historicis scientiis, ac omni-
gena eruditione excolere, indefesso la-
bore studuit: eodem quoque fervore
prosequebatur viros literatos, quos in
suum usum largis muneribus adscivit,
ut amplam doctrinæ usuram inde re-
portaret; probe enim prospexerat, ad
Ecclesiæ utilitatem, & ad propugnatam
Religionem plurimum momenti

Yy 3

ac

Sæc. XVIII ac decoris habere in Clerico litera.
A. C. 1734, His dotibus ornatus, primo Ferru
Pro-Legatus, dein a Clemente
Commissarius Apostolicus dicitur,
ingruente bello Parmam & Placentiam
Urbes contra concursantes Gallicum
æque ac Austriacorum acies Ponti
muniret præsidio: Hoc manus
commisum summa dexteritate ex-
vit, ac crebro cum Parmensi
habita consultatione non modo Eliz-
bethæ Farnesiæ, postmodum Hispania
Reginæ gratiam & favorem sibi con-
liavit, sed etiam summo Pontificis
premum in has ditiones dominium
nino fartum servavit, & a subditis
stiles violentias amolitus est. Inde
rariam reversus, quo proximitate
tempestas suæ Provinciæ incubuit, et
graviore obruebatur cura, ut bellig-
rantium Principum copiis nunc trans-
euntibus, nunc a clade revertentibus
jam annonam suppeditari petebat:
hanc regionem a communi incendio
imminente ruina liberaret: Tandem
operosa hac legatione solutus, Neapo-
lin Nuntius Apostolicus decernit
titulo Archiepiscopi Rhodensis deponen-
tus: Ast nec hic a moleftus sum;
quippe Neapolitani Proceres illum tan-
quam Nuntium venerari detrembant:
nisi in suæ Legationis literis Carolus III.

pleno titulo *Catholicus Hispaniarum Rex* Sæc. XVIII.
nominaretur: composita hac contro- A. C. 1734.
versia mox nova oriebatur contentio,
eoquod Cardinalis Grimaldus Neapolis
Pro - Rex summi Pontificis jura, auto-
ritatemque intemperantius labefacta-
ret, & Gallicæ factioni addictos, etiam
violata immunitate Ecclesiastica, acer-
bius infectaretur. Attamen Alexander
temporis necessitati parere coactus,
inter tot adversitatum procellas animi
sui quietem, & sacræ Sedis honorem
mira dexteritate illæsum servavit.
Postea Venetorum Reipublicæ Nuntius
item Pontificius renuntiatur. Ibi stren-
nuus Jurium Ecclesiasticorum Assessor,
fidusque Catholicæ Religionis Admi-
nister pecuniarum subsidia, quæ Cle-
mens XI. paterna sollicitudine suppedita-
vit, Venetæ Reipublicæ tradidit; eo
enim tempore Turcarum Imperator
immani bello Universam Europam se
devastaturum minitabatur. Paulopost
Aldobrandinus ab eodem Pontifice
tertia Legatione honoratus, ad Hispaniæ
Regem Nuntius Apostolicus decernitur:
unde Venetiis Romam delatus, per-
arduis negotiis sibi a Papa demandatis,
iter suum Madritum versus aggressus
est, multo honore in Hispana Aula ex-
ceptus: Elisabetha enim Farnesia Par-
mensis, nunc Hispaniæ Regina, haud

Yy 4

im-

Sæc. XVIII. immemor veteris benevolentia, No
A.C. 1734. vum Legatum singulari patrocinio
favore prosequebatur: Ipse etiam illu
illum sæpiissime familiari dignatio
alloquio, in quo Aldobrandinus
prii sui commodi oblitus, unice
Sedis negotia procurare intentus e
Petente etiam Rege exactius reu
quæ de Cardinalis Alberoni capti
& judicii actis in eum instruens
Romæ quam Genuæ compenit. Ce
terum inter fausta fortunæ aujum
rum absuit, quin infelix casus Allo
brandinum vivis eriperet; cum aut
quadam die Mirandulæ Ducem
procul a Madritensi Urbe in Villa
cum præclara Nobilium corona tort
ret, repente effusus super ripas annu
tam rapido impetu excessit, ut alio
bilis potissimi fluctibus hauriret,
& ipse Nuntius absdubio fuisset infeli
gurrite absorptus, nisi paulo ante un
cum Atriensi Duce domum rediisse.
Hoc periculum eluctatus, totum sa
piis exercitationibus sacravit, nullique
pepercit labori, ut Lusitanam Aulan
cum Pontifícia conciliaret: dein anno
hujus sæculi trigesimo a Clemente
Cardinalium Collegio adscriptus, Rom
am venit, postea Ferrariensis Pro
vinciæ dictus Legatus a lateri, plu
ribusque Patrum cætibus annumeratus

Fer

Ferrariam contendit, ubi etiam usque ^{Sæc. XVIII.}
ad extremum obitus sui diem, qui erat ^{A.C. 1734.}
decimus quartus Augusti, substitit;
podagræ enim & calculi doloribus pene
consumptus est, cum nondum exple-
visset annum ætatis sexagesimum septi-
mum. Celebratur ab omnibus tan-
quam Vir justissimus, eximus æqui-
tatis maximæ Cultor, & in rebus a-
gendis dexteritate singulari præstan-
tissimus. Corpus ejus sepultum quie-
scit Ferrariæ in Ecclesia ad S. Hiero-
nymum Patrum Carmelitarum Discal-
ceatorum, quorum specialis Fautor
atque Adjutor existit.

§. XXXVII.

Francisci Pignatelli Cardinalis mors.

Postremus ex Cardinalibus, qui hoc
anno Purpuram cum morte com-
mutarunt, erat Franciscus Pignatel-
lus. Hunc clarissima, & pervetusta
Ducum Pignatellorum, præcipuis Prin-
cipum cognationibus, præterea Pon-
tificialibus Infulis ornata Domus edi-
dit. Parentem habuit Julium Monte-
leonis Ducem, cuius Frater sub no-
mine Innocentii XII. ad supremi Apo-
stolatus apicem electus erat. Genitrix
porro erat Beatrix Caraffa ex Ducibus

Yy 5

de

Sæc.XVIII. de Noia: Hunc sanguinem cum vino
A. C. 1734. tibus hauserat Franciscus, compo-
mis ingenuam indolem in spes magni
idoneam, avitæ Religionis amorem
& hæresum odium, quod instituit
utriusque Parentis alte imbibit, tem
teneram literis, & linguarum
ritia egregie percoluit; atque, etiam
mum a sæculi strepitu alienum
erat, nil ardentius in votis habebat
quam abdicatis rebus omnibus in Se-
cram Deo dicatorum Familiam pro-
tari. Præ ceteris selegit PP. Docto-
rum institutum, ubi expleto pro-
cinii anno sese solemní votorum
fione totum Deo sacrabat: Postea
in Philosophiæ ac Theologiæ
tam felices fecit progressus, nō
nis adhuc Magisterii honore
Sodalibus suis Lector utramque Pe-
culturam per plures annos traxerat.
Attamen suave literarum otium inter-
rupit Hispani Regis favor: Carolus
enim secundus hunc Virum & sanguini
claritate & proprio merito com-
mendatum ad Archiepiscopatum Te-
rentinum in Neapolis Regno nomine
bat. Hac dignitate illustris prius
eo curas intendit, ut in populo op-
rum probitatem, in Clero Ecclesiastice
disciplinæ vigorem restauraret, omni-
bus vero ipsius exemplo prelucere;

Eo fine s̄epius Diæcesin lustravit, cre- Sæc. XVIII.
bros ad populum sermones habuit, & A. C. 1734.
saluberrimas leges condidit: Inter ce-
tera, quæ pro Religionis salute provi-
de moliebatur, erat studium Clericos
pariter in literis, & status sui officiis
rite instituendi: quapropter Semina-
rium pene a fundamentis instauravit,
Palatum Archiepiscopale suis sumptu-
bus erexit, Ecclesiam Civitatis Majo-
rem sacris supellectilibus exornavit,
Sacellum in honorem Beatissimæ Vir-
ginis ex integro construxit, pluraque
alia beneficia in suam Ecclesiam, to-
tamque Diæcesin munifice contulit:
Erecto ad Pontificatum Innocentio XII.
ejus Patruo nil propius esse speraba-
tur, quam Franciscum, tot meritis
clarum Nepotem, Cardinalitia digni-
tate honoratum iri: Ast hæc ipsa San-
guinis propinquitas Pontificem a cura
Nepotum alienissimum permovit, ut
Franciscum non ad Purpuram, quam
eius merita a quoconque alio Pontifice
exegissent, sed ad laborem destinaret;
quare paulo ante Patrui sui obitum
perarduam in Polonia Legationem
obire jussus, prædilectam Ecclesiam
suam patriamque post septennales cu-
ras Pastorales deferere cogebatur, ac-
cepto negotio, ut diuturnas Augusti III.
Regis simultates cum Sede Apostolica

com-

Sæc. XVIII. componere satageret. Igitur ad Se
A. C. 1734. matus delatus, comperta Pontificia
Patrui sui morte, negotium sibi
mandatum ad Clementis XI. Successoris votum perficere, strenue adseri-
bat, præcipue vero vindicandæ Sedi
Catholicæ egregiam navabat operi.
Atque Zeli sui præ ceteris præsumo-
exstat monumentum, dum exponente & maximopere adnitentibus
norum schisma in Polonia abitum
fuit. Hi enim ejus precibus, medice-
& gravi rationum pondere expugnare
iterum in sinum Romanæ Ecclesiæ
currerunt, & ab eo benignissime
cepti sunt. Ne vero ob cultu-
fectum novellus hic ager deinceps
vesceret, Franciscus in Urbe Lep-
tana Seminarium S. Congregationis
Propaganda subjectum erexit, ut
ipso Rutheni Religionis Catholicæ
ritatem addiscerent, & deinceps Ro-
manæ Ecclesiæ, ejusque communione
ac doctrinæ immoto studio adhaerent.
Tantam inde Vir iste existimationem
sibi comparabat apud Clementem XI.,
ut mortuo Cardinale Cantelmo pro
Neapolis Archiepiscopus renuntiatur,
& paulopost solus inter Cardinales a
Papa creandos primam Sedem obti-
peret: utque suam Pontifex benevol-
lens

Ientiam luculentius eidem testaretur, Sæc. XVIII.
Biretum, ac cetera Cardinalatus in- A. C. 1734.
signia per ipsum Nepotem suum Hannibalem Albanum ei submisit. Romam
igitur revocatus Franciscus, in itinere
Cæsari Viennæ sua dicabat obsequia,
ac Laureti, ut in omnibus suis nego-
tiis auxilium B. Virginis pro perfugio
haberet, suæ pietatis monumentum
obtulit imaginem Christi cruci affixi,
quæ duodecim aureorum millium va-
lorem æquabat. Cum Romam perve-
nisset, ibi perststit integro ferme septen-
nio, assidue occupatus in rebus Ecclesiæ
gravissimis; nec tamen ibi ab æmulo-
rum invidia tutus erat; cum enim Cæ-
sar's partes potenter tueretur, & cum
Imperatoris Legato tum Romæ a-
gente arctior ei esset consuetudo, Gal-
licus præcipue Orator tantum essece-
rat, ut Neapolin contendere prohibi-
tus, Ecclesiam suam Generali Vicario
regendam committere cogeretur.
Brevi tamen patuit, quam necessaria
fuisset ipsius Archiepiscopi præsentia;
Vicarius enim turpi ignavia neglectis
Ecclesiæ juribus, Proregis, Procerum-
que favores aucupabatur, unde acci-
dit, ut Gallorum militum petulantia
eo procederet, ut civem quemdam,
qui Gallum casu trucidaverat, ex Ec-
clesia vi extraherent, aliumque eis
refi-

Sæc. XVIII. resistentem in Cæmitorio multis ver-
A. C. 1734. ribus impune mulctarent. Re-
perta Cardinalis huic Vicario alii
subrogavit, & gravibus oppido vero
summo Pontifici exposuit, Ecclesiæ
conscientiæ ac Religionis honorem
poscere, ut læsa immunitas, atque
juria Ecclesiæ illata pro viribus vino
caretur. His permotus Pontifex
thematis poenam comminabatur, nō pro
Rex, ejusque Ministri læsa poti-
tisfacerent: Cum vero hi mons-
tere renuerent, Pontifex excommuni-
cationis diploma jamjam confer-
illius tamen executionem Pignatelli
& Ottobonus præpediebant, rump-
ad sacræ Sedis votum feliciter com-
pnebant. Paulopost Neapolis Regis
Cæsarem devoluto, Pignatellus Nea-
polin concessit, ubi prudentia & in-
suetudine sua pristinam tranquillitatem
restituit. Cæsareosque Admīnistris
sibi mirifice deviaxit, quin propter
quicquam Ecclesiæ libertatibus deroga-
ri pateretur: quapropter etiam illes
qui Ecclesiasticum quemdam Elabore
Ducis Secretarium captum Pro-Regis
jussu abstraxerant, censuris invicti,
eademque poena quosdam Nobilem
gistratus & Jureconsultos, qui ferre
Sedis jura editis libellis impugnabant
mulctavit, quamvis hac severitate sibi

plurimorum invidiam odiumque accep- Sæc. XVIII.
sivisset, qui illum apud Pro - Regem A. C. 1734.
Comitem de Daun accusabant, quod
Gallorum Fautor Escalonam, Cellama-
riam, & Biscaccium Duces Gallicis
partibus addictos, atque in arce captos
visum ivisset: Ast spretis hisce crimi-
nationibus pari animi firmitate Ecclesiæ
immunitatem tuebatur adversus eun-
dem Pro - Regem, cujus Ministri mu-
lierem, quæ maritum suum veneno
necaverat, ex Ecclesia vi abstractam
morti adjudicabant; mox enim Pigna-
tellus cunctos hujus violentiæ reos di-
ris devovit, tanta inde provocata Pro-
Regis indignatione, ut hic cunctos Ar-
chiepiscopi redditus intercipi, eique a
teloniis exemptionem auferri juberet:
Hac de re certior factus Pontifex, tem-
porisque iniquitati cedendum ratus,
hanc controversiam amica transactione
composuit. Paulopost Pignatellus Nea-
poli Romam venire jubebatur, ut ad
sedandas, quæ circa Nuntiaturam ex-
ortæ erant, contentiones suam quo-
que operam conferret: Sublatis igitur
omnibus dissidiis Neapolin reversus,
cum Comite Gallasio, qui Daunio
in Pro - Regis dignitate successerat,
animo conjunctissimus vixit, quo de-
mum mortuo Schrattenbachius Cardi-
nalis Pro - Rex successit, & quasi uno
corde,

Sæc. XVIII. corde, una manu cum Pignatello na
A. C. 1734. sacram & profanam administrat.

Mortuo autem Clemente XI. Roma
ad S. Comitia contendit, non in
fausto multorum augorio, eum in
pam electum iri, eo quod proprio
Malachiæ Armacani Archiepiscopio
Religione bona in illum alludere, q
busdam visum esset, uti non
hanc in rem sequens distichus con
cinnaverat.

Clemens decepsit: vitis Regia
sequetur.

Cur? quæreris, quia de Re
gione bona ej.

Verum eventus hujus vaticinii
anitatem prodidit: Propior Pignatello
spes affulserat in proximis comitiis
quibus Cardinalium non pauci in sua
electionem consensere; aliis vero
moderatum ejus Zelum carpentes
electus est Benedictus XIII. a quo Pi
gnatellus privilegium obtinuerat,
cujus omnes Ecclesiæ antehac facili
Sedi subjectæ, deinceps Archiepiscopio
pali jurisdictioni obnoxiae essent: Reci
mantibus tamen Proceribus, & im
pensius rogante Cæsare, hoc privili
gium effectu caruit. Demum Nepo
lin reversus, denuo animum inuidit.
ut res Dei pariter & Ecclesiæ, & Pe
tris & Pastoris officia simul exequatur.

quam studiosissime pauperum præpri- Sæc. XVIII.
mis inopiæ largis eleemosynis subve- A. C. 1734.
nire constituit, Seminarium ampliavit,
in mores Clericorum sedulo inquisivit:
Collegium a fundamentis erexit pro
infidelibus ad fidem Catholicam con-
versis: Monasterium item ædificavit
pro Mulieribus, quæ a perditæ vitæ
labyrintho ad pœnitentia semitam re-
ducuntur, denique in Ecclesia Sancto-
rum Apostolorum magnifico sumptu
Sacellum extruxit in honorem B. Vir-
ginis sine macula conceptæ. Inter alia
præclare gesta præcipue animum inten-
dit ad reformatos Cleri sui mores,
quo fine Diæcesanam habuit Synodum,
in qua contra Ecclesiasticorum vitia
providis, severioribusque statutorum
remediis insurrexit. Attamen ex Cleri-
cis nonnulli vitæ suæ licentiam reprimi
indignabantur, hinc quo major in Præ-
sule esset reformationis ardor, eo ma-
jori in ipsum, ejusque Synodum exar-
sere odia; præprimis ergo adversus
eius statuta palam ad Cardinalem Al-
thannium tum Neapolis Pro - Regem
appellant, alii infames maximo nu-
mero libellos in vulgus spargunt, Caus-
fidicos auro corrumpunt, ut decreta
ipsis exosa speciosis rationum momentis
valide impugnarent, & pro irritis ha-
benda pronuntiarent. Nechis contenti,
Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Zz rū:

Sæc. XVIII. rudem etiam populum ad seditionem
A. C. 1734. & tumultum concitant. At dici non
potest, quantum Cleri sui temeritatem
graviter offenderit Pignatellum, quia ut reprimeret, Pro Regis opena
plorabat; cuius etiam jussu ex pe-
petulantiores, qui in Urbe jam
ctionem conflagraverant, custodie
sunt, & severissimis poenis intentio-
ne quis Clericorum oppositionem, ap-
pellationis literas publice affigere
præsumeret: ipse vero Archidiocesis
Synodi suæ statuta typis edi curvit.
cunctisque Parochis ac Confessoriis
interminata gravissima poena, iniuncta
ut illorum executionem pro virtibus
gerent. Initio res difficultate had-
caruit, postea tamen Præfulus inter
& constantia paucorum pertinaciam
fregit. Ita sensim omnia in melius
versa, brevique temporis spatio hinc
optimo Pastori videre Clerum suum
ad Ecclesiasticæ disciplinæ normam
compositum, ejusque exemplo gregem
suum, totumque ovile sincera pietate
sobolescens. Unde Deo tantorum po-
norum Auctori, ut grates referret de-
bitas, simulque iram Dei quotidie minita
militantem placaret, publicas initixit
supPLICATIONES, quæ maxima cum fo-
lennitate in tota Diæcesi institute sunt.
Postquam igitur vigilantissimus hic Pa-
tronus

stor, amantissimus Pater, & strenuus ^{Sæc. XVIII.}
Religionis Sedisque Apostolicæ vindex ^{A. C. 1734.}
per triginta omnino annos vastam suam
Diæcesin immota sollicitudine rexerat,
Decanus factus sacri Collegii, & pleu-
ritidis morbo correptus die quinta De-
cembris tot laborum præmium beato
fine in cælis (ut pie speratur) conse-
cutus est.

§. XXXVIII.

*Quatuor Præfules Cardinalium Col-
legio a Clemente XII. Papa
adscripti.*

Vacuas defunctorum Cardinalium se-
des jam die vigesima quarta Martii
Clemens Papa implevit; habito enim
secreto, ut vocant, Consistorio quatuor
Præfules meritis præstantissimos Pur-
puratorum Senatui adseripit. Hos
inter primus erat Pompejus Aldrovan-
dus Bononiensis Patriarcha Jerosoly-
mitanus, Urbis Romanæ Gubernator,
& Vice-Camerarius, Presbyter Car-
dinalis tit. S. Eusebii. II. Seraphinus
Cincius patria Romanus, Archiepisco-
pus Beneventanus, S. R. Rotæ Au-
ditor, Presbyter Cardinalis S. Agnetis
extra mœnia. III. Petrus Maria Pie-
rius Senensis Ordinis Servorum B. M.
Virginis Prior Generalis, Presbyter
Cardinalis tit. S. Joannis ante Portam

Z z 2

Latī-

Sæc. XVII. Latinam. IV. Jacobus de Landred
A.C. 1734. nis patria Florentinus, S. Congres
tionis Concilii Secretarius, Card. Diaconus tit. S. Mariæ in Portico.

§. XXXIX.

*Decreta ac decisiones Clementis
Papæ.*

Hoc item anno Clemens XII. Pontificis Maximus occasione dubium habet
inde propositorum plures eum Constitutiones ad disciplinæ Ecclesiasticae
& Regularis conservationem pertinet.
Et quidem primo Firmanus est
duo hæc movit dubia. I. Utroque
fraternitates erectæ auctoritate vil-
naria, & habentes propriam Ecclesiam
teneantur solvere Cathedram. II.
An ad illud solvendum adstringantur
etiam Sodalitates, quæ non habent
propriam Ecclesiam, sed simpliciter
duntaxat Capellam in honorem San-
ctorum, sub quorum titulo sunt eras-
tigatur die vigesima quarta Juli ab
nuente Papa S. Congregatio Concilii
respondit ad dubium primum affirmans
do, ad alterum negando. Die zum
decimo quarto Januarii Pontifex deca-
ravit, quod imposterum Fratrum Con-
gregationis Clericorum Regularium
qui a Scholis piis nomen habent, et
potius

possint epitogio, cum indecens esset, Sæc. XVIII.
ut solo pallio induiti incederent. Ejus- A. C. 1734.
dem vero Mensis die decima nona Mo-
nachis Congregationis Cassinensis Ord.
S. Benedicti vetuit, ne ad Sedem Apo-
stolicam recurrerent, priusquam im-
mediatos Congregationis Superiores
adiissent.

Præterea Pontifex die vigesima
sexta Januarii speciales confirmavit
Constitutiones, queis bonum Regimen
Fratrum Tertiæ Ordinis S. Francisci pro-
moveretur. Eadem auctoritate die
decimo septimo Februarii confirmatæ
fuerunt Constitutiones pro Fratribus
& Sororibus tertii Ordinis Servorum
B. M. Virginis in Brasilia. Die autem
octava Maij Pontifex Fratribus Missio-
nariis Gallis Ord. Minorum S. Fran-
cisci Capuccinorum indulxit, ut Missam
& officium de S. Ludovico Rege in Festo
eiusdem sancti recitare valeant, visi-
tantibus vero aliquam ex Ecclesiis præ-
dictorum Fratrum in eadem festa die
indulgentiam plenariam ac perpetuam
die quarta Junii concessit. Septima
autem ejusdem Mensis die confirma-
vit decretum, quo Provincia Poloniæ
Carmelitarum Discalceatorum a Pro-
vincia Lithuanie fuit divisa.

Jam anno supra millesimum sex-
centesimo decimo nono Paulus V. Pon-

Zz 3 tifex

Sæc. XVIII. tifex statuerat, ut omnes Cardinales
A.C. 1734. die, quo Purpura decorantur, sepa-
ginta quinque & totidem post mortem
per suos hæredes vel Procuratores
Collegii Ministris solvere teneantur.
Cum autem post Cardinalium obi-
hujus summæ solutio non raro ad
redibus sat difficulter vel omnino
obtineri potuerit, hinc Pontificis
decima septima Augusti præcepit, ut
hæ pecuniæ a singulis Cardinalibus
sua ad hanc dignitatem promoventes
integro solvantur. Habebatur etiam
die vigesima Januarii secretum, ut
cant, Consistorium, in quo Pater
in locum Cardinalis Borgiæ Alfonso
de Mendoza in Patriarcham Indorum
renuntiavit: quoniam vero in his Co-
ntinentalibus nulla est Patriarchal
Ecclesia, nec ullum hujusmodi Ecclesia
Capitulum, proin Patriarcha non pos-
sit ad titulum sui Patriarchatus Ep-
scopalem Consecrationem subcepere,
nec Pallium petere, neque ullam ju-
risdictionem in Indiarum aut His-
paniarum regionibus exercere, nisi ei
quædam Ecclesia in partibus infidelium
sita conferatur in titulum, cuius au-
tatione sacram consecrationem in eam
Episcopum recipere possit, hinc Pon-
tifex præfatum Mendozam simul Pha-
saliensi Ecclesiæ præfecit.

§. XL

§. XL.

Sæc. XVIII.
A.C. 1734.

Principes atque illustres tam Ecclesiastici quam Laici hoc anno denati.

Præter Purpuratos, quorum fata mox recensuimus, etiam ex aliis Ecclesiastica dignitate claris non pauci hoc anno in prædam mortis cessere: & quidem I. die decima septima Januarii Ernestus Fridericus Baro de Twickel Botrensis Episcopus, Præpositus ac Urbis Gubernator Hildesiensis ex catharro pleuritico annos natus quinquaginta duos obiit. Præfulerat rei Christianæ & orthodoxæ longe studiosissimus, quam adversus Protestantium machinationes Hildesii, uti supra memoravimus strenue propugnavit, qui etiam ob eminentes (ita legitur in ejus sunebri oratione) planeque admirandas „naturæ animique dotes ac virtutes „magno ac irreprehensibili, quem Apostolus Paulus I. ad Tim. c. 3. describit, Præfule dignas aut mori debuisse nunquam, vel ad tam breve tempus super candelabrum Ecclesiæ non collocari. Postquam enim primam juventutem consentaneis nobili animo artibus & scientiis ad æqualium admirationem probe excoluisset, in ea-

Zz 4

„que

§. XL

Sæc. XVIII. „que teneræ illius pietatis succum,
A. C. 1734. „venientibus deinide annis in tam
„res omnigenarum virtutum flores
„fructus ad publicam totius Patr^m
„modo salutem, sed & ædificationem
„excrevit, profunde combibisset:
„mæ in Perillustri illo totoque
„celeberrimo Nobilitatis Germanie
„Athenæo ea non inculpatæ modo
„numerisque omnibus absolutæ inter
„tatis sed & prudentiæ grandissime
„Consilii fundamenta posuit, n*on*
„ximi Sapientissimique Pontificis Ce
„mentis XI. fel. rec. animum
„peret modo, sed & permanentem
„ut ex Urbe discedenti dilectum
„haud multo post nominatum Sacrum
„Romanæ Ecclesiæ Cardinalem
„lerno in Germaniam gravissimum
„in caussa Religionis Catholice re
„tiorum caussa deducendum com
„teret cum sancti favoris plenissimi
„dicto: sibi factum iri, quod via
„obsequium impenderet. Ornatus ex
„binis in Ecclesia Cathedrali Hille
„siensi & Monasterensi Canonici
„bono publico qua consiliis, qua gen
„feliciter gravissimis negotiis & ex
„ditionibus, qua obitis arduis levo
„nibus cœpit inclarescere. Catedra
„lium Ecclesiarum commissa fui jun
„ita jubente Celsissimo Principe Fra
„cisco

„cisco Arnoldo, annuentibusque pluri- Sæc. XVIII.
bus Illustrissimis Capitulis in duobus A.C. 1734.
„meditatæ vel effectæ Pacis Imperium
„inter nobilissima Regna Ultrajecti,
„Badenæ, Rastadii congressibus adeo
„fortiter & feliciter tutatus est, ut grato
„ubique præconio & applausu redux
„exciperetur. In aulis postmodum
„maximorum Regum, ac Principum,
„ut Magnæ Britanniæ, Potentissimi
„Regis Brussiæ, Serenissimorum Ele-
„ctorum Coloniensis & Bavariæ aliis-
„que maxima integritate, ac relichto
„ubique consummatæ prudentiæ testi-
„monio jam Minister, alias legationem
„obiens, versatus; eam tractandarum
„cum dignitate rerum dexteritatem ac-
„quisivit, ut non intimis modo depu-
„taretur consiliis, sed & Insula a Se-
„renissimo & Potentissimo præsertim
„Magnæ Britanniæ Rege Georgio I.
„publico elogio dignus designaretur.
„Ut vero eam ex voto Serenissimi Ele-
„ctoris Coloniensis Josephi Clementis
„in partibus in districtu Botrensi cum
„munere per Diæcesin Hildesiensem
„Suffraganei Roma dignus digne asse-
„cutus fuit, Episcopali mox cœpit vir-
„tute in omnibus vitæ suæ actionibus
„effulgere, lustrando & expurgando
„Diæcesin vitiorum errorumque Zi-
„zaniis, concionando ad rudem ple-

Sæc. XVIII. „beculam, oppressorum cauissas
A.C. 1734. „diendo ipse, agendo & promoveando,
 „visitando infirmos media non raro
 „nocte per obsitas pædore casas, &
 „fætentia egenorum ergaistula uno
 „duntaxat famulo comitatus & res
 „ut boni operis lucem populari ad
 „eriperet. Ejus generis aliaque quo
 „plurima virtutum exempla tot inde
 „bus naturæ, scientiæ, & gnoæ pre
 „rogativis conjuncta illustrissimæ filiæ
 „desiense Capitulum facile inveniuntur.
 „ut unanimi suffragio Anno 1729, locum
 „eligerent Præpositum; cui nobilissimum
 „per Germaniam dignitati Serenissimæ
 „& Clementissimus Elector Nostre
 „filii Intimi ac Regiminis Præfici
 „nus (quale jam ante Cameræ generali)
 „& supremam Excellentissimi Proprie
 „cipis dignitatem egregiis tanti ministris
 „ritis, & qua non spe? permotis
 „unire clementissime voluit, illud autem
 „tem tam incorrupta fide, iustitia, ve
 „gilantia, industria, constantia, de
 „teritate, ac in Serenissimum sum
 „Principem devotissima observancia
 „maximo & evidenti totius Diversitatis
 „bono sic semper geslit, ut, dominum
 „hæc Ecclesia & Patria, in animo homi
 „num victura sit navata utilissime bono
 „publico opera, & regnatura felix semper
 „per & nova Ernesti Friderici Propri
 cipio

,cipis memoria. Ecclesiæ subinde Sæc. XVIII.
„Cathedralis & commissæ Præposituræ A. C. 1734.
„jura contra injūtias molitiones in ma-
„ximis Europæ Aulis & Tribunalibus:
„ut Viennensi, Borussica, Wolfenbu-
„tana prudentissimis remonstrationibus
„qua ore coram, qua calamo factis (velut
„impressa toti orbi testantur & testa-
„buntur volumina) adeo fortiter vin-
„dicavit ac restituit, ut vel hoc solo
„æternam sui adeptus sit ac mereatur
„memoriam & obligationem, dicique
„non immerito possit consummasset in
„brevi expensis maximis summe ardua
„& fere desperata pro Cathedralis Ec-
„clesiæ utilitate & gloria litis difficil-
„limæ negotia, & consummatum in brevi
„explesse tempora multa. Unum autem
„est tacendum minime; quod in Aula
„Borussica causam suam agens, non
„modo Procerum omnium sed ipsius
„Serenissimi ac Potentissimi Regis pe-
„regrino ac inusitatō Virtutis suæ, con-
„genitæque affabilitatis & gratiæ cum
„gravitate mixtæ splendore animum
„sic occuparit, ut non æstimarit tan-
„tum sed & amarit, & amare se palam
„plurimis Regiis favoribus testaretur
„tam dignum Præfulem. Sed profana
„hæc sunt, majora longe & cælestia
„dona in optimi Deoque grati ac inti-
„me conjuncti Antistitis Nostri animo,
„tan

Sæc. XVIII., tantaque copia & perfectione elusa
A. C. 1734., bant, iut integer liber, ne disceret
„exilis pagina cum dignitate reserata
„sendis non sufficiat. Ea erat illa
„bata per omnem vitam, quam tunc
„intulit castimonia; inviolata confite-
„tiæ puritas, minimarum etiam libidinum
„cularum fuga; quo sine ubi potest
„quotidianam exomologesin venire
„tissimum contra peccata perficere
„ad augendam (ut dicitur ipse)
„sacramentalem gratiam dimicare
„tot & tanta inter negotia habens
„adhibebat; adeo ut illam certe
„frequenter pluvio, frigido autem
„scribendo, agendo, consulendo
„pido lassatus via satis molestus
„quam omitteret: ac sacram
„Hostiam bene longa ac religiosissima
„præparatione indies ad aram Deo
„litaret. Assiduum orationis atque inde-
„mæ cum Deo conjunctionis studiorum
„fovit, solitus siquidem erat orationis
„mentali, officioque Canonico longo
„alias in laudem Beatissimæ Virginis
„quas usui suo ipse conceperat & con-
„cinnarat preces librique spirituali
„lectionem per tempus haud breviter
„tidie conjungere; rerum spirituum
„servor, quem triduanis aut patri-
„duanis S. Ignatii piis exercitationibus
„quotannis de novo exacuebat; ea vero

,,eo ordine, studio, ac accuratione Sæc. X / III.
,,obibat, ut a religioso tirone plus ali- A.C. 1734.
,,quid non exspectes: constans, mini-
,,meque fucata in summis honoribus
,,non humilitas modo, seu justa erga
,,Deum superioresque demissio; sed in-
,,fima sui infra omnes depresso; & he-
,,roica inimicorum dilectio, adversus
,,quos oblivione, laudibus ac benefi-
,,ciis illatam vindicare injuriam gaudio
,,sibi ducebat & honori; passionum sive
,,pravarum animi appetitionum jugis
,,& perfecta edomatio; assidua inno-
,,centis animi interior, & exterior sui
,,per difficillima poenitentiæ opera mor-
,,tificatio, quæ tanto amplius corpus
,,non omnino firmum affligebat, tanto
,,sollicitus illa abscondebat, & occul-
,,tabat; rigida in victu & potu absti-
,,nentia verius quam temperantia, qua
,,in appositis principali apparatu exqui-
,,sitissimis epulis, quæ convivis pro-
,,dignitate honoris & officii sui altiori
,,motivo concilianda maxime & con-
,,servandæ animorum pacis persæpe
,,apponebat, sic utebatur, ut qua mi-
,,niſtrando aliis, qua cætum gravibus
,,colloquiis sapientique rerum jucun-
,,dissimarum, de Deo maxime rebus
,,que Divinis narratione rapiendo, im-
,,pastus ipse & plurimum lassus pas-
,,sim permaneret. Vinum aut bibebat
,,mc*

Sæc. XVIII. „modicissime, aut aqua adeo copiose
A. C. 1734 „dilutum adhibebat, ut virtutem ipsius
„nem, gustum & colorem amitteret;
„læta sui in adversantium inquisitum
„trectationibus victoria. Mira
„Sanctissimum Sacramentum, Bo
„simam Virginem, Cælitesque orationes
„præsertim S. Josephum & S. Fran
„scum Xaverium devotio, quæ hoc
„sus integras non raro horas, dum
„casio ferebat, coram Chribus Euclis
„ristico excubabat, animo, oratione,
„reverentissimoque semper situ & gestu
„immotus; bene longas in laudes
„Divæ Matris preces singulis diebus
„prævia selecti ad excitandam fiduciam
„exempli cuiuspiam nuntiatione in Sacello domestico
„gatis eo fine famulis omnibus & mis
„nistris pietate ardens præbhat; Sed
„bathinis vero diebus specialem adiun
„tationem cum triplici fæpissime, una
„semper (ut appellamus) corona per
„catoria adjungebat; eumque more
„tam sanctum sibi & solennem habuit
„ut sive gravissimis fessus negotiis, &
„mitteret nunquam, vel ab itinere fer
„redux ad Sacellum domesticum con
„precandi causa protinus descendat;
„festos vero Sanctorum dies in puris
„ipsorum templis, ad quæ periepe pe
„des ibat, sanctissimi celebratione
„Se.

„Sacrificii Pontificali plurimum ritu Sæc. XVIII.
„aliisque honoribus prosequebatur; A. C. 1734.
„promptissimum semper ac indefessum
„quibusque gratificandi studium, in
„quorum obsequia non sibi sed aliis
„vivens diurnis nocturnisque vigiliis,
„quibus se ante tempus exhausit gau-
„dens consumebatur; compos sui in
„negotiorum multitudine erga omnes
„infimæ maxime fortis homines affa-
„bilitas; profusa in pauperes & egenos
„liberalitas, in quos tum stato per heb-
„domades die non magnas modo pe-
„cuniæ summas elargiebatur, sed erat
„ipsius curia oppressorum omnium, af-
„flictorum, & languentium tam indi-
„genarum, quam advenarum com-
„mune asylum & perfugium; in ob-
„eundo Pontificali munere seu cum
„Pontifex ad Aram ficeret, aut Sa-
„cros Ordines impertiret, magnificen-
„tia, decor, & facilitas. In promo-
„venda religione orthodoxa per hete-
„rodoxorum conversionem maxime in
„subdita sibi nova Civitate Zeilus, quo
„animatus arduum aliquando iter in-
„tempesta maxime auni parte ad pri-
„mum summi Pontificis nutum diffi-
„cuitatibus omnibus major suscepit;
„infracta in corporis doloribus toleran-
„tia, & adversus infervientes plus-
„quam Paterna mansuetudo; adeo
„se-

Sæc. XVIII. „severe doloris omnis vel animi iure
 A. C. 1734. „etiam indignantis sensum suppre-
bat: in iis quæ ad salutem corporis
 „vel animæ pertinebant, erga eu-
 „quibus oportebat, religiose homi-
 „obedientia, & quæ non virtus
 „vero memoratas pluresque alii
 „recenti omnium recordatione possi-
 „virtutes vere Episcopales, quis pe-
 „stringere omnes secundum memori-
 „præsens pagina non sinit, in univer-
 „dio exhibuit, dum mortis iudicium
 „fortis athleta ingressus est. Ut pri-
 „mum enim die Sabbathi, que erat
 „nona Januarii; post emundatio-
 „culari confessione animam
 „que, ut semper solebat, religiosissime
 „Sacrum, ferali morbo ex oratione
 „pleuritico & maligno tangi se fecerat
 „amandatis illico terrenarum resu-
 „opum, dignitatum curis mundo me-
 „jor, spes omnes & desideria ad Deum
 „suum & æterna toto corde applicata
 „de egressu animæ sancto unice sollicita-
 „tus: unde uno eodemque die non rema-
 „bis vel ter Sacramento penitentia
 „tius vitæ levissimas noxas expiabatur.
 „Confessario siquid forte adhuc gravet
 „animum? roganti jucundissime erat
 „solatio audire; nihil, nisi ut me genere
 „totius vitæ peccatis denuo acerum, gne-
 „tiamque augeam Sacramentalen. Sacra
 „

„tissimo Christi Corpore vero bis in ex- Sæc. XVIII.
„tremo morbo, qui ad dies novem A.C. 1734.
„duravit, per modum viatici ob erum-
„pens semper novum mortis periculum
„refectus est. Extrema demum Un-
„ctione, Confessione Sacramentali præ-
„via, ipso mortis die mane sub septi-
„mam (uti jam aliis diebus frequenter
„petierat) animo præsentissimo, fin-
„gulas unctionum formulas pio ipse
„voto claudens, precantemque Sacer-
„dotem verbis & affectibus sequens
„præmunitus fuit. Reliquum deinde
„diem perfectæ in Deum charitatis,
„resignationis, oblationis aliarumque
„maxime Theologicarum virtutum acti-
„bus, inter continuos Christi Crucifixi
„amplexus & affatus sine intermissione
„ne consumpsit, adeo ut etiam indor-
„miscens ab iis non remitteret: ex-
„trema præsertim mortis hora, in qua
„præeuntem Sacerdotem vel fractis
„vocibus, vel certe pio labiorum motu
„ad ultimum usque anhelitum secutus
„est, dum sanctam demum animam in
„manus Creatoris sui placidissime sine
„notabili convulsione exhalaret: obiit-
„que, ut spes firma est, sancte, qui
„sancte vixerat.”

Eidem dignissimo huic Præsuli Ab-
bas & Conventus Ringelheimensis Ord.
S. Benedicti parentabat sequenti elo-
git. Eccles. Tom. LXXIV. Aaa gie;

Sæc.XVIII. gio: „Mortuus est juxta germanum
 A. C. 1734. „Illustrissimi Prænominis etymon,
ter ludicras mundi vanitates prodi-
 „serius Ernestus, & cum his etiam, q.
 „ederunt pacem, usquequaque ap-
 „cus Fridericus. Mortuus est, quo
 „que suspexit Clerus universus,
 „prehensibilem, sobrium, prudens,
 „ornatum, pudicum, hospitalem, &
 „eo non violentum, ut pia inter-
 „pulas fraude utens, aqua omnia
 „vini colorem præferentibus poterat
 „quam vino ipso delectaretur. Vnde
 „etiam Botrensis, quia velut Romani
 „Cypri dilectus in torculari variariam
 „versitatum, molestiarum & intem-
 „tatum calcatus, dulcissimum Cypri
 „stianæ patientiae & mansuetudinis
 „cum edidit: Mortuus est Præpositus
 „Canonicus Capitularis, secundum Co-
 „nones Canonice semper vivens, &
 „que merito accensendus Præpositus
 „de quibus Doctor gentium, qui loco
 „sunt vobis verbum Dei. Nihil quippe
 „solemnius, quam domesticis suis quo-
 „tidie, cæteris vero pro opportunitate
 „verba salutis ministrare. Mortuus est
 „Confiliarius, a prudentia, dextera
 „& integritate laudatissimus ardentissi-
 „matus de mille Eccl. 6. Mortuus est Suf-
 „fraganeus; & Vicarius in Sejmaliobus
 „Suffragantibus interim & Vicariis in
 „Sejmaliobus

„morte operam præstantibus, quæ per Sæc.XVIII.
„vitam copiose exercuit, operibus spi- A. C. 1734.
„ritualibus. Mortuus est *Proprinceps*,
„qui ubique ea, quæ digna sunt Prin-
„cipi, cogitavit. Isa. 32. exinde Prin-
„cipibus quibusque acceptissimus. Mor-
„tuus est *Præses*, qui velut alter *Ama-*
„*rias*, id est *Agnus Domini*, in his
„quæ ad Deum pertinent, præsedidit.
„2. Paral. 19. Hinc Ecclesiæ jura acer-
„time vindicans inde pauperum & or-
„phanorum cauñas studiosissime pro-
„movit. Mortuus est *Officialis* ex-
„actissime semper implens, quæ suo
„officio congruebant. 2. Paral. 30. Mor-
„tuus est, qui per vitam semper appa-
„ruit *Eques* in veste candida 2. Machab. 2.
„in veste videlicet innocentiae, quam
„quotidiana Confessione ac Celebra-
„tione, Oratione mentali ac vocali,
„librorum spiritualium lectione, ac vo-
„luntaria etiam per asperum cilicum
„in morbo ipso fatali deprehensum cor-
„poris afflictione illibatam servare per-
„petuo allaboravit: optimus insimul
„Commendator utpote justitiam Dei per
„omnia Commendans. Rom. 3. Mortuus
„est denique *Dominus Civitatis Novæ*
„Hildesieensis non habens hic manen-
„tem Civitatem, sed futuram assidue
„inquirens. Hebr. 13. Ad quam *Civi-*
„*tatem Novam Jerusalem*, licet aitefatum

Aaa 2 „Do-

Sæc. XVIII. „Dominum a Christo Eucharistico, Be-
 A. C. 1734. „tissima Virgine Matre, ac S. Iosephis
 _____ „erga quos singularem in vita devoti-
 „nem prætulit, propter exempli
 „vitæ merita jam deductum pie
 „fidamus; quia tamen afferente S. Lu-
 „„Papa, dum per varias actiones
 „hujus sollicitudo distenditur, nec
 „est de mundano pulvere etiam re-
 „giosa corda fordescere; hinc D. in
 „primis Confratrum (in quoniam
 „bum sub Reverendissimo & Illu-
 „simo Sacr. Cong. Bursf. Praet. Co-
 „lestino a Geismar Anno 1714. in fa-
 „pitulo annali ad S. Martinum
 „celebrato referri meruit), ac inde
 „aliorum Fidelium precibus ac Sacra-
 „ficiis dilectam sæpe fati Domini
 „mam quantocuyus expurgandum in-
 „pense commendamus, ad repetenda
 „das ejusmodi charitatis vices par-
 „tissimi.„

Abbas & Conventus
 RINGELHEIMENSIA

II. Alexius Antonius Princeps de
 Nassovio-Sigensis, Lovaniensis Can-
 nicus & Cancellarius Universitatis Ab-
 bas Bonzonvillanus, Episcopus Tra-
 zopolitanus, qui Sexagenarius Meno-
 Martio fatus functus est. Prater hunc

die decima nona Augusti decepit. III. Sæc. XVIII.
Dionysius de Delphino Aquileiensis A. C. 1734.
Patriarcha anno ætatis suæ septuage-
simi primo, ejus Nepos Daniel Del-
phinus huic successit. IV. Marcus Gra-
denigo, antea Veronensis Episcopus
& Venetorum Patriarcha, die decima
quarta Novembris annos natus septua-
ginta duos vivis eruptus est. V. Obiit
Mense Novembri Hannovræ Schorre-
rus Helenopolitanus Episcopus, qui
anno priori a summo Pontifice Mense
Januario nominatus erat Vicarius Apo-
stolicus pro Catholicis Septentrionali-
bus. VI. Christianus Casimirus Co-
mes de Thurn & Valsafina Quinque-
ecclesiensis Episcopus, qui a Belgra-
dieni Episcopatu Anno 1732. Mense
Octobri ad hanc Ecclesiam vocatus,
die vigesima sexta Decembris mortali-
tatem exuit. VII. Antonius Franciscus
de Blicerswick Carolociensis Abbas, Bi-
fantinus Archiepiscopus Mense No-
vembri naturæ debitum solvit, post-
quam unico biennio suam Ecclesiam
reverat. Successorem habuit Fran-
ciscum Renatum de la Gueriniere Ab-
batem Grammontanum. VIII. Joannes
Baptista de Verthamon Sorbonæ Docto-
r, atque Apamiensis Episcopus, qui Con-
stitutioni pertinaciter restitit, & æta-
tis anno octogesimo nono obiit. Præter

Aaa 3

hos

Sæc. XVIII. hos eodem anno deceffere Giuanni
A. C. 1734. nius Torcellensis, succedente Vincen-
tio Diedo, necnon Rondinius Affilius
Episcopi, Joannes Szarbeck Leopold-
nus Archiepiscopus, Alexander Frey
Primislaviensis & Pignatellus
censis Episcopus, cui succedit Johes
Ruffo. His adjungimus Cornelium
Aloysium Comitem de Strattmannis
clesiae Cathedralis Vratislaviensis Pre-
positum, qui die nona Septembris anno
ætatis sexagesimo octavo occidit.

Ex Acatholicis obiere I. Elias Sp-
dal Glocestriensis Pseudo-
die undecima Januarii II. Ricardus
Wills Viacommensis Menle Angl.
III. Joannes Wangh Carleolensis
nona Novembris. Inter hos loco de
Isacco Essendio Mustio, vel appre-
jusdem Mensis periit. Ex Principib[us]
vero decefferunt. I. Maria Norge-
retha Friderici Augusti III. Polonie
Regis ac Saxonie Electoris Filia, qui
die trigesima prima Januarii nondum
expleto septimo ætatis anno morte ful-
lata fuit. II. Ferdinandus Philippus
Orsini Dux de Gravina, Benedicti III.
Nepos, qui, ut supra retulimus, a
Graviniensi Episcopo excommunicatus
cum anno priori periculose decumberet
a summo Pontifice a censuris solvi per-

demisse petiit, obtinuitque, ac die Sæc. XVIII.
quarta Januarii Neapoli huic conten- A.C. 1734.
tioni & vitæ finem imposuit. III. Chri-
stianus Udalricus Wirtenbergo - Oel-
fensis Dux, qui Romæ die decima
sexta Januarii Anno 1723. præsente
Cardinale Cienfuegos ejurato Lutheri
commento ad Catholicorum Sacra
transiit, & vigesima septima ejusdem
Mensis ab eodem Cardinale sacro chris-
mate uncus fuit, die autem undecima
Februarii nonnisi quadraginta tres an-
nos natus decepit. IV. Fridericus
Guilielmus Nassovio - Siegensis Prin-
ceps Calvinianus, qui vigesimo octavo
ætatis anno die secunda Martii Vario-
lis oppressus occubuit. V. Sophia
Hedwigis Sverinensis Ducissa a suo
Marito repudiata, quæ tandem mise-
ram vitam die prima Martii expleto
quadragesimo quarto ætatis anno finiit.
VI. Henrica Carolina Saxo - Mersebur-
gensis Ducissa Vidua, quæ Delicii die
octava Aprilis emenso quadragesimo
primo ætatis anno rebus humanis va-
ledixit. VII. Nicolaus de Neuville
Dux Villaregius, generosus Bellidux,
qui Parisiis die vigesima secunda Apri-
lis septuagesimum primum ætatis an-
num repentina morte clausit. VIII.
Philippina Elisabetha Princeps de
Beaujolois Philippi II. Aurelianensis

Aaa 4

Du-

Sæc. XVIII. Duci Filia, quæ Carolo Hispano
A. C. 1734. fanti in Sponsam destinata fatali
in Franciam remissa fuit, ubi Parisi
die vigesima prima Maij nonnisi vi
annos nata ex variolis decepit. I.
Georgius Albertus Frisia Orientis
Dux, qui Aurici die duodecima
vitam, quam nonnisi ad quadringen
mum quartum annum prodit, dropicus finiit. Præcesserat uero
Maria Christina Felicitas Saxo-Eisen
ensis Ducissa vidua quæ die tercii
dem Mensis anno ætatis quadrigen
secundo vivis sublata est. X. Joannes
Henricus de Lotharingia Princeps
Lixim, qui Philipopoli globo trans
eodem Mense nonnisi triginta
annos natus vitæ terminum alleuens.
XI. Christianus Ludovicus Borbone
Princeps, qui Halberstadiensis Prece
situs die tertia Septembbris prope Be
rolinum annos natus quinquaginta
ptem obiit. XII. Eodem Nente ex
tinctæ sunt Carolina Maximiliana Princeps
de Dietrichstein sexagenaria, &
Elisabetha Cavendisch Vidua Duciss
de Albemarle & Montagu annos na
nonaginta sex. XIII. Mensem No
brem vitæ suæ exitialem habuerat Eu
genius Joannes Sabaudiae Princeps,
maximæ spei jnvenis, qui ad genero
fam Patrui sui Eugenii imitationem

præclara fortitudinis specimina edidit, Sæc. XVIII.
 sed Manheimii ardenti febre correptus A.C. 1734.
 vigesimo ætatis anno morti succubuit.
 Carolus Josephus Princeps de Lobko-
 wiz trimulus puer; Ludovica de Quer-
 noualle Ducissa de Portsñuth, quæ
 ex Anglia Parisios delata, ibidem die
 decima quarta Novembris annos nata
 octoginta sex mortem oppetiit sepulta
 in Ecclesia PP. Carmelitarum; sequen-
 tis autem Mensis die vigesima prima
 anno ætatis quinquagesimo quarto e
 vita migravit Philippus Princeps de
 Lobkowiz Sagani Dux, Maria vero
 Remigia Vidua Ducissa de Ossuna die
 prima Decembris plusquam quinquen-
 naria supremum vitæ diem egit, quam
 pari fato quarta post die sequebatur
 Carolina Rospigliosia Princeps Far-
 nesia Ghiglia.

§. XLI.

Binæ Universitates recens ereditæ.

Hoc item anno celeberrimus Princeps
 & Abbas Fulensis Adolphus de
 Dolberg natus Wormatiensis Camera-
 riis, Imperatricis Archi-Cancellarius,
 Abbatum Primas per Germaniam &
 Galliam, qui anno hujus saeculi vige-
 simo sexto die octava Aprilis in Abba-

Aaa 5

tem

Sæc. XVIII. tem electus erat, suum literarum idem
A. C. 1734 tias promovendi studium loculento testimonio comprobatum reddidit, du
in sua Metropoli Universitatem evenit
eamque multis privilegiis auctam
decima nona Augusticu[m] ingenti pro
pa per consuetas solemnitates intraravit: Eadem quoque die in Facultate
Theologica quatuor, in Juridica &
& in Medica unus ex Academicis
Doctoratus lauream promoti, & certum
septendecim in Philologiae &
Theologiae Magistros ac Baccalaureos
publice in Aula Academica a Rebus
magnifico & Cancellario P[ro]fessori
Gierhlio creati sunt. Hi primum
nodabant ex Ep. Hebr. 2. v. 16. deponens
Problema scripturisticum: *An omnianientius suisset, si Verbum assumptum naturam angelicam, quam quod de judeo assumperit humanam?* Ad eundem quoque
annum revocantur auspicia Universitatis Gottinganæ præstantissimis Docto-
ribus fœcundæ, quam Georgius II.
Angliae Rex & Elector Hannoveranus
instituit, ab ejus nomine Georgio-Augusta dictam, in qua circa Festum S. Michaelis Auditoria Academicæ
aperta: solemnia autem inaugurationis
primum anno supra millesimum septuagentesimo trigesimo septimo de decima
septima Septembris celebrata fuere.

Electoris vices agente Hannoverano Sæc. XVIII.
 Consiliario intimo de Münchhausen: A.C. 1734.
 Hanc Universitatem Carolus VI. Imperator ampliori adhuc, quam erat illud
 Caroli V. privilegio dotavit.

§. XLII.

*Scriptorum Religione Catholicorum
 opera & decessus.*

Quorundam ex Scriptoribus Catholicis, qui hoc anno obiere, opera recensere juvat; occurrit autem primo Claudio de Vic Benedictinus ex Congregatione S. Mauri, qui in Procuratorem Generalem electus, cum iter Romanum aggredieretur, die vigesima tertia Januarii Reipublicæ literariæ eruptus est. Scripsit unacum P. Josepho Vaiseto ejusdem Instituti Viro Historiam Occitanæ Provinciæ; vitam quoque Mabillonii a Ruinartio scriptam latine reddidit, auxitque plurimum quoque contulit ad Historiam literariam Franciæ. II. Erasmus Gattola seu a Cajeta itidem Benedictinus Cassinenis, Vir omni eruditioinis genere excultus, & a singulari humilitate commendatus. Hic manum, seque totum in literarium Mabillonii usum impendit, ipsusque Historiam Montis Cassini edidit. Obiit ibidem die

Sæc. XVIII. die prima Maij annos natus septuaginta
A. C. 1734. duos. III. Carolus Meichelbeck
ritter Benedictinus in Bavaria Ben-
dictoburanus, qui artem diplomationis
Germaniae plurimum illustravit; puer
quoque juris fecit Historiam Pacifici
& translationis S. Anastasie, libellum
contra Josephum Dominicum Ser-
rum olim Abbatem postea Apollonii,
quem a Lutheri castris ad Ecclesiastis
& Monasterium reduxit, ac tempore
jubente & curante Joanne Friderico
Frisingensi Episcopo celebrem elabo-
bravit Historiam Frisingensem propositum
Chronicon Benedictoburanum, descriptio
ptionem Jubilæi Frisingensis, & citationes
Philosophicas ac Theologicas.
Decessit die secunda Aprilis
ætatis sexagesimo quinto. IV. De-
minicus Reverende Sorbonæ Docto-
ris, ac Eques Ord. S. Mariæ de monte Cal-
melo, qui posteris reliquit Physician
veterum contra Cartesium, epichoriam
de primis Diis, seu de Regibus Egyp-
ti, chronologiam primorum tempo-
rum a diluvio, & Historiam Comitis
Bethlem Janos. V. Raphael Blarer
Clericus Regularis Theatinorum, pri-
majoris molis voluminibus editum vo-
cabularium Lusitanum & Latinum,
cum exemplis meliorum Senorum
Lusitanorum & Latinorum. Obit Uly-
sipone

spone die decima tertia Februarii. Sæc. XVIII.
VI. Placidus ex Ord. FF. Eremitarum A.C. 1734.
S. Augustini Regis Galliæ Geographus,
qui in eadem hac scientia plures com-
posuit tractatus, inter quos præcipue
commendatur descriptio Padi & Da-
nubii fluminum: Decessit Parisiis trige-
sima Novembris die annos natus octo-
ginta sex. VII. Thomas Faucet de
Lagny, qui die undecima Aprilis mor-
tuus edidit tractatum de quadratura
circuli, novam methodum pro extra-
ctione radicum, nova elementa Arith-
matics & Algebræ &c.

§. XLIII.

Scriptores Acatholici mortui, eorum lucubrationes.

Ex Scriptoribus diversæ Religionis
hoc anno obiere. I. Franciscus
Wokenius Lutheranus, qui die deci-
ma octava Februarii mortuus posteris
reliquit meditationes privatas theolo-
gico - criticas, pietatem criticam in
hypallagas biblicas & contra Synche-
ses biblicas, annotationes exegeticas
in Prophetiam Haggæi, stromata apo-
stolica, epitomen Theologiæ ex epistola
D. Pauli ad Titum, elementa Ethices,
observationes critico - Biblicas, textum
V. T. ab enallagis liberatum, Christia-
nise

Sæc. XVIII. nismum primævum, selecta sacra, &
A.C. 1734. editione Pentateuchi hebræo-San-
ritani, Commentationem in Cantus
enallagas e N. T. exterminatas, com-
mentaria in Estheræ librum, hau-
niam V. & N. T. introductiones
theologiam moralem symbolicam,
fertationes varias, & alia quam-
rima. II. Arnold Sahme itidem
theranus Præco, qui scripsit tractatus
disputationes, de mercatorum necessi-
tate & utilitate, de comitiis Ecclesie
Turcicis reportatas, trifolium herbarium
narum epistolarum de vero Cathe-
nismo, de Theologia Saxonica in Aula
Dresden, Dissertationes de lacrimis
veterum, de magno Christophoro, de
luna Turcica deficiente, de Baptismo
Joannis, de Eucharistia moribundis
mortuis olim data, de fide carbonaria,
de die cinerum, & alia nonnulla.
IV. Henricus Engelken Lutheranus,
qui varias disputationes publici juris
fecit, & controversias Bellarmini re-
fellere aggressus est, sed morte pre-
venitus opus suum perficere haud po-

tuit. V. Albertus Joachimus de Kra-
kewitz, qui crebras cum Edzardio, A.C. 1734.
Sæc. XVIII.
Rechenbergio, & Dippelio contentio-
nes habuit, & varia contra eos oppu-
scula edidit: præter hæc autem elu-
cubravit plurimas disputationes de
Christi ostio, de Theologia dæmonum,
de conversione gentilium, de ultimo
Paschate, de mortuorum resurrectione,
de Paulo post conversionem adhuc Pha-
risæo, de semine mulieris, de bonis
operibus &c. VI. Joannes Gottlieb
Olearius, qui relictam a Patre suo Bi-
bliothecam Scriptorum Ecclesiastico-
rum edidit, & de suo addidit dispu-
tationes de Julio Cætare Vanino, de va-
riis atheos convincendi methodis, de
renuntiatione feriarum, de utilitate &
necessitate rei literariæ in Jurispruden-
tia &c. VII. Joannes Conradus Dip-
pel Fanaticorum Princeps, qui Gieslæ
tot sceleribus contaminatam gesit vi-
tam, ut nonnisi propudioſa fuga publi-
cam pœnam evitaret, inde Fran-
ckensteinum, ubi natus erat, rever-
sus edidit scriptum antipietisticum, or-
thodoxiam orthodoxorum, & axioma
veteris Adami detectum & discussum
contra Hannekenium. In his libellis
plures detegebantur Pietistarum erro-
res; nunquam vero Dippelius crabrones
adversus se magis concitabat, quam
dum

Sæc. XVIII. dum sectam Lutheranam aperta fronte
A. C. 1734. impugnavit, & sub nomine Confusio
Democriti suum Papismum protistitutum
vapulantem, & Anno 1728. suam own
demonstrationem Evangelioam de Doctrina
& satisfactione Christi in publicam lumen
protrudit; cum enim in his libri
ligionem Lutheranam, Prædictum
libros symbolicos &c. ludibrio ab
bilis exploderet, & Lutheranam in
putationem meritorum Christi, ali-
que hujus sectæ doctrinas addebet,
ipsum quoque Lutherum redargueret
quod in epistola ad Hebr. c. II. v. 1.
verbum ὅπος αστι per Verbum in
zur Vorsicht nequiter interpretabat
sanctam Scripturam circa satisfactionem
Christi ad rudium captum, non ut
juxta veritatem loqui afferet, quoniam
aliquae alia Lutheranis principiis contra-
ria doceret, tunc vero contra fidem
Edmannus Neumeister, Petrus Hae-
sen, Wagnerus, & Schwenzelius, quoniam
se Christophorum Wolgemuth nominat
aliique calamos suos atra bile tinctos
acuerunt, quos tamen Dippelius mo-
daci dente repressit. Horum vero impulsi
Giessa emigrare coactus, Berolini
aufugit, ubi etiam alchymiae fraudibus
plurimos decepit, ac propterea cultu-
dæ datus, ægre Francofurtum a
Mænum, inde Amstelodamum attigit.

ubi tamen scandalosis suis colloquiis, Sæc.XVIII.
& præsertim edito libello: cui titulus: A.C. 1734.

alea belli muselmanici, tantam Batavo-
rum invidiam sibi accerfebat, ut rur-
sus Altonam versus fuga elabi cogere-
tur: cum vero Hamburgum contem-
deret, a Magistratu ad Daniæ Regis
petitionem Altonam reductus est, ubi
instructis judicii actis dignitate Con-
filiarii Danici exutus est, & omnibus
ejus scriptis publice per carnificem
combustis, vinculis onus tus Hafniam
& inde ad Insulam Bornholniam ab-
ductus fuit, perpetuo carcere mulctan-
dus. Tandem vero deprecante Daniæ
Regina post septennem captitatem,
Holmiam, petente ipso Sueciæ Rege,
contendit, incassum Prædicantibus
Suecis Regi supplicantibus, ne huic
Religionis irrisori aditum in Regnum
concederet; unde, quamvis ibi Regis
& Procerum gratiam aucupatus fuisset,
Prædicantium tamen importuni-
tate factum, ut promulgato Imperii
decreto Urbe eodem adhuc anno ex-
cedere juberetur, ejus vero scripta
Regio edicto supprimerentur. Inde
ergo in Germaniam reversus, huc illuc
incerto pede circumferebatur: Fre-
quens, mendax tamen fama spargebat,
hunc Lutherani Cleri exterminatorem
Angelum tandem periisse, quo com-
Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Bbb per-

Sæc. XVIII. perto Dippelius die vigesima Maii
A. C. 1734. no hujus sæculi trigesimo tertio de la
morte tot votis exoptata relationem ed
dit, in qua questus, falso in voce
disseminari, quod ante obitum suorum
rores revocarit, & ob tot animos
perniciem & ob impendens supplicium
in desperationem actus potius
quam coram toto Imperio curia
exoptarit, & tota Protestantum Ec
clesia Deo grates rependeret quam ma
ximas, quod tandem ab hoc lugendo
liberata fuerit &c. Ipse vero nam de
clarabat, sibi ex æternitatis Regno ut
tiatum fuisse, se non moritum, ne
omnes Christianorum sectæ sectarum un
ianiam, & orthodoxam rabiem ad
solam Deo acceptam veram legem
agnoverint, eamque amplexati per
Eapropter cunctoshortabatur, ut quod
rumori de ejus morte, per integrum
hoc sæculum nullam fidem haberent
eoquod certo sciret, se ante annos
Christi millesimum octingentum
octavum non moritum. Quan
verò hic fanaticus homo semetipsum
& alios suis deliriis decepterit, ini
patuit, quod proximi anni die vigi
ma quinta Aprilis Witgensteinii mor
tuus in lecto fuerit inventus, patet
fatua ipsius anima per integras lexa
ginta duos annos in corporis sui ca
cere detenta fuerat.

Ceterum præter libros jam supra Sæc. XVIII.
relatos Dippelius insuper edidit libel- A. C. 1734.
lum, cui titulus: *Vinum & oleum in*
plagam papismi Protestantium infusum,
infuper scripsit colloquium inter Eleu-
therium & Nicodemum, progesum
& finem Orthodoxiæ, & Heterodoxiæ,
accusatum & in judicio veritatis dam-
natum Confessarium, Christianorum
Statum in terris. Confessionem since-
ram dogmatum in ejus libris explana-
torum, tres epistolas ad Commodum
Brüsken, verum Christianorum Ba-
ptismum fluminis, specimen Acade-
micæ Theologiae, Manuductionem ad
amissum lumen & jus, Pastorem unum
& unum ovile, scutum veritatis con-
tra Krakewitzium, Castigatorium Fa-
cultatis Halensis, fatum fatuum, Pel-
lucidum speculum Sectarum, apolo-
giā tractatus de vera demonstratione
Evangelica, & aliam fidei suæ confes-
sionem, in qua propugnabat, S. Scri-
pturam proprie non esse Verbum Dei,
meritorum imputationem Lutheranam
esse pessimam & absurdissimam hæresin,
fidem salvificam duotaxat consistere in
abnegatione omnium voluptatum &
creaturarum, eamque esse fidei justi-
tiam, per Baptismum hominem non re-
generari, in Cœna non dari unionem
Sacramentalem, confessionem & abso-

Bbb 2

lutio-

Sæc. XVIII. lutionem Lutheranam nil esse nisi
A C. 1734. dicrum jocum & dolum Prædicantus.

Sacrum ministerium duntaxat penitentia
probos esse &c. Edidit etiam omnino
Christophilum Wohlgemuth deinde
depravationes, & contra Hansem
& Wagnerum scripsit libellum hoc
tulo: *Lutherana orthodoxyia ad nos
gerem a quibusdam Leibnizianis
teœlis ereditum confugiens: necnon Videlicet
contra thrasonica Hansem videlicet:
summam præcipuarum veritatum in
Democriti scriptis contentarum, Chris-
tianum Democritum tanquam vero
Protestantem, Democritum reddidit
contra Henricum Schüllerum, alia
rarias novellas contra Hamburgensem
novellarum Scriptorem. Porro illius ne-
vallis suis Dippelius queritur, le vocari
opinionum nundinatorem, cum non
pugnet sua dogmata esse Imperii Re-
gionem, Hallenses Theologos esse hy-
pocritas, ignavos, infideles & impie,
postea carpit librum Bossueti de vani-
tionibus, nilque utilius fore contentum
quam si singulis mensibus fidei vani-
tiones fierent, scribit denique, concor-
diæ librum a Viris cœcis, & ne latius
nec Deum agnoscensibus fuisse com-
positum, quamlibet religione esse
merum nihilum, & totam rem Chris-
tianam consistere in amore Dei &*

proximi, modernos Religionum nun-
dinatores jure exclamare, sancte Ci-
cero, sancte Seneca, ora pro nobis, Re-
ligiosam pacem duntaxat ad externam
quietem collimare. Giessenses Studio-
fos esse Lurcones orthodoxos, refor-
mationem Lutheranam esse sectant &
merum figmentum &c. Hæc plura-
que alia omnino absonta, & indecora
effutiit Dippelius, & tamen, quod sane
mirum est, ex ipsis Lutheranis Præ-
conibus, qui ipsum defenderent, ha-
buit.

§. XLIV.

Jam dudum Spirenses Lutherani hujus Diæcelis Henrico Hartardto Episcopo graves inferebant molestias; cum enim Hic eo tempore, quo Coadjutor eligebatur, paucos ex Catholicis feligeret, ex quibus, prout cuilibet Imperii Principi etiam in alieno territorio habere concessum, cohortem prætoriam conflabat, Lutheranus Magistratus apud Cæfareo-Aulicum Consilium rem tam potenter urgebat, ut duntaxat quosdam Equites meritorios ad suum obsequium habere, Episcopo concederetur: de cetero autem Ma-

Bbb 3 giftra-

Sæc. XVIII. gistratus & Syndicus Episcopo de
A.C. 1734. tam venerationem exhiberent, &
ore nec calamo eundem offendere.
Nondum tamen acquieverant Lut-
rani, sed omnino decerni petebant.
Episcopus præsidiarium hunc mis-
er ex Urbe abduceret. Verum Elec-
latino & Hassiæ Landgravio, qui
in caussa Deputati, seu ut vorus Com-
missarii a Cæsare erant nominati, in-
junctum, ut insuperhabita oppositione declararent, quod Episco-
pus viginti armatos consuevit
larem vestem indutos, cum alii
tare præseferrent, nec ullum
militarem exercerent, pro
quo in Urbe retinere posset.
composita Spirenses Lutheranus
adhuc negotium Episcopo faciebant.
Res ita contigit, habebatur pro
more in hebdomada, ut vocatur
gationum consueta supplicatio, quae
Lutherani, ut interturbarent, Wei-
matiensem Urbis portam clauserunt
& rursus violato Episcopalis Pal-
jure in Episcopi contemptum ex pre-
fata ejus cohorte duos in carcere in-
jecere, pluresque alias violentius re-
tulerunt. Eapropter Episcopi loco
rator de hac impudentia graviter qua-
stus, supplicabat, ut in eos, qui pre-
fatam supplicationem contra pa-
nem Wel-

Westphalicam turbassent, & Episcopi Sæc.XVIII.
jura violassent, promeritis pœnis anim- A.C. 1734.
adverteretur. & læsæ parti condigna
præstaretur satisfactio: Ut vero Lutherani a se Cæsar is indignationem amo-
lirentur, plurima falsa, ac Episcopi
juribus adversa, & pro arbitrio ex-
cogitata simulque, præter fas exag-
gerata exponebant, injurias vero a se
illatas variis obtentibus excusare nite-
bantur: quapropter idem Procurator
porrecto libello rogabat, ut Lutherani
ob falsissima a se narrata demum prome-
rita animadversione plecterentur: Ejus
precibus annuit Imperator, qui Epi-
scopo injunxit, ut in violentias a Lu-
theranis perpetratas inquire, reosque
castigari, & Cæsareis mandatis lex-
acte obediri curaret, Magistratus vero
ni ad omnes Commissionis, ceterasque
expensas condemnari velit, non alia
via, quam Cæsarei mandati executione
uteretur, & controversiam hucusque
Episcopo motam pacifica compositione
tolleret.

Abolita hac lite brevi nova molestia
affiebatur Henrici Successor Hugo
Damianus Comes de Schönborn Car-
dinalis & Spirensis Episcopus. Illius
occasio erat hæc: Jam anno hujus sæ-
culi decimo septimo Nicolaus Rhebold
Oberhusanus Civis Religione Catho-

Bbb 4 licus

Sæc. XVIII. licet cum Susanna Simonis Weimanni civis Filia Calviniana matrem inire constituerat; eo fine illa Tabernæ Montanæ Curia proclamation ut ajunt, literas petebat, quæ tam ei, eoque Sponso eidem affinis ut Materteræ suæ Filia esset, deneg fuerunt, quamvis illas postmodum Regis Sueciæ Senatu anno regni obtinuisse. Eodem autem anno Petrus Capuccini & postea P. Vintus Nicolaum de nullitate sui Matrimonii cebant, & novissime eorumdem fratribus Superiores quovis anno ad Sueicum Regimen & Spirensis Episcopum de dissolvendo hoc matrimonium agebant: Re comperta ipse Credis Episcopus Spirensis Gerlinganus Capituli Decano die decima anni Martii præcepit, ut Nicolaum ad deferendam hanc fæminam urgesceret. Sacramentorum usu & ieiunio Sacra privandum, de cetero si ipsa a dem Catholicam sit amplexura, distinctionem a Papa procurari posse, finita qua matrimonium ab Episcopo declaratum iri ut nullum, proles tanquam illegitimas. & Maritum utpote humcarum abs dubio graviter plectendum: Acceptis his literis jubebatur Nicolaus in Episcopali Curia comparere, qui tamen initio morem gerere tergiversabatur.

tur, Susanna vero prætensum suum Sæc. XVIII.
connubium dissolvi verita, a Prædi- A.C. 1734.
cantibus suis opem quærebat; nec in-
cassum; quippe Germanus Barbelro-
tensis Pastor die prima Aprilis totam
rei seriem Bipontino, ut vocant Con-
fistorio perscripsit, exponens, hos con-
juges tribus prolibus jamjam fæcun-
datos a PP. Capuccinis jam ante un-
decim, & nuperime quarto abhinc
anno graviter molestatos, & a supre-
ma Curia ad monasterium venire ius-
fos fuisse, cum autem uxor ob nivis
copiam comparere non posset, P. Su-
periorem ex mandato Steinfeldensis
Decani Catholici, illam Oberhusi ac-
cessisse, eique intimasse, quod ipsorum
matrimonium esset nullum, & mari-
tum, ni hanc mulierem dimitteret,
Sacramentorum usu privandum, pro-
lesque pro illegitimis habendas, si
vero Religionem Catholicam amplecti
vellet, hujus matrimonii vitium di-
spensatione Apostolica sanari posse.
His expositis Pastor a Confistorio pe-
tebat, ut de mixtae Religionis connu-
biis quicquam decernere, Catholico
Clero a Cæsarea Sequestrationis, ut vo-
cant, Commissione, vel a Principis
Senatu prohiberetur. Adjutrices e-
tiam manus adhibebat Sprengerus Ta-
bernarum Pastor, qui die sexta ejus-

Bbb 5 dem

Sæc. XVIII. dem Mensis pariter suis literis ad Co-
A. C. 1734. sistorium datis exposuit, ni subito re-
medium opponeretur, timendum esse
ne gravissima mala inde orientur, pre-
cipue cum in hisce locis quamplurim
eiusmodi matrimonia fuissent initia
horum postulata Consistorium die
cima sexta Aprilis ad Cæsareos Com-
missarios prescripsit, matrimonium
ter affines in gradu secundo contrac-
tam jure Canonico, quam pars legis
bus nullum quidem esse, locum te-
men esse dispensationi, hanc pro vita
quindecim annos fuisse obtentam.
Protestantium autem Doctorum in-
tentia certum esse, ejusmodi inter
Religionis matrimonia dissolvendis
idque patere ex Bilderbeckio, non
nim referre, quod cum Pontifice Ca-
stiano Ludovico Megapolitano Duci
solutis primis ad secundas nuptias
eundi gratiam fecisset, ejus præ-
Conjux reclamasset, eo quod Pontificis
in casu, ubi utraque conjugatorum
pars Catholica non est, ita dispensatio
facultas non competet. Ex invicem
hisce argumentis Consistorium petebat
ut Commissarii hos aliosque ejusmodi
Conjuges contra Clerum Catholicon
tueri velit. Attamen Commissarii ho-
jus caussæ discussionem Cardinali Epi-
scopo Spirensi reliquerunt, qui etiam

die decima octava præfato Decano Sæc. XVIII.
Steinfeldensi præcepit, ut hoc Matri- A. C. 1734.
monium, eoquod Nicolaus prætentam
uxorem suam dimittere renueret, tan-
quam nullum publice declararet, &
implorato etiam brachio sœculari cu-
raret, ne hi amplius una cohabitare
permitterentur. Cum autem Com-
missarius Germani Prædicantis quere-
las ac rationes Catholico Parocho
P. Marco Weiller communicasset, hic
die sexta Junii illas datis ad eos li-
teris, confutabat. Et quidem ad pri-
mam, scilicet hos Conjuges accedente
Suecici Regiminis consensu fuisse co-
pulatos respondit, hanc dispensationem
sub- & obreptitie fuisse obtentam, eo-
quod nulla facta fuisse mentio de Re-
ligione Catholica ipsius Nicolai, quoad
Catholicos autem in secundo affinitatis
gradu a solo Papa dispensari posse. Ad
secundam, nempe primum ante qua-
tuor annos hoc dubium a PP. Capuc-
cinis fuisse motum, ostendit Paro-
chus, jam a primo & quovis sequenti
anno hos Patres apud Sueicum Re-
gimen & Episcopum sese huic connu-
bio opposuisse. De periculo autem ma-
lorum inde timendorum respondit Pa-
rochus, præter Rheboldi matrimonium
Catholici cum Acatholica nullum a-
liud in secundo gradu in tota hac di-
tione

Sæc. XVIII. tione fuisse contractum, proin &c. Al
A. C. 1734. tertiam autem, scilicet inter Affas
 apud Protestantes validam esse Co-
 sistorii dispensationem, reposuit Pas-
 chus, inde non sequi. eam etiam re-
 lidam esse inter Catholicos, sed re-
 dispensationem Pontificiam. Deni
 cum Præco ex suæ sextæ Dofor
 probare intenderet, ni utraque pars
 Catholica, Pontificis dispensatione
 cum non esse, responsum fuit, uen-
 tulo Ducis Megapolitani potius vici,
 quod insuperhabita Protestantura
 compositione Catholici in veteri juri
 possessione & libertatibus immo-
 stiterint, idque certo probati uia
 Bipontino, qui Anno 1723. confit.

Porro cum Nicolaus suam uolu-
 gem nec dimittere nec illa Catholica
 fidem amplecti vellet, Decanus die
 decima quarta Junii publice e sagella
 ejus matrimonium nullum, & post
 inde natas esse spurias denuntiabat,
 de quo Sprenger Præco mox Bipon-
 tinum Consistorium die sequenti ce-
 tius reddit, quod etiam die decima
 nona Junii datis ad Commissarios iuste-
 ris remedium quantocius opponi posse.
 Hi vero Catholico Tabernarum Pe-
 tori negotium dedere, ut rem ad hanc
 præscriptum ponderaret, ac deinceps
 ad Commissionem referret, quo factu-

Commissarii

Commissarii Lutherano Consistorio re- Sæc.XVIII.
scripsere, omnium judicio hoc matri- A. C. 1734.
monium esse omnino irritum, com-
municatis autem omnibus hac in re
actibus Lutherani nil aliud, quod re-
sponderent, habebant, nisi allatas ra-
tiones valere apud Catholicos, non
item apud Protestantes in eorum di-
tionibus, quæ nulli extero Episcopo in
Ecclesiasticis subjectæ essent, juxta
Protestantium principia Principes ob-
superioritatem territorialem habere jus
circa sacra, eandemque potestatem,
quam Pontifex ac Episcopi in Catho-
licorum Regnis exerceret: valere ita-
que dispensationem a Suecico Regi-
mine Rheboldo concessam, et si ipsum
esse Catholicum ignorarit, Spirense
autem Episcopo juxta Artic. V. § 48. nec
jus Diæcesanum & jurisdictionem Ec-
clesiasticam, proin nec matrimonia
mixtæ Religionis dissolvendi potesta-
tem competere (*) nec obstat, quod
dissol-

(*) Catholici per Baptismum januam Ec-
clesiæ ingressi, omnibus Ecclesiæ legibus
subjiciuntur, & sicut juxta Protestantium
principia Princeps territorialis in Ecclesi-
asticis jus habet in Protestantes subditos, ita
Pontifex & Episcopus habeat jus in Catho-
licos sibi quoad Ecclesiastica subjectos, apud
hos

Sæc. XVIII. dissolutio matrimonii cum ejusmodi
 A. C. 1734. impedimento a Christiano Ludovico
Megalitano Duce contracti a Pontifice
 facta, & a Cæsare confirmata fuit,
 sufficere enim, quod Corpus Evangelicorum
 reclamarit, & multæ inde
 fusiones ortæ fuissent, & Protestationis
 Religionis abjuratio per ejusmodi
 solutiones intenderetur. Verum tamen
 frivola erant hæ rationes, ut Palatini
 Bipontinum Consilium eis deinceps posse
 tuisset, quocirca præfatum Iuridic
 matrimonium omnino dissolutum sit.
 Nec tamen propterea Bipontini Pre
 dicantes cessabant, suas querendas
 decima septima Septembris prima
 ad Corpus Evangelicorum defensio
 ponentes, hac dissolutione manu
 rei Calvinianæ præjudicium, posse
 perniciose dissensiones, inferre
 simultaneum Catholice Religionis

hos autem sine legitima dispensatione mar
 monium Catholici in gradu secundo anniversario
 contractum non valet, ita Pontifex & Episcopus
 illud dissolvere possunt, & Catholicus
 contrahens se a prætensa sua conge
 separare tenetur, Protestantica enim dissolu
 satio efficere non potest, ut impedimentum
 ab Ecclesia Statutum vel non sit impedi
 mentum, vel Catholicus eo irretitus in for
 saltem interno ab eo liber fiet.

exercitum armata vi in Sacello Nider-
Betsbachensi invehī &c. Horum Præ-
dicantium querelis Ratisbonenses Prin-
cipum Protestantium Legati faciles
præbebant aures, datisque die decima
quinta Decembris ad Cæsarem literis
exponebant, Bipontinos Catholicos im-
merito apud Cæsaream suam Majesta-
tem, quod a Protestantibus dire ac
continuo vexarentur, quertos esse; hos
enim e contrario Calvinistis identidem
multas asserre molestias, & quidem
eos mortuo Metensi Episcopo in Urbe
campanas, illas quoque, quæ ad Cal-
vinistas privative spectarent, pulsasse,
in festo Corporis Christi processiones
Meisenheimi, & Wolfferwillæ habuisse,
ibidemque necnon Betzschbachii ar-
mata manu simultaneum Religionis
Catholicæ exercitum invexisse, & ma-
trimonium Rheboldi ceu nullum, irri-
tumque declarasse &c. cum autem Im-
perator Cæsareis Commissariis, qui
jam tum ob successionis controversiam
Biponti agebant, hujus rei discussio-
nem ac decisionem commisisset, rursus
Protestantes reclamabant, exponentes,
Religionis gravamina ad judiciale fo-
rum, & Cæsareo-Aulici Concilii de-
cisionem non esse devolvenda, sed nil
aptius esse, quam *localem Commissionem*
ex Imperii Statibus, & delegatis ut-
rius-

Sæc. XVIII.
A.C. 1734.

Sæc. XVIII. riusque Religionis hominibus confi-
A. C. 1734. tam : Attamen rejectis eorum po-
latis pro nullitate præfati matrimonii
Vide supra decisum est.
pag. 57.

§. XLV.

*Hildesheimensis controversia tam
decisa.*

Vide supra
Tom. 72.
pag. 590.

Jam supra sæpius memoravimus, quoniam
inhumana rabie Lutherini Hilde-
sienses in Catholicos desævient, dum
Benedictini ex Monasterio S. Gotthardi
confuetam supplicationem per locali-
jurisdictioni subjecta deducebant. In
tegrum ferme septennium hæc ad-
tenuit, & quamvis tam lenienter
quam ejus Senatus Cæsareo
cruenti hujus tumultus Aucto-
ratores pacis publicæ, ac Religio-
nis esse plectendos decrevisset, ho-
ramen sententiæ executionem Luthe-
rani identidem interpositis Protec-
tum deprecationibus, solitusque
giis eludebant: tandem vero, respon-
sima hac caussa læsæ partis refra-
ctionem depositente, Imperator Elector
Moguntino & Guelpherbitano Duc-
quisbus hujus caussæ discussionem cur-
miserat, injunxit, ut Catholicis plene
satisfieri curarent. Ad horum igitur

relationem discussis denuo causæ me- cœ. XVIII.
A. C. 1734.
ritis die vigesima prima Novembris hoc
anno Imperator sententiam promulgari
jussit, vi cuius decretum, ut omnes,
qui effrænata sua licentia non modo
Catholicorum supplicationem, & Re-
ligionis exercitium, sed ipsam adeo
tranquillitatem publicam tam proterve
turbarunt, ad aliorum terrorem, per
plures annos ad publicos labores dam-
narentur, alii vero magis petulantes
in perpetuum, alii vero ad tempus
pro culpæ modo in exilium amanda-
rentur; unus vero ex præcipuis sedi-
tionis Auctoribus in pegmate ad po-
puli ludibrium expositus, & ceu infa-
mis declaratus, triginta fustibus male
multaretur, ac demum patria extor-
ris expelleretur: Pauci ex captivis
erant, qui præstito juramento suam in-
nocentiam vindicare poterant. Deni-
que Hildesheimensis Senatus ad sol-
vendas litis & Cæsareæ commissionis
expensas solus, sine Catholicorum
concurso, condemnatus est. Hauc poe-
nam mitigari, & Dærionem Consulem
Officio suo restitui petebat Magistratus:
at die decima Februarii per Imperia-
lis Consilii decretum jussus est, latam
in reos sententiam intra triduum ad
annulsum exequi, & majorem, quam
hactenus fecisset, curam adhibere, ne
Hist. Eccles. Tom. LXXIV. CCC de-

Sæc.XVIII, deinceps ejusmodi tumultus conc
A.C. 1734. rentur. Sic tandem Hildehenes L
therani insatiabilem Catholici crus
sitim, atque immodicum feste
ardorem restinguerebant, luculentis
rantiae ab ipsis adeo decantatae,
peris placet, monumento.

§. XLVI.

Ferrariensis tumultus

Quamvis fervente bello Iulio Cœ
mens XII. totus in eo esset, &
nullius Belligerantis Principis
singulariter adoptare videretur
tamen Hispanis Gallisque magis
Cæsari addictum soveret animo
spicionem haud declinare potest,
quod his intra ditiones Pontificia
nonam, aliaque belli subsidia,
vis potius majoris mali metu,
animi affectu, suppeditasset, & Ca
dinali Cienfuegos petitam frumenta
pro Cæsareis coemendi facultatem
negasset. Augebatur insuper ha
parum sinistri erga Cæsarem animo
spicio ex gravi tumultu in Ferrare
ditione exorto. Res ita accidit: Cœ
farei milites saepius in hunc Ductum
irruperunt, varia ad victimum & equu
rum pabulum necessaria inde deporta
turi. Hæc ubi resciverat Pape Lep

tus, Cæsareos Belliduces questum adi- Sæc. XVIII:
A. C. 1734.
bat, & hasce infestas excursiones præpe-
diri rogabat, Pontifex quoque Vien-
nensi suo Nuatio injunxit ut Cælarem pa-
riter ad arcendos hoste pabulatores in-
duceret. Verum Belliduces Ferrariensi
Legato in responsis dabant, hæc nec
sine eorum mandato, nec sine legitimi-
ma causa fieri; talionis juri locum esse;
eoquod Guido Marchio Bentivolius a
militibus transfugis arma & equos e-
misset, ac, et si requisitus, ea Cæsareis non
restituisset: non ergo ejusmodi graffia-
tiones esse prohibendas, nisi prius
Marchio pro numerata pecunia equos
reddidisset. Detecta itaque hujus dis-
sensionis causa Legatus Marchioni
præcepit, ut Belliducum postulatis
quantocius satisfaceret, eo autem re-
stitutionem pertinaciter recusante Le-
gatus hos equos in Marchionis villa
detineri edoctus, mox illuc centum
Sbirros contendere, equosque vi ab-
duci jussit: Ast Marchio, quid consilii
agitaretur, tempestive subodoratus,
omnibus suis subditis injunxit, ut in
adventantes Sbirros juncta vi irruerent,
eosque fæde multatos abigerent:
Atrox igitur ac pertinax initur
certamen, & Sbirri desideratis suorum
novem, multisque fauciis retrocedere
coacti sunt. Cecidere quoque ex Mar-
chigia

CCC 2

Sæc. XVIII. chionis subditis sex, pluribus graviter
A. C. 1734. vulneratis. Hæc ubi intellexerat Le-
 gatus, totam rei seriem ad Papam /
 Cæsareos Belliduces perscriptit; /
 circa Cæsarei aliquot equitum cen-
 trias ad Marchionis villam ablego;
 haud prospero tamen successo; /
 chionis enim subditi Cæsareos in-
 dibili furore adoruntur, & profun-
 dinque multo sanguine pedem rebus
 compellunt: ubi vero Pontificis quoque
 copiæ in factiosos ruere parat & Cle-
 mens Papa Marchionem, qui Ne-
 tias profugerat, ad saniora redire
 molitur, hic tandem abjecta suæ
 nacia in obsequium reddit, & non
 satisfactionem præsttit, vicilius
 Belliduces indictis severissimis pro-
 inhibuere, ne quis deinceps in Po-
 nificias ditiones hostiliter penetrar-
 sumeret: Hac ratione demum pri-
 uata inter Pontificiam atque Imperiali-
 lam concordia est restituta, & Clemens
 Papa rem tam provide egit, ut Ca-
 rei nullam querulandi ausam impo-
 rum haberent.

§. XLVII.

*Karii libri a S. Inquisitione Roma-
 proscripti.*

Cum Clemens XII. Papa primas sem- Sæc. XVIII.
 per curas eo intenderet, ne do- A.C. 1734
 ctriæ morumque integritas per no-
 xios, errorumque sordibus contamina-
 tos libros corrumperetur, hinc quovis
 anno inauguratos ejusmodi partus atro-
 carbone notari, & per S. Inquisitionis
 decreta in cunis suffocari studuit. Eo
 fine hoc anno die decima septima Maij
 ob plura falsa veris immixta proscri-
 ptus est Jacobi Seres tractatus de mira-
 culis, quæ in confirmationem erroris à dia-
 bolo patrari haud posse probatur. Pari
 stigmate signata erat die decima septi-
 ma Maij *Historia de Populo Dei a sua*
origine usque ad Nativitatem Missæ, tam
 Gallice quam Italice edita, *Auctore*
P. Isacco Josepho Berruyer S. J. Eadem die
 proscripta est Epistola quædam sic in-
 scripta: *Lovanienenses (antique Facultatis*
Theologicæ) qui adhuc per Belgium super-
sites sunt. Discipuli, ad eos, qui hodie
Lovanii sunt, Theologos de declaratione
sacræ Facultatis Theologicæ Lovaniensis
Recentioris circa Constitutionem Unigeni-
tus. Porro per speciale decretum Cle-
mens Papa die decima nona Junii una-
cum ejus Synopsi damnavit Joannis de
Locke tentamen Philosophicum circa intel-
lectum humanum ex Anglico a Patre Costa
translatum. Die autem decima septi-
ma Maij prohibitorum Indici inserta

CCC 3 fuere

Sæc. XVIII. fuere Nicolai Holtii *Apophoria sacra*
A.C. 1734. *Dissertationum Theologicarum variū arg-*
menti fasciculus necnon *Historia Fom-*
larii in Francia signandi, & Historia
cis, quam Clemens IX. Papa huic Ego
Anno 1608. reddidit, item Gordoni-
xandri vita Alexandri VI. Papa
Filii Cæsaris Borgiæ, ubi de Caroli
& Ludovici XII. Francia Regum
agitur. Insuper liber, cui titulus
Status hominis post peccatum & à ipsa
prædestinatione ad salutem: necnon
sic inscriptus: Corona duodecim fiam-
seu practica devotio B.V. in honore
maculatæ ejus Conceptionis unam lo-
venna ante ejus festum. Eadem opa-
die proscripti fuere libri sequentes.
 I. *Historia Bajanismi seu hæresis Al-*
Baij, authore Joanne Baptista De Com.
 II. *Cellarii Christophori Programma*
Historia Universalis, antiqua, media,
& Dissertationes Academicæ unam lo-
rum appendice. III. Thomæ Burelli
tractatus de Statu mortuorum & respon-
tium, de fide & officiis Christianorum
cum appendice de futura Iudaorum relo-
catione. IV. Joannis Clerici Bibliotheca
universalis & Historica. V. Ludovi
Tuberonis, Commentaria de rebus pa-
temporibus ejus in illa Europæ parti, quæ
Pannonii & Turcæ eorumque frumenti in-
colunt, gestæ sunt. VI. Joachimi
Svit

Swift, relatio dolii, in quo quicquid in Sæc. XVIII.
actibus & scientiis sublimius est, contine- A.C. 1734.
tur. VII. Andreæ Christophori Rosa-
neri *Thesaurus locorum communium Ju-
risprudentiæ.* VIII. *Folia fugitiva circa
Eucharistiam.* Præterea jam dudum
acerrima seruebat concertatio inter
Leodienses Benedictinos & Canonicos
Regulares S. Augustini circa præce-
dentiam ac utriusque Ordinis præro-
gativam. Hanc demum controversiam
composuit Pontifex imposito utrique
parti silentio, quo insuperhabito Ab-
bas S. Egidii Canonicus Regularis ad
Abbatis de Boneffa die secunda Maij
Anno 1732. interpositam protestatio-
nem publici juris fecit replicam, quæ
tamen rursus confutata fuit, edita *apo-
logia pro Monachis Benedictinis Diœcesis
& Principatus Leodiensis.* Attamen Pon-
tifex hoc anno non modo replicam,
sed & apologiam ob transgressionem im-
positi silentii proscriptis: die autem de-
cima nona Januarii damnavit Caroli
Gabrielis de Thubiers de Caylus Epi-
scopi Antissiodorensis mandatum occasione
miraculi die 6. Jan. 1733. in Urbe Sal-
marense patrati. Pariter per speciale
decretum Clemens Papa perstrinxit
die undecima Octobris Caroli Joa-
chimi Colbert de Croissii Montpeſſu-

CCC 4 lani

Sæc. XVIII. lani Episcopi epistolam Pastoralem
A. C. 1734. suæ Diæcesis Clerum & fideles ducit,
qua eis miraculum ad intercessionem Pa-
risii patratum annuntiatur. & ioh m
ira S. D. N. Papæ Breve die 30. O
bris 1733. editum præmunitur.
nique die septima Decembri
probos libros rejectus est Catechismus
seu synopsis Christians

ADITZARIS. doctrina. 3. 107.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN